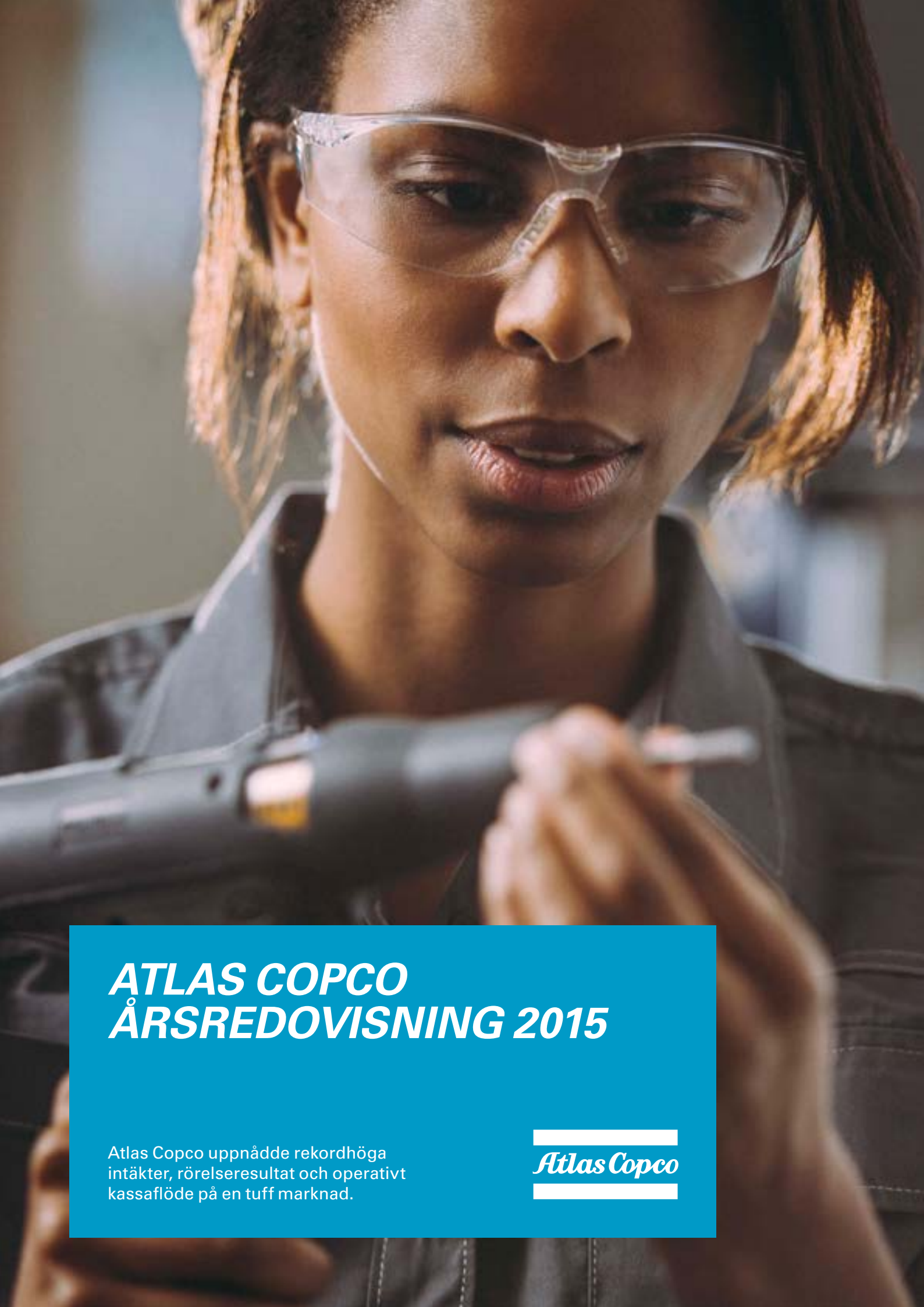

ATLAS COPCO ÅRSREDOVISNING 2015

Atlas Copco uppnådde rekordhöga intäkter, rörelseresultat och operativt kassaflöde på en tuff marknad.

Atlas Copco

INNEHÅLL

OM ÅRSREDOVISNINGEN

Atlas Copco tror på att leverera innovativa produkter, pålitlig service och lönsam tillväxt och att samtidigt vara en ansvarsfull samhällsmedborgare. Årsredovisningen speglar Atlas Copcos uppdrag att skapa hållbar, lönsam utveckling och integrerar ekonomisk, hållbarhets- och bolagsstyrningsinformation för att beskriva Atlas Copco på ett övergripande och sammanhängande sätt.

Den reviderade årsredovisningen och koncernredovisningen finns på sidorna 14–47 och 56–122. Bolagsstyrningsrapporten som granskats av revisorerna finns på sidorna 56–65.

Hållbarhetsinformation som har granskats översiktligt av revisorerna finns på sidorna 10–13, 40–53 och 125–131.

	Atlas Copco-gruppen	Omslagets insida
	VD och koncernchef	2
	DET HÄR ÄR ATLAS COPCO *Avsnittet innehåller relevant information om Atlas Copcos vision, uppdrag, strategi, struktur och styrning, hur vi gör affärer och skapar värde.*	6
	ÅRET I SAMMANDRAG *Förvaltningsberättelse* *Avsnittet beskriver Atlas Copcos prestationer och resultat under året.*	14
	Kompressorteknik	20
	Industriteknik	24
	Gruv- och bergbrytningsteknik	28
	Bygg- och anläggningsteknik	32
	Risker, riskhantering och möjligheter	36
	Innovation	40
	Medarbetare	44
	Påverkan på samhälle och miljö	48
	Atlas Copco-aktien	54
	Koncernens styrning	56
	VÅRT FINANSIELLA RESULTAT	
	Finansiella rapporter (Atlas Copco-gruppen)	66
	Noter (Atlas Copco-gruppen)	71
	Finansiella rapporter (Moderbolaget)	108
	Noter (Moderbolaget)	110
	Styrelsens underskrifter	122
	Revisionsberättelse	123
	Finansiella definitioner	124
	Hållbarhetsnoter (Atlas Copco-gruppen)	125
	Revisors rapport över översiktlig granskning av Atlas Copco AB:s hållbarhetsredovisning	132
	Fem år i sammandrag	133

NOTERA Beloppen som presenteras är i MSEK om inte annat anges och siffror inom parentes avser föregående år.

FRAMÅTBLICKANDE UTTALANDEN Vissa uttalanden i denna rapport är framåtblickande och det faktiska utfallet kan bli väsentligt annorlunda. Förutom de faktorer som särskilt kommenteras kan det faktiska utfallet i väsentlig grad komma att påverkas av andra faktorer som till exempel konjunktureffekter, valutakurs- och räntefluktuationer, politiska risker, inverkan av konkurrerande produkter och deras prissättning, produktutveckling, kommersiella och tekniska svårigheter, leverantörsstörningar och stora kundförluster.

ATLAS COPCO AB och dess dotterbolag benämns ibland Atlas Copco-gruppen, Gruppen, koncernen eller Atlas Copco. Även Atlas Copco AB kallas ibland Atlas Copco. Med varje hänvisning till styrelsen menas styrelsen för Atlas Copco AB.

KONTAKTUPPGIFTER

Investerarrelationer

Mattias Olsson, chef investerarrelationer
ir@se.atlascopco.com

Media

Ola Kinnander, presschef
media@se.atlascopco.com

Hållbarhet

Mala Chakraborti, chef för ansvarsfullt företagande
cr@se.atlascopco.com

Produktion: Atlas Copco AB, Griller Grafisk Form AB, Text Helene AB.

Copyright 2016, Atlas Copco AB, Stockholm.

Tryck: Hylte Tryck AB. 9853 8333 02 (5 400)

VÄLKOMMEN TILL ATLAS COPCO-GRUPPEN

Atlas Copco är en världsledande leverantör av hållbara produktivitetslösningar. Gruppen erbjuder kunder innovativa kompressorer, vakuumlösningar och luftbehandlingssystem, anläggnings- och gruvutrustning, industriverktyg och monteringssystem. Atlas Copco utvecklar produkter och service med fokus på produktivitet, energieffektivitet, säkerhet och ergonomi. Företaget grundades 1873, har huvudkontor i Stockholm och kunder i fler än 180 länder. Under 2015 hade Atlas Copco en omsättning på 102 miljarder kronor och fler än 43 000 anställda.

KOMPRESSORTEKNIK

Intäkter 2015:
MSEK 46 237

Affärsområdet Kompressorteknik erbjuder industrikompressorer, vakuumlösningar, gas- och processkompressorer och expansionsturbiner, utrustning för luft- och gasbehandling samt styrsystem för tryckluft. Affärsområdet har ett globalt servicenätverk och bedriver utveckling för hållbar produktivitet inom tillverknings-, olje-, gas och processindustrierna. De viktigaste enheterna för produktutveckling och tillverkning ligger i Belgien, USA, Kina, Sydkorea, Tyskland, Italien och Storbritannien.

ATLAS COPCO-GRUPPEN

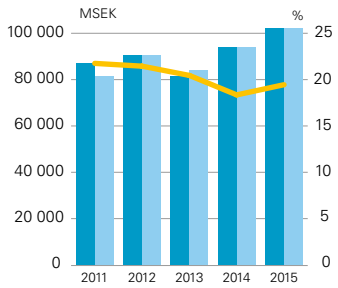

ORDERINGÅNG, INTÄKTER OCH RÖRELSEMARGINAL

Orderingång, MSEK
Intäkter, MSEK
Rörelsemarginal, %

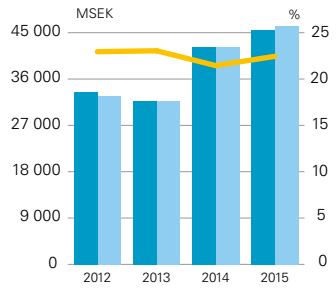

INTÄKTER PER REGION

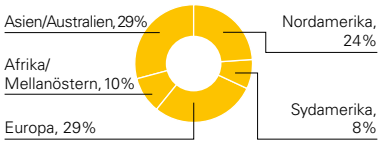

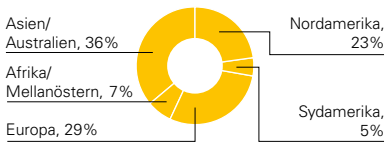

ANDEL AV INTÄKTER

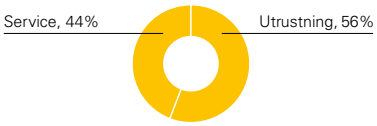

ORDERINGÅNG PER KUNDKATEGORI

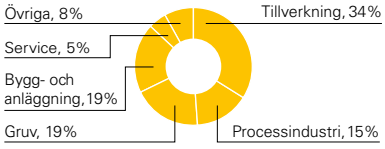

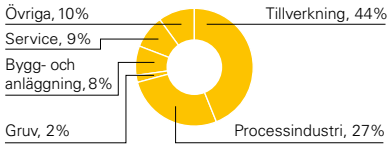

INTÄKTER PER AFFÄRSOMRÅDE

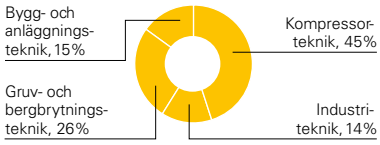

ÅRET I SAMMANDRAG

Serviceverksamheten fortsatte att växa under 2015, medan efterfrågan på utrustning var lägre. Ordervolymerna minskade för stationära industrikompressorer och luftbehandlingsutrustning samt minskade betydligt för stora gas- och processkompressorer. Orderingången var i stort sett oförändrad för vakuumlösningar. Affärsområdet fortsatte att investera i marknadsnärvaro, innovation och kompetensutveckling samt tecknade avtal om att förvärva Leybold Vacuum.

INDUSTRITEKNIK

Intäkter 2015:
MSEK 14 578

Affärsområdet Industriteknik erbjuder industriverktyg, monteringssystem, produkter för kvalitetssäkring, mjukvaror och service genom ett globalt nätverk. Affärsområdet bedriver utveckling för hållbar produktivitet för kunder inom fordons- och verkstadsindustrierna, underhåll och fordonsservice. De viktigaste enheterna för produktutveckling och tillverkning ligger i Sverige, Tyskland, USA, Storbritannien, Frankrike och Japan.

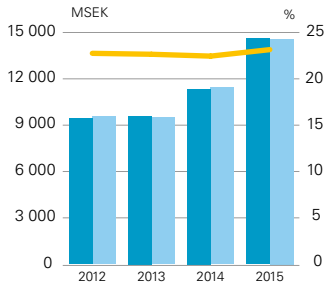

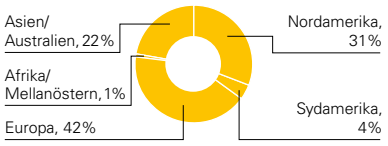

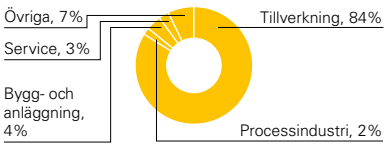

Affärsområdet hade en stark ordertillväxt under 2015. Tillväxten stöddes av investeringar från fordons- och verkstadsindustrin samt av förvärvet av Henrob, en pionjär och marknadsledare inom självstansande nitning. Serviceverksamheten hade också en stark utveckling. Betydande investeringar gjordes i marknadsnärvaro, produktutveckling och service.

GRUV- OCH BERGBRYTNINGS-TEKNIK

Intäkter 2015:
MSEK 26 665

Affärsområdet Gruv- och bergbrytningsteknik erbjuder utrustning för borrning och bergbrytning, ett komplett sortiment av tillhörande förbrukningsvaror samt service genom ett globalt nätverk. Affärsområdet bedriver utveckling för hållbar produktivitet i gruvor ovan och under jord, infrastruktur, anläggningsarbeten, brunnsborrning samt markarbeten. De viktigaste enheterna för produktutveckling och tillverkning ligger i Sverige, USA, Kanada, Kina och Indien.

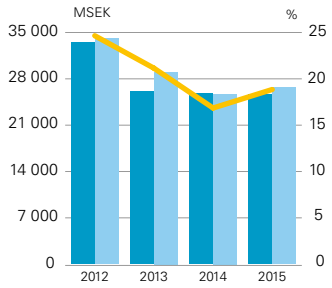

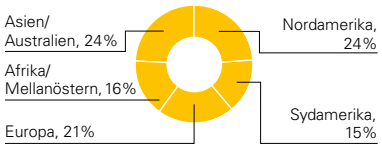

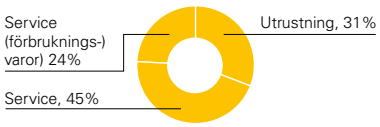

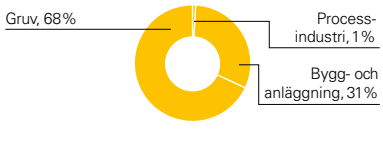

Efterfrågan på gruv- och bergbrytningsutrustning försvagades ytterligare. Ordervolymerna var lägre än 2014 med en betydande nedgång för gruvutrustning. Serviceverksamheten uppnådde tillväxt medan order på förbrukningsvaror minskade något. Affärsområdet identifierade och genomförde ytterligare effektiviseringsåtgärder för att anpassa kostnaderna till den låga efterfrågan.

BYGG- OCH ANLÄGGNINGS-TEKNIK

Intäkter 2015:
MSEK 15 300

Affärsområdet Bygg- och anläggningsteknik erbjuder entreprenadverktyg, portabla kompressorer, pumpar, generatorer, ljustorn samt asfalterings- och kompakteringsutrustning. Affärsområdet erbjuder specialiserad uthyrning av utrustning och tillhandahåller service genom ett globalt nätverk. Bygg- och anläggningsteknik bedriver utveckling för hållbar produktivitet inom infrastrukturprojekt, anläggningsarbeten, olja och gas, energi, borrning och vägbyggen. De viktigaste enheterna för produktutveckling och tillverkning ligger i Belgien, Tyskland, Sverige, USA, Kina, Indien och Brasilien.

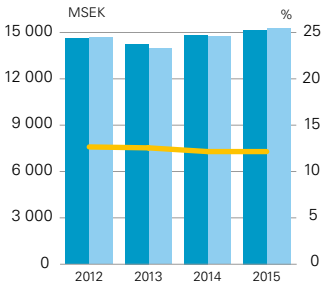

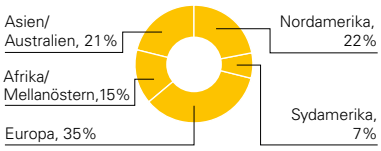

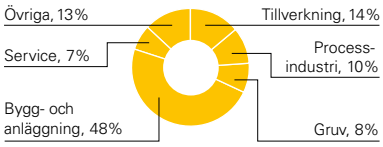

Efterfrågan på anläggningsutrustning minskade och ordervolymerna var lägre i alla regioner utom i Europa. Serviceaffären var fortsatt robust och den specialiserade uthyrningsverksamheten fortsatte att växa. Affärsområdet har fortsatt att investera selektivt i marknadsnärvaro och produktutveckling, men konsoliderade också tillverkningen och genomförde effektiviseringsåtgärder för att anpassa organisationen till den lägre efterfrågan på utrustning.

ATLAS COPCO ÄR ÖVERALLT – VARJE DAG

Världen över förlitar sig människor på Atlas Copcos innovationer. Våra produkter syns inte alltid men vi ser resultatet av dem överallt.

Visste du att ...?

... våra energibesparande kompressorer håller fabriker igång dag som natt. De flesta fabriker världen över behöver tryckluft för att få jobbet gjort.

... vår utrustning används på byggarbetsplatser för rivning, kompaktering, borrning och strömförsörjning.

... drycker världen över tillverkas med hjälp av Atlas Copcos oljefria kompressorer.

... vakuumpumpar används vid tillverkning av alla sorters platta skärmar och vi tillverkar också verktygen för att sätta ihop dem.

... borriggar används för att göra tunnlarna vi åker igenom och asfaltsläggare och vältar används för att göra vägarna släta.

... stora flygplanstillverkare använder industriverktyg från Atlas Copco när de bygger flygplanen.

Tack vare fler än 43 000 engagerade medarbetare!

INTÄKTER, MSEK	*RÖRELSEMARGINAL*	*UTGIFTER FÖR FORSKNING OCH UTVECKLING*	*FÖRESLAGEN UTDELNING, SEK*
102 161	**19.3%**	**+9%**	**6.30**
under 2015	under 2015	till MSEK 3 253	per aktie

VI STÅR STARKA PÅ EN TUFF MARKNAD

Atlas Copco står starkt. Vi fokuserar på att öka kundernas produktivitet genom vår fortsatta satsning på innovation. Att vara effektiva är också centralt, exempelvis genom att ligga i framkant med den digitala utvecklingen. För första gången genererade Gruppen mer än 100 miljarder kronor i intäkter. Vi uppnådde också rekordhögt rörelseresultat och kassaflöde, trots tuffa marknadsförhållanden.

Atlas Copco redovisade solida resultat för 2015 i ett utmanande affärsklimat. Branscher såsom flyg- och fordonsindustrierna uppvisade en stark efterfrågan på våra industriverktyg och monteringssystem, medan gruv-, bygg-, och olja och gasindustrierna var svaga. Marknaden för stora kompressorer var svår under större delen av året och marknaden för små och medelstora kompressorer försvagades under årets andra hälft. Serviceverksamheten fortsatte att växa. Europa började äntligen växa igen under 2015, medan Kina bromsade in och Brasilien försämrades dramatiskt. USA, Atlas Copcos största marknad, förblev stabil, dock inte så stark som föregående år. Vi fortsätter att skapa kundvärde med våra innovativa produkter och tjänster samtidigt som vi är fortsatt flexibla och har noggrann kontroll på effektiviteten.

Ökar vår närvaro

Atlas Copco fortsatte att öka närvaron världen över och säljer nu till 183 länder och har lokalt anställda i 92 länder. Vi är en verkligt global organisation men vi har alltid lokal expertis. För att fortsätta växa ser vi till att finnas på de rätta marknaderna. Vi utökade närvaron inom våra produktsegment. Förvärv spelar en viktig roll då de är en inkörsport till närliggande verksamheter och erbjuder synergier med vårt befintliga produkterbjudande. Vi förvärvade till exempel ett företag i Tyskland som tillhandahåller kalibreringstjänster i laboratorier och hos kunder inom fordons-, tillverknings- och flygindustrierna. Genom samgåendet skapar vi mervärde för kunderna då vi kan erbjuda ett bredare utbud av smarta servicetjänster.

Gruppen tog också ytterligare ett steg mot att öka närvaron i den viktiga branschen för vakuumlösningar. Under 2014 blev vi en betydande spelare i vakuumbranschen genom förvärvet av Edwards Group. Vakuum kan bland annat skapa en ren och partikelfri tillverkningsmiljö. I slutet av 2015 tog vi ännu ett steg med avtalet om att förvärva vakuumverksamheten Leybold. Affären, som väntas slutföras i mitten av 2016 efter myndigheternas godkännande, kommer ytterligare att stärka vår tekniska plattform för framstående vakuumlösningar.

"Atlas Copco redovisade solida resultat för 2015 i ett utmanande affärsklimat."

Intäkterna ökade

9%

till MSEK 102 161

Rörelseresultat MSEK

19 728

2014: 17 015

HÅLLBAR, LÖNSAM TILLVÄXT

Mål: Årlig intäktsökning på 8% över en konjunkturcykel

9.2%

Årlig intäktsökning 2005–2015

Mål: Hög avkastning på sysselsatt kapital

27%

Avkastning på sysselsatt kapital 2015

SIDORNA 14–18

“ Atlas Copco karakteriseras av en innovativ anda.”

Innovation vårt främsta fokus

Atlas Copco karakteriseras av en innovativ anda. Våra drygt 3 000 ingenjörer inom forskning och utveckling säkrar en fortsatt produktportfölj i absoluta toppklass. Men genombrott som skapar verkligt kundvärde kommer inte per automatik. De är resultatet av hårt arbete, bra strategier, en välskött organisation och samverkan med alla intressenter, främst våra kunder.

Vårt arbete med innovationer går hand i hand med större globala trender såsom nya lagkrav för minskade utsläpp. Till exempel samarbetar vi med biltillverkare för att minska fordonens vikt vilket leder till minskad bränsleförbrukning. Hårdare utsläppsregler gör att bilbranschen tillverkar fordon av aluminium istället för stål för att de ska bli lättare. Svetsning, den traditionella monteringsmetoden för stål, fungerar dåligt på aluminium. Det är där Atlas Copco kommer in i bilden – genom våra enheter SCA och Henrob kan vi erbjuda banbrytande monteringsmetoder som använder system för limdosering respektive nitning. Det skapar verkligt värde för våra kunder, för oss själva och för omvärlden.

Atlas Copco vann tre prestigefyllda Red Dot designpris under 2015 för våra noggranna åtdragningssystem. Produkterna förbättrar ergonomi och produktivitet för kunder inom tillverkning, särskilt i elektronikindustrin.

För gruvföretagen, som fått dra åt svångremmen i takt med att råvarupriserna har sjunkit, är det viktigare än någonsin att använda maskiner som är produktiva, energieffektiva och har lägre total driftskostnad. Atlas Copcos gruvutrustning är tillförlitlig i de mest avlägsna delarna av världen, är föregångare när det handlar om utsläpp och operatörens säkerhet och erbjuder det bästa långsiktiga ekonomiska värdet för kunden. Detta uppnår vi genom att inte bara fokusera på själva produkterna utan på hela värdekedjan, inklusive leverantörer.

En viktig trend för framtidens gruvutrustning är automation. Detta inkluderar borrmaskiner som kan fjärrstyras av en operatör från varhelst i världen, eller borriggar som styrs helt av sig själva. Autonom gruvdrift är en spännande trend där vi har kommit mycket långt. Detta kommer att skapa verklig kundnytta.

Innovation är också en framgångsfaktor för våra kompressorer. Dessa maskiner arbetar hårt och diskret bakom kulisserna i hela samhället. De flesta tillverkare, livsmedelsindustrin, byggarbetsplatser och sjukhus, för att nämna några ställen, använder tryckluft. Industrianläggningar kan normalt spara upp till 10% av sina totala energikostnader genom att använda våra kompressorer, som är ledande i branschen när det gäller effektivitet. Samtidigt tjänar samhället på minskade utsläpp.

Kompressorn VSD+ med den nya banbrytande teknologin som vi introducerade 2013 har tagits emot med stor entusiasm. Kunderna har insett fördelarna med denna maskin, som bara förbrukar hälften så mycket energi som traditionella kompressorer. Andra funktioner såsom den kompakta storleken och låg ljudnivå är ytterligare fördelar. VSD+ inleddes med de mindre modellerna och 2016 lanserar vi större versioner. Det betyder att även kunder med större behov av tryckluft kommer att få glädje av den kraftfulla tekniken.

Vår anläggningsutrustning är också resultatet av en innovativ anda. Under 2015 ökade försäljningen av LT-stampen, ett mångsidigt kompakteringsverktyg som utvecklats för exempelvis underhåll och förbättringar av diken och grunder. Kunderna uppskattade stampen för den ergonomiska och användarvänliga utformningen som har operatören i fokus. Stampen LT6005 vann under 2015 iF:s prestigefulla produktdesignpris i Tyskland samt blev publikfavorit i svenska Teknikföretagens tävling Stora Designpriset.

Innovation handlar om mer än produkter och service. Vi arbetar med att förbättra IT-lösningar, logistiksystem, produktionslösningar och säljmetoder. Om vi inte är ledande inom detta frågar vi oss varför, och vad vi kan göra åt det. Det finns alltid ett bättre sätt.

TIME TO COMPETENCE

Att minimera tiden det tar att omvandla kunskap till resultat är en av Atlas Copcos prioriteringar när det handlar om att bygga kompetenta team.

SIDAN 47

–22%

Arbetsrelaterade olyckor minskade betydligt jämfört med 2014.

"Vi fortsätter att fokusera på att förbättra kundernas produktivitet"

Smart kundservice

I tider som dessa när kunder är försiktiga med investeringar är det en stor fördel att ha en stabil och smart serviceverksamhet. Jag är glad att kunna säga att vi har just detta. Vårt strategiska beslut för några år sedan, att fokusera mer på service, ger resultat.

Att erbjuda service är viktigt av många skäl. Det låter oss vara nära kunderna, vilket stärker relationen och ger oss möjlighet att lära oss mer om deras behov. Det är viktigt för oss vid utvecklingen av nya produkter.

Atlas Copco har nu mer än 12 500 servicetekniker och serviceverksamheten genererar 44% av våra intäkter.

Vi arbetar ständigt med att förbättra serviceutbudet för att göra det ännu smartare och kundvänligare. Till exempel är nu mer än 50 000 kompressorer anslutna till Smartlink, systemet för dataövervakning som vi introducerade för några år sedan. Smartlink låter oss interagera med kompressorer på distans och talar om när och vilken typ av underhåll kompressorn behöver. Det gör att vi kan skicka servicetekniker i rätt tid och med rätt verktyg eftersom vi vet exakt vilket jobb som ska utföras. Kunden känner sig trygg och den totala kostnaden för ägandet blir lägre. Försäljningen ökar och vi får bättre marginaler.

Vår största utmaning är att övertyga fler innehavare av utrustning att låta oss utföra servicearbetet. Vi har byggt utrustningen och kan den bäst och genom att låta oss ta hand om underhållet kan kunderna fokusera på sin kärnverksamhet. Det gynnar båda parter. Lyckligtvis upptäcker allt fler av våra smarta kunder dessa fördelar.

Ständig strävan efter förbättringar

En effektiv verksamhet är en förutsättning för framgång. Ta digitaliseringen, som exempel. Världen genomgår en digital revolution och Atlas Copco är väldigt mycket en del av detta. För att kunna utnyttja denna globala megatrend utvecklar vi nya tekniska kompetenser, använder mer mjukvara i fabrikerna och automatiserar produkter och tjänster. Allt fler av våra marknadsbolag använder digitala lösningar för att ge kunderna den bästa upplevelsen. Vi möjliggör full rörlighet för alla medarbetare och säkerställer att de kan koppla upp sig var som helst och när som helst. Med digitaliseringen kommer också många utmaningar, men vi är redo.

För att fortsätta vara konkurrenskraftiga måste vi vara kapitaleffektiva och flexibla. Under 2015 innebar det tyvärr att vi var tvungna att göra neddragningar inom vissa områden, inte minst inom gruvverksamheten.

Effektivitet handlar också om en säker arbetsmiljö för alla medarbetare. Vi arbetar hela tiden mot målet att minska antalet arbetsrelaterade olyckor.

FN:s Global Compact är en ledstjärna för oss och det reflekteras i vår affärskod. Att arbeta med mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och antikorruption är inte bara etiskt riktigt, det bidrar också till att skapa långsiktig affärsnytta. Vi är stolta över att bli fortsatt erkända som ett av världens mest hållbara företag. Den prestigefyllda Global 100-listan placerar oss som världens mest hållbara företag inom verkstadsindustrin och vi finns med i Dow Jones Hållbarhetsindex. Vi rankades som elva i världen och högst bland industriföretag av Newsweek Green Rankings som är en av världens viktigaste hållbarhetsgranskningar.

Världssamfundet samlades förra året vid klimatkonferensen i Paris och tog ett viktigt steg framåt i kampen mot klimatförändringarna. Överenskommelsen, som syftar till att hålla uppvärmningen ”väl under 2°C”, är positiv för Atlas Copco. Att tillverka energieffektiva produkter är en väsentlig del av vår affärsmodell och vi kan verkligen hjälpa kunderna att minska sina utsläpp samtidigt som de ökar sin produktivitet.

Kompetenta medarbetare gör oss starka

Våra duktiga medarbetare gör hela skillnaden, så investeringen i deras kompetens är kritisk. Ta Ryssland, ett land med ett ovanligt utmanande affärsklimat. Våra ryska chefer lägger stor vikt vid kompetensutveckling och att utveckla talanger i verksamheten. Så gott som alla rekryteringar till chefspositioner i Ryssland sker internt. Människor känner sig motiverade när de kan växa och utvecklas inom företaget, särskilt när de yttre omständigheterna är tuffa.

Vår globala, interna jobbmarknad gör det lättare för alla medarbetare att växa och hitta nya utmaningar. Vår ambition är att 85% av cheferna rekryteras internt och under 2015 var utfallet 88%.

Mångfald är en annan framgångsfaktor, vare sig det handlar om kön, ålder, nationalitet eller utbildning. Andelen kvinnliga chefer i Gruppen är 17% vilket är i nivå med andelen kvinnliga medarbetare. Andelen kommer sannolikt att fortsätta öka då omkring en tredjedel av de externa rekryteringarna av nyutexaminerade är kvinnor.

Vi använder oss av en mycket bred global kompetens, de 409 högsta cheferna representerar 51 olika nationaliteter.

Fortsatt fokusering

Våra fem strategiska pelare – närvaro, innovation, service, effektivitet och medarbetare – fortsätter att vara grunden för vår framgång. För att komplettera dem och säkra att verksamheten är stark långt in i framtiden har vi infört fokuserade prioriteringar. Dessa är innovation, affärsetik, säkerhet och hälsa, resurseffektivitet och kompetenta medarbetare. Genom att införliva dem säkerställer vi att strategin är verkligt hållbar.

Atlas Copco står starkt även när förutsättningarna på marknaden har förvärrats. Det solida resultat vi nådde under 2015 i ett tufft klimat är ytterligare bevis på att vår flexibla och motståndskraftiga affärsmodell fungerar. På lång sikt fortsätter vi att dra nytta av större globala trender; såsom industrins strävan efter utsläppsminskningar och högre produktivitet, samt den pågående urbaniseringen som kräver betydande infrastrukturinvesteringar. Vi kommer också att kunna dra nytta av de möjligheter som den digitala utvecklingen för med sig.

Vi fortsätter att fokusera på att förbättra kundernas produktivitet genom att erbjuda de mest innovativa, säkra, energieffektiva och ergonomiska produkterna och tjänsterna.

Låt mig rikta ett stort tack till våra aktieägare, kunder, medarbetare och andra intressenter som bidrar till Atlas Copcos hållbara produktivitet.

Ronnie Leten
Vd och koncernchef
Stockholm, den 28 januari 2016

Atlas Copco har försäljning i

183

länder

Sjukfrånvaro

1.9%

2014: 1.9%

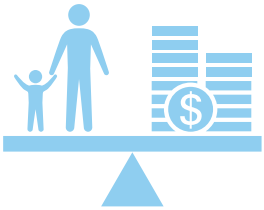

Betydande leverantörer som åtagit sig att följa det brev med tio kriterier som baseras på Atlas Copcos affärskod:

88% **2014: 82%**

”Världen genomgår en digital revolution och Atlas Copco är väldigt mycket en del av detta.”

DET HÄR ÄR ATLAS COPCO

Atlas Copco är en världsledande leverantör av hållbara produktivitetslösningar. Gruppen erbjuder kunder innovativa kompressorer, vakuumlösningar och luftbehandlingssystem, anläggnings- och gruvutrusning, industriverktyg och monteringssystem. Atlas Copco utvecklar produkter och service med fokus på produktivitet, energieffektivitet, säkerhet och ergonomi.

→ För ytterligare information om bolagsstyrning, styrelse och koncernledning, se sidorna 56–65.

→ För ytterligare information om riskhantering, se sidorna 36–39.

→ Detaljerad information om affärsområdena finns på sidorna 20–35.

VISION OCH STRATEGI

Atlas Copco-gruppens vision är att vara First in Mind—First in Choice® för sina kunder och andra huvudsakliga intressenter. Detta innebär att vara det bolag som kunder och andra målgrupper tänker på först och sedan också väljer.

Uppdraget är att uppnå en hållbar, lönsam utveckling. Hållbarhet spelar en central roll i Atlas Copcos vision och är en viktig del av Gruppens uppdrag.

En integrerad hållbarhetsstrategi, med stöd av ambitiösa mål, hjälper företaget att leverera ökat värde till alla intressenter på ett sätt som är ekonomiskt, miljömässigt och socialt ansvarsfullt.

Gruppen har identifierat fem strategiska pelare för att uppfylla uppdraget om hållbar, lönsam tillväxt: närvaro, innovation, service, effektivitet och medarbetare.

För att säkerställa att de strategiska pelarna verkligen är hållbara och att Gruppen bygger en organisation som levererar resultat i många år framöver har Atlas Copco introducerat fem prioriteringar som kompletterar de strategiska pelarna. Prioriteringarna – etik, säkerhet, innovation, kompetens och resurser – identifierades efter omfattande konsultationer med Gruppens intressenter. Nyckeltal för att mäta resultaten har identifierats och implementerats i organisationen och nya mål för Gruppen kommer att presenteras under 2016. De finansiella målen, en årlig tillväxt på 8% över en konjunkturcykel och bibehållen hög avkastning på sysselsatt kapital, kommer dock inte att ändras. Resultaten presenteras löpande i denna årsredovisning.

VÅR STRATEGI FÖR HÅLLBAR, LÖNSAM TILLVÄXT

	NÄRVARO	INNOVATION
ETIK	Öka marknadsnärvaron och -penetrationen och utöka produkt- och service-erbjudandet inom utvalda marknadssegment.	Investera i forskning och utveckling och kontinuerligt lansera nya produkter och tjänster som ökar kundernas produktivitet.
SÄKERHET		
INNOVATION		
KOMPETENS		
RESURSER		

KÄRNVÄRDEN OCH AFFÄRSKOD

SAMVERKAN
Vi samverkar och utvecklar nära relationer med kunder, internt och externt, samt med andra intressenter. Medan vi samverkar på många olika sätt, är vi övertygade om att personliga kontakter är de mest effektiva.

INNOVATION
Vår innovativa anda återspeglas i allt vi gör. Kunderna förväntar sig det bästa från Gruppen och vår målsättning är att alltid leverera högkvalitativa produkter och service som ökar kundernas produktivitet och konkurrenskraft.

Våra kärnvärden avspeglas i hur vi uppför oss internt och i våra relationer med externa intressenter.

VI STÅR FÖR HÅLLBAR PRODUKTIVITET

Vi tar ansvar gentemot kunderna, miljön och människorna i vår omgivning. Vi skapar varaktiga resultat. Det är det vi kallar hållbar produktivitet.

SERVICE

Öka serviceerbjudandet, utföra service på en högre andel av den installerade utrustningen och ge kunderna trygghet.

EFFEKTIVITET

Ständigt sträva efter att förbättra verksamhetens resultat med en effektiv och ansvarsfull användning av humankapital, naturresurser och kapital.

MEDARBETARE

Attrahera och utveckla kvalificerade och motiverade medarbetare och hitta sätt att utveckla deras kompetens snabbare.

ENGAGEMANG
Vi arbetar över hela världen med ett långsiktigt engagemang för våra kunder i respektive land och marknad där vi finns representerade. Vi håller våra löften och strävar efter att alltid överträffa högt ställda förväntningar.

AFFÄRSKODEN
De interna policydokument som rör affärsetik, samt sociala och miljömässiga frågor sammanfattas i Atlas Copcos affärskod. Alla medarbetare och chefer i Gruppens företag, liksom affärspartner, förväntas följa dessa riktlinjer.

ORGANISATION

STYRELSE

VD OCH KONCERNCHEF

KONCERNLEDNING

AFFÄRSOMRÅDEN OCH KONCERNFUNKTIONER

Kompressorteknik	Industriteknik	Gruv- och berg-brytningsteknik	Bygg- och anläggningsteknik

DIVISIONER

Divisionernas verksamhet bedrivs av produktbolag, distributionscenter och marknadsbolag

Compressor Technique Service	Industrial Technique Service	Mining and Rock Excavation Service	Construction Technique Service
Industrial Air	MVI Tools and Assembly Systems	Underground Rock Excavation	Specialty Rental
Oil-free Air	General Industry Tools and Assembly Systems	Surface and Exploration Drilling	Portable Energy
Vacuum Solutions	Chicago Pneumatic Tools	Drilling Solutions	Road Construction Equipment
Gas and Process	Industrial Assembly Solutions	Rock Drilling Tools	Construction Tools
Medical Gas Solutions		Rocktec	
Airtec			

Varje affärsområde har en servicedivision med globalt ansvar för service av affärsområdets produkter och lösningar. Gemensamma tjänsteleverantörer – interna eller externa – tillhandahåller tjänster med högre kvalitet och till en lägre kostnad, så att divisionerna kan fokusera på sina kärnverksamheter.

FÖRKLARING AV VÄSENTLIGHET OCH BETYDANDE INTRESSENTER

Atlas Copco är registrerat i Sverige och regleras juridiskt av aktiebolagslagen (2005:551). Denna lag föreskriver att styrelsen styr företaget mot lönsamhet och mot att skapa värde för sina aktieägare. Atlas Copco är dock medveten om att gå längre än detta, att integrera hållbarhet i verksamheten skapar långsiktigt värde för alla intressenter, vilket i slutänden är det bästa för företaget, aktieägarna och för samhället. De betydande intressenter som beskrivs i Atlas Copcos affärskod omfattar representanter för samhället, anställda, kunder, affärspartner och aktieägare.

Affärskoden är Atlas Copcos centrala policy och ägs av styrelsen. Dess åtaganden går längre än efterlevnad av gällande lagstiftning genom att stödja frivilliga internationella etiska riktlinjer. Dessa inkluderar FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet, FN Global Compacts tio principer samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

Atlas Copco använde en intressentdriven metod för att identifiera de mest väsentliga aspekterna för sin verksamhet gällande miljö, mänskliga rättigheter, arbete och etik. Dessa prioriteringar kommer att vägleda Gruppen när den utvecklar och driver sin affärsstrategi, samt planen för att stödja FN:s hållbarhetsmål.

De strategiska pelarna och prioriteringarna som presenteras på sidorna 6—7 syftar till att kontinuerligt leverera hållbar, lönsam tillväxt för Gruppen. Detta innebär ett ökat ekonomiskt värdeskapande och samtidigt en positiv inverkan på samhället och miljön, vilket skapar gemensamma värden.

Atlas Copco följer och beskriver frivilligt utvecklingen på de väsentliga finansiella och icke-finansiella aspekter, genom en externt reviderad integrerad årsredovisning. Utöver vid årsstämman, skapar Atlas Copco möjligheter för icke-aktieägare att adressera Gruppen, till exempel vid den årliga intressentdialogen.

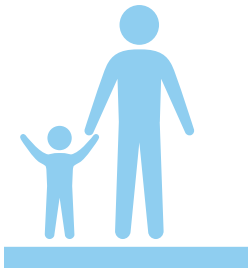

Affärskoden är Atlas Copcos centrala policy och den inkluderar också:

FN Global Compacts tio principer

Den internationella arbetsorganisationens (ILO) deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet

FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter

OECD:s riktlinjer för multinationella företag

Atlas Copcos organisation bygger på principen om decentraliserat ansvar och befogenheter.

STRUKTUR OCH STYRNING

Atlas Copcos organisation bygger på principen om decentraliserat ansvar och befogenheter. Atlas Copcos verksamhet är organiserad i fyra affärsområden och 23 divisioner. Organisationen har både operativa och legala enheter. Varje operativ enhet har en styrelse, ”business board”, som avspeglar Gruppens operativa struktur. Den har i uppgift att ge råd och fatta beslut i strategiska och operativa frågor. Den säkerställer också att kontroller och utvärderingar görs. Dessutom har varje juridisk enhet en styrelse som fokuserar på regelefterlevnad och som avspeglar den legala strukturen i Gruppen.

Styrelsen ansvarar för organisationen och förvaltningen av Gruppen, att löpande bedöma Gruppens finansiella ställning, ekonomiska, legala, sociala och miljömässiga risker och se till att organisationen är utformad för tillfredsställande kontroll. Styrelsen godkänner formellt Affärskoden.

VD och koncernchef är ansvarig för den löpande förvaltningen av Gruppen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. VD och koncernchef är ansvarig för att se till att organisationen arbetar för att uppnå målen för en hållbar, lönsam utveckling.

Affärsområdena ansvarar för att utveckla sin respektive verksamhet genom att implementera och följa upp strategier och mål för att uppnå en hållbar, lönsam utveckling.

Divisionerna är separata operativa enheter, var och en ansvarig för att leverera resultat i linje med de strategier och mål som fastställts av affärsområdet. Varje division har globalt ansvar för ett specifikt produkt- eller serviceerbjudande. En division kan ha ett eller flera produktbolag (enheter som ansvarar för produktutveckling, tillverkning och marknadsföring) och har flera marknadsbolag (enheter som ansvarar för kundkontakter, försäljning och service) som är dedikerade eller som delas med andra divisioner.

MEDARBETARE

Atlas Copcos tillväxt är nära sammankopplad med hur väl Gruppen lyckas med att vara en god arbetsgivare som attraherar och utvecklar kvalificerade och motiverade medarbetare. Den globala verksamheten sköts av ett stort antal bolag och Atlas Copco arbetar med kontinuerlig kompetensutveckling, att medarbetarna delar med sig av sina kunskaper och med att implementera kärnvärdena: samverkan, engagemang och innovation. Alla medarbetare förväntas bidra genom att arbeta för att uppnå sina egna och Gruppens mål. Atlas Copcos definition av gott ledarskap är förmågan att skapa bestående resultat.

PROCESSER

Gruppgemensamma strategier, processer, principer, riktlinjer och goda exempel är samlade i databasen *The Way We Do Things*. Den omfattar bolagsstyrning, säkerhet, hälsa, miljö och kvalitet, redovisning och affärskontroll, finans, skatt, revision och internkontroll, IT, personal, juridik, kommunikation och varumärkesstrategi, krishantering, administrativa tjänster, försäkrings- och standardiseringsfrågor samt förvärv. Informationen finns tillgänglig för alla medarbetare. Även om processerna till stor del är självförklarande utbildas cheferna regelbundet i hur processerna ska implementeras. Oavsett var Atlas Copcos medarbetare är stationerade förväntas de arbeta efter dessa processer, principer och riktlinjer.

SÅ HÄR GÖR VI AFFÄRER

Atlas Copco kännetecknas av fokuserade verksamheter, en global närvaro med direktförsäljning och -service, en stark, stabil och växande serviceverksamhet, professionella medarbetare och en flexibel tillverkning som binder lite kapital. Atlas Copco står för hållbar produktivitet, vilket innebär att vi gör allt för att skapa hållbara resultat med en ansvarsfull användning av humankapital, naturresurser och kapital.

Försäljning och service

Kundfokus är en ledstjärna för Atlas Copco. Ambitionen är att ha goda relationer med slutkunder och hjälpa dem att öka sin produktivitet på ett hållbart sätt. Försäljning och service sker främst direkt men kompletteras med andra kanaler, till exempel distributörer, för att maximera marknadsnärvaron. Gruppen har försäljning i fler än 180 länder och cirka 80% av försäljningen sker direkt till slutanvändaren.

Försäljningen av utrustning utförs av ingenjörer med hög kunskap om tillämpningarna och ambitionen är att erbjuda den bästa lösningen för kundens specifika tillämpning. Service och underhåll som utförs av kvalificerade tekniker är en viktig del av erbjudandet. Inom varje affärsområde finns en särskild division som ansvarar för service. Ansvaret omfattar utveckling av serviceprodukter, försäljning och marknadsföring, teknisk support samt leverans av service och uppföljning.

DIREKTFÖRSÄLJNING OCH DIREKTSERVICE

Atlas Copco vill ha nära relationer med slutkunder. Gruppen har försäljning i mer än 180 länder och cirka 80% av försäljningen sker direkt till slutanvändaren. Service utgör mer än 40% av intäkterna.

FLEXIBEL OCH MOTSTÅNDSKRAFTIG VERKSAMHET

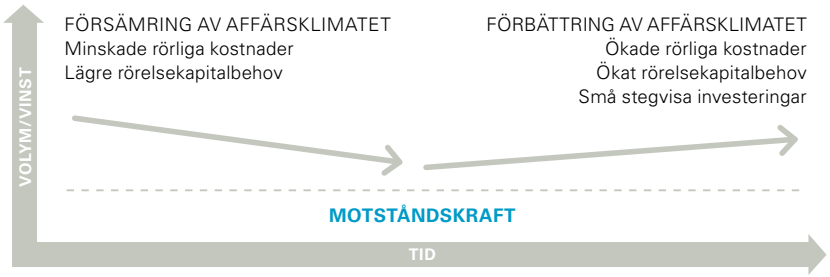

Stabil serviceverksamhet

Mer än 40% av intäkterna genereras av service (reservdelar, underhåll, reparationer, förbrukningsvaror, tillbehör och uthyrning). Dessa intäkter är mer stabila än försäljning av utrustning och utgör en stark bas för verksamheten.

Öka kundlojalitet

Kunder som har kontakt med Atlas Copco vid köp eller service får via enkäter lämna synpunkter på kontakten och hur de upplevde den. Kunder involveras ofta i diskussioner för att ge återkoppling som kan lösa problem och förbättra produkter och service. Ett antal nyckeltal har fastställts, exempelvis tillgängligheten av reservdelar, vilka följs upp kontinuerligt för att säkerställa att kundnöjdheten förbättras.

Tillverkning och logistik

Tillverkningsfilosofin är att internt konstruera och tillverka de komponenter som är kritiska för utrustningens prestanda. För icke-kritiska komponenter nyttjar Atlas Copco affärspartners kapacitet och kompetens och samarbetar med dem för att kontinuerligt uppnå produkt- och processförbättringar. Ungefär 75% av produktionskostnaden för utrustning utgörs av inköpta komponenter och cirka 25% av internt tillverkade komponenter, monterings- och indirekta kostnader.

Utrustning står för mindre än 60% av intäkterna och Atlas Copco har organiserat tillverkning och logistik för att snabbt kunna göra anpassningar till förändringar i efterfrågan. Tillverkningen av utrustning baseras främst på kundorder och bara viss

FAKTORER SOM DRIVER FÖRSÄLJNINGEN

	UTRUSTNING	SERVICE
TILLVERKNINGS- OCH PROCESS-INDUSTRI	Industri-investeringar	Industri-produktion
BYGG- OCH ANLÄGGNINGS-INDUSTRI	Investeringar i infrastruktur	Bygg- och anläggnings-aktivitet
GRUV-INDUSTRI	Investeringar i gruvutrustning	Metall- och malm-produktion

FLEXIBILITET

Atlas Copco har organiserat sin tillverkning och logistik för att snabbt kunna anpassa sig till förändringar i efterfrågan på utrustning.

Ungefär

75%

av produktkostnaden består av inköpta komponenter.

standardutrustning med höga volymer tillverkas utifrån förväntad efterfrågan.

Monteringen av utrustning utförs till stor del i egna fabriker. Monteringen är i regel effektiv och flödesorienterad och den slutliga produkten levereras vanligen direkt till slutanvändaren. Organisationen arbetar kontinuerligt med att effektivisera användningen av humankapital, naturresurser och kapital.

Innovation

Atlas Copco är övertygad om att det alltid finns ett bättre sätt att göra saker. Innovation och produktutveckling är centralt och alla produkter designas internt. En viktig aktivitet är utvecklingen av nya eller förbättrade produkter som ger påtagliga fördelar inom produktivitet, energieffektivitet och/eller lägre livscykelkostnad för kunden och som samtidigt kan tillverkas effektivt. Atlas Copco skyddar tekniska innovationer med patent.

Innovation omfattar också processer för att förbättra flödet och användningen av tillgångar och information. Innovationer förbättrar kundnöjdheten och bidrar till att stärka kundrelationer, varumärke och finansiella resultat. Överkapacitet och ineffektivitet ska alltid ifrågasättas.

Investeringar i anläggningstillgångar och rörelsekapital

Investeringarna i materiella anläggningstillgångar är måttliga och kan anpassas till förändringar i efterfrågan på kort och medellång sikt. De flesta investeringarna relaterar till maskiner för tillverkning av komponenter och produktionsenheter för att tillverka nyckelkomponenter och för montering.

Gruppens behov av rörelsekapital påverkas av att försäljning och service huvudsakligen sker direkt, vilket kräver ett visst mått av lager och kundfordringar, samt av tillverkningsfilosofin. I en förbättrad konjunktur med högre volymer behövs mer rörelsekapital. Om konjunkturen försämras kommer behovet av rörelsekapital att minska.

Förvärv

Förvärv sker främst inom eller mycket nära befintliga kärnverksamheter. Samtliga divisioner ska kartlägga och utvärdera närliggande verksamheter som kan erbjuda påtagliga synergier med befintliga verksamheter. Samtliga förvärvade verksamheter förväntas bidra till att skapa ekonomiskt värde.

Ledarskap och humankapital

Atlas Copco anser att kompetenta och engagerade ledare är avgörande för att uppnå en hållbar, lönsam tillväxt och har utvecklat en ledarskapsmodell.

Alla chefer har rätt att få ett uppdrag från sin chef, vilket beskriver långsiktiga förväntningar och mål och som uttrycks både i kvantitativa och kvalitativa termer. Ett uppdrag har vanligen en tidsram av tre till fem år. Baserat på uppdragsbeskrivningen förväntas chefen utveckla en vision som klargör hur uppdraget ska uppnås, samt de strategier, den organisation och de människor som krävs för att det ska ske.

Atlas Copco strävar efter att vara en bra arbetsgivare för att attrahera och utveckla kvalificerade och motiverade medarbetare. Medarbetarna ansvarar själva för sin yrkeskarriär och stöds genom fortlöpande kompetensutveckling och en intern arbetsmarknad. Medarbetare uppmuntras att utvecklas professionellt och ta nya positioner. Om företaget behöver anpassa kapaciteten i en försämrad konjunktur är den första åtgärden att stoppa rekryteringar. Uppsägningar sker i sista hand.

DESIGN OCH UTVECKLING

Atlas Copco är övertygad om att det alltid finns ett bättre sätt att göra saker. Innovation och produktutveckling är centralt och alla produkter designas internt.

HUR VI SKAPAR VÄRDE

RESURSER

HUMANKAPITAL
43 114
MEDARBETARE

MSEK 23 841
Löner, ersättningar och andra förmåner

SYSSELSATT KAPITAL **MSEK 75 246**

MSEK 2 968
Nettoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar

75% av produktkostnaden består av inköpt material och komponenter

+9% Investeringar i innovation ökade till MSEK 3 253*

NATURTILLGÅNGAR
330 204 m³
vattenförbrukning i vattenriskområden

472 GWh
total energi-användning

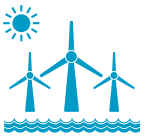

34% av energiförbrukningen kommer från förnybara energikällor

* Investeringar i produktutveckling, inklusive kapitaliserade kostnader.

VÄRDESKAPANDE AKTIVITETER

INNOVATION
Atlas Copcos divisioner har nyckeltal som ska hjälpa dem att vara innovativa i hela värdekedjan
SIDAN 42

TIME TO COMPETENCE
för att minimera tiden det tar att omvandla kunskap till resultat
SIDAN 47

84% av samtliga medarbetare hade ett årligt utvecklingssamtal

Lokal närvaro med en global täckning – försäljning i **183** länder

50% av medarbetarna arbetar med marknadsföring, försäljning eller service

MÅNGFALD
stimulerar innovation och förbättrar förmågan att arbeta i olika kulturer
SIDAN 45

4 601 **BETYDANDE LEVERANTÖRER**
– vi drar nytta av våra affärspartners kompetens

Ekodesign fokuserar på miljöpåverkan över hela produktlivscykeln
SIDAN 43

EFFEKTIVITET I FÖRSÖRJNINGS-KEDJAN
Innovation i beläggningsprocessen och inköp sparar kostnader och förkortar ledtider
SIDAN 43

FÖR ALLA INTRESSENTER

Atlas Copcos vision är att bli och förbli First in Mind—First in Choice® för alla intressenter. Gruppen strävar efter att kontinuerligt leverera hållbar, lönsam tillväxt. Det innebär ett ökat ekonomiskt värdeskapande och samtidigt en positiv inverkan på samhället och miljön. På så vis skapas gemensamma värden.

På detta uppslag finns ett antal exempel på hur vi med en ansvarsfull användning av humankapital, naturresurser och kapital skapar värde för kunder, medarbetare, affärspartner, aktieägare, såväl som för samhället och miljön.

VÅRA RESULTAT

Minskning av olyckor per en miljon arbetstimmar till

3.7 2014: 4.7

SIDAN 46

Serviceandel av intäkter

44%

Andel kvinnliga medarbetare på Atlas Copco:

17.5%

2014: 17.1%

51

nationaliteter bland de 409 högsta cheferna
2014: 54 nationaliteter

LÄS MER PÅ SIDAN 45

+9% Intäkterna ökade till **MSEK 102 161**

Årlig totalavkastning på Atlas Copcos A-aktie de senaste tio åren **14.7%**

SIDAN 54

–6% Energiförbrukning i relation till kostnad för sålda varor

27% avkastning på sysselsatt kapital
2014: 24%

99%

AV CHEFERNA HAR ÅTAGIT SIG ATT FÖLJA AFFÄRSKODEN

SIDAN 50

Operativt kassaflöde

MSEK 16 955

2014: MSEK 13 916

Rekordhögt rörelseresultat

MSEK 19 728

2014: 17 015

SIDAN 16

Fördelning av direkt ekonomiskt värde

SIDAN 51

60%	24%	9%	7%
Affärspartner	Anställda	Aktieägare och andra finansiärer	Offentlig sektor (skatter)

ÅRET I SAMMANDRAG

MARKNADSÖVERSIKT OCH EFTERFRÅGEUTVECKLING

Efterfrågan på Atlas Copcos utrustning och service var blandad under 2015. Gruppens orderingång ökade med 7% till rekordhöga MSEK 100 241 (93 873). Mer gynnsamma valutakurser bidrog med 9% och förvärv med 2%, medan orderingången minskade 4% organiskt.

Serviceverksamheten fortsatte att växa och uppnådde 3% organisk tillväxt. Den specialiserade uthyrningsverksamheten fortsatte att öka och uppnådde 5% organisk tillväxt. Orderingången för förbrukningsvaror för gruv- och anläggningsarbeten minskade dock 5% organiskt.

Orderingången på utrustning minskade med cirka 6% organiskt. Kunderna var tveksamma till att göra stora investeringar och orderingången minskade betydligt för stora kompressorer för olja och gas och andra processindustrier. Beställningarna minskade också för gruv- och bergbrytningsutrustning samt för entreprenadmaskiner för infrastruktur och anläggningsarbete på grund av låg efterfrågan från gruv- och anläggningskunder. Orderingången för små och medelstora kompressorer och vakuumutrustning för applikationer inom tillverkningsindustrin påverkades av minskad efterfrågan på vissa marknader och segment, men var fortsatt robust i stort. Orderingången för industriverktyg, monteringssystem och -lösningar ökade, med stöd av en stark efterfrågan från kunder inom bil-, flyg- och elektronikindustrin.

Se även affärsområdesavsnitten på sidorna 20–35.

Nordamerika

Orderingången i lokala valutor i Nordamerika minskade med 4%. Ordervolymerna ökade för industriverktyg, monteringssystem och lösningar, men minskade för de flesta andra typer av utrustning, mest påtagligt för stora kompressorer och gruvutrustning. Serviceverksamheten ökade inom samtliga affärsområden. Totalt svarade Nordamerika för 24% (23) av orderingången.

Sydamerika

Den sydamerikanska orderingången minskade med 12% i lokala valutor och påverkades negativt av en svag efterfrågan på utrustning i Brasilien såväl som från gruv-, bygg- och olje- och gasindustrin. Totalt svarade Sydamerika för 7% (9) av orderingången.

Europa

Orderingången i lokala valutor i Europa ökade med 4%. Ordervolymerna i södra och östra Europa fortsatte att öka, medan ordervolymerna i norra och västra Europa var relativt stabila. Service, små och medelstora kompressorer, industriverktyg, monteringssystem och lösningar, gruv- och anläggningsmaskiner hade en gynnsam utveckling men orderingången minskade för stora kompressorer och vakuumutrustning. Totalt stod Europa för 30% (30) av orderingången.

Afrika/Mellanöstern

Orderingången minskade med 2% i lokala valutor i Afrika/Mellanöstern som stod för 10% (10) av Gruppens orderingång. Orderingången för utrustning minskade på nästan alla marknader, negativt påverkad av svagare efterfrågan från gruv-, bygg- och olje- och gasindustrin. Serviceverksamheten ökade inom samtliga affärsområden.

Asien/Australien

Orderingången i lokala valutor i Asien/Australien minskade med 4%. Orderingången ökade i Indien, Sydostasien och Japan, men minskade betydligt i Australien och i Kina. Orderingången för industriverktyg och monteringssystem såväl som för vakuumutrustning ökade, medan den minskade för de flesta typer av kompressorer och för gruvutrustning. Orderingången för service och förbrukningsvaror hade en positiv utveckling på de flesta marknader, men minskade i Kina och i Australien. Totalt svarade Asien/Australien för 29% (28) av orderingången.

FÖRSÄLJNINGSBRYGGA

	Atlas Copco-gruppen		
	Orderingång	Orderstock, 31 december	Intäkter
2013	**81 290**	**19 263**	**83 888**
Strukturförändring, %	+12		+12
Valuta, %	+2		+2
Pris, %	+1		+1
Volym, %	+0		–3
Totalt, %	**+15**		**+12**
2014	**93 873**	**22 830**	**93 721**
Strukturförändring, %	+2		+2
Valuta, %	+9		+9
Pris, %	+0		+0
Volym, %	–4		–2
Totalt, %	**+7**		**+9**
2015	**100 241**	**20 254**	**102 161**

ORDERINGÅNG, INTÄKTER OCH RÖRELSEMARGINAL

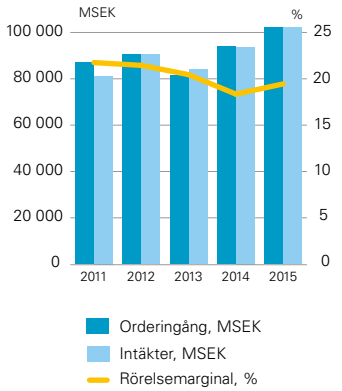

Marknadsnärvaro
Närvaron stärktes ytterligare med fler försäljnings- och serviceingenjörer på många marknader.

Atlas Copco hade egna marknadsbolag i 92 (91) länder och produktionsanläggningar i 28 (30) länder på fem kontinenter i slutet av året. Intäkter rapporterades i 183 (185) länder.

ORDERINGÅNG PER KUND-KATEGORI

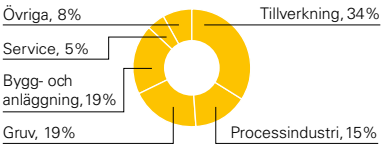

VIKTIGA HÄNDELSER

Förvärv och avyttringar
Gruppen slutförde åtta förvärv under året, vilka tillförde nettointäkter på MSEK 121. Två mindre avyttringar genomfördes också. Se även not 2 och affärsområdessektionerna på sidorna 20–35.

Investeringar i innovationer
Investeringarna i produktutveckling, inklusive aktiverade utvecklingskostnader ökade med 9% till MSEK 3 253 (2 991), främst på grund av valutaeffekter, vilket motsvarar 3.2% (3.2) av intäkterna. Antalet anställda inom forskning och utveckling var stabilt.

MARKNADSUTSIKTER PÅ KORT SIKT
Publicerad den 28 januari 2016
Den sammantagna efterfrågan för Gruppen förväntas ligga kvar på nuvarande nivå.

Investeringar i tillverkning och distribution
Koncernens investeringar i materiella anläggningstillgångar ökade till MSEK 1 705 (1 548), främst till följd av fler investeringar för att stödja tillväxten i nyligen förvärvade verksamheter, t.ex. investeringar i nya innovationscentrum för limningslösningar och en tillverkningsanläggning för vakuumlösningar i Kina. Även andra investeringar ingår, såsom en investering för att bygga ut det globala distributionscentret i Belgien.

Kapacitetsanpassningar och avvecklade verksamheter
Flera åtgärder för att anpassa kapaciteten till den lägre efterfrågan på gruv- och anläggningsutrustning genomfördes, inklusive konsolidering av vissa tillverkningsanläggningar. Under året upphörde verksamheten för mobila krossar och siktar.

Europeiska kommissionens beslut om Belgiens skattedomar
Den 11 januari 2016 publicerade EU-kommissionen sitt beslut att de belgiska skatteöverenskommelserna avseende "skatt på övervinster" som beviljats multinationella bolag ska betraktas som olagligt statsstöd och att skatter som inte betalats till följd av detta ska återbetalas till belgiska staten. Atlas Copco har haft sådana skatteöverenskommelser sedan 2010. Som en följd av beslutet har Atlas Copco gjort en skatteavsättning på MSEK 2 802. Beloppet täcker till fullo det potentiella kravet för åren 2010–2015.
Se även not 9.

Utmärkelser
Atlas Copco fick följande utmärkelser: Inkluderades i Dow Jones Sustainability Index och FTSE4Good; det ledande industriföretaget enligt Newsweeks Green Ranking; erkännande av FN för koncernens mål att minska koldioxid från sina produkter och verksamheter; och rankas som nummer 34 och det bästa industriföretaget bland världens främsta hållbara företag av Global 100.

FÖRSÄLJNINGSBRYGGA	Kompressorteknik		Industriteknik		Gruv- och bergbrytningsteknik		Bygg- och anläggningsteknik	
	Orderingång	Intäkter	Orderingång	Intäkter	Orderingång	Intäkter	Orderingång	Intäkter
2013	**31 765**	**31 782**	**9 594**	**9 501**	**26 092**	**29 013**	**14 260**	**13 967**
Strukturförändring, %	+28	+28	+6	+8	+1	+1	+1	+1
Valuta, %	+4	+4	+5	+5	+0	+0	+2	+3
Pris, %	+1	+1	+0	+1	+1	+1	+1	+1
Volym, %	+0	+0	+7	+7	–3	–13	+0	+1
Totalt, %	**+33**	**+33**	**+18**	**+21**	**–1**	**–11**	**+4**	**+6**
2014	**42 249**	**42 165**	**11 335**	**11 450**	**25 752**	**25 718**	**14 847**	**14 739**
Strukturförändring, %	+0	+0	+9	+10	+0	+0	+0	+0
Valuta, %	+11	+11	+11	+10	+6	+7	+8	+9
Pris, %	+1	+1	+0	+0	+0	+0	+1	+1
Volym, %	–4	–2	+9	+7	–7	–3	–7	–6
Totalt, %	**+8**	**+10**	**+29**	**+27**	**–1**	**+4**	**+2**	**+4**
2015	**45 458**	**46 237**	**14 612**	**14 578**	**25 587**	**26 665**	**15 166**	**15 300**

EKONOMISK ÖVERSIKT OCH ANALYS

NYCKELTAL, MSEK	*2015*	*2014*	*förändring, %*
Orderingång	100 241	93 873	+7
Intäkter	102 161	93 721	+9
EBITDA	24 075	20 724	+16
– i % av intäkterna	23.6	22.1	
Rörelseresultat	19 728	17 015	+16
– i % av intäkterna	19.3	18.2	
Justerat rörelseresultat	*20 087*	*17 744*	*+13*
– i % av intäkterna	*19.7*	*18.9*	
Resultat före skatt	18 823	16 091	+17
– i % av intäkterna	18.4	17.2	
Årets resultat	11 723	12 175	–4
Årets resultat, justerat för skatteavsättning på MSEK 2 802	*14 525*	*12 175*	*+19*
Resultat per aktie före utspädning, SEK	9.62	10.01	–4
Resultat per aktie, justerat, SEK	*11.92*	*10.01*	*+19*
Resultat per aktie efter utspädning, SEK	9.58	9.99	–4

Intäkter

Koncernens intäkter ökade med 9% till rekordhöga MSEK 102 161 (93 721). Målet är att uppnå en årlig intäktsökning på 8% över en konjunkturcykel. Under de senaste 10 åren har den årliga intäktsökningen varit 9.2%.

ÅRLIG INTÄKTSÖKNING

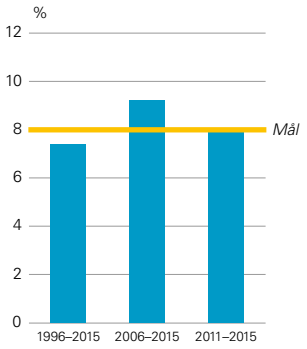

Gruppens mål för årlig intäktsökning är 8%, mätt över en konjunkturcykel. Ambitionen är samtidigt att växa snabbare än de viktigaste konkurrenterna. Tillväxten ska främst vara organisk, med stöd av utvalda förvärv.

Rörelseresultat

Rörelseresultatet var MSEK 19 728 (17 015), motsvarande en marginal på 19.3% (18.2). Jämförelsestörande poster var MSEK –359 (–729) och den justerade rörelsemarginalen var 19.7% (18.9). Se även bryggan nedan.

Rörelseresultatet för affärsområdet Kompressorteknik ökade 15% till MSEK 10 324 (8 974), vilket motsvarar en marginal på 22.3% (21.3). Resultatet inkluderar jämförelsestörande poster på MSEK –55 (–180) och den justerade marginalen ökade till 22.4% (21.7). Marginalen fick stöd av valuta och mix, men påverkades negativt av lägre volymer på utrustning.

Rörelseresultatet för affärsområdet Industriteknik ökade 31% till MSEK 3 355 (2 557) med starkt bidrag från förvärv. Marginalen ökade till 23.0% (22.3) och fick stöd av högre volymer och valuta, men påverkades negativt av utspädning från förvärv.

Rörelseresultatet för affärsområdet Gruv- och bergbrytningsteknik ökade 16% till MSEK 4 993 (4 307), vilket motsvarar en marginal på 18.7% (16.7). Resultatet inkluderar jämförelsestörande poster på MSEK –65 (–415) och den justerade marginalen ökade till 19.0% (18.4). Marginalen påverkades negativt av lägre volymer, men fick stöd av valuta och mix.

Rörelseresultatet för affärsområdet Bygg- och anläggningsteknik ökade med 4% till MSEK 1 839 (1 768), vilket motsvarar en marginal på 12.0% (12.0). Resultatet inkluderar jämförelsestörande poster på MSEK –95 och den justerade marginalen ökade till 12.6% (12.0). Marginalen fick stöd av valuta, men påverkades negativt av lägre volymer.

Kostnader för koncerngemensamma funktioner och elimineringar var MSEK –783 (–591), inklusive effekten från avsättning för aktierelaterade långsiktiga incitamentsprogram på MSEK –144 (–174) och en försäkringsersättning på MSEK 40 under 2014.

Avskrivningar och EBITDA

Avskrivningarna ökade till MSEK 4 347 (3 709) främst på grund av valuta och förvärv. Resultat före avskrivningar, EBITDA, uppgick till MSEK 24 075 (20 724), vilket motsvarar en marginal på 23.6% (22.1).

Finansnetto

Gruppens finansnetto uppgick till MSEK –905 (–924). Räntenettot ökade till MSEK –758 (–699). Övriga finansiella poster var MSEK –147 (–225). Se not 8 och 27.

BRYGGA – INTÄKTER OCH RÖRELSERESULTAT

MSEK	*2015*	Volym, pris, mix och övrigt	Valuta	Förvärv	Omstrukturering och realisations-vinster	Aktierelaterade långsiktiga incitamentsprogram	*2014*
Intäkter	102 161	–1 830	8 845	1 425	–	–	93 721
Rörelseresultat	19 728	–957	3 070	230	340	30	17 015
Marginaleffekt, %	19.3	–0.6	+1.4	–0.0	+0.3	+0.0	18.2

Rörelsemarginalen ökade till 19.3% (18.2). Den påverkades negativt av volym, ökade operativa kostnader, utspädning från förvärv och jämförelsestörande poster. Effekten från pris och valuta var positiv.

	Intäkter		Rörelseresultat		Rörelsemarginal, %		Avkastning på sysselsatt kapital, %		Investeringar i anläggningar [1]	
MSEK	*2015*	*2014*	*2015*	*2014*	*2015*	*2014*	*2015*	*2014*	*2015*	*2014*
Kompressorteknik	46 237	42 165	10 324	8 974	22.3	21.3	38	40	586	639
Industriteknik	14 578	11 450	3 355	2 557	23.0	22.3	31	36	532	270
Gruv- och bergbrytningsteknik	26 665	25 718	4 993	4 307	18.7	16.7	34	29	981	967
Bygg- och anläggningsteknik	15 300	14 739	1 839	1 768	12.0	12.0	12	12	555	939
Gruppgemensamma funktioner/ elimineringar	–619	–351	–783	–591					314	452
Totalt för Gruppen	**102 161**	**93 721**	**19 728**	**17 015**	**19.3**	**18.2**	**27**	**24**	**2 968**	**3 267**

[1] Exklusive leasade tillgångar.

Resultat före skatt
Resultat före skatt var MSEK 18 823 (16 091), vilket motsvarar en vinstmarginal på 18.4% (17.2).

Skatter
Årets inkomstskatt uppgick till MSEK 7 100 (3 916) och inkluderar en avsättning på MSEK 2 802 efter EU-kommissionens beslut om belgiska skatteöverenskommelser. Den effektiva skattesatsen var 37.7% (24.3) och 22.8% exklusive skatteavsättningen. Se not 9.

Årets resultat och resultat per aktie
Årets resultat minskade med 4% till MSEK 11 723 (12 175), varav MSEK 11 717 (12 169) och MSEK 6 (6) hänförligt till moderbolagets ägare respektive innehav utan bestämmande inflytande. Resultat per aktie före och efter utspädning uppgick till SEK 9.62 (10.01) respektive SEK 9.58 (9.99). Exklusive skatteavsättningen i Belgien ökade årets resultat med 19% MSEK 14 525 (12 175) och resultat per aktie uppgick till 11.92 (10.01)

BALANSRÄKNING I SAMMANDRAG

MSEK	*31 DEC, 2015*		*31 DEC, 2014*	
Immateriella anläggningstillgångar	33 520	33%	33 197	32%
Hyresmaskiner	3 076	3%	3 177	3%
Övriga materiella anläggningstillgångar	8 947	9%	9 433	9%
Övriga anläggningstillgångar	4 128	4%	3 530	3%
Varulager	16 906	16%	18 364	17%
Kundfordringar och övriga fordringar	25 985	25%	26 015	25%
Finansiella omsättningstillgångar	1 576	1%	2 150	2%
Likvida medel	8 861	9%	9 404	9%
Tillgångar som innehas för försäljning	11	0%	11	0%
Summa tillgångar	**103 010**	**100%**	**105 281**	**100%**
Eget kapital	46 750	45%	50 753	48%
Räntebärande skulder	25 214	25%	26 997	26%
Icke räntebärande skulder	31 046	30%	27 531	26%
Summa eget kapital och skulder	**103 010**	**100%**	**105 281**	**100%**

Koncernens balansomslutning minskade med 2% till MSEK 103 010 (105 281). Förvärv och avyttringar bidrog bara marginellt och valutaomräkningseffekter marginellt negativa. Likvida medel och övriga finansiella omsättningstillgångar ökade mindre än 1%. Exklusive dessa effekter minskade tillgångarna med cirka 2% för jämförbara enheter, främst på grund av en nettominskning av rörelsekapital och av materiella anläggningstillgångar.

EGET KAPITAL

MSEK	*2015*	*2014*
Vid årets början	50 753	39 794
Årets resultat	11 723	12 175
Övrigt totalresultat för året	–540	4 663
Transaktioner med aktieägare	–15 186	–5 879
Vid årets slut	46 750	50 753
Eget kapital hänförligt till		
– moderbolagets ägare	46 591	50 575
– innehav utan bestämmande inflytande	159	178

Övrigt totalresultat för året minskade till MSEK 11 183 (16 838), framför allt på grund av omräkningsdifferenser från utlandsverksamheter, se sidan 67 och not 10. Transaktioner med aktieägarna inkluderar utdelning och inlösen av aktier på totalt MSEK –14 639 (–6 682), försäljning och återköp av egna aktier om netto MSEK –453 (890) och aktierelaterade ersättningar om netto MSEK –94 (–87).

Vid årets slut uppgick Gruppens eget kapital inklusive innehav utan bestämmande inflytande till MSEK 46 750 (50 753), vilket motsvarar 45% (48) av balansomslutningen. Eget kapital per aktie uppgick till SEK 38 (42).

Vid årsskiftet var Atlas Copcos börsvärde MSEK 251 140 (261 719), eller 537% (516) av redovisat eget kapital.

Den information som rör offentliga uppköpserbjudanden som anges för moderbolaget på sidan 19, gäller även för Gruppen.

Räntebärande skulder och nettoskuldsättning
Räntebärande skulder uppgick till MSEK 25 214 (26 997), varav ersättningar efter avslutad anställning (pensioner) var MSEK 2 225 (2 531). Koncernen har en genomsnittlig löptid på 4.1 år på räntebärande skulder. Se not 21 och 23 för ytterligare information.

Koncernens nettoskuldsättning, justerat med MSEK 28 (–15) för det verkliga värdet av relaterade ränteswappar, uppgick till

AVKASTNING PÅ EGET KAPITAL OCH RESULTAT PER AKTIE

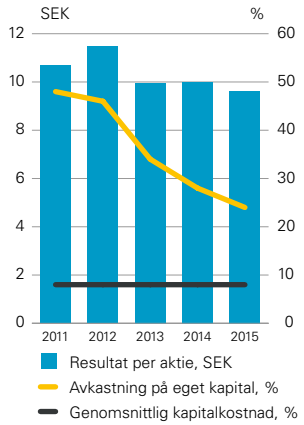

UTDELNING/RESULTAT PER AKTIE, GENOMSNITT

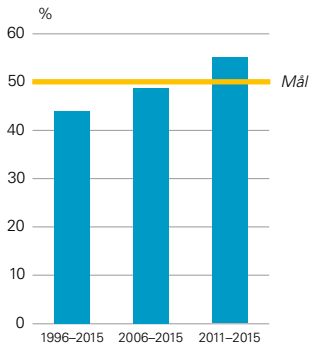

Atlas Copco strävar efter att ha en stark och kostnadseffektiv finansiering av verksamheten. Prioriteringen för kapitalanvändning är att utveckla och expandera verksamheten. Den goda lönsamheten och kassaflödet möjliggör för koncernen att göra det och samtidigt ha ambitionen att distribuera cirka 50% av årets resultat som utdelning till aktieägarna.

Historisk utdelningspolitik

–2003	*30–40% av årets resultat*
2003–2011	*40–50% av årets resultat*
2011–	*cirka 50% av årets resultat*

MSEK 14 805 (15 428) vid årets slut. Nettoskuld i förhållande till EBITDA uppgick till 0.6 (0.7) och nettoskuldsättningsgraden var 32% (30).

Kreditbetyg

Atlas Copcos lång- och kortfristig upplåning utvärderas av Standard & Poor's och Fitch och har erhållit betyg för lång-/kortfristig upplåning på A/A1 respektive A/F1.

Operativt kassaflöde och investeringar

Kassamässigt rörelseöverskott uppgick till MSEK 23 547 (20 426). Kassaflöde från finansiella poster var MSEK –2 037 (–849). Den huvudsakliga förklaringen är negativa kassaflöden från valutasäkringar av lån på MSEK –1 322 (–47) där motverkande kassaflöde sker i framtiden.

Rörelsekapitalet minskade med MSEK 1 599 (2 056) främst på grund av en minskning av lager på MSEK 1 342. Nettoinvesteringar i hyresmaskiner var MSEK 837 (1 303). Nettokassaflöde från den löpande verksamheten uppgick till MSEK 18 112 (16 387).

Bruttoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar var MSEK –1 705 (–1 548), 101% (103) av de årliga avskrivningarna. Ökningen är främst hänförlig till nyligen förvärvade verksamheter. Större investeringar gjordes av Kompressorteknik i Kina, USA och Storbritannien, av Industriteknik i USA och Storbritannien och av Gruv- och bergbrytningsteknik i Sverige. Försäljning av materiella anläggningstillgångar ökade till MSEK 600 (86). Ökningen var främst ett resultat av en "sale and leaseback"-försäljning av fastigheter i Sverige.

Nettoinvesteringar i immateriella anläggningstillgångar, främst avseende aktivering av utvecklingskostnader, uppgick till MSEK–1 151 (–1 177). Investeringar i övriga finansiella tillgångar uppgick till MSEK +197 (+489), relaterat till variationer i kundfinansieringsverksamheten.

Det operativa kassaflödet ökade med 22% och uppnådde rekordhöga MSEK 16 955 (13 916), vilket motsvarar 17% (15) av Gruppens intäkter.

Nettokassaflödet från förvärv och avyttringar av dotterföretag uppgick till MSEK –1 794 (–8 415) och inkluderar uppskjuten köpeskilling för förvärv som genomfördes 2014. Se även not 2.

Kassaflöde från finansiering

Utbetalda utdelningar uppgick till MSEK –7 334 (–6 682) och det automatiska inlösenförfarandet var MSEK –7 305. Försäljning och återköp av egna aktier uppgick till, netto MSEK –453 (+890). Förändring av räntebärande skulder uppgick till MSEK+595 (–8 566).

Rörelsekapital nyckeltal

Varulager i förhållande till intäkter vid årsskiftet minskade till 16.5% (19.6) och kundfordringar minskade till 19.1% (21.2). Motsvarande genomsnittliga värden var 21.7% (23.0) respektive 23.5% (23.1). Genomsnittliga leverantörsskulder i förhållande till intäkterna var 8.0% (7.9).

Kapitalomsättningshastighet

Kapitalomsättningshastigheten uppgick till 0.97 (0.98) och omsättningshastigheten på sysselsatt kapital var 1.36 (1.32).

Avkastning på sysselsatt kapital och avkastning på eget kapital

Avkastning på sysselsatt kapital var 26.8% (24.3) och avkastning på eget kapital 24.3% (28.1). Den senare påverkades av skatteavsättningen i Belgien och den justerade avkastningen på eget kapital var 30.1%. Gruppen använder en sammanvägd genomsnittlig kapitalkostnad (WACC) på 8% (8) som minimikrav för investeringar och som övergripande jämförelsemått.

Personal

Under 2015 minskade medelantalet anställda i Atlas Copco-gruppen med 57 till 43 588. Vid årets slut var antalet anställda 43 114 (44 056) och antalet heltidsanställda konsulter/extern arbetskraft var 2 835 (3 015). För jämförbara enheter minskade den totala personalstyrkan med 1 230 och förvärv tillförde 108 för en total minskning med 1 122. Se även sidorna 44–47.

MEDELANTAL ANSTÄLLDA, TOTALT	*2015*	*2014*
Atlas Copco-gruppen	43 588	43 645
– Sverige	4 192	4 315
– Utlandet	39 396	39 330
Affärsområden		
– Kompressorteknik	19 118	18 950
– Industriteknik	5 888	5 128
– Gruv- och bergbrytningsteknik	11 500	12 392
– Bygg- och anläggningsteknik	5 579	5 780
– Gruppgemensamma funktioner	1 503	1 395

Gruppens mål är att fortsätta leverera en hög avkastning på sysselsatt kapital genom att ständigt förbättra verksamhetens effektivitet och generera tillväxt.

xx% *Genomsnittlig avkastning på sysselsatt kapital.*

AVKASTNING PÅ SYSSELSATT KAPITAL

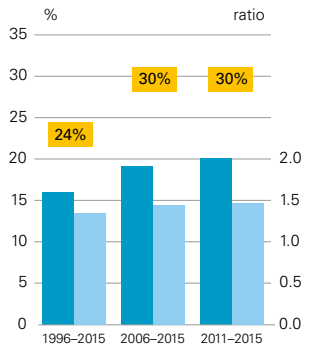

Rörelsemarginal, %
Omsättningshastighet sysselsatt kapital, ggr

OMSÄTTNINGSHASTIGHET OCH AVKASTNING PÅ SYSSELSATT KAPITAL

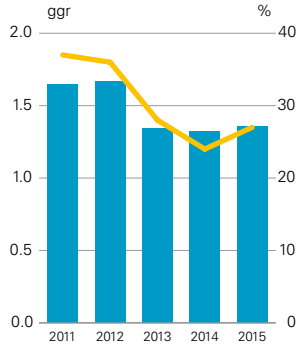

Omsättningshastighet sysselsatt kapital, ggr
Avkastning på sysselsatt kapital, %

OPERATIVT KASSAFLÖDE

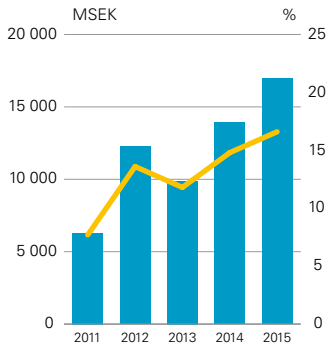

Operativt kassaflöde, MSEK
Operativt kassaflöde i % av intäkterna

MODERBOLAGET

Atlas Copco AB är moderbolag i Atlas Copco-gruppen och har huvudkontor i Nacka, Sverige. Verksamheten omfattar administrativa funktioner, holdingverksamhet och delar av Atlas Copco Financial Solutions.

Resultat

Resultat före skatt uppgick till MSEK 12 300 (4 589). Årets resultat uppgick till MSEK 11 737 (3 792). Det högre resultatet beror på ökade interna utdelningar.

Finansiering

Moderbolagets balansomslutning uppgick till MSEK 118 357 (102 778). Vid årsskiftet 2015 uppgick likvida medel till MSEK 4 311 (5 153) och räntebärande skulder, exklusive ersättningar efter avslutad anställning, till MSEK 76 569 (57 688), varav merparten är koncerninterna lån. Andelen eget kapital uppgick till 34% (42) av de totala tillgångarna och de disponibla vinstmedlen var MSEK 34 468 (37 515).

Personal

Medelantalet anställda i moderbolaget var 118 (117).

Ersättningar

Principer för ersättningar, arvoden och ersättningar till styrelse, VD och koncernchef och övriga medlemmar i koncernledningen, övriga uppgifter och riktlinjer för ersättningar och förmåner till koncernledningen godkända av årsstämman redovisas i not 5.

Finansiella risker, risker och osäkerhetsfaktorer

Atlas Copco exponeras för valutarisker, ränterisker och andra finansiella risker. Atlas Copco har antagit en policy för kontroll av de finansiella risker som Atlas Copco AB och Gruppen exponeras för. En kommitté för finansiell riskhantering sammanträder regelbundet för att fatta beslut om hantering av dessa risker. Se även avsnittet Risker, riskhantering och möjligheter på sidorna 36–39.

Vinstdisposition

Styrelsen föreslår årsstämman att en utdelning på SEK 6.30 (6.00) per aktie, motsvarande MSEK 7 661 (7 305), betalas ut för verksamhetsåret 2015. Utdelningen föreslås betalas ut i två lika stora delar. Den första med avstämningsdag den 28 april 2016 och den andra med avstämningsdag den 31 oktober 2016. Den föreslagna uppdelningen av utdelningen kommer att underlätta en effektivare likviditetshantering.

Det föreslås också att de disponibla vinstmedlen efter utdelningen balanseras i ny räkning som beskrivs nedan.

SEK	
Balanserade vinstmedel inklusive reserv för verkligt värde	22 731 381 158
Årets resultat	11 736 771 934
	34 468 153 092
Styrelsen föreslår att dessa vinstmedel disponeras enligt följande:	
Till aktieägare utdelas SEK 6.30 per aktie	7 661 405 569
I ny räkning balanseras	26 806 747 523
Totalt	**34 468 153 092**

Aktier och aktiekapital

Vid årets slut uppgick Atlas Copcos aktiekapital till MSEK 786 (786) och totalt 1 229 613 104 aktier, uppdelat på 839 394 096 A-aktier och 390 219 008 B-aktier, var utgivna vid årets slut. Exklusive Atlas Copcos eget innehav av 13 123 103 A-aktier och 393 879 B-aktier var 1 216 096 122 aktier utestående. A-aktier ger ägaren en röst medan B-aktier ger ägaren en tiondels röst. A-aktier och B-aktier har samma rätt till andel i bolagets tillgångar och vinst.

Investor AB är den största enskilda aktieägaren i Atlas Copco AB. Vid årets slut 2014 hade Investor AB totalt 206 895 611 aktier, motsvarande 22% av rösterna och 17% av kapitalet.

Det finns inga begränsningar som förbjuder överlåtelse av bolagets aktier och bolaget känner inte till att liknande överenskommelser existerar. Bolaget är inte heller part i något väsentligt avtal som får verkan eller ändras eller upphör att gälla om kontrollen över bolaget förändras till följd av ett offentligt uppköpserbjudande. Det finns ingen begränsning i antalet röster som kan avges av en aktieägare vid en bolagsstämma.

Som framgår av bolagsordningen, har bolagsstämman full beslutanderätt för val av styrelsemedlemmar och det finns inga andra bestämmelser hänförliga till tillsättande och entledigande av styrelsemedlemmar eller förändringar av bolagsordningen. På motsvarande vis finns heller inga avtal med styrelsemedlemmar eller anställda gällande kompensation för den händelse ett offentligt uppköpserbjudande förändrar deras nuvarande position.

KOMPRESSORTEKNIK

Serviceverksamheten fortsatte att växa under 2015, medan efterfrågan på utrustning var lägre. Ordervolymerna minskade för stationära industrikompressorer och luftbehandlingsutrustning samt minskade betydligt för stora gas- och processkompressorer. Orderingången var i stort sett oförändrad för vakuumlösningar. Affärsområdet fortsatte att investera i marknadsnärvaro, innovation och kompetensutveckling, samt tecknade avtal om att förvärva Leybold Vacuum.

NYCKELTAL, MSEK	*2015*	*2014*	*Förändring, %*
Orderingång	45 458	42 249	+8
Intäkter	46 237	42 165	+10
Rörelseresultat	10 324	8 974	+15
Rörelsemarginal, %	22.3	21.3	
Avkastning på sysselsatt kapital, %	38	40	
Investeringar	586	639	
Medelantal anställda	19 118	18 950	

OM BILDEN:
En installation oljefria kompressorer och luftbehandlingsutrustning som levererar högkvalitativ tryckluft till en kemifabrik i Belgien.

Året i sammandrag

Affärsutveckling
Efterfrågan på affärsområdets utrustning och service var blandad under 2015. Totalt minskade orderingången med 3% organiskt. Serviceverksamheten fortsatte att växa på alla stora marknader, medan orderingången för utrustning minskade då kunderna var tveksamma till att investera. Ordervolymerna minskade för stationära industrikompressorer och luftbehandlingsutrustning och minskade betydligt för stora gas- och processkompressorer. Geografiskt minskade ordrarna på kompressorer i alla regioner, mest påtagligt i Asien. Efterfrågan från kunder inom elektronik- och halvledarindustrin var fortsatt robust och ordervolymerna var i stort sett oförändrade för vakuumlösningar.

Marknadsnärvaro och organisationsutveckling
Trots utmanande marknadsförhållanden fortsatte affärsområdet att investera i marknadsnärvaro och innovation. Under 2015 har ytterligare investeringar gjorts inom vakuumlösningar, där antalet anställda inom försäljning, marknadsföring samt forskning och utveckling ökade. Dessutom byggdes en fabrik för vakuum- och reningslösningar i Qingdao, Kina. Atlas Copco har investerat omkring MSEK 330 i den toppmoderna anläggningen.

Förvärv och avyttringar
Affärsområdet genomförde fem förvärv under 2015 och ett i januari 2016:

- Maes Compressoren N.V., en kompressordistributör i Belgien, med cirka 30 anställda.
- Air Repair Sales and Services, en distributör i Kanada med tolv anställda.
- Applied Plasma Systems Co., Ltd. (Apsys), en tillverkare av reningssystem i Korea, med fem anställda.
- Det amerikanska serviceföretaget för vakuumpumpar Innovative Vacuum Solutions Inc., med intäkter på MSEK 32 och 19 anställda.
- De amerikanska kompressordistributörerna Air Supply Systems och A1, med 37 anställda.
- I januari 2016 förvärvades Capitol Research Equipment Inc., en amerikansk leverantör av reservdelar och service för vakuumprodukter. Bolaget hade intäkter på MSEK 22 och 15 anställda.

Ett avtal om att förvärva Leybold Vacuum för en köpeskilling om totalt MEUR 486 (MSEK 4 520) undertecknades i november. Verksamheten har sitt huvudkontor i Köln, Tyskland, har cirka 1 600 anställda och intäkter på MSEK 3 335 under 2014. Förvärvet beräknas vara slutfört under första halvåret 2016.

I januari 2016 kom Atlas Copco överens om att förvärva FIAC, en tillverkare av kolvkompressorer och tillhörande utrustning, med ett globalt försäljningsnätverk. Företaget hade intäkter 2014 på cirka MSEK 640 och cirka 400 anställda. Förvärvet förväntas slutföras under första kvartalet 2016.

Två verksamheter baserade i USA avyttrades. JC Carter, som tillverkar kryogeniska nedsänkta motorpumpar samt Ortman Fluid Power, som tillverkar hydrauliska och pneumatiska cylindrar och ventilställdon. Verksamheterna hade 30 respektive 19 anställda.

Intäkter, resultat och avkastning
Intäkterna ökade 10 % till rekordhöga MSEK 46 237 (42 165) med ett starkt bidrag från valuta. Intäkterna minskade 1% organiskt. Rörelseresultatet ökade 15% till rekordhöga MSEK 10 324 (8 974), vilket motsvarar en marginal på 22.3 % (21.3). Rörelseresultatet påverkades positivt av valuta, men negativt av jämförelsestörande poster på MSEK –55 (–180). Dessa hänför sig framför allt till en minskning av kapaciteten i Köln, Tyskland, på grund av en svag efterfrågan på stora kompressorer. Den justerade rörelsemarginalen var 22.4 % (21.7) och fick stöd av valuta och en positiv mix, men påverkades negativt av lägre utrustningsvolymer. Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 38 % (40).

ORDERINGÅNG PER KUNDKATEGORI

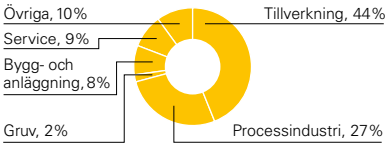

INTÄKTER PER REGION

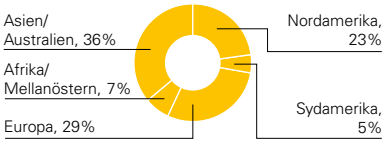

ANDEL AV INTÄKTER

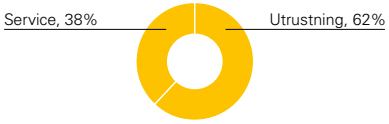

ORDERINGÅNG, INTÄKTER OCH RÖRELSEMARGINAL

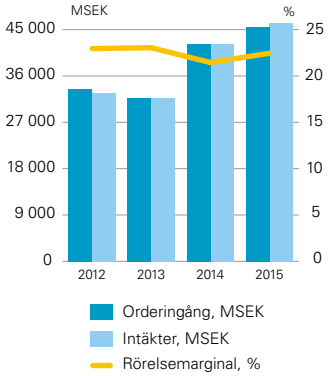

INNOVATION

Flera nya produkter och lösningar introducerades, till exempel:

- Ett sortiment av oljesmorda skruvkompressorer. Den förbättrade designen ökar prestandan med upp till 5% jämfört med föregående generation.
- Sortimentet av kvävegeneratorer har utökats och uppgraderats. Sortimentet har energieffektivitet av högsta klass, vilket garanterar låga driftskostnader och kort återbetalningstid.
- En vakuumpump med varvtalsstyrning för industritillämpningar. Pumpen, GHS VSD+ ger betydande energibesparingar på runt 50%.
- Ett förbättrat sortiment vakuumpumpar för industrin. En unik skruvteknologi och högeffektiva drivsystem möjliggör en avancerad temperaturreglering och långa serviceintervaller. Pumparna erbjuder också klassledande pumphastighet och låga driftskostnader.
- Ett sortiment av tryckluftsfilter som kombinerar två filtreringsprocesser i en produkt. Filtren minskar tryckfall med 40% jämfört med traditionella filterpaket.

Affärsområdet Kompressorteknik erbjuder industrikompressorer, vakuumlösningar, gas- och processkompressorer och expansionsturbiner, utrustning för luft- och gasbehandling samt styrsystem för tryckluft. Affärsområdet har ett globalt servicenätverk och bedriver utveckling för hållbar produktivitet inom tillverknings-, olje-, gas- och processindustrierna. De viktigaste enheterna för produktutveckling och tillverkning ligger i Belgien, USA, Kina, Sydkorea, Tyskland, Italien och Storbritannien.

INTÄKTER, MSEK

46 237

UNDER 2015

Marknaden

Den globala marknaden för tryckluftsutrustning, luft- och gasbehandlingsutrustning, vakuumlösningar och tillhörande service karakteriseras av en diversifierad kundbas. Kunderna efterfrågar lösningar som är tillförlitliga, produktiva och effektiva och som passar till specifika tillämpningar.

Kompressorer används i ett brett spektrum av tillämpningar. I industriprocesser krävs ren, torr och oljefri luft inom till exempel livsmedels-, läkemedels-, elektronik- och textilindustrin. Tryckluft används också som kraftkälla för industriverktyg och i så vitt skilda tillämpningar som snötillverkning, fiskodling, på snabbtåg och sjukhus. Blåsmaskiner används inom tillämpningar där det finns ett behov av ett konstant flöde av luft med lågt tryck, såsom rening av avloppsvatten och transport av material.

Gas- och processkompressorer och expandrar levereras till olika processindustrier, såsom anläggningar för luftseparering, kraftverk, kemiska och petrokemiska verksamheter samt applikationer för flytande naturgas.

Vakuumlösningar krävs i ett antal industriella tillämpningar där lufttrycket måste vara lägre än det atmosfäriska trycket och/eller där miljön måste vara ren. Exempel på tillämpningar är tillverkning av halvledare, platta bildskärmar, kemikalier och läkemedel samt att förpacka, lyfta upp och transportera.

Stationära industrikompressorer med tillhörande luftbehandlingsutrustning, reservdelar och service svarar för cirka 70% av försäljningen. Stora gas- och processkompressorer inklusive service svarar för cirka 5–10% och vakuumlösningar inklusive service för cirka 20–25%.

Marknadstrender

- Energieffektivitet/-besparingar, energiåtervinning och minskning av koldioxidutsläpp
- Ökad efterfrågan på service och övervakning av tryckluftsanläggningar
- Fokus på totallösningar och den totala kostnaden över livscykeln
- Nya tillämpningar för tryckluft, komprimerad gas och vakuum

Faktorer som driver efterfrågan

- Investeringar i maskiner
- Industriproduktion
- Energikostnader

Vision och strategi

Visionen är att vara First in Mind—First in Choice® som leverantör av tryckluft samt gas- och vakuumlösningar. Detta ska åstadkommas genom samverkan, engagemang, innovation och genom att erbjuda största möjliga kundvärde.

Strategin är att vidareutveckla Atlas Copcos ledande position inom valda nischer och utöka verksamheten på ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt ansvarsfullt sätt. Detta ska ske genom att dra fördel av den starka globala marknadsnärvaron, förbättrad marknadspenetration på mogna och växande marknader, samt kontinuerligt utveckla förbättrade produkter och lösningar som tillgodoser kundernas behov. Den lokala närvaron stärks ytterligare genom att använda flera kommersiella varumärken. Nyckelstrategier inkluderar att fortsätta utöka serviceverksamheten, såväl som att utveckla verksamheter inom fokuserade områden som luftbehandlingsutrustning, blåsmaskiner, vakuumlösningar samt kompressorlösningar för tåg, fartyg och sjukhus. Affärsområdet söker aktivt efter att förvärva kompletterande verksamheter.

Strategiska aktiviteter

- Öka marknadstäckningen och förbättra närvaron på utvalda marknader/segment
- Utveckla nya hållbara produkter och lösningar som ger ökat värde och energieffektivitet för kunderna
- Utöka utbudet av produkter och service
- Genomföra mer service på en större del av den installerade basen av utrustning
- Förbättra effektiviteten i verksamheten
- Investera i medarbetare och kompetensutveckling
- Förvärva kompletterande verksamheter och integrera dem framgångsrikt

Konkurrenter

Kompressortekniks huvudkonkurrenter på marknaden för industrikompressorer och luftbehandlingsutrustning är Ingersoll-Rand, Kaeser, Hitachi, Gardner-Denver, Cameron, Sullair och Parker Hannifin. Det finns också flera regionala och lokala konkurrenter, inklusive flera i Kina. På marknaden för gas- och processkompressorer och expandrar är de största konkurrenterna Siemens och MAN Turbo. På marknaden för vakuumlösningar är de främsta konkurrenterna Busch, Gardner Denver, Ebara och Pfeiffer Vacuum.

MARKNADSPOSITION

Kompressorteknik har en ledande marknadsposition globalt i de flesta av sina verksamheter.

Produkter och tillämpningsområden

Atlas Copco erbjuder samtliga betydande teknologier för luftkomprimering, luft- och gasbehandlingsutrustning, luftstyrningssystem och vakuumlösningar och kan erbjuda kunderna den bästa lösningen för varje tillämpning.

Kolvkompressorer
Kolvkompressorer finns som oljesmorda och oljefria. De används såväl för vanliga industriapplikationer som i specialiserade tillämpningar.

Oljefria tand- och scrollkompressorer
Oljefria tand- och scrollkompressorer används i industri- och medicinska applikationer som kräver högkvalitativ oljefri luft. Vissa modeller finns som arbetsplatskompressorer med integrerade torkar samt med energieffektiv varvtalsstyrning (VSD).

Skruvkompressorer
Skruvkompressorer finns som oljesmorda och oljefria. De används i många industriapplikationer och finns tillgängliga som arbetsplatskompressorer med integrerade torkar, med energieffektiv varvtalsstyrning (VSD), samt med utrustning för energiåtervinning.

Oljefria blåsmaskiner
Oljefria blåsmaskiner finns med olika teknologier: lob, skruv och turbo. Blåsmaskiner används i tillämpningar i processindustrin där ett jämnt flöde av luft med lågt tryck krävs, till exempel vid behandling av avloppsvatten och för transport.

Oljefria centrifugalkompressorer
Oljefria centrifugalkompressorer används i industritillämpningar som kräver konstanta, stora volymer oljefri tryckluft. De kallas även turbokompressorer.

Gas- och processkompressorer
Gas- och processkompressorer levereras framför allt till olje- och gasindustri, kemisk, petrokemisk och processindustri samt till kraftverk. Den huvudsakliga produktkategorin är centrifugalkompressorer, eller turbokompressorer, med flera steg, vilka kompletteras med expansionsturbiner.

Vakuumlösningar
Vakuumprodukter och reningsutrustning är viktiga för tillverkningsprocesser som kräver rena vakuummiljöer, såsom för halvledare och platta bildskärmar, och används också inom ett växande antal industriella applikationer.

Luft- och gasbehandlingsutrustning samt lösningar för medicinsk luft
Tryckluftstorkar, kylare, gasrenare och filter levereras för att producera rätt kvalitet av tryckluft eller gas. Dessutom erbjuds lösningar för medicinsk luft och kvävegenerering såväl som system för biogasuppgraderingar.

Oljefri skruvkompressor som ger ren luft till industriprocesser

Gas- och processkompressorer levererar stora mängder tryckluft till olika processindustrier

Tryckluftsfilter som effektivt minskar föroreningar i tryckluften

Robust och ekonomisk vakuumpump för industritillämpningar

AFFÄRSOMRÅDESCHEF
NICO DELVAUX

DIVISIONERNA
28 januari 2016

1. **Compressor Technique Service**
   Chef Vagner Rego
2. **Industrial Air**
   Chef Joeri Ooms
   Oil-free Air
   Tillförordnad chef Nico Delvaux
3. **Vacuum Solutions**
   Chef Geert Follens
4. **Gas and Process**
   Chef Robert Radimeczky
5. **Medical Air Solutions**
   Chef Horst Wasel
6. **Airtec**
   Chef Philippe Ernens

INDUSTRITEKNIK

Affärsområdet hade en stark ordertillväxt under 2015. Tillväxten stöddes av investeringar från fordons- och verkstadsindustrin samt av förvärvet av Henrob, en pionjär och marknadsledare inom självstansande nitning. Serviceverksamheten hade också en stark utveckling. Betydande investeringar gjordes i marknadsnärvaro, produktutveckling och service.

NYCKELTAL, MSEK	*2015*	*2014*	*Förändring, %*
Orderingång	14 612	11 335	+29
Intäkter	14 578	11 450	+27
Rörelseresultat	3 355	2 557	+31
Rörelsemarginal, %	23.0	22.3	
Avkastning på sysselsatt kapital, %	31	36	
Investeringar	532	270	
Medelantal anställda	5 888	5 128	

OM BILDEN:
Doseringsutrustning för lim och tätningsmedel används alltmer inom fordonsindustrin.

Året i sammandrag

Affärsutveckling

Efterfrågan på avancerade industriverktyg, monteringssystem och lösningar fortsatte att vara stark och stöddes av investeringar från fordonsindustrin samt verkstadsindustrin, t.ex. elektronik och flygindustrin. Orderingången ökade med 9% organiskt.

Orderingången för avancerade industriverktyg, monteringssystem och lösningar för fordonsindustrin ökade eftersom tillverkarna fortsatte att investera i nya och uppgraderade produktionslinor. Ordervolymerna var solida för industriverktyg och monteringssystem, men de var särskilt starka för limningsutrustningsverksamheten SCA och verksamheten för självstansande nitning Henrob. Den senare förvärvades i september 2014. Ordervolymerna ökade på de flesta större marknader med den starkaste utvecklingen i USA och i Kina.

Ordervolymerna för industriverktyg från verkstadsindustrin var i stort sett oförändrad. De ökade i Europa men minskade i Nordamerika och i Asien. Försäljningen till elektronik och flygindustrin ökade liksom försäljningen av monteringsverktyg med höga vridmoment, men försäljningen till off-road-segmentet och till många andra industritillämpningar minskade.

Orderingången minskade för fordonsservice, som erbjuder verktyg och annan utrustning till företag med stora fordonsflottor samt till specialiserade verkstäder.

Serviceverksamheten hade en stark utveckling. Kunderna efterfrågar kontinuerligt mer service och underhåll, allt från ad-hoc-service till att sköta allt verktygsunderhåll hos kunden. Tvåsiffrig ordertillväxt uppnåddes, med en stark tillväxt både i Europa och i Nordamerika.

Marknadsnärvaro och organisationsutveckling

Affärsområdet gjorde betydande investeringar i organisationen genom att öka antalet anställda inom marknadsföring och försäljning, forskning och utveckling samt service.

Investeringar har även gjorts i innovationscenter, inklusive en utbyggnad av anläggningen i Bretten, Tyskland, för att möta kundernas växande efterfrågan på innovativa monteringslösningar. Expansionen fördubblar kapaciteten att testa kundprojekt och kommer att slutföras under 2016.

Förvärv

Affärsområdet gjorde två förvärv 2015:

- Kalibriercentrum Bayer, ett tyskt företag specialiserat på kalibrering och relaterade tjänster till kunder inom t.ex. fordons- och flygindustrin. Företaget hade intäkter på MSEK 28 och 27 anställda.
- NJS Technologies Ltd, ett teknik- och försäljningsbolag i Storbritannien som specialiserat sig på styrsystem för monteringsverksamhet. Verksamheten hade intäkter på MSEK 9 och sju anställda.

Intäkter, resultat och avkastning

Intäkterna ökade med 27% till rekordhöga MSEK 14 578 (11 450), upp 7% organiskt. Rörelseresultatet var också det högsta någonsin på MSEK 3 355 (2 557), med starkt bidrag från förvärv. Marginalen ökade till 23.0% (22.3) och fick stöd av högre volymer och valuta, men påverkades negativt av utspädning från förvärv. Förvärven påverkade också avkastningen på sysselsatt kapital, vilken uppgick till 31% (36).

ORDERINGÅNG PER KUNDKATEGORI

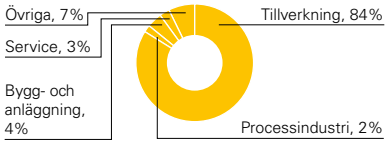

INTÄKTER PER REGION

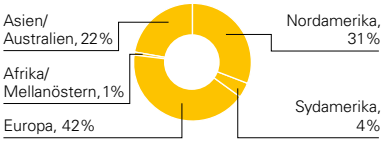

ANDEL AV INTÄKTER

ORDERINGÅNG, INTÄKTER OCH RÖRELSEMARGINAL

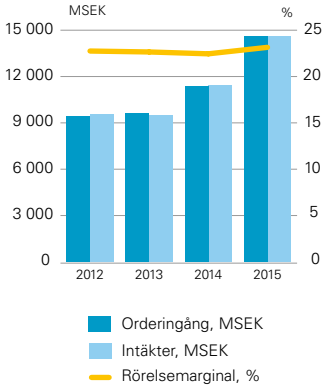

INNOVATION

Flera industriverktyg och monteringssystem introducerades, till exempel:

- Ett sortiment mångsidiga bultsträckningsverktyg. Verktygen har integrerade fjädrar, en funktion som snabbar upp sträckningen och minskar den fysiska ansträngning som krävs av användaren.
- Ett monteringsverktyg för höga vridmoment som är betydligt snabbare än konkurrerande verktyg på marknaden.
- En avancerad borrenhet för krävande flygindustriapplikationer. Produkten möjliggör minskad cykeltid och ökar kvaliteten. Samtidigt är den kompakt och användarvänlig.
- Atlas Copco vann dessutom tre prestigefyllda Red Dot designpriser för sina noggranna åtdragningssystem. Produkterna bidrar till bättre ergonomi och ökar produktiviteten för kunder inom tillverkande industri, särskilt inom elektronikindustrin.

Affärsområdet Industriteknik erbjuder industriverktyg, monteringssystem, produkter för kvalitetssäkring, mjukvaror och service genom ett globalt nätverk. Affärsområdet bedriver utveckling för hållbar produktivitet för kunder inom fordons- och verkstadsindustrierna, underhåll och fordonsservice. De viktigaste enheterna för produktutveckling och tillverkning ligger i Sverige, Tyskland, USA, Storbritannien, Frankrike och Japan.

INTÄKTER, MSEK

14 578

UNDER 2015

Marknaden

Fordonsindustrin, inklusive underleverantörer, är ett viktigt kundsegment som representerar mer än hälften av Industritekniks intäkter. Den vanligaste tillämpningen är montering. Fordonsindustrin har legat i framkant när det gäller att kräva mer precisa åtdragningsverktyg som minimerar fel i produktionen och möjliggör lagring och spårning av åtdragningsmomenten. Affärsområdet har framgångsrikt utvecklat avancerade elektriska industriverktyg och monteringssystem som hjälper kunder att utföra åtdragningar enligt deras specifikation, vilket minimerar fel och avbrott i produktionen. Detta omfattar också ett brett erbjudande av lösningar för kvalitetssäkring och kvalitetsförbättring. Med ökande krav på lägre bränsleförbrukning och lättare material använder fordonsindustrin i allt högre utsträckning alternativa metoder till montering. Affärsområdet erbjuder doseringsutrustning för lim och tätningsmedel samt utrustning för självstansande nitning och tillhörande nitar för att tillgodose dessa krav.

Inom verkstadsindustrin används industriverktyg i ett flertal tillämpningar såsom montering, borrning och materialavverkning. Kunderna finns inom montering, till exempel elektronik, flyg- och vitvaror, i verkstadsindustri, skeppsvarv, gjuterier och maskintillverkare. Utrustningen som erbjuds är monteringsverktyg för ett brett vridmomentsområde, borrmaskiner, slående verktyg, slipmaskiner, lyftblock och löpvagnar samt tillbehör. Luftmotorer levereras separat för olika tillämpningar i produktionsanläggningar.

Till fordonsservice – bil- och lastbilsverkstäder samt däck och chassiverkstäder – levereras verktyg som slående mutterdragare, andra slående verktyg, borr-, poler- och slipmaskiner.

Det finns en växande efterfrågan på service, till exempel underhållsavtal och kalibreringstjänster som ökar kundernas produktivitet.

Marknadstrender

- Högre krav på kvalitet, produktivitet, flexibilitet, ergonomi och minskad miljöpåverkan
- Mer avancerade verktyg och system och ökad betydelse av service, kunskap och utbildning
- Industriverktyg med elmotorer ersätter delvis tryckluftsverktyg
- Efterfrågan på lägre bränsleförbrukning driver efterfrågan på alternativa monteringsmetoder, till exempel limning och självstansande nitning

Faktorer som driver efterfrågan

- Investeringar i industriverktyg och system, till exempel i monteringslinjer
- Förändringar i tillverkningsmetoder och högre krav, till exempel kvalitetssäkring och spårbarhet
- Industriproduktion

Vision och strategi

Visionen är att vara First in Mind—First in Choice ® som leverantör av industriverktyg, monteringssystem, produkter för kvalitetssäkring, mjukvaror och service till fordonsindustrin, till utvalda segment inom verkstadsindustrin samt till fordonsservice. Strategin är att verksamheten ska fortsätta växa genom att bygga vidare på det tekniska ledarskapet och kontinuerligt erbjuda produkter och service som förbättrar kundernas produktivitet. Viktiga aktiviteter är att utöka produktsortimentet, främst till fordonsindustrin, och tillhandahålla mer service, kunskap och utbildning. Affärsområdet ökar också sin närvaro inom verkstadsindustri och fordonsservice samt på geografiskt utvalda marknader. Närvaron förstärks genom att använda en flervarumärkesstrategi. Affärsområdet söker aktivt efter att förvärva kompletterande verksamheter. Tillväxt ska uppnås på ett sätt som är ekonomiskt, miljövänligt och socialt ansvarsfullt.

Strategiska aktiviteter

- Öka marknadstäckningen och förbättra närvaron på utvalda marknader/segment
- Utveckla nya hållbara produkter och lösningar som ger ökad kvalitet och produktivitet, förbättrad ergonomi och minskad miljöpåverkan
- Utöka utbudet av produkter och service
- Genomföra mer service på en större del av den installerade basen av utrustning
- Förbättra effektiviteten i verksamheten
- Investera i medarbetare och kompetensutveckling
- Förvärva kompletterande verksamheter och integrera dem framgångsrikt

Konkurrenter

Industritekniks konkurrenter inom industriverktyg är Apex Tool Group, Ingersoll-Rand, Stanley Black & Decker, Uryu, Bosch samt flera lokala och regionala konkurrenter. Inom utrustning för limning och tätning är de huvudsakliga konkurrenterna Nordson och Graco. För självstansande nitning är huvudkonkurrenterna Emhart och Böllhoff.

MARKNADSPOSITION

Industriteknik har en ledande marknadsposition globalt inom de flesta av sina verksamheter.

Produkter och tillämpningsområden

Affärsområdet Industriteknik erbjuder det mest omfattande sortimentet av industriverktyg och monteringssystem på marknaden.

Fordonsindustrin
Fordonsindustrin efterfrågar främst avancerade monteringsverktyg och system. De erbjuds ett brett sortiment elektriska monteringsverktyg, kontrollsystem och tillhörande mjukvaror för säkerhetskritiska åtdragningar. Specialiserade applikationscenter runt om i världen konfigurerar lämpliga monteringssystem. Systemen gör det möjligt att läsa av, samla in och lagra monterings-information. Fordonsindustrin, liksom andra tillverkande industrier, efterfrågar också vanliga industriverktyg. Med ökande krav på lägre bränsleförbrukning och användning av lättare material investerar fordonsindustrin allt mer i monteringslösningar för dessa krav, till exempel doseringsutrustning för lim och tätningsmedel och utrustning för självstansande nitning.

Verkstadsindustrin
Affärsområdet tillhandahåller ett komplett sortiment produkter, tjänster och produktionslösningar för verkstadsindustrin. Det sträcker sig från vanliga åtdragningsverktyg, borr- och slipmaskiner till de mest avancerade monteringssystemen på marknaden. Det omfattar också ett brett sortiment av tillbehör. Utrustning för limning och tätning erbjuds också till verkstadsindustrin. En stor grupp specialister finns tillgängliga för att stödja kunder som vill förbättra sin produktionseffektivitet.

Fordonsservice
Affärsområdet erbjuder verktyg som är starka, kraftfulla och tillförlitliga för att möta efterfrågan från den professionelle användaren inom fordons-service. Verktyg som erbjuds är slående mutter-dragare, andra slående verktyg, borr-, poler- och slipmaskiner.

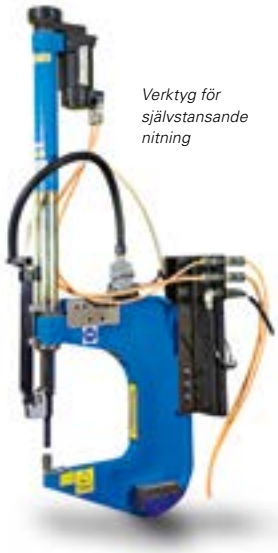

Verktyg för självstansande nitning

En avancerad borrenhet för krävande flygindustriapplikationer

Elektriskt monteringsverktyg för tillämpningar med höga vridmoment

Tryckluftsborr av högsta kvalitet, byggd för att ge konsekvent tillförlitlighet och prestanda i ett brett spektrum av tillämpningar

AFFÄRSOMRÅDESCHEF
MATS RAHMSTRÖM

DIVISIONERNA
28 januari 2016

1. **Industrial Technique Service**
   Chef Henrik Elmin
2. **MVI Tools and Assembly Systems**
   Chef Lars Eklöf
3. **General Industry Tools and Assembly Systems**
   Chef James McAllister
4. **Chicago Pneumatic Tools**
   Chef Philippe Artzet
5. **Industrial Assembly Solutions**
   Chef Tobias Hahn

GRUV- OCH BERGBRYTNINGSTEKNIK

Efterfrågan på gruv- och bergbrytningsutrustning försvagades ytterligare. Ordervolymerna var lägre än 2014 med en betydande nedgång för gruvutrustning. Serviceverksamheten uppnådde tillväxt medan order på förbrukningsvaror minskade något. Affärsområdet identifierade och genomförde ytterligare effektiviseringsåtgärder för att anpassa kostnaderna till den låga efterfrågan.

NYCKELTAL, MSEK	*2015*	*2014*	*Förändring, %*
Orderingång	25 587	25 752	–1
Intäkter	26 665	25 718	+4
Rörelseresultat	4 993	4 307	+16
Rörelsemarginal, %	18.7	16.7	
Avkastning på sysselsatt kapital, %	34	29	
Investeringar	981	967	
Medelantal anställda	11 500	12 392	

OM BILDEN:
En flexibel och mångsidig ovanjordsborrigg utvecklad och designad för hög prestanda i krävande anläggningsarbeten.

Året i sammandrag

Affärsutveckling

Efterfrågan på utrustning från kunder i gruvindustrin var fortsatt svag eftersom kunderna gjorde få investeringar i kapitalvaror. Ordervolymerna minskade för alla typer av under- och ovanjordsutrustning både jämfört med föregående år och under året. Geografiskt ökade orderingången i Europa, med en positiv utveckling i Ryssland och i Sverige men den minskade i alla andra regioner, mest markant i Australien och Sydamerika.

Orderingången för utrustning för infrastrukturprojekt minskade också, vilket påverkade både under- och ovanjordsborriggar. Ordervolymerna var något bättre i Europa men var negativa i alla andra regioner.

Försäljningen av förbrukningsvaror minskade och volymerna var lägre i alla regioner utom i Europa och i Afrika/Mellanöstern. Försäljningen påverkades negativt av lägre aktivitet inom gruvutveckling och anläggningsarbeten.

Efterfrågan på service och reservdelar var fortsatt robust trots de tuffa marknadsförhållandena. Volymerna ökade i Europa, Sydamerika och Afrika/Mellanöstern, var stabila i Nordamerika, medan de hade en negativ utveckling i Asien och Australien.

Totalt minskade orderingången med 7% organiskt.

Organisationsutveckling

Affärsområdet fortsatte att identifiera och genomföra ytterligare effektivitetsåtgärder för att stärka verksamheten för framtiden, inklusive konsolidering av vissa tillverkningsanläggningar och ytterligare rationaliseringar. Personalstyrkan minskades ytterligare, främst inom tillverkning men även inom andra funktioner såsom försäljning, service och administration.

Verksamheten för mobila krossar och siktar, med tillverkning i Österrike, upphörde under året. Verksamheten hade cirka 70 anställda och intäkter på ungefär MSEK 255 under 2014.

Intäkter, resultat och avkastning

Intäkterna ökade med 4% till MSEK 26 665 (25 718) med starkt stöd från valuta. Det motsvarar en minskning med 3% organiskt. Rörelseresultatet ökade med 16% till MSEK 4 993 (4 307), vilket motsvarar en marginal på 18.7% (16.7). Resultatet innehåller omstrukturerings- och andra jämförelsestörande poster på MSEK –65 (–415) och den justerade rörelsemarginalen ökade till 19.0% (18.4). Marginalen fick stöd av valuta och intäktsmix men påverkades negativt av lägre volymer. Avkastning på sysselsatt kapital var 34% (29).

ORDERINGÅNG PER KUNDKATEGORI

INTÄKTER PER REGION

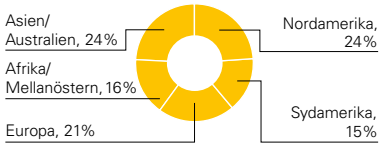

ANDEL AV INTÄKTER

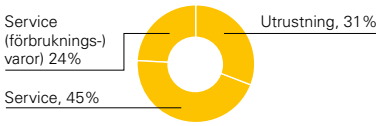

ORDERINGÅNG, INTÄKTER OCH RÖRELSEMARGINAL

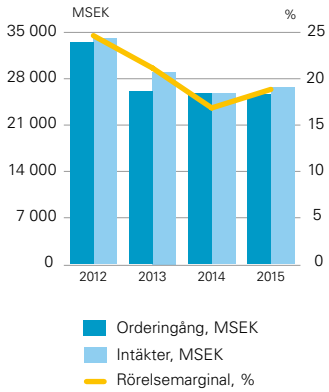

INNOVATION

Flera nya produkter och lösningar introducerades, till exempel:

- En unik operatörsstation för fjärrstyrning som möjliggör att operatören arbetar på säkert avstånd. Stationen kan hantera upp till tre ovanjordsborriggar parallellt vilket ökar operatörens effektivitet.
- Ett sortiment borrkronor med ökad livslängd. Livslängden är, beroende på bergart, upp till 75% bättre än konkurrenternas.
- En ovanjordsrigg för anläggningsarbete och små stenbrott. Riggen uppfyller kraven på hastighet och effektivitet vid borrning av små och medelstora hål och är utrustad med en Tier 4-motor med låga utsläpp och ett system som eliminerar oljeläckage.
- En bergborrmaskin med lågt tryck för ovanjordstillämpningar. Den lämpar sig för kunder vars högsta prioritet är att ha en tillförlitlig bergborr med stabil prestanda.
- En prospekteringsborrigg med ett avancerat kontrollsystem som möjliggör automatiska funktioner såsom borrning och stånghantering. Funktionerna innebär inte bara ökad säkerhet för operatören utan också förbättrad arbetsmiljö och ökad produktivitet.

Affärsområdet Gruv- och bergbrytningsteknik erbjuder utrustning för borrning och bergbrytning, ett komplett sortiment av tillhörande förbrukningsvaror samt service genom ett globalt nätverk. Affärsområdet bedriver utveckling för hållbar produktivitet i gruvor och dagbrott, infrastruktur, anläggningsarbeten, brunnsborrning samt markarbeten. De viktigaste enheterna för produktutveckling och tillverkning ligger i Sverige, USA, Kanada, Kina och Indien.

INTÄKTER, MSEK

26 665

UNDER 2015

Marknaden

Den totala marknaden för utrustning för gruv- och anläggningstillämpningar är mycket stor och ett stort antal bolag erbjuder ett brett utbud av produkter för olika tillämpningar. Affärsområdet Gruv- och bergbrytningsteknik erbjuder dock endast produkter och service för utvalda tillämpningar.

Kunder inom gruvindustrin representerar cirka två tredjedelar av affärsområdets intäkter. Tillämpningarna omfattar produktions- och utvecklingsarbeten i både gruvor och dagbrott samt mineralprospektering. Kunderna efterfrågar bergborrningsutrustning, bergborrverktyg, last- och transportutrustning, specialfordon, ventilationssystem samt borrningsutrustning för prospektering.

Entreprenörer inom infrastruktur, bygg- och anläggningsindustrin representerar en tredjedel av intäkterna. Tillämpningarna omfattar spränghålsborrning för tunneldrivning, till exempel för väg-, järnvägs- och dammbyggen, stenbrott, borrning efter vatten, energi, olja och gas, samt markförstärkning. Kunderna efterfrågar bergborrningsutrustning, bergborrverktyg, specialfordon, ventilationssystem och utrustning för markförstärkning.

Utrustningen säljs framför allt direkt till slutanvändaren och affärsområdet har en stor organisation som erbjuder service, reservdelar och förbrukningsvaror. Gruvbolag och entreprenörer har behov av service, reservdelar och förbrukningsvaror, ofta i form av avtal där tillgänglighet och produktivitet är viktiga kriterier.

Marknadstrender

- Mer produktiv och säker utrustning, inklusive lösningar för att arbeta förarlöst och med fjärrstyrning
- Ökat fokus på miljö
- Konsolidering av kunder och leverantörer
- Prestationsbaserade kontrakt för service och förbrukningsvaror
- Fokus på totalkostnaden för verksamheten och optimering av värdekedjan

Faktorer som driver efterfrågan

Gruvor och dagbrott

- Investeringar i maskiner
- Malmproduktion

Bygg- och anläggning

- Infrastruktur- och offentliga investeringar
- Anläggningsaktivitet

Vision och strategi

Visionen är att vara First in Mind—First in Choice® som leverantör av utrustning och service för bergbrytning för gruvor, dagbrott samt anläggningsarbeten.

Strategin är att växa genom att upprätthålla och förstärka Atlas Copcos ledande marknadsposition som en global leverantör för bergbrytningsutrustning och service, genom att utveckla positionen inom bergborrnings- och lastningsutrustning, prospekteringsborrning, och relaterad utrustning, samt att öka intäkterna genom att erbjuda mer service till kunderna. Tillväxt ska uppnås på ett sätt som är ekonomiskt, miljövänligt och socialt ansvarsfullt.

Strategiska aktiviteter

- Öka marknadstäckningen och förbättra närvaron på utvalda marknader/segment
- Utveckla nya hållbara produkter och lösningar som ger ökad produktivitet och säkerhet i linje med kundernas efterfrågan, till exempel datoriserade styrsystem, fjärrstyrning och lösningar för att arbeta förarlöst
- Investera i design-, utvecklings- och produktionskapacitet på tillväxtmarknader
- Utöka utbudet av produkter och service
- Genomföra mer service på en större del av den installerade basen av utrustning
- Utveckla serviceverksamheten
- Förbättra flexibiliteten avseende kostnader och rörelsekapital
- Investera i medarbetare och kompetensutveckling
- Förvärva kompletterande verksamheter och integrera dem framgångsrikt

Konkurrenter

Gruv- och bergbrytningstekniks främsta konkurrent inom de flesta produktområden är Sandvik. Andra konkurrenter är Furukawa på marknaden för borrutrustning under och ovan jord, Boart Longyear inom bergborrutrustning för gruvor, prospekteringsborrningsutrustning och bergborrverktyg, Joy Global för utrustning för dagbrott samt Caterpillar för utrustning för gruvor och dagbrott. Dessutom finns det flera konkurrenter lokalt, regionalt och inom vissa nischer.

MARKNADSPOSITION

Gruv- och bergbrytningsteknik har en ledande marknadsposition globalt inom de flesta av sina verksamheter.

Produkter och tillämpningsområden

Affärsområdet Gruv- och bergbrytningsteknik erbjuder ett omfattande sortiment av produktivitetshöjande utrustning för bergbrytnings- och anläggningsarbeten.

Bergborrutrustning under jord
Borriggar under jord används till att borra spränghål i hårt berg för att utvinna malm i gruvor eller till bergbrytning för väg-, järnvägs- och kraftverkstunnlar och för underjordiska lagringsanläggningar. Hål borras också för bergförstärkning med bergbultar. Affärsområdet erbjuder borriggar med hydrauliska och pneumatiska bergborrar samt handhållen borrutrustning. Maskiner för stigortsborrning används för att borra hål med stor diameter, vilka kan användas bland annat till ventilation eller till malm- och persontransporter.

Last- och transportutrustning under jord
Underjordsfordon används främst inom gruvapplikationer för att lasta och transportera malm och/eller bergavfall.

Specialfordon för underjordstillämpningar
Specialfordon används för skrotning, bultning, laddning, lyft och för att spruta betong.

Utrustning för ovanjordsborrning
Borriggar ovan jord används främst för spränghålsborrning i hårt berg i dagbrott, stenbrott och infrastrukturprojekt, men även vid borrning efter vatten och grunt belägen olja och gas. Affärsområdet erbjuder borriggar med hydrauliska och pneumatiska bergborrmaskiner samt rotationsborriggar.

Bergborrverktyg
Bergborrverktyg omfattar borrkronor och borrstänger för spränghålsborrning såväl under som ovan jord, liksom förbrukningsvaror för stigorts- och rotationsborrning.

Prospekteringsborrningsutrustning och utrustning för grundläggningsteknik
Affärsområdet levererar ett brett utbud av utrustning för prospekteringsborrning under och ovan jord. Ett omfattande sortiment av utrustning för grundläggningsteknik inklusive system för borrning i lösa formationer erbjuds också. Tillämpningarna inkluderar förankring, geoteknisk undersökning, markförstärkning och brunnsborrning.

Ventilationssystem
Högtrycksfläktar konstruerade speciellt för att leverera luft genom kanaler i gruvor och tunnlar.

En ovanjordsborrigg utvecklad och designad för hög prestanda i krävande anläggningsarbeten

Hydraulisk bergborrmaskin optimerad för effektivitet och tillförlitlighet i hårt berg

Underjordslastare för gruvtillämpningar

Produktionsborrigg under jord utrustad med smarta automationsfunktioner för högre tillgänglighet av utrustning och förbättrad produktivitet

AFFÄRSOMRÅDESCHEF
JOHAN HALLING

DIVISIONERNA
28 januari 2016

1. **Mining and Rock Excavation Service**
   Chef Markku Teräsvasara
2. **Underground Rock Excavation**
   Chef Scott Barker
3. **Surface and Exploration Drilling**
   Chef Victor Tapia
4. **Drilling Solutions**
   Chef José Manuel Sanchez
5. **Rock Drilling Tools**
   Chef Helena Hedblom
6. **Rocktec**
   Chef Andreas Nordbrandt

BYGG- OCH ANLÄGGNINGSTEKNIK

Efterfrågan på anläggningsutrustning minskade och ordervolymerna var lägre i alla regioner utom i Europa. Serviceaffären var fortsatt robust och den specialiserade uthyrningsverksamheten fortsatte att växa. Affärsområdet har fortsatt att investera selektivt i marknadsnärvaro och produktutveckling men konsoliderade också tillverkningen och genomförde effektiviseringsåtgärder för att anpassa organisationen till den lägre efterfrågan på utrustning.

NYCKELTAL, MSEK	2015	2014	Förändring, %
Orderingång	15 166	14 847	+2
Intäkter	15 300	14 739	+4
Rörelseresultat	1 839	1 768	+4
Rörelsemarginal, %	12.0	12.0	
Avkastning på sysselsatt kapital, %	12	12	
Investeringar	555	939	
Medelantal anställda	5 579	5 780	

OM BILDEN
Atlas Copcos banbrytande Hard Hat® firade tio år. HardHat är en portabel kompressor med en huv som tillverkas i polyeten (plast). Huven är motståndskraftig mot korrosion, har en lätt vikt och är motståndskraftig mot sprickor. Den är idealisk för byggarbetsplatser och för uthyrning.

Året i sammandrag

Affärsutveckling

Efterfrågan på anläggningsutrustning minskade i alla regioner utom i Europa, med en lägre efterfrågan både jämfört med föregående år och under året. Geografiskt ökade orderingången i Europa men minskade i alla andra regioner med en svag utveckling i Australien, Sydamerika och Nordamerika.

Orderingången för entreprenadverktyg, såsom spett och tysta demoleringsverktyg, var i stort sett oförändrad med stöd av tillväxt i Nordamerika och i Europa.

Försäljningen av väganläggningsutrustning ökade i Nordamerika och i Europa, och var också något högre i Asien. Detta kompenserade dock inte för den svaga utvecklingen i andra regioner och orderingången minskade.

Orderingången för produkter för portabel energiförsörjning, som till exempel portabla kompressorer, generatorer, pumpar och ljustorn minskade och påverkades av lägre investeringar från uthyrningsföretag. Orderingången ökade i Europa men minskade i alla andra regioner.

Serviceverksamheten var fortsatt robust med en oförändrad volym. Tillväxt uppnåddes i Nordamerika och i Europa. I Asien/Australien var dock efterfrågan svagare, särskilt i Kina, och orderingången minskade.

Den specialiserade uthyrningsverksamheten fortsatte att utvecklas väl och orderingången ökade på nästan alla marknader.

Totalt ökade orderingången med 2% med stöd av valuta. Organiskt minskade orderingången 6% totalt.

Marknadsnärvaro och organisationsutveckling

Affärsområdet har fortsatt att göra selektiva investeringar i marknadsnärvaro och produktutveckling men genomförde också effektiviseringsåtgärder för att anpassa organisationen till den lägre efterfrågan på utrustning. Det beslutades också att skapa särskilda kompetenscenter för produktportföljen, vilket resulterade i nedläggningen av två mindre tillverkningsanläggningar i USA och i Tyskland. Dessa effektiviseringar genomfördes för att stärka verksamheten för framtiden.

Förvärv

Affärsområdet gjorde ett förvärv under 2015 och ett i januari 2016:

- Mustang Services, en amerikansk specialiserad uthyrningsverksamhet för industrikompressorer och torkar med en omsättning på MSEK 45.
- I januari 2016 förvärvades Varisco, en italiensk pumptillverkare. Bolaget hade intäkter på ungefär MSEK 270 och 135 anställda under 2014.

Intäkter, resultat och avkastning

Intäkterna ökade med 4% till MSEK 15 300 (14 739) med stöd av valuta. Intäkterna minskade 5% organiskt. Rörelseresultatet ökade med 4% till MSEK 1 839 (1 768), vilket motsvarar en marginal på 12.0% (12.0). Resultatet inkluderade jämförelsestörande poster om MSEK –95 och den justerade rörelsemarginalen ökade till 12.6%. Marginalen fick stöd av valuta men påverkades negativt av lägre volymer. Avkastningen på sysselsatt kapital var 12% (12).

ORDERINGÅNG PER KUNDKATEGORI

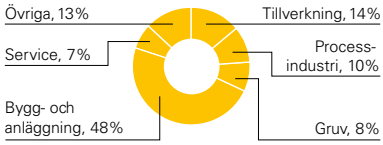

INTÄKTER PER REGION

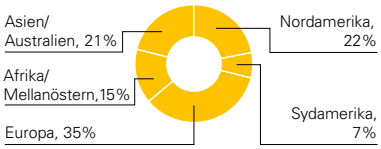

ANDEL AV INTÄKTER

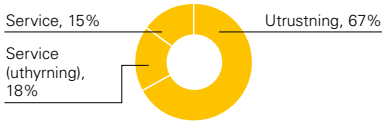

ORDERINGÅNG, INTÄKTER OCH RÖRELSEMARGINAL

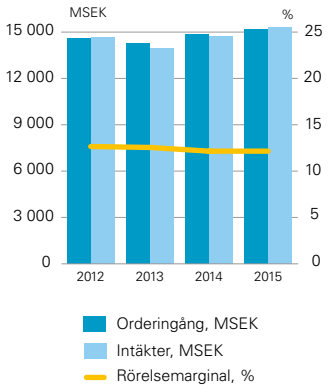

INNOVATION

Flera nya produkter och lösningar introducerades, till exempel:

- En serie bensindrivna bilningsmaskiner med hög slagenergi och ny design. Maskinerna är kortare, lättare och har upp till 10% mindre vibrationer än tidigare modeller. Maskinerna kan också användas med renare och mer miljövänlig alkylatbensin.
- Ett intelligent telematiksystem för väganläggningsmaskiner. Systemet övervakar maskinparken och erbjuder många möjligheter att optimera användningen av flottan, minska underhållskostnader, samt sparar tid och pengar för kunderna.
- En portabel högtryckskompressor för att borra för bergvärme. Den nya kompressorn ger snabbare borrning och förbättrad bränsleeffektivitet, uppfyller alla de senaste miljökraven och har en låg ljudnivå som gör den lämplig för byggprojekt i städer och bostadsområden.
- Den specialiserade uthyrningsflottans portabla 100% oljefria kompressorer kompletterades med en ny kompressor. Motorn uppfyller de senaste utsläppskraven och garanterar optimal bränsleeffektivitet.

Affärsområdet Bygg- och anläggningsteknik erbjuder entreprenadverktyg, portabla kompressorer, pumpar, generatorer, ljustorn samt asfalterings- och kompakteringsutrustning. Affärsområdet erbjuder specialiserad uthyrning av utrustning och tillhandahåller service genom ett globalt nätverk. Bygg- och anläggningsteknik bedriver utveckling för hållbar produktivitet inom infrastrukturprojekt, anläggningsarbeten, olja och gas, energi, borrning och vägbyggen. De viktigaste enheterna för produktutveckling och tillverkning ligger i Belgien, Tyskland, Sverige, USA, Kina, Indien och Brasilien.

INTÄKTER, MSEK

15 300

UNDER 2015

Marknaden

Den totala marknaden för bygg- och anläggningsutrustning är mycket stor. Det finns ett stort antal företag som erbjuder ett brett utbud av produkter och service för olika tillämpningar. Affärsområdet Bygg- och anläggningsteknik erbjuder dock endast produkter och service för utvalda tillämpningar.

Ett nyckelsegment är naturligtvis bygg och anläggning, som direkt svarar för ungefär hälften av intäkterna men flera andra segment stöds av affärsområdets erbjudande. Entreprenörer, ofta involverade i infrastrukturprojekt såsom vägbyggen, annan anläggningsverksamhet och/eller demoleringsarbeten, efterfrågar kompakterings- och asfalteringsutrustning och lätt entreprenadutrustning, såsom spett och krossar. Dieseldrivna portabla kompressorer och generatorer är tillförlitliga kraftkällor för maskiner och verktyg i bygg- och anläggningsbranschen, såväl som för många gruv- och industritillämpningar.

Entreprenörer och hyresföretag är viktiga kunder för service, inklusive reservdelar, underhållsavtal och reparationer.

Marknadstrender

- Högre krav på produktivitet, flexibilitet och ergonomi
- Ökat fokus på miljö och säkerhet
- Konsolidering av kunder och leverantörer
- Ökad efterfrågan på service och servicekontrakt

Faktorer som driver efterfrågan

- Infrastruktur och offentliga investeringar
- Demolering och återvinning
- Investeringar i flexibel/portabel energiförsörjning

Vision och strategi

Visionen är att vara First in Mind—First in Choice® som leverantör av utrustning och serviceverksamhet för portabla kraftkällor, väganläggnings- och demoleringstillämpningar för bygg- och anläggningsindustrin.

Strategin är att växa genom att utveckla Atlas Copcos marknadsposition som global leverantör inom utvalda nischer för bygg- och anläggningsindustri, för entreprenadverktyg, portabla kompressorer, pumpar, generatorer, ljustorn samt asfalterings- och kompakteringsutrustning. Marknadsnärvaron förbättras genom att använda flera varumärken. I strategin ingår också utveckling av specialiserad uthyrning och utveckling av serviceverksamheten, att öka intäkterna genom att erbjuda fler kunder mer service. Tillväxt ska uppnås på ett ekonomiskt, miljövänligt och socialt ansvarsfullt sätt.

Strategiska aktiviteter

- Öka marknadstäckningen och förbättra närvaron på utvalda marknader/segment
- Ta vara på försäljnings- och service-synergier mellan bygg- och anläggningsverksamheterna
- Utveckla nya hållbara produkter och lösningar som ger ökad produktivitet, säkerhet och minskad miljöpåverkan
- Investera i design-, utvecklings- och produktionskapacitet på tillväxtmarknader
- Utveckla mer konkurrenskraftiga erbjudanden, med olika värdeerbjudanden
- Genomföra mer service på en större del av den installerade basen av utrustning
- Utveckla serviceverksamheten
- Förbättra effektiviteten i verksamheten
- Investera i medarbetare och kompetensutveckling
- Förvärva kompletterande verksamheter och integrera dem framgångsrikt

Konkurrenter

Bygg- och anläggningstekniks främsta konkurrenter på marknaden för portabla kompressorer är Doosan Infracore, Kaeser och Sullair. Volvo, Caterpillar och Wirtgen är de främsta konkurrenterna på marknaden för väganläggningsmaskiner och Sandvik, Furukawa och Wacker Neuson för entreprenadverktyg. Dessutom finns ett stort antal konkurrenter lokalt, regionalt och inom vissa nischer. Sany och XCMG är exempel på kinesiska konkurrenter på marknaden för väganläggningsmaskiner.

MARKNADSPOSITION

Bygg- och anläggningsteknik har ledande eller starka marknadspositioner globalt inom de flesta av sina verksamheter.

Produkter och tillämpningsområden

Affärsområdet Bygg- och anläggningsteknik erbjuder en rad produkter för utvalda tillämpningar inom anläggningsarbeten, demolering och vägbyggen.

Portabla kompressorer
Portabla, oljesmorda kompressorer används främst i tillämpningar inom bygg- och anläggningsindustrin där tryckluft används som kraftkälla för utrustning, såsom luftdrivna spett och bergborrmaskiner. Portabla oljefria kompressorer hyrs av kunder för att tillgodose tillfälliga behov av oljefri tryckluft, främst i industriapplikationer.

Boosters
När extra högt tryck behövs används boosters för att öka trycket på luften som levereras av portabla kompressorer. Denna luft med högt tryck används framför allt inom borrning och inom olje- och gas-applikationer.

Generatorer
Portabla generatorer används för tillfälliga behov av elektricitet, främst inom bygg- och anläggningsapplikationer. Andra tillämpningar för generatorer är elförsörjning för evenemang, reservström och elektricitet till otillgängliga platser.

Ljustorn
Belysning för säker verksamhet dygnet runt.

Pumpar
Portabla dieseldrivna pumpar och dränkbara elektriska pumpar, framför allt för vatten.

Asfalterings- och kompakteringsutrustning
Affärsområdet erbjuder ett sortiment av utrustning för kompaktering och asfaltering för väganläggningsarbeten. Vältar används för att sammanpacka alla typer av jordunderlag eller nylagd asfalt. Fräsar används för att ta bort gammal asfalt och asfaltutläggare för att lägga ut ny. Produktutbudet inkluderar även mindre handhållen kompakterings- och betongutrustning.

Entreprenad- och demoleringsverktyg
Hydrauliska, pneumatiska och bensindrivna spett, krosstänger och borrar levereras till entreprenad-, demolerings- och gruvföretag.

Handhållet tryckluftsspett med ergonomiska egenskaper för högeffektivt demoleringsarbete

Vält utrustad med kompakteringsanalys och bränslesparande funktioner för effektiv drift

Framåt- och bakåtgående platta för effektiv kompaktering

Portabel kompressor som är användarvänlig och har låga driftskostnader levererar kraft till tryckluftsdrivna verktyg och/eller tryckluft till andra tillämpningar, såsom sandblästring

AFFÄRSOMRÅDESCHEF
ANDREW WALKER

DIVISIONERNA
28 januari 2016

1. **Construction Technique Service**
   Chef Adrian Ridge
2. **Specialty Rental**
   Chef Ray Löfgren
3. **Portable Energy**
   Chef Peter Lauwers
4. **Road Construction Equipment**
   Chef Paul Hense
5. **Construction Tools**
   Chef Vladimir Kozlovskiy

RISKER, RISKHANTERING OCH MÖJLIGHETER

All affärsverksamhet medför risker. Atlas Copco har ett strukturerat och proaktivt sätt att hantera företagets risker. Rätt hanterade kan risker omvandlas till möjligheter och addera värde till verksamheten. Risker som inte hanteras rätt kan orsaka incidenter och förluster.

KARTLÄGGNING AV RISK

Risker som tas upp av divisionerna vid kartläggning av risker mappas i en riskmatris. Risker kvantifieras utifrån riskpåverkan och riskfaktor, det vill säga hur väl risken hanteras.

Riskpåverkan mäts antingen som dödsfall, monetär förlust och/eller försämrat rykte på en skala från låg till extrem.

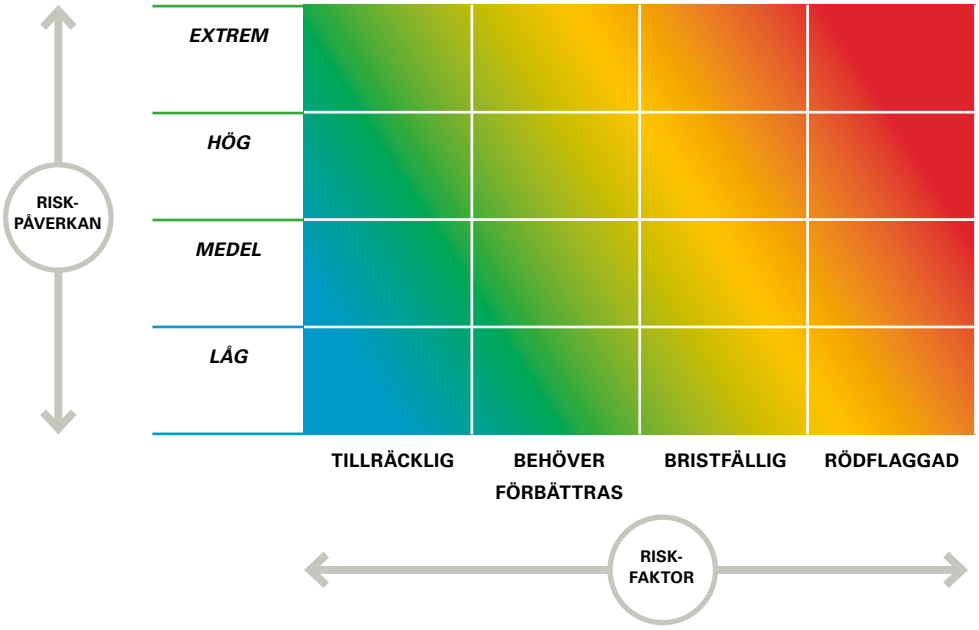

Atlas Copcos globala och diversifierade verksamhet med kunder i många olika branscher ger en god spridning av risker och möjligheter såväl geografiskt som verksamhetsmässigt. Förmågan att förebygga, upptäcka och hantera riskerna är dock kritisk för en effektiv styrning och kontroll av verksamheten. Målet är att nå Gruppens mål med ett välhanterat risktagande i linje med strategin och inom ramen för företagets handbok *The Way We Do Things.* Atlas Copco ser möjligheter med en effektiv riskhantering både när det handlar om att minska riskerna och skapa affärsmöjligheter, vilket kan leda till en god tillväxt.

Atlas Copcos decentraliserade struktur omfattar även riskhantering. De lokala bolagen är ansvariga för sin egen riskhantering som övervakas och följs upp regelbundet vid möten i lokala operativa styrelser, så kallade business boards. Detta har skapat en stark kultur kopplat till riskhantering. Gruppens funktioner för juridik, försäkring, finans, skatt, controlling och redovisning tillhandahåller policyer, riktlinjer och instruktioner för att stödja enheterna i att etablera riskhantering. Implementeringen revideras regelbundet genom interna och externa revisioner.

Risker i rapporteringen omfattar exempelvis felaktigheter i den interna koncernrapporteringen eller i den externa rapporteringen till myndigheter. Läs mer i avsnittet Intern kontroll av finansiell rapportering i bolagsstyrningsrapporten på sidorna 64–65.

Krishanteringsprocessen hanteras av avdelningen Insurance & Risk Management och Corporate Communications. Den implementeras i samtliga Atlas Copcos enheter.

Atlas Copco har utvecklat sin egen metod för Enterprise Risk Management för att kartlägga gruppens risker. Metoden tillämpas på divisionerna som är den högsta operativa nivån i Gruppen. Därmed identifieras risker utifrån varje divisionsledningens kännedom om den egna kärnverksamheten och ansvarsområdet. Denna pragmatiska metod ligger också i linje med Atlas Copcos decentraliserade struktur. Ägarskapet vad gäller hantering av de risker som identifierats vid kartläggningen ligger hos respektive division, medan avdelningen Insurance & Risk Management hanterar den övergripande processen och konsoliderar resultaten på koncernnivå.

På sidorna 37–39 presenteras risker, motverkande faktorer och potentiella möjligheter för varje riskkategori.

RISKER, RISKHANTERING OCH MÖJLIGHETER

RISK	BESKRIVNING	MOTVERKANDE FAKTORER	MÖJLIGHETER
MARKNADS-RISKER	En utbredd finansiell kris och ekonomisk nedgång påverkar inte bara Gruppen negativt utan även kundernas möjligheter att finansiera sina investeringar. Förändringar i kundernas produktionsnivåer påverkar även Gruppens försäljning av reservdelar, service och förbrukningsvaror. På tillväxtmarknader etableras regelbundet nya, mindre konkurrenter vilket kan påverka Gruppen negativt.	▪ Väl spridd försäljning med kunder i många länder och branscher. Försäljning av reservdelar och service är relativt stabil i jämförelse med försäljning av utrustning. ▪ Månatlig uppföljning av marknads- och försäljningsutveckling möjliggör snabba åtgärder. ▪ Flexibel tillverkning möjliggör snabb anpassning till förändringar i efterfrågan på utrustning. ▪ Ledande position inom de flesta marknadssegment ger skalfördelar.	➔ En betydande konkurrensfördel till följd av en stark global närvaro som inkluderar tillväxtmarknader. ➔ Möjlighet att positivt påverka både samhälle och miljö genom Gruppens högkvalitativa och hållbara produkter och höga etiska standard. ➔ Fortsätta att utveckla nära, långsiktiga och strategiska relationer med kunder och leverantörer.
PRODUKT-UTVECKLINGS-RISKER	En av utmaningarna för Atlas Copcos långsiktiga tillväxt och lönsamhet kommer att vara att kontinuerligt utveckla innovativa, hållbara produkter som förbrukar mindre resurser under livscykeln. Atlas Copcos produkterbjudande påverkas också av nationell och regional lagstiftning inom områden såsom utsläpp, buller- och vibrationsnivåer och återvinning. Det kan dock finnas ökad risk för konkurrens på tillväxtmarknader där lågkostnadsprodukter inte påverkas av sådana regler.	▪ Kontinuerliga investeringar i forskning och utveckling för att utveckla produkter i linje med kundernas efterfrågan och förväntningar, även i perioder av ekonomisk nedgång. ▪ Utveckla produkter med ett livscykelperspektiv och sätta mätbara effektivitetsmål för varje divisions huvudsakliga produktkategorier. ▪ Utveckla produkter med mindre utsläpp, vibrationer eller buller, samt ökad möjlighet till återvinning för att möta lagkrav.	➔ Betydande möjligheter att stärka konkurrenskraften genom innovationer av högkvalitativa, hållbara produkter och att skapa ett integrerat värdeerbjudande till kunderna.
TILLVERKNINGS-RISKER	Tillverkning av nyckelkomponenter är koncentrerad till ett fåtal platser. Avbrott i produktionen eller otillräcklig kapacitet kan få följder för leveranserna eller produkternas kvalitet. Produktionsanläggningarna riskerar också att påverka miljön negativt genom verksamheten, exempelvis genom farligt avfall och utsläpp. Atlas Copco är direkt eller indirekt exponerat för råvarupriser.	▪ Tillverkningsenheterna övervakar kontinuerligt produktionsprocessen, testar produkternas säkerhet och kvalitet, gör riskbedömningar och utbildar medarbetare. ▪ Tillverkningsenheterna investerar i modern utrustning som kan utföra flera olika slags uppgifter. ▪ Produktionsenheter är föremål för regelbundna riskhanteringsundersökningar för att säkerställa att de uppfyller Atlas Copcos standard för förebyggande av skador. ▪ Ambitionen är att certifiera alla tillverkningsenheter i enlighet med standarden ISO 14001.	➔ Fortsatta möjligheter att i hög grad främja ständiga förbättringar för att effektivisera produktionen, minska ineffektiviteter, samt upprätthålla en hög flexibilitet i produktionsprocessen. ➔ Kostnadsökningar vad gäller råmaterial och komponenter sammanfaller ofta med stark efterfrågan från slutkunder och kan delvis kompenseras genom ökad försäljning till gruvkunder och ökade marknadspriser.
RISKER I LEVERANTÖRS-KEDJAN	Atlas Copco och dess affärspartner, såsom leverantörer, entreprenörer och partner i samriskbolag, måste dela samma värderingar som uttrycks i Atlas Copcos affärskod för att inte äventyra Gruppens rykte och varumärke. Tillgången till många komponenter är beroende av leverantörer och om dessa drabbas av produktionsstopp eller brister i kapaciteten, kan det få oönskade effekter på leveranserna. Användningen av många leverantörer ökar risken för att produkter innehåller komponenter som inte är hållbart producerade, såsom risken att elektroniska komponenter innehåller konfliktmineraler (vars handel eller skatt finansierar väpnade grupper i konfliktområden såsom Demokratiska republiken Kongo).	▪ Välja och utvärdera affärspartner utifrån objektiva faktorer såsom kvalitet, leverans, pris och tillförlitlighet samt miljömässigt och socialt ansvar och engagemang. ▪ Fortsätta arbetet med att undersöka och undanröja förekomsten av konfliktmineraler i värdekedjan. ▪ Etablering av ett globalt nätverk av underleverantörer för att minska beroendet av enskilda leverantörer. ▪ Affärspartner undertecknar ett brev om efterlevnad av Affärskoden. ▪ Elektronisk utbildning för affärspartner för att öka kännedomen om Atlas Copcos affärskod.	➔ Öka Atlas Copcos flexibilitet och minska kostnader genom att förbättra leverantörernas lagerhantering när efterfrågan förändras. ➔ Fortsätta att vara en självklar samarbetspartner och främja ökad effektivitet, hållbarhet och säkerhet. Starka leverantörsrelationer ger Atlas Copco en mer konkurrenskraftig position. ➔ Möjlighet att stärka relationen med kunderna genom att stödja kunder som påverkas av Dodd Frank-lagstiftningen om konfliktmineraler. ➔ Främja mänskliga rättigheter och verka för förbättrade arbetsförhållanden, samt minskad korruption och konflikter.
DISTRIBUTIONS-RISKER	Atlas Copco distribuerar främst produkter och tjänster direkt till slutkunden. Om distributionen inte är effektiv påverkar det kundnöjdhet, försäljning och lönsamhet. Skador och förluster vid distributionen kan bli kostsamt. Viss försäljning sker indirekt via distributörer och uthyrningsföretag och deras prestation kan inverka negativt på försäljningen. Distributionen av produkter kan leda till ökade koldioxidutsläpp från transporter.	▪ Den fysiska distributionen av produkter är koncentrerad till ett antal distributionscenter vars leveranseffektivitet övervakas fortlöpande. ▪ Resurser allokeras till utbildning och utveckling av serviceorganisationen. ▪ Då indirekt försäljning sker lokalt/regionalt är den negativa påverkan från svaga prestationer begränsad. ▪ Ökat fokus på säkrare och effektivare transporter för att minska förluster, kostnader och de totala utsläppen per transport.	➔ Fortsätta att stärka relationen med kunderna genom punktliga leveranser av produkter och tjänster. ➔ Effektivare och säkrare transporter kan spara tid och kostnader åt kunden samtidigt som det minskar miljöpåverkan i den egna verksamheten. ➔ Minska de egna bränslekostnaderna och resursbehoven vilket ökar Gruppens förmåga till anpassning.
RISKER VID FÖRVÄRV OCH AVYTTRINGAR	Integrationsprocessen av förvärvade enheter är en komplicerad process som inte alltid är framgångsrik. Synergier kan ta längre tid att realisera än förväntat. Prövningar av nedskrivningsbehov görs årligen på förvärvad goodwill. Om goodwill inte anses rätt värderad vid en sådan prövning kan det resultera i en nedskrivning, vilket skulle påverka Gruppens resultat. Förvärv och avyttringar kan påverka det lokala samhället och/eller miljön, direkt eller indirekt.	▪ Gruppen har inrättat en särskild grupp för förvärvsprocessen som erbjuder utbildning och stödjer affärsenheterna före, under och efter ett förvärv. ▪ Atlas Copco riktlinjer och policyer tillämpas för att bedöma och hantera de miljömässiga eller sociala effekterna av verksamheten i berörda samhällen när förvärvet är genomfört. ▪ Hänsyn gällande mänskliga rättigheter och miljö är integrerat vid förvärv och avyttringar.	➔ Förvärv ger möjligheten att komma in på nya marknader, marknadssegment, nya teknologier, nya kunder, öka intäkter, etc. ➔ Att identifiera hinder för integrering kan tillåta Atlas Copco att förbättra processen genom metoder såsom arbetsväxling, utbildning eller teambuildingövningar. Det skulle inte bara leda till en smidigare integrationsprocess utan också till lägre driftskostnader genom att minska driftstopp och låta nyförvärvade bolag bli produktiva och effektiva snabbare.

RISKER, RISKHANTERING OCH MÖJLIGHETER

RISK	BESKRIVNING	MOTVERKANDE FAKTORER	MÖJLIGHETER
FINANSIELLA RISKER	Valutakursförändringar kan påverka Gruppens resultat negativt när intäkter från försäljning och kostnader för produktion och inköp är i skilda valutor (transaktionsrisk). En negativ effekt på Gruppens resultat kan också inträffa när de utländska dotterföretagens resultat räknas om till SEK och på Gruppens eget kapital när de utländska dotterföretagens nettotillgångar räknas om till SEK (omräkningsrisk). Atlas Copcos nettoräntekostnad påverkas av förändrade marknadsräntor. Atlas Copco är exponerat för risken att inte få betalt av vissa av det stora antalet kunder till vilka försäljning har skett på kredit.	▪ En kommitté för finansiell riskhantering sammanträder regelbundet för att hantera de finansiella riskerna. ▪ Atlas Copco Financial Solutions ansvarar för dessa risker och stödjer även Gruppens bolag i implementeringen av finansiella policyer och riktlinjer. ▪ Gruppens verksamheter bevakar och justerar löpande försäljningspriser och kostnader för att begränsa transaktionsriskerna. Dessa åtgärder kan kompletteras med valutasäkringar. ▪ Omräkningsrisker säkras delvis genom upplåning i utländsk valuta och finansiella derivat. ▪ Strikta kreditpolicyer tillämpas och det förekommer ingen större koncentration av kreditrisk. Avsättningen för osäkra fordringar baseras på historiska förluster och bedöms vara tillräcklig. För Atlas Copco Financial Solutions, den egna kundfinansieringsverksamheten, minskas riskerna genom att behålla en säkerhet i utrustningen till dess att full betalning erhållits, genom att köpa kreditförsäkringar och/eller genom att överföra risken till en tredje part.	➔ Ett proaktivt arbete med de finansiella riskerna förbättrar vinstmarginalen och skapar även möjligheter till mer stabila kassaflöden. Sammantaget ger arbetet med finansiell riskminimering en möjlighet att förbättra verksamhetens motståndskraft. ➔ Atlas Copco Financial Solutions kan skapa bättre affärsrelationer med och attrahera fler kunder.
RISKER SOM AVSER ANSEENDET	Gruppens anseende är en värdefull tillgång som kan påverkas dels av Gruppens verksamhet eller agerande, dels av externa intressenters agerande. Produkterna måste leva upp till varumärkeslöftet och hålla hög kvalitet, vara säkra och ha låg miljöpåverkan då de används av kunderna. Risker för anseendet kan förekomma vid avvikelser gällande produktmärkning eller vid falsk marknadsföring. Missnöjda medarbetare kan också förringa Atlas Copcos varumärke.	▪ Alla Atlas Copco-produkter är testade och kvalitetssäkrade. Produkternas märkning övervakas och regelbunden utbildning i kommunikation tillhandahålls. ▪ Gruppen för en aktiv dialog med sina intressenter. ▪ Utbildning i Affärskoden, inklusive ett årligt undertecknande av efterlevnad. ▪ Ett tydligt och välkänt varumärkeslöfte. ▪ En omfattande medarbetarundersökning genomförs vartannat år och följs upp aktivt.	➔ Varumärkespositionering. ➔ Engagemanget i intressenterna minskar inte bara riskerna för anseendet i vissa fall, det skapar också möjligheter till ökad medvetenhet och trovärdighet för Atlas Copcos varumärke genom förbättringar och innovationer. ➔ Leveranser av testade och kvalitetssäkrade produkter ökar kundnöjdheten och främjar återkommande affärer. ➔ Attrahera och utveckla medarbetare som följer Affärskoden.
RAPPORTERINGS-RISKER, SKATT	Risken relaterad till kommunikationen av den finansiella informationen till kapitalmarknaden är att rapporterna inte ger en rättvis bild av Gruppens verkliga finansiella ställning och resultat. Skatt är ett område som har fått ökat fokus, särskilt risker kopplade till transferpriser, men också nya skatteregler och riktlinjer. De hållbarhetsdata som rapporteras utgörs till stor del av uppskattningar, och motsvarar därmed inte exakt Gruppens påverkan.	▪ Atlas Copcos dotterbolag rapporterar sin finansiella ställning regelbundet i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS). Gruppens koncernredovisning, baserad på dessa rapporter, upprättas i enlighet med IFRS och relevanta delar av årsredovisningslagen som redovisas i RFR 1 "Kompletterande redovisningsregler för koncerner". ▪ Gruppen har rutiner för att säkerställa efterlevnaden av Gruppens instruktioner, standarder och regler, exempelvis internrevisioner och externa revisioner. ▪ Group Tax finns globalt för att följa upp efterlevnaden med lokala skatteregler. Transferprispolicy och -avtal är införda i verksamheten och ses över regelbundet. ▪ Skatter följs upp regelbundet och rapporteras till styrelsen och koncernledningen. ▪ Atlas Copco redovisar hållbarhetsdata i enlighet med G4. För att minimera riskerna arbetar Atlas Copco med utbildning för att förbättra redovisningsarbetet.	➔ Integrerad rapportering identifierar och skapar möjligheter till affärssynergier. ➔ Arbetet med rapporteringsrisker ökar transparensen och förbättrar möjligheterna att presentera verksamheten rättvist och korrekt. ➔ Förbättrad rapportering resulterar också direkt i förbättrad riskhantering, särskilt då uppgifterna har integrerats för att belysa samband. ➔ Ökade rapporteringskrav gällande skatter kommer att öka transparensen vad gäller skatt, vilket ligger i intressenternas intresse.
RISKER FÖR KORRUPTION OCH BEDRÄGERI	Korruption och mutor förekommer på många marknader där Atlas Copco bedriver verksamhet. Bedrägeri handlar om felaktigt eller kriminellt beteende i syfte att nå finansiell eller personlig vinning, en risk som alltid finns där det finns personer med oärliga avsikter.	▪ Policy om nolltolerans för mutor och korruption, inklusive påskyndande betalningar. ▪ Interna kontrollrutiner för att förebygga och upptäcka avvikelser. Internrevisionsfunktionen är etablerad för att säkra bolagsstyrningen, intern kontroll och policyer för riskhantering. ▪ Verktyg för självutvärdering för att analysera interna kontrollprocesser. ▪ Utbildning i Affärskoden inklusive medvetenhet kring bedrägerier, samt workshops. ▪ Gruppens hotline genom vilken medarbetarna anonymt, och utan påföljd, kan rapportera överträdelser. ▪ Gruppen stödjer rättvis konkurrens och förbjuder diskussioner eller överenskommelser med konkurrenter gällande prissättning och uppdelning av marknaden.	➔ Genom att bekämpa korruption och bedrägerier skapar Atlas Copco möjligheter att arbeta med sina branschkollegor och förändra internationell marknadspraxis. Vägran att betala mutor kan resultera i tillfälliga förseningar eller motgångar men det minskar kostnader på både lång och kort sikt, skapar möjligheter att förbättra effektiviteten i verksamheten och ökar stabiliteten på de marknader där Gruppen är verksam. ➔ Arbetet mot korruption och bedrägerier ökar Atlas Copcos trovärdighet och transparens samt skapar ytterligare möjligheter till förbättrade relationer med företagets intressenter.
LEGALA RISKER OCH REGEL-EFTERLEVNAD	Atlas Copcos affärsverksamhet påverkas av många lagar och regler, samt av affärsmässiga och ekonomiska avtal med kunder, leverantörer och andra motparter, samt av licenser, patent och annan immaterialrätt.	▪ Egen juridisk avdelning med jurister på fem kontinenter som stödjer enheter när det gäller efterlevnaden av lagar och regleringar. ▪ En årlig undersökning av legala risker inom samtliga bolag i Gruppen utöver den fortlöpande uppföljningen av den legala riskexponeringen. Resultatet av undersökningen sammanställs, analyseras och redovisas för styrelsen och revisorerna. ▪ En särskild funktion för regelefterlevnad.	➔ Att uppfylla legala normer och regler minimerar kostnader och ökar möjligheterna att stärka Atlas Copcos anseende. Det skapar också möjligheter att utveckla pålitliga samarbeten och att förbättra verksamhetens stabilitet.

RISKER, RISKHANTERING OCH MÖJLIGHETER

RISK	BESKRIVNING	MOTVERKANDE FAKTORER	MÖJLIGHETER
FÖRSÄKRINGSBARA RISKER	Försäkringsbara risker omfattar koncernens tillgångar och intressen, t.ex. egendomsskador, avbrott i verksamheten, försäkring av transporter, ansvar, inklusive produktansvar, och reseförsäkring.	▪ Gruppens försäkringsprogram tillhandahålls av det egna försäkringsbolaget Industria Försäkringsaktiebolag, vilket bibehåller en del av riskexponeringen. ▪ Försäkringskapacitet köps också in från ledande försäkringsbolag och återförsäkringsbolag i samarbete med internationella försäkringsmäklare. ▪ Skadehantering köps in globalt från ledande leverantörer. ▪ Försäkringspolicyer utfärdas lokalt för att säkerställa att lokala försäkringslagar efterlevs i tillämpliga fall. ▪ Som en del av försäkringsprogrammet har ett flertal riskundersökningar gjorts baserat på Atlas Copcos standard för förebyggande av skador på årlig basis.	➔ Genom kontroll och anpassning i termer av riskhantering kan risken för händelser som kan orsaka betydande skada och allvarligt påverka verksamheten inom Atlas Copco-gruppen begränsas och verksamheten kan fortlöpa utan avbrott. ➔ Användningen av ett eget försäkringsbolag möjliggör en strikt kontroll över alla försäkringsbara intressen och skulder. Det möjliggör också en nära uppföljning av varje enskild försäkringsskada som påverkar Gruppen, vilket kan bidra till att eliminera eller minska framtida krav. ➔ Skräddarsydda försäkringslösningar.
RISKER KRING SÄKERHET OCH HÄLSA	Problem med friskvård och sjukfrånvaro kan påverka produktiviteten och effektiviteten i verksamheten. Olyckor eller incidenter på arbetsplatsen på grund av bristande säkerhetsåtgärder eller skyddsutrustning kan inverka negativt på produktiviteten och på Atlas Copco som arbetsgivare. Atlas Copco inser att risken finns för att allvarliga sjukdomar och pandemier kan störa affärsverksamheten och skada anställda.	▪ Gruppen utvärderar regelbundet säkerhets- och hälsorisker i verksamheten. ▪ Ambitionen är att certifiera alla större enheter enligt OHSAS 18001. ▪ Program finns på arbetsplatsen för att minska effekterna av HIV/AIDS i mellersta och södra Afrika. ▪ Atlas Copcos affärspartner utbildas kring Gruppens policyer, inklusive förhållningssättet till hälsa och säkerhet.	➔ Förbättrad säkerhet och hälsa i verksamheten ökar både de anställdas produktivitet och moral. ➔ Atlas Copcos varumärke stärks genom säkra produkter. Gruppen fortsätter att ses som ledare i branschen. ➔ Förbättrade arbetsvillkor för kunder och leverantörer kan skapa långvariga relationer och återkommande beställningar.
MILJÖRISKER (EXTERNA)	De primära externa miljöriskerna kommer från förändringar i klimat och naturtillgångar, förändringar i regelverk, beskattning och priser på resurser. Högre skatter på bränsle/energi kan öka rörelsekostnaderna. Regler och krav som rör koldioxidutsläpp från produkter och industriprocesser skärps kontinuerligt. Förändringar i den genomsnittliga nederbörden kan påverka hela Atlas Copcos verksamhet antingen direkt eller genom att störa leveranskedjan.	▪ Atlas Copco utvecklar kontinuerligt produkter med förbättrad energieffektivitet och minskade utsläpp. ▪ I den egna verksamheten har Atlas Copco ett flertal nyckeltal kopplade till resurs- och energiförbrukning med syfte att minimera kostnader och negativ miljöpåverkan. ▪ De köldmedia som används i Atlas Copcos produkter påverkar inte ozonskiktet och finns i slutna system för att förhindra att de frigörs till atmosfären under produkternas livslängd. Ambitionen är att fortsätta lansera köldmedia med lägre klimatpåverkan.	➔ Det proaktiva arbetet med miljörisker kan skapa betydande möjligheter att driva innovationer på Atlas Copco. ➔ Då många kunder är verksamma i områden med extrem vattenstress eller vattenbrist kan det finnas en stark kundefterfrågan på vatteneffektiva produkter eller produkter för vattenåtervinning. Detta innebär en stor affärsmöjlighet att utöka Atlas Copcos innovationer till området vattenförbrukning. ➔ Effekter och prognoser om klimatförändringar kan framkalla förändringar i konsumenternas vanor och beteende. Till följd av klimathändelser kan Atlas Copcos kunder bli mer medvetna om miljörisker och efterfråga hållbara produkter från Gruppen.
RISKER KRING MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER (HÅLLBARHETSNOT 8)	Atlas Copco har verksamhet i länder där det enligt Amnesty International finns en hög risk för kränkning av mänskliga rättigheter exempelvis i form av barnarbete, tvångsarbete eller påtvingat arbete. Atlas Copco kommer i kontakt med kunder, exempelvis inom gruvindustrin, som möter problem rörande miljöfrågor och frågor kring mänskliga rättigheter. Risker rörande Gruppens anseende kan också uppstå på grund av relationen med leverantörer som inte lever upp till internationellt accepterade etiska, sociala och miljöstandarder.	▪ Vägledning och regelbunden samverkan, för att identifiera risker, med väletablerade frivilligorganisationer. ▪ Policyer och processer som överensstämmer med standarder i FN:s vägledande principer om företag och mänskliga rättigheter, som Atlas Copco har förbundit sig att följa sedan 2011. ▪ Due diligence-process och integrering av interna kontroller av kränkningar av mänskliga rättigheter i samtliga processer. ▪ Gruppens verktyg för utvärdering av kundernas hållbarhetsarbete. ▪ Leverantörsutvärderingar genomförs regelbundet i enlighet med FN:s Global Compact.	➔ Att följa FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter och den så kallade "do no harm"-principen minskar risker och kostnader avsevärt; ett företags förmåga att "do good" enligt dessa principer skapar även affärsmöjligheter. En arbetsplats med mångfald kan till exempel öka Atlas Copcos konkurrenskraft väsentligt och det kan även öka kunskapen och kapaciteten att skräddarsy produkter enligt kundernas behov. ➔ Arbetet med mänskliga rättigheter har en positiv inverkan på arbetsgivarens varumärke och på relationen med investerare. ➔ Stark affärsetik främjar intern stabilitet samtidigt som det ger en mer stabil marknad.
MEDARBETARRISKER	Atlas Copco behöver ha duktiga och motiverade medarbetare och säkra tillgången till kompetenta chefer för att nå de fastställda strategiska och verksamhetsmässiga målen.	▪ Kompetenskartläggning och -planering säkrar tillgången till medarbetare med rätt kunskaper vid rätt tidpunkt. Såväl externa som interna rekryteringar äger rum, intern rekrytering och jobbrotation underlättas av den interna jobbmarknaden. ▪ Löner och andra villkor anpassas till marknaden och kopplas till verksamhetens prioriteringar. Atlas Copco strävar efter att ha goda relationer med fackföreningar.	➔ Motiverade och duktiga medarbetare och chefer är kritiskt för att nå eller överträffa affärsmålen.
IT-RISKER	Gruppen förlitar sig på IT-system i den dagliga verksamheten. Störningar eller fel i kritiska system har en direkt påverkan på produktionen. Felaktig hantering av finansiella system kan påverka företagets resultatrapportering. Risker kopplade till cybersäkerhet ökar i betydelse och kan få en betydande påverkan på Atlas Copcos verksamhet.	▪ Atlas Copco har en global policy för IT-säkerhet, inklusive kvalitetssäkringsprocesser som styr IT-verksamheten. Informationssäkerhet följs upp regelbundet genom revisioner av IT-säkerheten. Standardiserade processer för implementeringen av nya system, byte av befintliga system och den dagliga verksamheten. ▪ IT-systemet baseras på välkända produkter. ▪ Cybersäkerhet diskuteras regelbundet och frågorna hanteras av funktionen för IT-säkerhet. Medvetenhet om riskerna kring cybersäkerhet ökar beredskapen att snabbt bemöta ett angrepp.	➔ Stabila IT-system, säker IT-miljö och standardiserade processer ökar effektiviteten och minskar kostnader. ➔ Ett snabbt agerande för att bemöta ett cyberangrepp möjliggör en stabil arbetsmiljö och kontinuitet i verksamhet.

INNOVATION

I en värld med allt mer begränsade resurser skapar Atlas Copcos forskning och utveckling mervärde för kunderna genom ständig utveckling av hållbara produkter och tjänster.

OM BILDEN:
En avancerad, lätt och kompakt elektrisk skruvdragare med kontrollsystem för montering med hög kvalitet och hög produktivitet i elektronikindustrin.

Optimerar kundernas produktivitet

Atlas Copco levererar banbrytande teknologier i form av säkra, tillförlitliga och energieffektiva produkter som utformats för att optimera kundernas produktivitet och konkurrenskraft. Gruppens högkvalitativa serviceerbjudande säkerställer att kunderna får ut mesta möjliga ur varje investering och fortsätter att hålla Atlas Copco First in Mind—First in Choice®.

Atlas Copco har starka relationer med kunder som har ledande positioner inom sina respektive branscher. Utmaningen är att fortsätta möta kundernas behov av utrustning och service som ökar produktiviteten och som samtidigt är hållbara, det vill säga energieffektiva, säkra och ergonomiska.

Ökad produktivitet har alltid varit en prioritet. Energi har dock blivit högaktuellt med frågor och farhågor vad gäller pris, utsläppspåverkan och geopolitiska spänningar kopplade till produktionen. Energieffektivitet är ett av Atlas Copcos fyra fokusområden vid utveckling av produkter och service, vid sidan av produktivitet, säkerhet och ergonomi. Trender, som ökad digitalisering och teknikutveckling, kan utnyttjas för att påverka effektiviteten i industriella processer. Under 2015 började Atlas Copcos divisioner ta fram nyckeltal för innovationer för att hantera de utmaningar kopplade till produktiviteten som våra kunder världen över står inför.

Produkter utformade för energieffektivitet

Atlas Copco stödjer FN:s mål för hållbar utveckling, för att säkra en hållbar industrialisering och en motståndskraftig infrastruktur, genom att arbeta med innovationer ur ett livscykelperspektiv.

En betydande del av Atlas Copcos miljöpåverkan kommer från produkternas användning och energiförbrukningen har störst påverkan. Atlas Copcos produktutvecklingsprojekt har därför ambitiösa mål för minskad energiförbrukning.

Starka serviceerbjudanden och smart produktutveckling kan bidra till att minimera avfall och maximera värdet av kundens investeringar. Produkter såsom stationära kompressorer, borriggar, hydraulhammare och industriverktyg utformas så att de kan returneras, renoveras och säljas vidare som begagnad utrustning. Denna utrustning har samma höga standard som när den var ny vad gäller kvalitet, prestanda och energieffektivitet.

Samarbeten inom digitala innovationer

Avancerad teknik krävs för att möta kundernas ökande krav och samhället kräver lösningar för både miljön och våra arbetsplatser. Andelen medarbetare inom forskning och utveckling motsvarade 7.2% (7.1) av Atlas Copcos arbetskraft under 2015. Gruppen fortsatte att investera i produktutveckling, främst kopplat till produktivitet och energieffektivitet. Investeringarna, inklusive aktiverade utvecklingsutgifter, ökade med 9% till MSEK 3 253 (2 991) motsvarande 3.2% (3.2) av intäkterna och 3.9% (3.9) av rörelsekostnaderna.

Samarbeten inom forskning och utveckling är viktigare än någonsin. Under 2015 bidrog Atlas Copco tillsammans med nyckelkunder i gruvindustrin och EU-initiativet European Institute of Innovation and Technology (EIT) till att bygga ett konsortium bestående av 116 parter. Atlas Copcos vd och koncernchef Ronnie Leten är medlem i ett annat samarbete, European Innovation Partnership on Raw Materials, tillsammans med andra industriledare, ministrar och EU-kommissionärer. Frågor som diskuterades var hur klimatet för forskning och innovation i Europa kan förbättras, nya innovativa metoder för råvaruutvinning, samt hur man bäst återvinner råmaterial från produkter, byggnader och infrastruktur.

Utveckling av mjukvara har hög prioritet inom Gruppen. Atlas Copco Smartlink är ett program för övervakning av kompressorer som ger kunderna överblick över produktionen av tryckluft. Med spridningen av industriellt internet har kompressorerna inbyggd självdiagnostik och kan rapportera problem, även från avlägsna platser eller underjorden.

Affärsområdet Gruv- och bergbrytningsteknik fokuserar på utrustningens funktioner, operatörsmiljön, samt insamling och integration av data. Bland innovationerna finns en ny fjärrstyrd operatörsstation framtagen för pallborrning. Systemet kan användas på tre parallella borriggar av en operatör på säkert avstånd om 100 meter från borrområdet och 30 meter ovanför riggen.

Affärsområdet Industriteknik använder programvara för att erbjuda tjänster inom fjärrdiagnostik och monteringssystem kommer att innehålla flera virtuella stationer i framtiden. Under 2015 lanserades ett system som applicerar lim/tätningsmedel på en yta medan en kamera tar bilder så att fordonstillverkare kan nå de högsta kvalitetsstandarder utan att göra avkall på produktiviteten.

Bygg- och anläggningsteknik introducerade en digital lösning för generatorstyrning som förenklar service och drift av stora generatorer. På så vis kan Atlas Copco erbjuda samma kapacitet med en flotta av mindre, billigare och lättare maskiner som ger kunderna ytterligare fördelar, såsom förbättrad bränsleeffektivitet och längre livslängd på utrustningen.

UTGIFTER FÖR FORSKNING OCH UTVECKLING

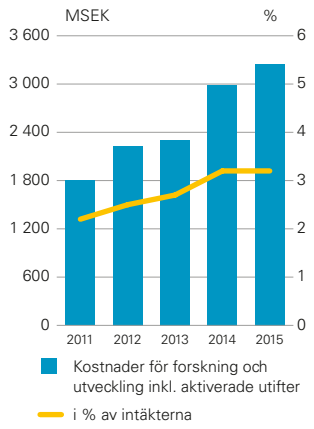

3 125

ANTAL MEDARBETARE INOM FORSKNING OCH UTVECKLING

INNOVATIONER FÖR HÅLLBAR PRODUKTIVITET GER VARAKTIGA RESULTAT

Att Atlas Copco utvecklar innovativa produkter och tjänster med ett livscykelperspektiv har högsta prioritet enligt samtliga Gruppens intressenter. Under 2015 har Atlas Copcos divisioner formulerat nyckeltal som ska hjälpa dem att vara innovativa i hela värdekedjan. Indikatorerna fångar framtidens möjligheter och utmaningar. Här är några exempel på hur verksamheten tillvaratar de viktigaste trenderna för att säkerställa att Gruppens tillväxt är hållbar och lönsam.

INNOVATIONER INOM SERVICE	• Minska andelen restid/arbetstid för att främja effektivitet och minska miljöpåverkan • Tillväxt inom Atlas Copcos mjukvara • Öka punktligheten i leveranser
OMVANDLING AV VÄRDEKEDJAN	• Övergång till enheter med lägre utsläpp (koldioxid och kväveoxider) genom förändrade inköp • Förnyelse inom logistikområdet för att minska andelen flygtransporter genom att byta till transporter med båt
MÖJLIGGÖR INNOVATIONER PÅ ARBETSPLATSEN	• Skapa incitament för innovationer och samverkan i organisationen • Minska ledtiden från idé till färdig innovation på marknaden • Öka mångfalden bland medarbetarna
HÅLLBARA PRODUKTINNOVATIONER	• Vitalitetsindex för energieffektiva produkter • Öka andelen elektriska enheter i uthyrningsflottan • Fler patentansökningar för avancerad Atlas Copco-teknologi • Särskilda energikrav
DIGITALISERING OCH UPPKOPPLING	• Ökad satellitövervakning för att optimera utrustningens prestanda • Automatisera och digitalisera hela arbetsflöden och verka för en papperslös verksamhet
KUNDPRODUKTIVITET	• Minska kundernas totala kostnad för att äga utrustningen • Öka marknadsandelar och den organiska tillväxten • Skapa incitament för att öka försäljningen av energieffektiva produkter

DRIVKRAFTER FÖR PRODUKTUTVECKLING

NY TEKNOLOGI såsom Internet of things – sakernas internet, uppkoppling av maskiner och ”omstörtande innovationer”

MÅLEN FÖR HÅLLBAR UTVECKLING för ekonomisk tillväxt, hållbar industrialisering och övergång till moderna energikällor

KUNDERS BEHOV OCH EFTERFRÅGAN av exempelvis produktivitet, energieffektivitet, kvalitet, säkerhet och ergonomi

LAGAR OCH POLICYER inom utsläpp, energieffektivitet, råmaterial, säkerhet, skatter, farliga kemikalier, konfliktmineraler etc.

KLIMATLÖFTEN och statliga handlingsplaner efter klimatmötet COP 21, för att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och utsläpp

INNOVATIONER MED LIVSCYKELPERSPEKTIV

ANSVARSFULLA INKÖP
Exempel: 70% mindre färg

1. INNOVATIONER I LEVERANTÖRSKEDJAN

Köpta delar och material står för 75% av den totala produktkostnaden i Atlas Copcos produkter. Därför kan åtgärder som vidtas av Atlas Copcos inköpsavdelning få en betydande påverkan på både verksamheten och samhället.

Divisionen Oil-Free Air har en stor kundbas i USA som behöver ren tryckluft i sina tillverkningsprocesser. En förändring i standarden för certifiering i USA motiverade divisionen att se över leverantörskedjan och förnya sina beläggningsprocesser. Med hjälp av en metod som är väl spridd i fordonsindustrin kunde Atlas Copco gå från en manuell process som tog fjorton dagar till en automatiserad process med hög precision som tar åtta timmar. Tester i labb har visat att denna Electrophoretic Painting Process (E-Coating), kan användas för att standardisera metoden för 90% av de gjutna delarna i våra oljefria kompressorer, vilket säkerställer högsta möjliga kvalitet för alla sorters applikationer.

Utan denna innovativa metod skulle divisionen antingen råka ut för avbrott i produktionen eller riskera kostnadsökningar på upp till 5%. Att gå från elva steg i beläggningsprocessen till tre, innebär en besparing på cirka MSEK 5 (MEUR 0.5) med en återbetalningstid för investeringen på under ett år. Processen förbrukar också 70% mindre färg vilket innebär en betydande minskning av användningen av farliga kemikalier och avfall.

HÅLLBAR PRODUKTION
Exempel: Återvinningsbara material

2. EKODESIGN VID TILLVERKNINGEN

Atlas Copcos designingenjörer integrerar miljöhänsyn vid utvecklingen av alla produkter. Ekodesign fokuserar på miljöpåverkan genom produktens hela livscykel. För Industriteknik är fokusområdena att eliminera farliga substanser, välja rätt blandning av material, samt modulär design för hållbara, återvinningsbara material som minskar produktens vikt och gör den energieffektiv genom hela användningsfasen.

Divisionen MVI Tools and Assembly Systems har integrerat arbetssättet med ekodesign i nyckeltalen för forskning och utveckling för 2016. Utbildning och workshops har lanserats i marknadsbolag och produktbolag i Europa och i Kina. Divisionen har börjat arbeta med mallar för ekodesign som kan integreras i marknadsföringsmaterial och öka kundernas miljömedvetenhet. Exempelvis uppfyller styrenheten Power Focus 6000 för elektriska monteringsverktyg kraven för REACH och RoHS och har utformats modulärt så att den enkelt kan plockas isär för återvinning. Atlas Copco inkluderar också instruktioner för återvinning i informationen till kunderna. Styrenheten är 6% mer energieffektiv i standbyläge än sin föregångare. Flera batteridrivna verktyg kan anslutas till styrenheten vilket också minskar energiförbrukningen.

EFFEKTIVA TRANSPORTER
Exempel: Ökade båttransporter

3. NYTÄNKANDE INOM LOGISTIK

Atlas Copcos servicedivisioner ligger bakom över 35% av de totala koldioxidutsläppen från transporter. Divisionerna spelar en viktig roll för att stärka relationerna med kunderna och stärka Atlas Copcos motståndskraft. Produkterna från Gruv- och bergbrytningsteknik slits extremt hårt i arbetet med hårt berg. Atlas Copco-reservdelar såsom den smartare, hållbara GET-skopan för lastare har visat en ökad livslängd med 30–40% i tester. Planering av logistik och effektivitet är nödvändigt för att säkra att reservdelar och service av hög kvalitet når alla kunder, dygnet runt. Att samtidigt minska miljöpåverkan från transporter kräver nytänkande och effektiv planering.

Divisionen Mining and Rock Excavation Technique Service har antagit utmaningen och utformat ett nyckeltal för innovationer som syftar till att minska koldioxidutsläppen från logistik och transporter från distributionscentraler i Kina, Sverige och USA. Nyckeltalet mäter transportmetoder med ambitionen att minska flygtransporter till förmån för båttransporter under 2016. Divisionen kommer att behöva ta fram innovativa logistiklösningar som begränsar miljöpåverkan samtidigt som kundernas förväntningar om punktliga leveranser och snabba reparationer möts.

ENERGIEFFEKTIVITET
Exempel: Anläggningsmaskiner med hög produktivitet

4. INNOVATIONER FÖR KUNDERNA

Divisionen Construction Tools lanserade två banbrytande innovationer som fördubblade försäljningen under 2015. De nya stampmaskinerna LT 5005 och LT 6005, som gör tillvaron enklare för byggföretagen, fördubblade Atlas Copcos försäljning av stampar månaderna efter lanseringen. Under 2015 steg försäljningen av stampmaskiner i Nordamerika med 41%. Den innovativa stampserien, som tilldelades 2015 iF Product Design Award och Grand Award of Design i kategorin Publikens favorit, är lättare, mer kompakt och perfekt balanserad. Det gör den enklare att hantera i trånga utrymmen såsom nära väggar eller i diken. Den är också 25% mer energieffektiv än sin föregångare.

Divisionen Construction Tools lanserade även HRD100, den första hydrauliska handhållna bergborren som har utvecklats i samarbete med kunder i Sydafrika. Den kommer att öka produktiviteten särskilt för gruvföretag som bryter guld eftersom guldådern som löper genom berget ofta är väldigt smal. Den viktigaste fördelen jämfört med konkurrerande produkter är produktiviteten, särskilt jämfört med en pneumatisk borr. Borren har utformats för ultradjup borrning och i sådana miljöer är borren upp till tio gånger effektivare än andra fasta installationer.

MEDARBETARE

Atlas Copcos framgång bygger på starka värderingar och duktiga medarbetare. Gruppen tror på att erbjuda en arbetsmiljö med hög standard vad gäller ledarskap och på att skapa möjligheter till professionell utveckling för varje individ. Att erbjuda en arbetsplats med mångfald och goda förhållanden vad gäller hälsa, säkerhet och arbetsvillkor är en viktig del av Atlas Copcos varumärke som arbetsgivare och en framgångsfaktor för Gruppen.

Attrahera och utveckla medarbetare

Atlas Copcos personalstrategi är att attrahera och utveckla kvalificerade och motiverade medarbetare. Cheferna förväntas ta ansvar för att utveckla sina medarbetare, sina respektive enheter och sig själva.

ANDEL ANSTÄLLDA PER YRKESKATEGORI

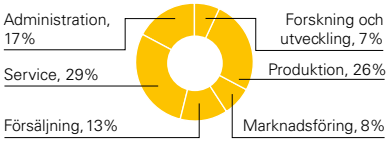

ANDEL ANSTÄLLDA PER REGION

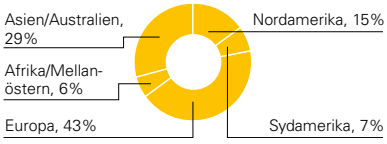

ANTAL ANSTÄLLDA

43 114

31 DECEMBER 2015

En rättvis arbetsplats med mångfald

Atlas Copcos prioriteringar för hållbar lönsam tillväxt inkluderar ambitionen att rekrytera medarbetare som speglar mångfalden i samhället. Under 2015 var många av Atlas Copcos aktiviteter för att stärka arbetsgivarprofilen inriktade på att möjliggöra rekrytering av talanger samtidigt som man stärker arbetsvillkoren i samhället. Atlas Copco i Storbritannien deltog till exempel i arbetsmarknadsmässor där fokus var att hitta lämplig sysselsättning för tidigare militärer, en grupp som ofta får kämpa för att hitta arbete efter sin militärtjänstgöring. Atlas Copco lanserade även ett e-bibliotek med gratis studentlitteratur inom teknik, IT och företagsekonomi. Under 2015 laddades material från biblioteket ner av mer än 20 000 studenter världen över vilket stärker Atlas Copcos varumärke som arbetsgivare samtidigt som det stödjer rätten till utbildning.

Gruppen har åtagit sig att främja lika villkor vid rekrytering och befordran. Andelen kvinnliga nyutexaminerade bland rekryterade tjänstemän steg under året till 39% (31).

En rad insatser för att rekrytera med mångfald pågår globalt, som att säkerställa könsneutrala rekryteringsannonser. Divisionen Underground Rock Excavation har inkluderat mångfaldsmål i nyckeltalen för innovation för att bygga de mest kompetenta teamen och möta samtliga affärsbehov.

Lokala aktiviteter genomfördes för att stödja divisionsmålen inom mångfald. I Turkiet arrangerade Atlas Copco evenemang och seminarium tillsammans med nätverket Professional Women's Network för att uppmuntra och coacha kvinnor till ledande positioner. Atlas Copco-bolagen upprättar lokala policyer och riktlinjer för mångfald i linje med Gruppens policy, lokala lagar och regler och lokala ambitioner.

När det handlar om ledarskap strävar Atlas Copco efter en balans mellan att utveckla den lokala arbetskraften och att erbjuda internationella möjligheter genom intern rörlighet. Därför fokuserar chefer, vars nationalitet skiljer sig från det land där de är stationerade, på att utveckla lokala chefer samtidigt som de får internationell, professionell erfarenhet som förbereder dem för ännu mer utmanande uppdrag inom Gruppen. Sammantaget kommer Atlas Copcos chefer på internationella poster från 54 länder och arbetar i 58 länder. Under 2015 var 63% (62) av de högsta cheferna lokalt rekryterade. 51 nationaliteter finns representerade bland de 409 högsta cheferna världen över. Andelen svenska chefer på internationella poster har minskat från 23% 2001 till 10% 2015.

Utveckla och mobilisera talanger globalt

Atlas Copco uppmuntrar rörlighet över geografiska, organisatoriska och kulturella gränser. Det är viktigt för kompetensutveckling, men även för en framgångsrik integration av nyligen förvärvade bolag. Erfarna chefer på höga positioner leder integrationsprocessen och möjliggör en effektiv och pragmatisk etablering av Gruppens affärskod, värderingar och vision. Under 2015 var det genomsnittliga antalet utbildningstimmar per anställd 39 (41) och 84% (82) av alla medarbetare hade ett utvecklingssamtal. Under 2015 hade 55% (53) av tjänstemännen en universitetsutbildning.

Under 2015 inledde Atlas Copco Tanzania ett samarbete med frivilligorganisationen Help-to-Help, för att hålla ett IT-seminarium för kvinnliga studenter och nyutexaminerade. Fokus på dessa workshops var att erbjuda de unga kvinnorna datorutbildning som gör dem mer anställningsbara och förberedda för arbetsmarknaden.

ATT UPPNÅ MÅNGFALD

Jämlikhet, rättvisa och mångfald är grundpelare i Atlas Copcos personalprocess. Utbyte av goda exempel, seminarier, utbildning och andra aktiviteter fortsätter att sprida medvetenhet om betydelsen av mångfald i Gruppen.

En arbetskraft med mångfald är hörnstenen i alla bra verksamheter. Olika perspektiv och erfarenheter bidrar till att bygga kompetens i ett team.

Gruppen har en långsiktig ambition att utveckla lokala ledare och rekryterar huvudsakligen chefer och medarbetare lokalt i de regioner där bolaget är verksamt. Den interna arbetsmarknaden uppmuntrar intern rörlighet av internationella talanger. Atlas Copcos ledarskapsutbildning fokuserar på att bygga kompetens och professionella nätverk samt på kunskapsdelning inom koncernen. Eftersom företaget är decentraliserat tar divisionerna täten och etablerar lokala policyer och riktlinjer för mångfald i linje med lokala lagar och förordningar.

För att ha en framgångsrik, dynamisk arbetsplats med hög kompetens måste Gruppen nå ut till och attrahera alla talanger. Atlas Copcos nätverk för yrkesverksamma kvinnor, Pleiades, erbjuder framgångsrika, skickliga, engagerade och motiverade kvinnor möjlighet till samverkan över funktionella, divisions- och geografiska gränser.

Säkra återväxten av ledare

För att behålla kompetensen i företaget har Gruppen som ambition att 85% av cheferna ska rekryteras internt. Utfallet under 2015 var 88%. En av de viktigaste framgångsfaktorerna för att behålla talanger och samtidigt öka kompetensen och uppmuntra rörligheten är den interna jobbmarknaden som skapades 1992. Under 2015 utlystes 3 991 tjänster varav 357 var internationella. Under 2015 minskade den interna rörligheten något till 6.7% (7.2), främst på grund av en minskning bland arbetare. Den externa rekryteringen uppgick till 8.6% (9.9), exklusive förvärv.

Säkerhet och hälsa ökar produktiviteten

Atlas Copco har en global policy för säkerhet, hälsa och miljö som ska säkerställa arbetsplatsernas standard inom säkerhet, hälsa och ergonomi. Av Atlas Copcos totala arbetskraft arbetade 42% med att tillverka världsledande produkter eller med att levera högkvalitativ service och försäljning. Fokus har legat på att uppmuntra de förändringar i beteenden som krävs för att skapa en säkerhetskultur på arbetsplatsen. Inga dödsfall rapporterades under 2015. Nya säkerhetskoncept som betonar trafiksäkerhet och en defensiv körstil lanserades under 2015. Antalet olyckor per en miljon arbetade timmar minskade till 3.7 (4.7) (hållbarhetsnot 4). Atlas Copco har även börjat rapportera olyckor för extern arbetskraft/konsulter. Jämfört med året innan skedde en betydande minskning i denna grupp till 3.3 (6.5) olyckor per en miljon arbetade timmar. Antalet incidenter per en miljon arbetade timmar minskade bland Atlas Copcos medarbetare, men ökade för extern arbetskraft. Det kommer att vara ett förbättringsområde under kommande år.

Under 2015 låg sjukfrånvaron kvar på 1.9% (1.9) vilket är under den accepterade nivån på 2.5%.

VI INVESTERAR I SÄKERHET OCH VÄLBEFINNANDE

3.7
OLYCKOR PER EN MILJON ARBETADE TIMMAR
2014: 4.7

1.9%
SJUKFRÅNVARO
2014: 1.9%

17
INCIDENTER PER EN MILJON ARBETADE TIMMAR
2014: 21

0
DÖDSOLYCKOR
2014: 1

ATLAS COPCOS SAFETY DAY

Säkerheten och hälsan för Atlas Copcos medarbetare och kunder har högsta prioritet. Atlas Copcos säkerhetsdag, Safety Day, arrangerades den 28 april för att lyfta fram säkerheten på arbetsplatsen och stärka Gruppens säkerhetskultur.

Programmen utgår ifrån lokala förhållanden och verksamhetsbehov. Trafiksäkerhet är en prioritet inom Gruppen, något som många länder tar fasta på i sina program, liksom första hjälpen, ergonomi och brandsäkerhet.

SNABBARE VÄG TILL KOMPETENS

Att minska tiden det tar att utbilda och omvandla kunskap till resultat är en av Atlas Copcos prioriteringar för att skapa kompetenta team. Gruppens koncept snabbare väg till kompetens, eller Time to Competence, påskyndar inlärningen av centrala, funktionella och produktspecifika kunskaper och färdigheter.

Under 2015 har divisionen Compressor Technique Service intensifierat arbetet och lanserat Compressor Technique Service Academy – ett centralt system för divisionens samtliga utbildnings-aktiviteter för alla medarbetare. Compressor Technique Service Academy erbjuder serviceteknikerna den kunskap de behöver för att serva utrustning på ett effektivt sätt. Det erbjuder också resurser som utvecklar kompetensen hos säljarna så att de kan marknadsföra värdet av divisionens serviceprodukter till kunderna.

Medarbetarnas kunskaper mäts objektivt och utbildningar matchas med individuella kunskaper och behov. Verksamheten gynnas av ett verktyg som bättre kan matcha rätt servicetekniker med rätt uppdrag och som förbättrar divisionens planering av kapacitet.

VI SKAPAR DE MEST KOMPETENTA TEAMEN

84%
AV MEDARBETARNA HADE ETT UTVECKLINGSSAMTAL
2014: 82%

5.8%
PERSONALOMSÄTTNING, (FRIVILLIG BASIS)
2014: 6.3%

17.0%
KVINNLIGA CHEFER
2014: 16.6%

13.6%
NYUTEXAMINERADE BLAND REKRYTERADE TJÄNSTEMÄN
2014: 10.7%

Hög standard för arbetsvillkor

Som frivillig medlem i FN:s Global Compact sedan 2008 säkerställer Atlas Copco att angivna arbetsvillkor, såsom rätten till kollektivavtal, upptas i Affärskoden, vilken uppdateras regelbundet. Gruppen ser fackföreningar som ett nödvändigt och värdefullt stöd för sina medarbetare och främjar relationer baserade på ömsesidig respekt och konstruktiv dialog. Under 2015 omfattades 38% av alla medarbetare av kollektivavtal och uppskattningsvis hundratals konsultationer/förhandlingar ägde rum med facken gällande arbetsvillkor och organisationsförändringar. Med en decentraliserad organisation äger engagemanget och den konstruktiva dialogen med fackföreningar rum på lokal nivå. I länder där oberoende fackföreningar inte är tillåtna har Atlas Copco verkat för att skapa forum för relationen mellan arbetsgivare och arbetstagare, till exempel genom miljö- och skyddskommittéer i Kina. Policyn för icke-diskriminering gäller samtliga medarbetare och Affärskoden omfattar också anställdas rättigheter.

För en fullständig redovisning av löner och ersättningar till anställda, se not 5.

SKAPA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR INNOVATIONER PÅ ARBETSPLATSEN

Atlas Copcos innovativa teknologier, produkter och expertis skapar värde för verksamheten och samhället, och medarbetarna är en viktig plattform för Gruppens strategi. Med ledning av prioriteringarna för en hållbar, lönsam tillväxt, har Atlas Copco tagit fram nyckeltal som sammanlänkar medarbetarnas kompetens för att maximera förutsättningarna för innovationer.

Divisionen Rocktec utvecklar och tillverkar bergborrar och komponenter och erbjuder service exklusivt för affärsområdet Gruv- och bergbrytningsteknik. Ett av nyckeltalen kopplat till innovation fokuserar på att skapa incitament för nytänkande och ge förutsättningar för ständiga förbättringar. Rocktec tillhandahåller de bästa verktygen till medarbetarna och ger dem frihet att använda dem, och samarbetar inom Gruppen för att göra anpassningar och möjliggöra snabb utveckling av högpresterande produkter och lösningar. Detta stödjer Rocktecs ambition att vara branschledare och erbjuda kunderna avancerad teknologi, samt teknisk support och expertis vad gäller produkternas användningsområden.

Nyckeltalen ingår i divisionens incitamentsmodell, tillsammans med nyckeltal för lönsamhet, säkerhet, hälsa, miljö och kvalitet.

Ett annat exempel är divisionen Gas and Process, vars nyckeltal för innovationer omfattar målet att minska ledtiderna från innovativa idéer till faktisk försäljning. Detta kräver koordination, kompetensutveckling och anpassning av olika funktioner från forskning och utveckling till försäljning.

PÅVERKAN PÅ SAMHÄLLE OCH MILJÖ

Med sin globala räckvidd påverkar Atlas Copco den ekonomiska och sociala utvecklingen i länder där koncernen är verksam. Gruppen förväntas ha en positiv påverkan och strävar efter att vara en god och pålitlig samhällsmedborgare som skapar gemensamma värden.

OM BILDEN:
Atlas Copco är en världsledande leverantör av system för medicinsk luft, vilka levererar ren och torr luft till sjukhus över hela världen.

Att leva efter de högsta etiska normerna

Att säkerställa att verksamheten växer med en tydlig hållning mot korruption och ett starkt engagemang för mänskliga rättigheter är rätt väg för att öka Atlas Copcos globala närvaro. Gruppen arbetar ständigt inom hela värdekedjan för att skydda verksamheten från risker och verka för ett bättre samhälle.

Atlas Copco har en flexibel affärsmodell tack vare strategiska samarbeten med affärspartner såsom leverantörer, underleverantörer och samriskbolag. Inköpta komponenter står för cirka 75% av produktkostnaden. Att vårda långsiktiga relationer med affärspartner gynnar båda parter och säkrar Gruppens konkurrenskraft och utvecklingsförmåga på ett ansvarsfullt och hållbart sätt. Att arbeta med affärspartner som delar Gruppens höga krav på kvalitet, affärsetik och resurseffektivitet är nödvändigt för att effektivt hantera risker och förbättra produktiviteten i värdekedjan.

Ansvarsfulla inköp

Atlas Copcos inköpsstrategier är decentraliserade för att öka organisationens flexibilitet. Gruppen har en mycket stor internationell leverantörsbas, vilket gör det till en stor utmaning att upprätthålla kvaliteteten i leverantörskedjan. På divisionsnivå finns inköpsråd som övervakar leverantörskedjan. Dessa samlas som en del av Gruppens inköpsråd för att utveckla centrala policyer och verktyg som påverkar hela verksamheten.

Atlas Copco prioriterar uppföljning av de leverantörer som representerar huvuddelen av det årliga inköpsvärdet och som bedöms ha den högsta risken på marknader med hög risk för korruption och brott mot mänskliga rättigheter.

Under 2015 låg 4 601 leverantörer inom ramen för den riskbaserade metoden, varav 95% ombads bekräfta efterlevnaden av Atlas Copcos brev med tio kriterier. 88% bekräftade efterlevnaden och 19% granskades gällande säkerhet, hälsa och miljö. 27% granskades gällande kvalitet.

Checklistan med tio punkter baseras på FN:s Global Compact och den internationella arbetsorganisationens (ILO) deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetet, samt platsbesök (hållbarhetsnot 5). Samtliga affärspartner utvärderas opartiskt utifrån parametrar som pris, kvalitet, tillförlitlighet, viktiga miljöfrågor, samt sociala och etiska frågor.

Efterlevnad av checklistans miljö-, sociala och affärsetiska klausuler krävs vid samtliga nya avtal. När det däremot gäller frågor som inte är rödflaggade, som att ha ett miljöledningssystem, strävar Atlas Copco efter att samarbeta med affärspartner om en åtgärdsplan som ska hjälpa dem att uppfylla kriterierna inom 6–12 månader.

Under 2015 granskades 1 221 (1 369) betydande leverantörer avseende kvalitet och 891 (1 192) avseende standarder inom säkerhet, hälsa, miljö och etik. Av dessa underkändes 16 (17) av kvalitetsskäl och ytterligare 13 (14) på grund av brister inom säkerhet, hälsa och etik.

Lokala inköp av förbrukningsvaror uppmuntras för att gynna samhällen där Atlas Copco är verksamt genom arbetstillfällen och bidrag till direkta och indirekta inkomster. Inköp utförs främst av de enskilda enheterna vilket också minskar transporternas miljöpåverkan.

Tillämpning av Affärskoden på distributörer och agenter

Cirka 20% av Atlas Copcos intäkter kommer från försäljning via distributörer, agenter och entreprenörer. Under 2015 fastställde Atlas Copco ett nyckeltal för utveckling och lansering av riskbedömningar inom hållbarhet för agenter och distributörer. Den första fasen fokuserar på utvalda högriskmarknader och därefter sker bedömningar på övriga marknader.

Efterlevnad inom försäljning

Gruppen började under 2013 använda ett verktyg för hållbarhetsbedömningar av kunder för att undersöka potentiella risker kopplat till miljö, arbetsvillkor, mänskliga rättigheter och korruption på marknader där Atlas Copco är verksamt (hållbarhetsnot 7). Under 2015 delade Atlas Copco med sig av verktyget till branschkollegor för att verka för en standardiserad metod för efterlevnad bland leverantörer av kapitalvaror.

Atlas Copcos Compliance board övervakar och vägleder verksamheten för att säkra att Gruppen inte är delaktig i brott mot mänskliga rättigheter i enlighet med de vägledande principerna om företag och mänskliga rättigheter. Avsaknaden av efterlevnad vad gäller legal och politisk infrastruktur på vissa komplexa marknader är en utmaning. Atlas Copco förde en dialog med den svenska regeringen under utarbetandet av Sveriges nationella plan. Bilaterala samarbeten med civilsamhället och investerare är avgörande för att framgångsrikt lyfta frågor på utmanande marknader. Gruppen lyfte även frågan i den femte årliga intressentdialogen som sändes publikt via webben.

Under 2015 genomförde Atlas Copco en due diligence inom mänskliga rättigheter i Myanmar. Gruppen har en begränsad direkt närvaro i landet och verksamheten kommer att utvecklas varsamt för att hantera de risker som identifierats.

GEOGRAFISK SPRIDNING AV LEVERANTÖRER

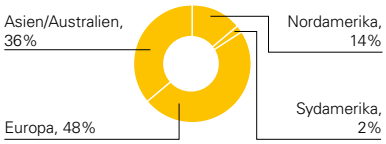

88%

betydande leverantörer har signerat efterlevnad av Atlas Copcos affärskod
2014: 82%

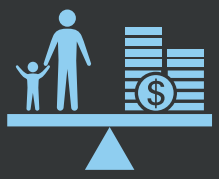

Under 2016

kommer riskbedömningar inom hållbarhet att genomföras för distributörer, agenter och entreprenörer, i utvalda högrisländer.

Nolltolerans mot korruption
Korruption medför mycket negativa globala konsekvenser och är både en orsak till fattigdom och ett hinder för att komma till rätta med problemet. Kampen mot korruption är också central i arbetet med mänskliga rättigheter och miljöpåverkan eftersom korruption kan stå i vägen för myndigheter och processer som behövs för att hantera frågorna. Atlas Copco har nolltolerans mot korruption, vilket gäller alla medarbetare och styrelsen. Styrelsen har uttryckligen kommunicerat att korruption aldrig är acceptabelt för att säkra en affär, vilket även gäller påskyndande betalningar. Denna grundregel stärker Atlas Copcos varumärke och bidrar till rättvis konkurrens.

Visselblåsning
Ambitionen att korruption eller mutor inte ska förekomma stöds av en policy, processer, utbildning och en övervakningsprocess. Vid rapportering av incidenter vidtas kraftfulla åtgärder från fall till fall (hållbarhetsnot 6). Att vägra att ta emot eller betala mutor, eller att rapportera överträdelser, ska inte medföra några nackdelar, såsom degradering, straff eller repressalier. Atlas Copco kommer att börja mäta medarbetarnas kännedom om Gruppens etiska hjälplinje, hotline, via medarbetarundersökningen Insight som genomförs vartannat år. För att minimera risken för korruption och mutor finns interna kontrollrutiner, exempelvis uppdelning av ansvar. Internrevisioner inkluderar efterlevnaden av Affärskoden. Medvetenhet och efterlevnad av principer för integritet i alla affärsaktiviteter är en prioritet för Atlas Copco.

Gruppens hotline kan användas av medarbetare för att rapportera händelser eller aktiviteter som är, eller kan uppfattas som, överträdelser av lagar eller Affärskoden. Den är ett komplement till liknande lokala processer. Gruppens legala avdelning ansvarar för hanteringen av hotline och garanterar konfidentialitet, samt anonymitet för anmälaren.

Uppdaterad utbildning för alla medarbetare världen över
Affärskoden delas ut till alla nyanställda och utbildning sker globalt. Chefer får djupgående lärarledd utbildning kring etiska dilemman. Under 2015 uppdaterades utbildningen i Affärskoden och en översättning av utbildningen till 37 språk påbörjades. Den nya versionen har ökat fokus på mänskliga rättigheter, kunskap om bedrägerier och att integrera hållbarhet i verksamheten. En utbildning i Affärskoden för arbetare är också under utveckling och kommer att lanseras under 2016.

Mänskliga rättigheter
Mänskliga rättigheter är integrerat i Gruppens processer och drivs i verksamheten genom Affärskoden (hållbarhetsnot 7). Under 2015 startade en utbildning om mänskliga rättigheter i Atlas Copcos verksamhet i Latinamerika. Utbildningen baseras på konkreta dilemman och är utformad för att hjälpa beslutsfattare förstå påverkan på mänskliga rättigheter och hur man arbetar proaktivt för att hantera risker och möjligheter.

Skatter
Den 11 januari 2016 publicerade EU-kommissionen sitt beslut att de belgiska skatteöverenskommelserna avseende ”skatt på övervinster” som beviljats multinationella bolag ska betraktas som olagligt statsstöd och att skatter som inte betalats till följd av detta ska återbetalas till den belgiska staten. Atlas Copco har haft sådana skatteöverenskommelser sedan 2010. Till följd av beslutet har Atlas Copco gjort en avsättning om MSEK 2 802. Beloppet täcker till fullo det potentiella kravet för åren 2010–2015, (not 9 och hållbarhetsnot 8).

99%
CHEFER SIGNERADE EFTERLEVNAD AV AFFÄRSKODEN

Två nya nyckeltal kommer att mätas från och med 2016:

1. Chefer utbildade i ***AFFÄRSKODEN***
2. Andel medarbetare som känner till ***GRUPPENS HOTLINE*** eller lokala hjälplinje

SÅ ARBETAR ATLAS COPCO MED MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER I VÄRDEKEDJAN

Atlas Copcos affärskod stödjer FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och är en central policy som vägleder verksamheten i arbetet med alla frågor, inklusive mänskliga rättigheter.

LEVERANTÖRER	*GRUPPENS EGEN VERKSAMHET*	*KUNDER*	*SAMHÄLLE*
Atlas Copco har integrerat FN Global Compacts principer i leverantörsutvärderingar och -styrning. Läs mer på sidan 49.	Gruppens verksamhetsmål syftar till att skapa en säker, hälsosam och jämlik arbetsmiljö. Läs mer i avsnittet om medarbetare på sidan 45.	Gruppen stärker sitt arbete med hjälp av FN:s vägledande principer om företag och mänskliga rättigheter. Läs mer i hållbarhetsnot 7.	Atlas Copco betalar skäliga och lagenliga skatter till stöd för de samhällen där bolaget är verksamt. Läs mer i hållbarhetsnot 8.
Förbud mot barn- och tvångsarbete, samt ansvarsfulla inköp från högrisländer eller konfliktregioner.	Säkerställa att medarbetare har rättvisa arbetsvillkor, mångfald på arbetsplatsen och rätt att gå med i fackföreningar.	Produktsäkerhet, skydda levnadsstandarden genom att minimera miljöpåverkan vid användningen av produkter, frågor kring omlokalisering av samhällen och säkerhetsfrågor.	Gruppens samhällsengagemang omfattar främjandet av hälsa, utbildning och trygg utveckling för barn och utsatta grupper, samt katastrofhjälp.

UTVECKLING OCH FÖRDELNING AV EKONOMISKT VÄRDE

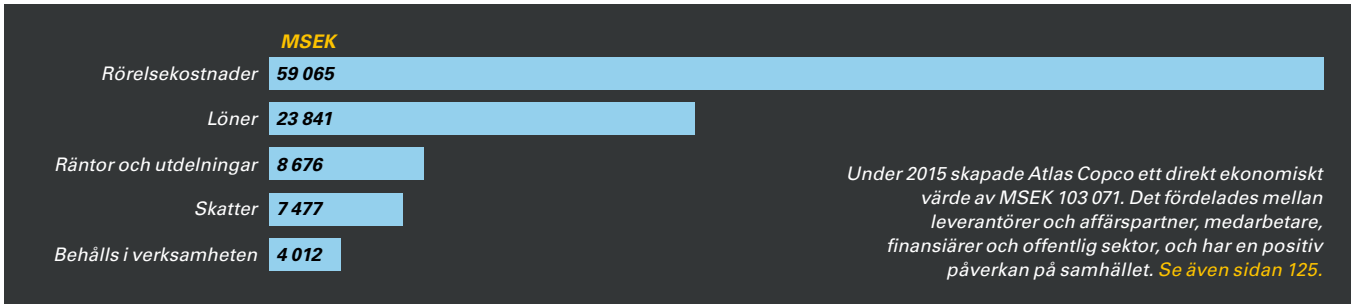

Under 2015 skapade Atlas Copco ett direkt ekonomiskt värde av MSEK 103 071. Det fördelades mellan leverantörer och affärspartner, medarbetare, finansiärer och offentlig sektor, och har en positiv påverkan på samhället. *Se även sidan 125.*

Atlas Copco skapar sysselsättning och finansiell stabilitet genom tillverkning och andra aktiviteter. Rörelsekostnader inklusive kostnader för leverantörer av varor och tjänster, funktionella kostnader med avdrag för löner och förmåner uppgick till MSEK 59 065 (56 460). Löner och andra ersättningar ökade med 14% till MSEK 23 841 (20 826). Ökningen berodde främst på förvärv.

Gruppens finansiärer, såsom aktieägare och långivare, tillhandahåller medel för att finansiera de tillgångar som används för att skapa ekonomiskt värde. I gengäld får dessa intressenter årliga utdelningar och ränta. Kostnaden för finansiärer, inklusive utdelning, ökade till MSEK 8 676 (7 919), på grund av en ökad ordinarie utdelning.

Atlas Copco bidrar till den ekonomiska utvecklingen i regioner där företaget bedriver verksamhet genom betalningar till pensionsfonder och sociala förmåner, samt betalningar av skatter, sociala avgifter och andra avgifter. Under 2015 ökade betalningar av skatter till den offentliga sektorn med 79% till MSEK 7 477 (4 169), huvudsakligen på grund av en skatteavsättning i Belgien, se föregående sida. Gruppen har haft en dialog med intressenter gällande redovisning av skatter per land (not 9 och hållbarhetsnot 8). Samhällsinvesteringar uppgick till MSEK 25 (17).

Det ekonomiska värde som behölls i verksamheten uppgick till MSEK 4 012 (5 240).

MYANMAR

Under 2015 genomförde Atlas Copco en due diligence avseende mänskliga rättigheter för företagets eventuella närvaro i Myanmar, baserat på FN:s vägledande principer för att bedöma påverkan så tidigt i affärsrelationen som möjligt.

FÖRSÄLJNING	• Atlas Copcos produkter säljs via återförsäljare i Myanmar och Gruppen har från 2015 en begränsad direkt närvaro genom sitt serviceerbjudande. Gruppen har ingen tillverkning eller annan verksamhet i landet.
MEDARBETARE	• Två medarbetare inom marknadsföring och service
BEDÖMNING AV PÅVERKAN PÅ MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER	• I april 2015 beslöt Atlas Copcos Compliance board att genomföra en bedömning avseende mänskliga rättigheter. Processen berör ledningen i regionen och externa intressenters konsultationer med kunder, affärspartner och civilsamhället. Alla fakta som framkom presenterades för Gruppens Compliance board och koncernledningen.
HUVUDSAKLIGA FRÅGOR SOM UTRETTS	• Utvecklingen av konflikten i de nordöstra regionerna, såsom Kaichin-distriktet • Markrättigheter och ursprungsbefolkningens rättigheter • Arbetsförhållanden, såsom säkerhet, hälsa och tillgång till kompetent arbetskraft • Effektiviteten av hotline för rapportering och åtgärder • Risker för korruption
ÅTGÄRDSPLAN OCH NÄSTA STEG	• Lärdomar har lyfts internt samt i nätverk inom näringslivet för att främja medvetenhet och kunskapsdelning mellan svenska industriföretag samt om hur bolagen kan agera i landet.

Effektiv och ansvarsfull användning av resurser

Atlas Copco strävar efter att minska verksamhetens miljöpåverkan genom hela värdekedjan och att erbjuda energieffektiva produkter som utvecklats med ett livscykelperspektiv.

Förbättrad riskhantering
Atlas Copco ställs inför risker till följd av förändringar i miljöregler, tillgången på resurser och andra skeenden. Under 2015 vässade Atlas Copco miljömålen för att ta ytterligare hänsyn till dessa risker.

Energisäkerhet
Diversifiering av energikällor till att omfatta mer förnybara har inte bara en positiv inverkan på miljön. Det kan även skydda verksamheten från prisfluktuationer och brist på tillgång till traditionella energikällor.

Samtidigt som Gruppen prioriterar övergången till förnybara energikällor på många tillväxtmarknader, är förnybar energi inte alltid tillgänglig eller utgör endast en mindre del av landets energimix. Målen för vatten- och energiförbrukning kommer att ta hänsyn till verksamhetens förväntade tillväxt i sådana regioner.

Hantering av vattenrisker
Atlas Copcos totala vattenförbrukning är relativt låg. Detta är tack vare den kapitaleffektiva affärsmodellen där fokus ligger på montering snarare än tillverkning och andra resursintensiva aktiviteter.

Atlas Copco har delar av verksamheten i länder där vatten är en knapp resurs och har där börjat använda vattenindex för att kartlägga verksamheter i områden med risk för vattenbrist ur fysiskt, legalt och kostnadsperspektiv. Gruppens bolag i sådana områden ska införa en plan för hantering av vattenrisker. Innovativ produktutveckling syftar också till att minska vattenförbrukningen, exempelvis vid borrning efter mineraler. Affärsområdena analyserar redovisade data för att identifiera de enheter som konsumerar mest och fokuserar insatserna för att minska påverkan.

Miljörisker i värdekedjan
Koncernen är medveten om sitt ansvar för att hantera vatten och andra miljörisker i värdekedjan (se risker, sidan 39). Smältverk och andra resurskrävande aktiviteter är ofta tier 2-leverantörer eller finns längre ner i värdekedjan. Koncernen arbetar med leverantörerna och använder brevet med 10 kriterier och handlingsplaner som tas fram tillsammans med affärspartner (se sidan 49). Atlas Copcos affärspartner ska förbinda sig att bedriva sin verksamhet med hänsyn till miljöskydd, inklusive vattenanvändning och rening av avloppsvatten.

Helst bör Atlas Copcos leverantörer ha ett miljöledningssystem eller åtminstone vara engagerade i att utveckla en miljöpolicy eller -system för att säkerställa kontinuerlig förbättring av miljöprestandan. Åtagandet gentemot Atlas Copcos 10 kriterier innebär att leverantörerna ska ta ansvar för att minimera den miljöpåverkan som produkter och tjänster har när de tillverkas, distribueras och används liksom när de avyttras.

VATTENRISKOMRÅDEN EXPONERING FÖR VATTENRISK

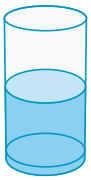

KINA
14 enheter motsvarande
36%
av total vattenförbrukning i regioner med vattenbrist
VATTENKÄLLOR:
Hai ho, Liao, GHAASBasin1435

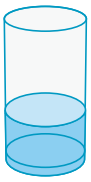

INDIEN
5 enheter motsvarande
15%
av total vattenförbrukning i regioner med vattenbrist
VATTENKÄLLA:
Krishna

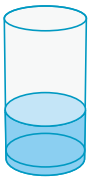

USA
11 enheter motsvarande
17%
av total vattenförbrukning i regioner med vattenbrist
VATTENKÄLLA:
Trinity

3.9
koldioxidutsläpp från transporter ('000 ton)/KSV
2014: 3.9

8.5
total energi (MWh)/KSV
2014: 9.0

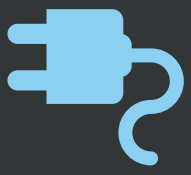

5.9
Vattenförbrukning i vattenriskområden ('000 m³)/KSV

345 160 TON KOLDIOXID

FRÅN VERKSAMHET OCH TRANSPORTER SKULLE FYLLA EN KUB NÄSTAN LIKA HÖG SOM VÄRLDENS HÖGSTA BYGGNAD BURJ KHALIFA

1 kg koldioxid skulle fylla en 800 mm hög kub

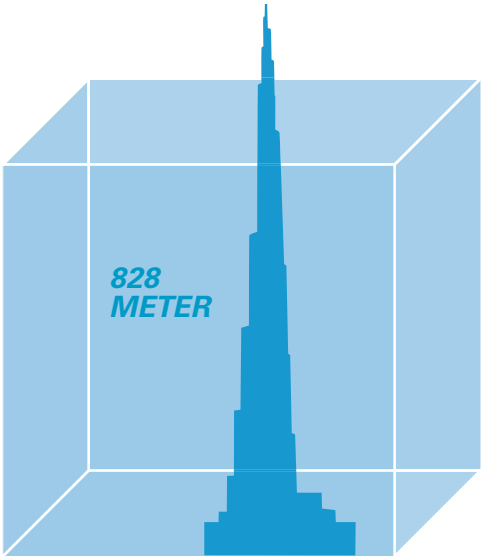

Påverkan från förvärv och organisk tillväxt

Atlas Copcos tillväxtstrategi bygger delvis på förvärv vilket kan påverka Gruppens resultat inom miljöområdet. Under 2015 resulterade förvärvet av Henrob, ett företag inom självstansande nitning, i ökad energiförbrukning. Effekterna från minskade volymer och väderfluktuationer som lett till varmare vintrar innebär dock att Gruppens energiförbrukning minskade med 1.1%. I förhållande till kostnaden för sålda varor var minskningen 6.1% jämfört med föregående år.

Koldioxidutsläpp från verksamheten ökade också något även om energiförbrukningen i MWh var lägre. Detta beror delvis på förvärvet av Henrob och delvis på några enheter som rapporterar för första gången. Dessa har nästan enbart rapporterat förbrukning av elektricitet och icke-förnybar fjärrvärme och har en högre andel koldioxid per MWh än Gruppen i övrigt. Detta är ett förbättringsområde under kommande år (hållbarhetsnot 3).

Under 2015 ökade transporter med 6.4% i absoluta värden och med 1% i relation till kostnad för sålda varor. Ökad verksamhet i Kina och kundbeställningar som krävde snabb leverans ledde till ökade flygtransporter.

Atlas Copcos miljöresultat återfinns i sin helhet i hållbarhetsnot 3.

FÖRDELNING AV ENERGIFÖRBRUKNING

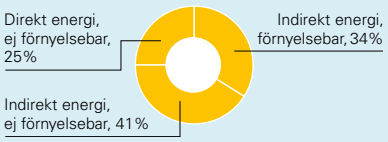

Koldioxidutsläpp från energi ökade något, dels på grund av förvärv och dels på grund av nya rapporterande enheter.

KOLDIOXIDUTSLÄPP FRÅN ENERGI

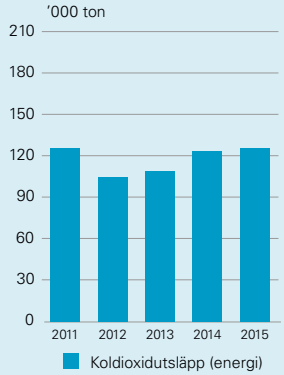

ATLAS COPCO-AKTIEN

Aktiekursens utveckling och avkastning
Under 2015 sjönk kursen på A-aktien med 4.6% till SEK 208.40 (218.40) och kursen på B-aktien sjönk med 2.8% till SEK 195.30 (200.90). Den genomsnittliga årliga totalavkastningen på Atlas Copcos A-aktie, motsvarande summan av utdelning, inlösen och kurstillväxt, har varit 14.7 % under den senaste tioårsperioden och 8.4 % under den senaste femårsperioden. Motsvarande avkastning på Nasdaq Stockholm var 9.2% respektive 10.5%.

Handel och börsvärde
Atlas Copcos aktier är noterade på Nasdaq Stockholm där 34% av den totala handeln av A-aktien ägde rum under 2015 (40% för B-aktien). Övriga marknadsplatser, så kallade Multilateral Trading Facilities (MTF), såsom BATS Chi-X, Turquoise och Burgundy svarade för cirka 33% (30% för B-aktien), och återstående 33% (29% för B-aktien) handlades utanför publika marknader, till exempel genom ”over-the-counter trading”.

Börsvärdet vid årets slut 2015 var MSEK 251 140 (261 719 vid årets slut 2014) och företaget representerade 4.4% (4.9) av Nasdaq Stockholms totala marknadsvärde. Totalt var Atlas Copcos aktier de sjätte (femte) mest omsatta under 2015.

Ett program för depåbevis (American Depositary Receipts, ADR) etablerades i USA 1990. Ett depåbevis motsvarar en aktie. Depåbank är Citibank N.A. Vid årets slut 2015 var 9 575 162 depåbevis utestående, varav 8 135 271 representerade A-aktier och 1 439 891 B-aktier.

AKTIEINFORMATION 2015-12-31	*A-AKTIEN*	*B-AKTIEN*
Nasdaq Stockholm	ATCO A	ATCO B
ISIN-kod *	SE0006886750	SE0006886768
Depåbevis, ADR	ATLKY.OTC	ATLCY.OTC
Totalt antal aktier	839 394 096	390 219 008
% av rösterna	95.6	4.4
% av aktiekapitalet	68.3	31.7
varav aktier som innehas av Atlas Copco	13 123 103	393 879
% av rösterna	1.5	0.0
% av aktiekapitalet	1.1	0.0

Personaloptionsprogram och återköp av egna aktier
Styrelsen kommer att föreslå årsstämman 2016 ett liknande prestationsbaserat långsiktigt incitamentsprogram som under tidigare år. Avsikten är att täcka programmet genom återköp av bolagets egna aktier. Företagets innehav av egna aktier den 31 december 2015 framgår av tabellen nedan.

Utdelning och utdelningspolitik
Styrelsen föreslår årsstämman att en ordinarie utdelning om SEK 6.30 (6.00) per aktie betalas ut för verksamhetsåret 2015. Utdelningen föreslås att betalas ut i två lika stora delar. Om aktieägarna godkänner styrelsens förslag kommer den årliga utdelningstillväxten för femårsperioden 2010–2015 att uppgå till 9.5%. Under samma period har utdelningen i genomsnitt uppgått till 55 % av resultat per aktie före utspädning. Utdelningen är föremål för godkännande av årsstämman 2016. Se mer information på sidan 19.

VINST OCH UTSKIFTNING PER AKTIE

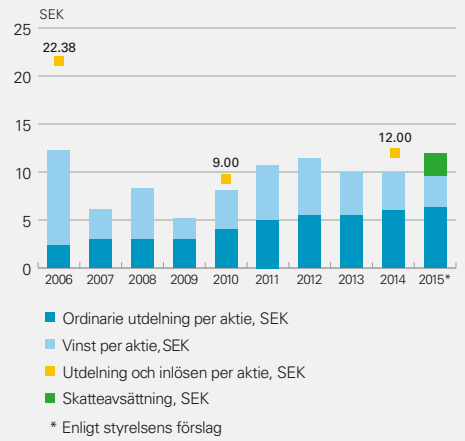

KURSUTVECKLING

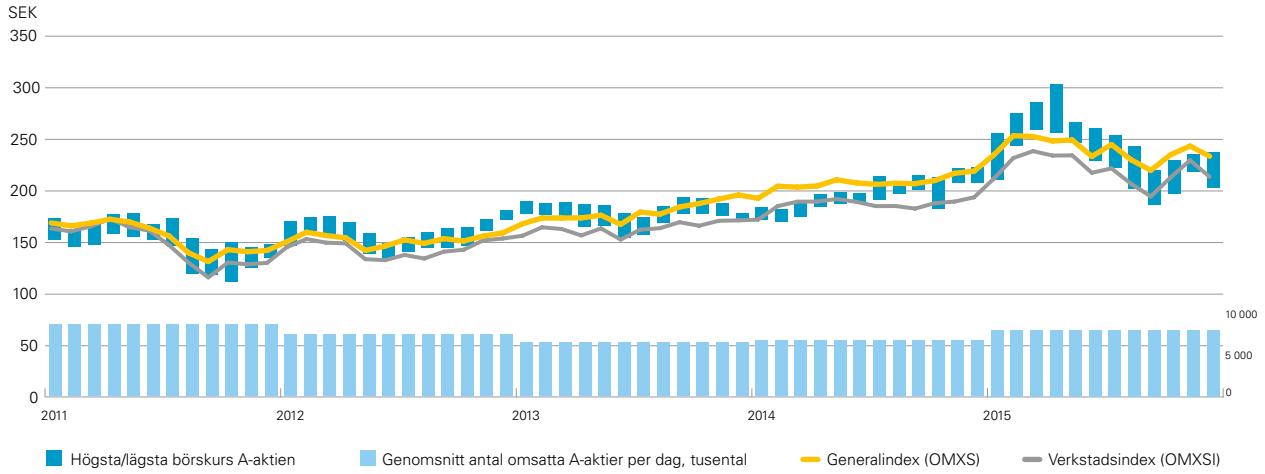

Ägarstruktur

Vid årets slut 2015 hade Atlas Copco 79 926 aktieägare (70 914 vid årets slut 2014). De tio största aktieägarna, efter röstetal, som är registrerade direkt eller som ägargrupp hos Euroclear Sweden, svarade för 36 % (35) av rösterna och 32 % (33) av antalet aktier. Svenska investerare svarade för 52 % (52) av antalet aktier och motsvarande 50 % (50) av rösterna.

DE TIO STÖRSTA AKTIEÄGARNA*

31 december 2015	% av rösterna	% av kapitalet
Investor AB	22.3	16.8
Swedbank Robur fonder	4.0	5.0
Alecta Pensionsförsäkring	3.4	3.9
SEB Investment Management	1.6	1.2
Handelsbanken	1.1	1.2
Fjärde AP-fonden	0.8	1.2
Första AP-fonden	0.8	0.9
Folksam	0.7	0.8
Nordea Investment Funds	0.6	0.7
Tredje AP-fonden	0.6	0.7
Övriga	64.1	67.6
Totalt	**100.0**	**100.0**
– varav aktier som innehas av Atlas Copco	1.5	1.1

* Aktieägare som är registrerade direkt eller som ägargrupp hos Euroclear Sweden.

AKTIEÄGARSTRUKTUR, 31 DECEMBER 2015

Antal aktier	% av rösterna	% av kapitalet
–500	62.9	0.7
501–2 000	24.2	1.7
2 001–10 000	9.9	2.7
10 001–50 000	1.9	2.6
50 001–100 000	0.3	1.5
>100 000	0.8	90.8
Totalt	**100.0**	**100.0**

ÄGARKATEGORIER, 31 DECEMBER 2015

	% av kapitalet
Utländska ägare (juridiska och privatpersoner)	47.9
Finansiella företag	38.1
Svenska privatpersoner	5.5
Övriga svenska juridiska personer	4.9
Socialförsäkringsfonder	1.9
Intresseorganisationer	1.3
Staten	0.4
Totalt	**100.0**

ÄGARFÖRDELNING PER LAND, 31 december 2015, PROCENT AV KAPITALET

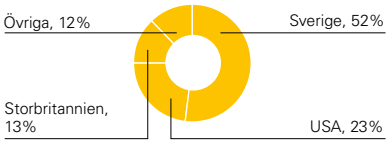

EMISSIONER [1]

			Förändring av aktiekapital, MSEK	Utskiftat belopp, MSEK
2007	Split	3:1		
	Aktieinlösen [2]	628 806 552 aktier à SEK 40	–262.0	–24 415.7
	Fondemission	Ingen utgivning av nya aktier	262.0	
	Indragning av aktier som innehas av Atlas Copco	28 000 000 aktier	–17.5	
	Fondemission	Ingen utgivning av nya aktier	17.5	
2011	Split	2:1		
	Aktieinlösen [3]	1 229 613 104 aktier à SEK 5	–393.0	–6 067.0
	Fondemission	Ingen utgivning av nya aktier	393.0	
2015	Split	2:1		
	Aktieinlösen [4]	1 229 613 104 aktier à SEK 6	–393.0	–7 304.7
	Fondemission	Ingen utgivning av nya aktier	393.0	

[1] För information fram till 2005, se www.atlascopco.se/ir
[2] 610 392 352 aktier netto efter aktier som innehas av Atlas Copco.
[3] 1 213 493 751 aktier netto efter aktier som innehas av Atlas Copco.
[4] 1 217 444 513 aktier netto efter aktier som innehas av Atlas Copco.

VIKTIGA DATUM

2016	26 april	Årsstämma
		Kvartalsrapport januari–mars
	27 april*	Aktierna handlas utan rätt till utdelning på SEK 3.15
	3 maj *	Första utdelningen betalas ut (preliminärt)
	15 juli	Kvartalsrapport april–juni
	20 oktober	Kvartalsrapport juli–september
	28 oktober*	Aktierna handlas utan rätt till utdelning på SEK 3.15
	3 november *	Andra utdelningen betalas ut (preliminärt)
	15 november	Kapitalmarknadsdag
2017	27 januari	Kvartalsrapport oktober–december (preliminärt)

* Styrelsens förslag till årsstämman. Avstämningsdag är första handelsdagen efter den dag aktier handlas utan rätt till utdelning/inlösenaktie.

YTTERLIGARE INFORMATION

- → Ytterligare data per aktie finns i femårsöversikten på sidan 133.
- → För information om fördelning av aktier, optionsprogram och återköp av egna aktier, se noterna 5, 20 och 23.
- → Detaljerad information om aktien och lån finns på www.atlascopco.se/ir.

KONTAKT INVESTERARRELATIONER

- → www.atlascopco.se/ir
- → ir@se.atlascopco.com / telefon: 08 743 8115

KONCERNENS STYRNING

Atlas Copco beskriver i sin bolagsstyrningsrapport hur tillämpliga regler implementeras i effektiva kontrollsystem för att åstadkomma långsiktig tillväxt. Bra bolagsstyrning handlar inte bara om att följa relevanta regelverk, det handlar också om att göra det som är rätt. Utmaningen är att finna rätt balans mellan risk och kontroll i en decentraliserad ledarskapsmodell. Målet är att vara hållbara när det gäller produktivitet och lönsamhet, men även när det gäller styrning.

Atlas Copco är ett svenskt publikt aktiebolag noterat på Nasdaq Stockholm AB (Nasdaq Stockholm). Atlas Copcos bolagsstyrning baseras på svenska regler och svensk lagstiftning: främst den svenska aktiebolagslagen, men även noteringsavtalet med Nasdaq Stockholm, Svensk kod för bolagsstyrning, bolagsordningen och andra relevanta regelverk.

Atlas Copco redovisar inga avvikelser från Svensk kod för bolagsstyrning för räkenskapsåret 2015.

Rapporten om koncernens styrning har granskats av revisorerna. Se sidan 123.

FÖLJANDE INFORMATION FINNS TILLGÄNGLIG PÅ WWW.ATLASCOPCOGROUP.COM/SE/

- Atlas Copcos bolagsordning
- Affärskoden
- Rapporter om koncernens styrning från 2004 (som en del av årsredovisningen)
- Information om Atlas Copcos årsstämma
- Fullmaktsblankett för årsstämman

STYRELSENS ARBETE 2015 I SAMMANDRAG

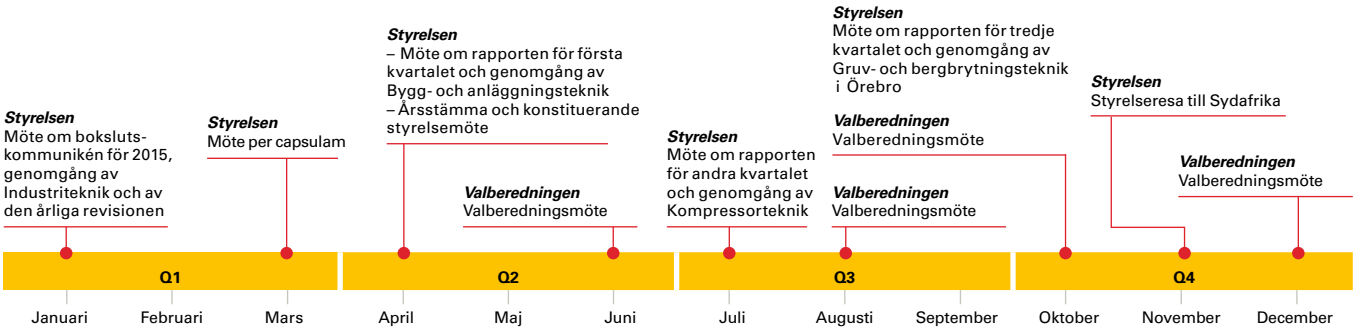

KOMMENTAR FRÅN ORDFÖRANDEN

Atlas Copco är verkligen ett globalt bolag. Därmed möter vi ständigt utmaningen att bibehålla våra krav på etik och förhållningssätt oavsett var vi gör affärer och oavsett marknadsutveckling. Lagar, miljökrav och sociala förhållanden varierar ordentligt i de länder vi verkar. Vår Affärskod är gjord för övervinna dessa utmaningar och säkerställa att vi i Gruppen alltid agerar efter den högsta etiska standarden och integriteten. I de fall som Affärskoden är starkare än lokala lagar och förordningar, insisterar vi på att följa vår egen policy. Och vi förväntar oss att våra affärspartners gör detsamma. Vi gör vårt bästa för att säkerställa vårt rykte som ett tillförlitligt och tryggt bolag och vi tror på att skapa värde för alla våra intressenter.

Hans Stråberg, ordförande sedan 2014

STYRNINGSSTRUKTUR

1. AKTIEÄGARE

Vid årets slut 2015 hade Atlas Copco 79 926 aktieägare (70 914 vid årets slut 2014). De tio största aktieägarna, efter röstetal, som är registrerade direkt eller som ägargrupp hos Euroclear Sweden, svarade för 36% (35) av rösterna och 32% (33) av antalet aktier.

Svenska investerare ägde 52% (52) av kapitalet, vilket motsvarar 50% (50) av rösterna.

Den största aktieägaren är Investor AB, med 17% av aktiekapitalet och 22% av rösterna. Mer information om Atlas Copcos aktieägare finns i avsnittet Atlas Copco-aktien på sidorna 54–55.

2. ÅRSSTÄMMA

Årsstämman är Atlas Copcos högsta beslutande organ och alla aktieägare har rätt att delta. Aktieägarna kan utöva sin rösträtt i en rad viktiga frågor, till exempel val av styrelseledamöter och revisorer, godkännande av de finansiella rapporterna, ansvarsfrihet för VD och koncernchef och för styrelsen, och godkänna den föreslagna vinstdispositionen. Samtliga aktieägare som är registrerade i aktieägarregistret och som till bolaget anmält deltagande i tid har rätt att delta i stämman och rösta för sitt totala innehav aktier. Atlas Copco uppmuntrar alla aktieägare att delta vid årsstämman och aktieägare som inte själva kan närvara får företrädas av ombud. En aktieägare eller ett ombud får ha två biträden med sig på stämman. Fullmaktsblankett finns tillgänglig inför årsstämman på www.atlascopcogroup.com/arsstamma. Årsstämman 2015 hölls den 28 april 2015 i Stockholm. 63% av rösterna i bolaget och 61% av aktiekapitalet fanns representerat.

Beslut vid årsstämman 2015 inkluderade:

- fastställande av resultat- och balansräkningar för moderbolaget och koncernen för 2014
- ansvarsfrihet för VD och koncernchef och för styrelsen för räkenskapsåret 2014
- fastställande av styrelsens förslag till disposition av vinstmedlen med en utdelning om SEK 6 kronor per aktie som betalas ut i två omgångar med SEK 3 vardera gång
- beslut om ett automatiskt inlösenförfarande på SEK 6 per aktie som utskiftas till aktieägarna utöver ordinarie utdelning
- att antalet styrelseledamöter valda av årsstämman för tiden fram till nästa årsstämma ska vara nio ledamöter utan suppleanter
- beslut om styrelsens arvode
- godkännande av styrelsens förslag beträffande riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare
- godkännande av styrelsens förslag avseende omfattning och principer avseende en prestationsbaserad personaloptionsplan för 2015
- godkännande av revisionbolaget Deloitte AB med huvudansvarig revisor Jan Berntsson till bolagets revisor till årsstämman 2016
- ändring av bolagsordningen för att utöka möjligheten att använda fler platser för årsstämman.

Aktieägare som önskar kontakta valberedningen eller vill ha en fråga besvarad av styrelsen vid årsstämman kan skicka sina förslag med ordinarie post eller e-post till följande adresser:

Atlas Copco AB, Chefsjurist
105 23 Stockholm
valberedningen@atlascopco.com *eller*
board@atlascopco.com.

Förslagen måste ha inkommit till styrelsen respektive valberedningen senast sju veckor före årsstämman för att kunna inkluderas i kallelsen och dagordningen för årsstämman.

ÅRSSTÄMMA 2016

Årsstämman för Atlas Copco AB hålls den 26 april, 2016 i Aula Medica, Nobels väg 6, Solna.

NÄRVARO VID ATLAS COPCOS ÅRSSTÄMMA

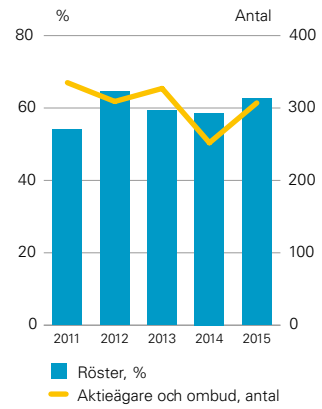

STYRNINGSSTRUKTUR, FORTSÄTTNING

3. VALBEREDNING

Valberedningen är ansvarig för att se till att Atlas Copco AB:s styrelse har den kunskap, erfarenhet och mångfald som krävs för att uppnå en hållbar och lönsam utveckling för Atlas Copco-Gruppen.

Baserat på styrelseordförandens kommentarer utvärderar valberedningen styrelsens arbete varje år. Valberedningen förbereder också ett förslag vad gäller antal styrelseledamöter med namnförslag, inklusive styrelsens ordförande, och ett förslag till arvode till ordförande och övriga ledamöter som ej är anställda i bolaget, såväl som ett förslag till ersättning för kommittéarbete. Slutligen föreslår valberedningen också ett revisionsföretag inklusive revisionsarvode.

Förslagen och valberedningens uttalande kommer att publiceras senast i samband med kallelsen till årsstämman 2016. I valberedningens arbete med att åstadkomma en jämn könsfördelning gäller att vid lika kompetens ska val av kandidat ske på sätt att en jämnare könsfördelning nås.

I enlighet med Svensk kod för bolagsstyrning och kriterierna beslutade av årsstämman 2012, ska representanter för de fyra största direktregistrerade eller ägargrupperade aktieägare, som anges i aktieboken per den 30 september 2015, tillsammans med styrelsens ordförande utgöra valberedningen. Medlemmarna i valberedningen för årsstämman 2016 presenterades den 20 oktober 2015 och representerade cirka 31% av samtliga röster i bolaget. Valberedningen hade flera möten under året. Medlemmarna i valberedningen får inte någon ersättning för sitt arbete i valberedningen.

Medlemmar i valberedningen för årsstämman 2016

Petra Hedengran, Investor AB, Ordförande
Jan Andersson, Swedbank Robur Fonder
Ramsay Brufer, Alecta
Hans Ek, SEB Fonder
Hans Stråberg, Atlas Copco AB

4. STYRELSE

Styrelsen är övergripande ansvarig för organisation, administration och förvaltning av Atlas Copcos verksamhet i enlighet med företagets och aktieägarnas intresse. Styrelsen är ansvarig för att följa tillämpliga regler och för att implementera effektiva kontrollsystem i den decentraliserade organisationen. Ett effektivt kontrollsystem ger rätt balans mellan risk och kontroll. Det långsiktiga tillväxtmålet utvärderas regelbundet av styrelsen baserat på koncernens finansiella ställning, samt finansiella, legala, sociala och miljömässiga risker. Syftet är att uppnå en hållbar och lönsam utveckling för koncernen.

Styrelsemedlemmar

Styrelsen består av nio valda styrelseledamöter, inklusive VD och koncernchef. I styrelsen ingår också två fackligt utsedda ledamöter som har varsin personlig suppleant. Atlas Copco uppfyllde 2015 års krav från Nasdaq Stockholm och reglerna i Svensk kod för bolagsstyrning gällande styrelsemedlemmars oberoende. Alla medlemmar i styrelsen har deltagit i utbildning som arrangerats av Nasdaq Stockholm.

Styrelsens arbete

Styrelsen följer löpande upp den strategiska inriktningen, det ekonomiska resultatet och metoderna för att upprätthålla en hållbar lönsamhet för Gruppen. Styrelsen bevakar också regelbundet att effektiva kontrollsystem är på plats. Styrelsen följer även upp att Gruppens affärskod efterlevs och att ett system för visselblåsare finns på plats. Utöver den allmänna ansvarsfördelning som gäller enligt den svenska aktiebolagslagen, ser styrelsen och dess kommittéer (revisionskommittén, ersättningskommittén, med flera) årligen över och antar ”Arbetsordningen” och ”De skriftliga instruktionerna”, som är de dokument som styr styrelsens arbete och fördelning av uppgifter mellan styrelsen och VD, samt företagets redovisningsprocesser.

Under 2015 sammanträdde styrelsen sex gånger: fyra gånger på Atlas Copco AB i Nacka, en gång i Örebro och en per capsulam. Styrelseledamöternas närvaro presenteras på sidorna 60–61. Styrelsen genomförde också en studieresa till Sydafrika. Resan inkluderade ett kundbesök i en gruva samt ett besök till ett Vatten åt Alla-projekt. Styrelsen träffade den svenska ambassadören och två oberoende ekonomer presenterade möjligheter för Sub-Sahararegionen. Ett besök på Atlas Copco utanför Johannesburg, där den lokala ledningsgruppen presenterade företagets verksamhet i Sub-Sahara gjordes också. En del av detta besök bestod av en B-BBEE (Broad-Based Black Economic Empowerment) presentation där en specialist pratade om relaterade möjligheter och hot.

Styrelsen utvärderar löpande koncernchefens, Ronnie Leten, arbete. Vid den årliga revisionen redovisade den huvudansvarige revisorn, Jan Berntsson, Deloitte, sina synpunkter och styrelsen hade även en separat sammankomst med revisorn då medlemmar ur koncernledningen inte närvarade.

Utvärdering av styrelsens arbete

Den årliga utvärderingen av styrelsens arbete, inklusive dess kommittéers (revisionskommittén, ersättningskommittén med flera), genomfördes av styrelsens ordförande, Hans Stråberg. Han har utvärderat styrelsens arbetsprocesser, kompetens och sammansättning, inklusive styrelsemedlemmarnas bakgrund, erfarenhet och mångfald. Hans iakttagelser presenterades för valberedningen.

Ersättning till styrelsen

Ersättning och arvode baseras på det arbete som utförts av styrelsen. Årsstämman 2014 beslutade att anta ersättningskommitténs förslag till arvode för ordförande och övriga styrelseledamöter som inte är anställda i bolaget, samt förslaget till arvode för arbete i kommittéerna. Se även not 5.

- Ordförande erhöll SEK 1 900 000
- Var och en av de övriga styrelseledamöterna som inte är anställda av bolaget tilldelades SEK 600 000
- Ett belopp på SEK 225 000 tilldelades ordföranden för revisionskommittén och SEK 150 000 till var och en av de övriga medlemmarna i kommittén
- Ett belopp på SEK 60 000 tilldelades var och en av medlemmarna i ersättningskommittén
- Ett belopp på SEK 60 000 tilldelades sådan styrelseledamot som deltagit i annat kommittéarbete som styrelsen har beslutat
- Årsstämman beslöt vidare att 50% av de fastställda styrelsearvodena kunde erhållas i form av syntetiska aktier.

5. REVISIONSKOMMITTÉ

Revisionskommitténs huvudsakliga uppgift är att stödja styrelsen i att uppfylla sitt ansvar inom områdena revision och intern kontroll, redovisning, finansiell rapportering och riskhantering, samt att övervaka Gruppens finansiella struktur och verksamhet och att godkänna ekonomiska garantier som delegerats av styrelsen. Revisionskommitténs arbete omfattar även att se över rutinerna för internrevision. Revisionskommitténs arbete styrs av en skriftlig arbetsordning som årligen revideras och godkänns av styrelsen. Ordföranden i kommittén har den redovisningskompetens som är ett krav enligt aktiebolagslagen och två av medlemmarna är oberoende i förhållande till bolaget och dess största ägare.

Under året har kommittén sammanträtt fem gånger och var då fulltalig. Samtliga möten i revisionskommittén, inklusive protokoll, har redovisats för styrelsen.

Revisionskommitté 2015–2016
Ulla Litzén, Ordförande
Hans Stråberg
Staffan Bohman
Johan Forssell

6. ERSÄTTNINGSKOMMITTÉ

Ersättningskommitténs huvudsakliga uppgift är att lämna förslag till styrelsen om ersättning till VD och koncernchefen samt till ett långsiktigt incitamentsprogram för nyckelmedarbetare. Syftet med ett långsiktigt incitamentsprogram är att anpassa nyckelmedarbetares intressen till aktieägarnas. Ersättningspolicyn för koncernledningen syftar till att säkerställa principer för rättvisa och konsekvens avseende ersättningar, förmåner och avgångar. Grundlönen bestäms av befattning och prestation medan den rörliga ersättningen bestäms av hur de individuella målen uppfylls. Ersättningspolicyn utvärderas årligen och årsstämman 2015 godkände riktlinjerna för ersättning. Se ytterligare information i not 5.

Ersättningskommittén sammanträdde tre gånger under 2015 och var då fulltalig. Ersättningskommittén har också under året stöttat VD och koncernchef vid besluten om ersättning till övriga medlemmar i koncernledningen. Protokollen har redovisats för styrelsen.

Ersättningskommitté 2015–2016
Hans Stråberg, Ordförande
Peter Wallenberg Jr
Anders Ullberg

> *Styrelsen följer löpande upp den strategiska inriktningen, det ekonomiska resultatet och metoderna för att upprätthålla en hållbar lönsamhet för Gruppen*

7. EXTERN REVISOR

Den externa revisorn har till uppgift att granska Atlas Copcos årsredovisning och redovisningssed, samt att granska styrelsens och koncernchefens förvaltning av bolaget. Vid årsstämman 2015 valdes Deloitte AB till revisionsfirma fram till årsstämman 2016 i enlighet med ett förslag från valberedningen. Huvudansvarig revisor är Jan Berntsson, auktoriserad revisor på Deloitte AB.

Vid årsstämman 2015 hänvisade Jan Berntsson till revisionsberättelsen för moderbolaget och koncernen i årsredovisningen och beskrev processen för genomförandet av revisionen. Han tillstyrkte också fastställande av de presenterade resultat- och balansräkningarna, ansvarsfrihet för VD och koncernchef och styrelsen, samt den föreslagna vinstdispositionen.

8. INTERNREVISION

Styrelsen är ansvarig för att Atlas Copco har tillräckliga interna kontrollsystem på plats för den finansiella rapporteringen. Läs mer på sidorna 64–65.

9. KONCERNLEDNING

Koncernledningen består, utöver VD och koncernchef, av fyra affärsområdeschefer och fyra chefer ansvariga för Gruppens koncernfunktioner; Kommunikation och samhällskontakter, Organisationsutveckling, Ekonomi och finans, samt Juridik. VD och koncernchefen är ansvarig för den löpande förvaltningen av Gruppen enligt styrelsens riktlinjer och instruktioner.

Ersättning till koncernledningen
Ersättningspolicyn utvärderas och presenteras årligen av styrelsen på årsstämman för godkännande. Vid årsstämman 2015 antogs styrelsens förslag. Ersättningen består av en årlig grundlön, rörlig ersättning, möjliga långsiktiga incitament (personaloptioner), pensionspremier och andra förmåner. Den rörliga ersättningen är begränsad till en högsta procentsats av grundlönen. Inget styrelsearvode utgår för arbete utfört i Gruppens styrelser eller för andra uppdrag som utförts.

STYRELSE

Namn **Född** **Funktion**	**Hans Stråberg** 1957 Ordförande sedan 2014	**Ronnie Leten** 1956 Styrelseledamot VD och koncernchef	**Ulla Litzén** 1956 Styrelseledamot	**Anders Ullberg** 1946 Styrelseledamot	**Staffan Bohman** 1949 Styrelseledamot
Utbildning	Civilingenjör från Chalmers Tekniska Högskola, Göteborg	Civilekonom från universitetet i Hasselt, Belgien	Civilekonom från Handelshögskolan i Stockholm, och MBA från Massachusetts Institute of Technology, USA	Civilekonom från Handelshögskolan i Stockholm	Civilekonom från Handelshögskolan i Stockholm och Stanford Executive Program, USA
Nationalitet / invald år	Svensk / 2013	Belgisk / 2009	Svensk / 1999	Svensk / 2003	Svensk / 2003
Styrelseuppdrag	Styrelseledamot i Investor AB, Stora Enso Oyj, Finland, N Holding AB, Mellby Gård AB, Hedson AB och styrelseordförande i Roxtec AB, CTEK AB, Nikkarit Holding AB och Orchid Orthopedics Inc.	Styrelseordförande i Electrolux AB.	Styrelseledamot i Boliden AB, Alfa Laval AB, NCC AB och Husqvarna AB.	Styrelseordförande i Boliden AB, Natur & Kultur och Studsvik AB. Styrelseledamot i Beijer Alma, Valedo Partners och Åkers AB. Ordförande i Rådet för finansiellrapportering.	Styrelserdförande i Höganäs AB och Cibes Lift Group AB. Vice ordförande i Rezidor Hotel Group AB, Kollegiet för svensk bolagsstyrning samt förtroendeRådet för SNS. Styrelseledamot i Ratos AB, Boliden AB och Upplands Motor Holding AB.
Arbetslivserfarenhet och övrig information	VD och koncernchef för Electrolux AB. Olika chefsbefattningar inom Electroluxkoncernen i Sverige och USA. EU Co-Chair TA BD, TransAtlantic Business Dialogue.	VD och koncernchef Atlas Copco AB.* Chef för affärsområdet Kompressorteknik. Chef för divisionerna Airtec och Industrial Air samt olika chefsbefattningar inom IT, logistik, affärsutveckling och tillverkning i affärsområdet Kompressorteknik i Belgien.	Chef för W Capital Management AB (helägt dotterbolag till Wallenbergsstiftelserna), samt direktör och medlem i ledningsgruppen på Investor AB.	Ekonomidirektör för Swedyards (Celsius Group), vice VD och finans- och ekonomidirektör för SSAB Swedish Steel och VD och koncernchef för SSAB Swedish Steel.	Koncernchef för Sapa AB, Gränges AB och DeLaval AB.
Total ersättning 2015, KSEK [1]	2 444	–	1 153	713	856
Styrelsenärvaro	6 av 6	6 av 6	6 av 6	6 av 6	6 av 6
Närvaro ersättningskommittén	3 av 3 Ordförande	–	–	3 av 3	–
Närvaro revisionskommittén	5 av 5	–	5 of 5 Ordförande	–	5 av 5
Innehav i Atlas Copco AB [2]	21 500 B-aktier 7 584 syntetiska aktier	19 166 A-aktier 32 000 B-aktier 334 021 syntetiska aktier/ personaloptioner	75 800 A-aktier 3 000 B-aktier	14 000 A-aktier 10 000 B-aktier	10 000 A-aktier 30 000 B-aktier 1 973 syntetiska aktier
Oberoende i förhållande till Atlas Copco och dess ledning	Ja	Nej [3]	Ja	Ja	Ja
Oberoende i förhållande till större aktieägare	Nej [4]	Ja	Ja	Ja	Ja
Närvaro vid årsstämma	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

Styrelseledamöter utsedda av fackföreningar

Bengt Lindgren
Styrelseledamot
Född 1957
Ordförande i IF Metall, Atlas Copco, Fagersta
Invald 1990
Styrelsenärvaro 6 av 6

Mikael Bergstedt
Styrelseledamot
Född 1960
Ordförande i PTK, Atlas Copco
Invald 2004
Styrelsenärvaro 6 av 6

Margareth Øvrum 1958 Styrelseledamot	**Johan Forssell** 1971 Styrelseledamot	**Gunilla Nordström** 1959 Styrelseledamot	**Peter Wallenberg Jr** 1959 Styrelseledamot
Civilingenjör i teknisk fysik från Norges Tekniska Högskola, Trondheim, Norge	Civilekonom från Handelshögskolan i Stockholm	Civilingenjör i elektronik och industriell marknadsföring från Linköpings Tekniska Högskola	BSBA Hotel Administration, University of Denver, USA och International Bachaloria, American School, Leysin, Schweiz
Norsk / 2008	Svensk / 2008	Svensk / 2010	Svensk / 2012
Styrelseledamot i Alfa Laval AB.	Styrelseledamot i Saab AB, Patricia Industries AB och EQT Holdings AB.	Styrelseledamot i Wärtsilä Oyj, Finland.	Styrelseordförande i Foundation Administration Management Sweden AB, The Grand Group, Kungliga Svenska Automobilklubben. Vice ordförande i Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse. Styrelseledamot i Aleris Holding AB, Foundation Asset Management Sweden AB, Investor AB och Scania AB.
Koncerndirektör på Statoil.* Flera ledande positioner på Statoil inom teknologi, projekt, produktion, underhåll, hälsa, säkerhet, miljö och inköp. Samtliga positioner i Norge.	VD och koncernchef för Investor AB.* Direktör och ansvarig för företagets kärninvesteringar och medlem i ledningsgruppen för Investor AB.	Seniora chefsbefattningar för Electrolux AB, Telefonaktiebolaget LM Ericsson och Sony Ericsson i Europa, Latinamerika och Asien.	VD och koncernchef The Grand Hotel Holdings, chef The Grand Hotel, chef hotelldivisionen Stockholm-Saltsjön.
596	746	596	656
6 av 6	6 av 6	6 av 6	6 av 6
–	–	–	3 av 3
–	5 av 5	–	–
8 308 syntetiska aktier	5 000 B-aktier 8 308 syntetiska aktier	6 335 syntetiska aktier	166 667 A-aktier 6 500 syntetiska aktier
Ja	Ja	Ja	Ja
Ja	Nej [5]	Ja	Nej [4]
Ja	Ja	Ja	Ja

Ulf Ström
Suppleant
Född 1961
Ordförande i IF Metall, Atlas Copco Rock Drills AB, Örebro
Invald 2008
Styrelsenärvaro 6 av 6

Kristina Kanestad
Suppleant
Född 1966
Ordförande i Unionen, Atlas Copco Rock Drills AB, Örebro
Invald 2007
Styrelsenärvaro 6 av 6

REFERENSER:

Samtliga lärosäten och företag är baserade i Sverige om inte annat anges.

[1] Se mer information om beräkning av ersättning i not 5.

[2] Eget eller närstående juridiska eller fysiska personers innehav per 31 december 2015.

[3] VD och koncernchef för Atlas Copco.

[4] Styrelsemedlem i ett bolag som är större ägare (Investor AB).

[5] Anställd i ett bolag som är större ägare (Investor AB).

* Nuvarande befattning

KONCERNLEDNING

Namn	1. RONNIE LETEN	2. NICO DELVAUX	3. MATS RAHMSTRÖM	4. JOHAN HALLING
Befattning	**VD och koncernchef**	**Chef för affärsområdet Kompressorteknik**	**Chef för affärsområdet Industriteknik Vice vd för Atlas Copco AB**	**Chef för affärsområdet Gruv- och bergbrytningsteknik Vice vd för Atlas Copco AB**
I nuvarande befattning sedan	2009	2014	2008	2013
Nationalitet / anställningsår	Belgisk / 1997	Belgisk / 1991	Svensk / 1988	Svensk / 1998
Född	1956	1966	1965	1952
Utbildning	Civilekonomexamen från universitetet i Hasselt, Belgien	Civilingenjör i elektromekanik från universitetet i Bryssel och MBA från Handelshogeschool i Antwerpen, Belgien	MBA från Henley Management College, Storbritannien	Civilingenjörsexamen i maskinteknik från Lunds universitet
Arbetslivserfarenhet och övrig information	Ronnie Leten anställdes av Atlas Copco 1985. Han har sedan dess varit chef för affärsområdet Kompressorteknik och chef för divisionerna Airtec och Industrial Air. Han har också haft olika chefsbefattningar inom IT, logistik, affärsutveckling och tillverkning inom affärsområdet Kompressorteknik. Samtliga befattningar i Belgien.	Nico Delvaux började sin karriär på Atlas Copco 1991 och har haft befattningar inom försäljning, marknadsföring, service, integration av förvärv och som bolagschef i Benelux, Italien, Kanada och USA. Innan sin nuvarande position var han chef för affärsområdet Bygg- och anläggningsteknik.	Mats Rahmström har haft befattningar inom försäljning, service, marknadsföring och som bolagschef inom affärsområdet Industriteknik. Mellan 1998 och 2006 var han chef för marknadsbolagen i Sverige, Kanada och Storbritannien. Från 2006 till 2008 var han chef för divisionen Atlas Copco Tools and Assembly Systems General Industry inom affärsområdet Industriteknik.	Johan Halling började på Atlas Copco 1998 som chef för en av de elverktygsdivisioner som Atlas Copco ägde vid tidpunkten. Mellan 2002 och 2013 var han chef för divisionen Rock Drilling Tools.
Externa uppdrag	Styrelseordförande i Electrolux AB		Styrelsemedlem i Permobil Holding AB	
Innehav i Atlas Copco AB Eget eller närstående juridiska eller fysiska personers innehav per 31 december 2015. Se not 23 för mer information om optionsprogrammet och matchning av aktier.	19 166 A-aktier 32 000 B-aktier 334 021 syntetiska aktier/ personaloptioner. VD och koncernchefen, Ronnie Leten, har inga större aktieinnehav eller delägarskap i företag med vilka Atlas Copco har betydande affärsrelationer.	5 843 A-aktier 2 000 B-aktier 109 668 syntetiska aktier/ personaloptioner	6 780 A-aktier 88 018 syntetiska aktier/ personaloptioner	11 308 A-aktier 96 114 syntetiska aktier/ personaloptioner

Samtliga lärosäten och företag är baserade i Sverige om inte annat anges.

5. ANDREW WALKER	6. ANNIKA BERGLUND	7. JEANETTE LIVIJN	8. HANS OLA MEYER	9. HÅKAN OSVALD
Chef för affärsområdet Bygg- och anläggningsteknik	**Informationsdirektör**	**Personaldirektör**	**Ekonomi- och finansdirektör**	**Chefsjurist**
2014	1997	2007	1999	2012
Irländsk / 1986	Svensk / 1979	Svensk / 1987	Svensk / 1991	Svensk / 1985
1961	1954	1963	1955	1954
Civilingenjörsexamen och MBA från University College Dublin, Irland	Civilekonomexamen från Handelshögskolan i Stockholm, MBA från Universitetet i Antwerpen, Belgien	Civilekonomexamen från Växjö högskola	Civilekonomexamen från Handelshögskolan i Stockholm	Juristexamen från Uppsala universitet
Andrew Walker började sin karriär på Atlas Copco på Irland 1986 och har sedan dess haft ledande positioner i bland annat Storbritannien, Irland, Belgien och USA. Innan hans nuvarande position var Andrew Walker chef för servicedivisionen inom affärsområdet Kompressorteknik.	Annika Berglund började sin karriär som marknadsanalytiker på Atlas Copco 1979. Sedan dess har hon haft ett antal befattningar inom Gruppen med inriktning mot marknadsföring, försäljning och ekonomi i Europa. Innan hon tillträdde sin nuvarande position var hon marknadschef för elektronikföretaget Atlas Copco Controls (Danaher Motion).	Jeanette Livijn började arbeta på Atlas Copco med ekonomi och ekonomistyrning 1987 och hade olika befattningar inom denna funktion. Sedan 1997 har Jeanette Livijn haft olika chefsbefattningar inom personalområdet. Innan hon tillträdde sin nuvarande befattning var hon personalchef för affärsområdet Industriteknik.	Hans Ola Meyer anställdes 1978 för att arbeta med Gruppens redovisning och ekonomi. Han flyttade senare till Ecuador som ekonomichef. Mellan 1984 och 1991 hade han olika befattningar på Penningmarknadsmäklarna. Han återvände till Atlas Copco 1991 som ekonomichef i Spanien. 1993 blev han finansdirektör i Atlas Copco AB och medlem av koncernledningen.	Håkan Osvald började som bolagsjurist på Atlas Copco 1985. 1989 blev han jurist på Atlas Copco North America Inc. och Chicago Pneumatic Tool Company, USA. 1991 utnämndes han till biträdande chefsjurist för Atlas Copco-gruppen, med särskilt ansvar för förvärv. Innan sin nuvarande befattning var han chefsjurist operations. Sedan 2012 är han sekreterare i styrelsen för Atlas Copco AB.
			Medlem i Rådet för finansiell rapportering och styrelseledamot för Upplands Motor Holding AB och Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti, ömsesidigt	Ordförande i svenska ICC:s referensgrupp för konkurrens
3 998 A-aktier 28 855 syntetiska aktier/ personaloptioner	10 467 A-aktier 7 900 B-aktier 80 575 syntetiska aktier/ personaloptioner	3 414 A-aktier 57 320 syntetiska aktier/ personaloptioner	7 286 A-aktier 22 021 B-aktier 84 247 syntetiska aktier/ personaloptioner	4 821 A-aktier 2 600 B-aktier 58 019 syntetiska aktier/ personaloptioner

INTERN KONTROLL ÖVER FINANSIELL RAPPORTERING

Detta avsnitt beskriver Atlas Copcos system för intern kontroll avseende finansiell rapportering i enlighet med de krav som anges i Svensk kod för bolagsstyrning och den svenska aktiebolagslagen.

Grunden för internkontrollprocessen utgörs av ett ramverk som skapar struktur för de andra fyra komponenterna i processen – riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning. Utgångspunkten för processen är regelramverket för internkontroll utgiven av Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), www.coso.org.

Internkontroll bestäms av den övergripande *kontrollmiljön*. Styrelsen ansvarar för att fastställa ett effektivt system för internkontroll och styr arbetet genom VD. Koncernledningen anger tonen för verksamheten och påverkar medarbetarnas medvetenhet gällande kontroll. En framgångsfaktor för en stark kontrollmiljö handlar om att säkra att organisationsstruktur, beslutsvägar, koncernvärderingar i termer av etik och integritet, samt befogenheter är tydligt definierade och kommunicerade genom styrdokument såsom interna policyer, riktlinjer, manualer och koder. Alla medarbetare måste följa dessa policyer och riktlinjer.

Företaget tillämpar olika processer för att bedöma och identifiera de huvudsakliga riskerna gällande missvisande finansiell rapportering. *Riskbedömningar* görs regelbundet för att identifiera nya risker och följa upp att den interna kontrollen förbättrats med avseende på tidigare identifierade risker.

Identifierade risker hanteras via företagets *kontrollaktiviteter*, vilka dokumenterats i process- och internkontrollbeskrivningar på bolags-, divisions-, affärsområdes- och koncernnivå. Dessa syftar till att förebygga, upptäcka och rätta till fel och överträdelser och omfattar till exempel attest- och utan-

ATLAS COPCOS SYSTEM FÖR INTERNKONTROLL

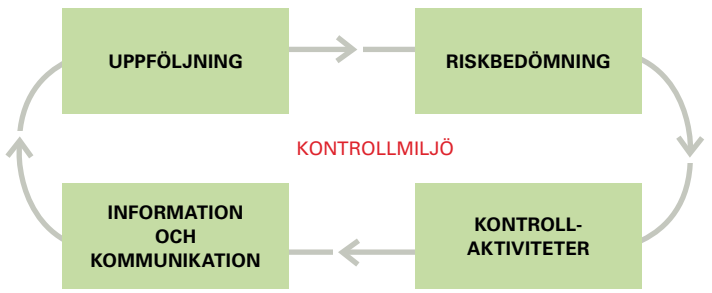

PROCESSER OCH VERKTYG

PROKURA

Prokura är delegeringen av befogenheter både med avseende på tredje part eller internt. Den syftar till att definiera hur ansvaret är fördelat på befattningar och därmed på individer.

FREKVENS: När en person rekryteras till en ny position och kontinuerligt

STYRELSEMÖTEN

Den interna strukturen med operativa styrelser (business boards), som är organiserade efter operativt ansvar (det vill säga parallellt med den legala bolagsstyrelsestrukturen), och bolagsgenomgångar av lokal företagsledning och ansvarig divisionsledning är väsentliga verktyg för att följa upp efterlevnaden av interna policyer, riktlinjer, instruktioner och koder, samt av effektiviteten i kontrollaktiviteterna avseende finansiell rapportering.

FREKVENS: 3–4 gånger per år

RAPPORTERING

Varje månad upprättas operativa rapporter för att mäta och analysera lönsamhet per produktkategori, bolag, verksamhetsgren, division och affärsområde. Varje division konsoliderar sina enheter och rapporterar justeringar och elimineringar. Kvartalsvis kompletteras dessa rapporter med tilläggsinformation och specifikationer. Rapporterna utgör grunden för Gruppens konsoliderade delårs- och årsrapporter. Rapporter upprättas också för att mäta och analysera resultat avseende sociala indikatorer och miljöpåverkan.

Gruppen använder ett gemensamt system för konsolideringen av rapporterna, vilket även ger tillgång till vissa systembaserade valideringsrapporter. Analyspaketet innehåller en serie standardiserade styrkort som används för att analysera och följa upp nyckeltal och trender i förhållande till uppsatta mål.

Kvartalsrapporter granskas av koncernledningen och revisionskommittén innan de publiceras externt och godkänns av styrelsen.

FREKVENS: Månadsvis, kvartalsvis, årligen

AFFÄRSCONTROLLING

Varje enhet har en controller som ansvarar för att det finns adekvata processer för internkontroll över den finansiella rapporteringen och att koncernens kontrollprocesser har införts. Controllern ansvarar även för att *The Way We Do Things* följs i alla avseenden och att rapporterna är korrekta, fullständiga och levereras i tid. Det finns controller på divisions-, affärsområdes- och koncernnivå, med motsvarande ansvar på dessa aggregerade nivåer.

FREKVENS: Kontinuerligt

ordningsinstruktioner, kontroller i affärssystem samt redovisnings- och rapporteringsprocesser.

Företaget har *informations- och kommunikationskanaler* som syftar till att säkerställa att information identifieras, samlas in och kommuniceras på ett sätt och inom en tidsram som möjliggör för medarbetare att utföra sina uppgifter. Instruktioner för rapportering och redovisningsriktlinjer förmedlas till berörda medarbetare genom den interna databasen *The Way We Do Things* med stöd av exempelvis utbildningsprogram för olika medarbetarkategorier.

Företaget *följer regelbundet upp* att interna policyer, riktlinjer, manualer och koder följs, samt övervakar effektiviteten i kontrollaktiviteterna. Internkontrollen utvärderas löpande inom verksamheten, inklusive regelbundna genomgångar med ledningen och tillsynsaktiviteter. Vidare genomförs separata utvärderingar genom internrevisioner och självutvärderingar. Revisionskommittén har en viktig roll i att stödja styrelsen i övervakningen av hur de interna kontrollprocesserna underlättar lämplig internkontroll av den finansiella rapporteringen.

Aktiviteter under 2015

Under 2015 utförde Gruppens internrevisionsavdelning internrevisioner i 106 (113) enheter av 489 (488). Revisionerna utfördes i 39 länder. En riskbaserad plan för internrevision genomfördes. Internrevisionerna utfördes under ledning av medarbetare från Gruppens internrevisionsavdelning med teammedlemmar med olika kompetenser, dock alltid inom redovisning och controlling. Internrevisionerna omfattade enheternas relevanta processer med utökat fokus på personal och IT-säkerhet. Revisioner av IT-säkerheten utfördes av Gruppens enhet för IT-säkerhet och omfattade 53 (53) enheter.

Under 2015, uppmanades 319 (321) chefer för legala enheter att besvara enkäten gällande självutvärdering och 313 (317) fullföljde undersökningen.

Fokus under 2016

Under 2016 kommer Gruppens internrevisionsfunktion att fortsätta arbetet med översyn av processer och verktyg med fokus på risker, styrning och kontroll, samt att rekommendera ledande metoder. Att utveckla användandet av dataanalys kommer dock att vara i fokus under året.

INTERN KONTROLL, STATISTIK	2015	2014
Operativa enheter i Gruppen	489	488
Genomförda internrevisioner	106	113
Genomförda självutvärderingar	313	317

PROCESSER OCH VERKTYG

INTERNREVISIONER

Internrevisionsprocessen syftar till att addera värde till varje operativ enhet genom att erbjuda oberoende och objektiv revision av den interna kontrollen. Processen syftar dessutom till att vara ett verktyg för medarbetarutveckling och till att identifiera och rekommendera ledande metoder inom Gruppen.

Internrevisioner planeras årligen och initieras av Gruppens internrevisionsfunktion med ett riskbaserat sätt. Det omfattar till exempel när ett bolag byter chef, efter händelser med betydande negativ inverkan, strukturförändringar, eller om det gått en lång tid sedan den senaste revisionen. Internrevisioner utförs normalt av en grupp medarbetare med olika kompetenser. Processen för redovisning till rapportering granskas vid alla internrevisioner.

Atlas Copco bedriver verksamhet på många komplexa marknader där risken för kränkningar av mänskliga rättigheter och korruption är hög. Därför utvärderas efterlevnaden av Affärskoden i internrevisionsprocessen, inklusive miljöaspekter och relationer med affärspartner.

FREKVENS: Alla enheter minst vart femte år

SJÄLVUTVÄRDERING

Syftet med denna process är framför allt att stödja lokala enhetschefers utvärdering av status inom kontrollrutiner och att åtgärda svagheter. Internkontrollen är ett av dessa områden, vilket inkluderar intern kontroll av finansiell rapportering. Andra områden omfattar legala frågor, kommunikation och varumärkesstrategi, samt Affärskoden. På koncernnivå ger de sammanlagda resultaten grund för förbättringar av Gruppens processer, förtydligande av instruktioner etc.

FREKVENS: Årligen

HOTLINE

Koncernen har en process där medarbetare och andra intressenter kan rapportera beteenden eller handlingar som innebär en möjlig överträdelse av lagar eller Gruppens policyer inklusive överträdelser mot riktlinjer och policyer gällande redovisning och finansiell rapportering. Detta inkluderar upplevda fall av kränkningar av mänskliga rättigheter, diskriminering eller korruption. Processen är ett komplement till liknande rutiner som finns på landnivå i vissa länder. Uppgifterna behandlas konfidentiellt och den som lämnar uppgifterna garanteras anonymitet. Ansträngningar har gjorts för att öka medvetenheten om denna process hos alla medarbetare och chefer, exempelvis genom utbildningar i Affärskoden inklusive medvetenhet kring bedrägerier.

FREKVENS: Vid behov

EFTERLEVNADSPROCESS

I efterlevnadsprocessen ombeds koncernledningen, divisionsledningar och samtliga chefer ansvariga för ett operativt- eller holdingbolag, samt vissa andra positioner, signera en skrivelse där man garanterar efterlevnad av financiella policyer, Affärskoden och gällande lagar.

FREKVENS: Årligen

FINANSIELLA RAPPORTER OCH NOTER

MSEK om ej annat anges

ATLAS COPCO-GRUPPEN	Sida
Koncernens resultaträkning	67
Koncernens rapport över totalresultat	67
Koncernens balansräkning	68
Koncernens förändring av eget kapital	69
Koncernens kassaflödesanalys	70

Not		
1	Väsentliga redovisningsprinciper	71
2	Förvärv	77
3	Avyttringar och tillgångar som innehas för försäljning	79
4	Segmentinformation	80
5	Anställda och personalkostnader	83
6	Ersättning till revisorer	85
7	Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader	85
8	Finansiella intäkter och kostnader	86
9	Skatter	86
10	Övrigt totalresultat	87
11	Resultat per aktie	88
12	Immateriella tillgångar	88
13	Materiella anläggningstillgångar	90
14	Andelar i intresseföretag och joint ventures	91
15	Övriga finansiella tillgångar	91
16	Varulager	91
17	Kundfordringar	92
18	Övriga fordringar	92
19	Likvida medel	92
20	Eget kapital	93
21	Räntebärande skulder	94
22	Leasingavtal	95
23	Ersättningar till anställda	96
24	Övriga skulder	100
25	Avsättningar	101
26	Ställda säkerheter och eventualförpliktelser	101
27	Finansiell exponering och principer för riskhantering	101
28	Närstående	107
29	Händelser efter balansdagen	107

MODERBOLAGET	Sida
Resultaträkning	108
Rapport över totalresultat	108
Balansräkning	108
Förändring av eget kapital	109
Kassaflödesanalys	109

Not		
A1	Väsentliga redovisningsprinciper	110
A2	Anställda, personalkostnader samt ersättning till revisorer	111
A3	Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader	111
A4	Finansiella intäkter och kostnader	111
A5	Bokslutsdispositioner	111
A6	Inkomstskatt	112
A7	Immateriella tillgångar	112
A8	Materiella anläggningstillgångar	112
A9	Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder	113
A10	Andelar i koncernföretag	113
A11	Övriga finansiella tillgångar	113
A12	Övriga fordringar	113
A13	Likvida medel	113
A14	Eget kapital	113
A15	Pensioner och liknande förpliktelser	114
A16	Övriga avsättningar	115
A17	Räntebärande skulder	116
A18	Övriga skulder	116
A19	Finansiell exponering och principer för riskhantering	117
A20	Ställda säkerheter och eventualförpliktelser	117
A21	Direktägda dotterföretag	117
A22	Närstående	119

Koncernens resultaträkning

1 januari–31 december Belopp i MSEK	Not	2015	2014
Intäkter	4	102 161	93 721
Kostnad för sålda varor		–62 031	–58 669
Bruttoresultat		**40 130**	**35 052**
Marknadsföringskostnader		–10 998	–9 825
Administrationskostnader		–6 354	–5 668
Forsknings- och utvecklingskostnader		–3 287	–2 933
Övriga rörelseintäkter	7	466	573
Övriga rörelsekostnader	7	–236	– 191
Andel av intresseföretags och joint ventures resultat	14	7	7
Rörelseresultat	4, 5, 6, 16	**19 728**	**17 015**
Finansiella intäkter	8	437	313
Finansiella kostnader	8	–1 342	–1 237
Finansnetto		**–905**	**–924**
Resultat före skatt		**18 823**	**16 091**
Inkomstskatt	9	–7 100	–3 916
Årets resultat		**11 723**	**12 175**
Resultat hänförligt till:			
– moderbolagets ägare		11 717	12 169
– innehav utan bestämmande inflytande		6	6
Resultat per aktie före utspädning, SEK	11	9.62	10.01
Resultat per aktie efter utspädning, SEK	11	9.58	9.99

Koncernens rapport över totalresultat

1 januari–31 december Belopp i MSEK	Not	2015	2014
Årets resultat		**11 723**	**12 175**
Övrigt totalresultat			
Poster som inte kommer att återföras till resultaträkningen			
Omvärderingar av förmånsbestämda planer		662	–759
Skatt hänförlig till poster som inte kommer att återföras till resultaträkningen		–124	194
		538	**–565**
Poster som kan komma att återföras till resultaträkningen			
Omräkningsdifferenser utlandsverksamheter		–1 370	5 687
Säkring av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter		681	–1 052
Kassaflödessäkringar		68	–199
– justering för belopp som överförts till redovisat värde på förvärvade verksamheter		–	81
Skatt hänförlig till poster som kan komma att återföras till resultaträkningen		–457	711
		–1 078	**5 228**
Övrigt totalresultat för året, netto efter skatt	10	**–540**	**4 663**
Årets totalresultat		**11 183**	**16 838**
Totalresultat hänförligt till:			
– moderbolagets ägare		11 173	16 806
– innehav utan bestämmande inflytande		10	32

Koncernens balansräkning

Belopp i MSEK	Not	31 december 2015	31 december 2014
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar	12	33 520	33 197
Hyresmaskiner	13	3 076	3 177
Övriga materiella tillgångar	13	8 947	9 433
Andelar i intresseföretag och joint ventures	14	125	115
Övriga finansiella tillgångar	15	2 129	1 810
Övriga fordringar		51	56
Uppskjutna skattefordringar	9	1 823	1 549
Summa anläggningstillgångar		**49 671**	**49 337**
Omsättningstillgångar			
Varulager	16	16 906	18 364
Kundfordringar	17	19 552	19 903
Skattefordringar		649	480
Övriga fordringar	18	5 784	5 632
Övriga finansiella tillgångar	15	1 576	2 150
Likvida medel	19	8 861	9 404
Tillgångar som innehas för försäljning	3	11	11
Summa omsättningstillgångar		**53 339**	**55 944**
SUMMA TILLGÅNGAR		**103 010**	**105 281**
EGET KAPITAL	Sidan 69		
Aktiekapital		786	786
Övrigt tillskjutet kapital		6 405	6 037
Reserver		3 157	4 239
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat		36 243	39 513
Summa eget kapital hänförligt till moderbolagets ägare		**46 591**	**50 575**
Innehav utan bestämmande inflytande		159	178
SUMMA EGET KAPITAL		**46 750**	**50 753**
SKULDER			
Långfristiga skulder			
Räntebärande skulder	21	21 888	22 182
Ersättningar efter avslutad anställning	23	2 225	2 531
Övriga skulder		854	1 070
Avsättningar	25	741	888
Uppskjutna skatteskulder	9	1 497	1 127
Summa långfristiga skulder		**27 205**	**27 798**
Kortfristiga skulder			
Räntebärande skulder	21	1 101	2 284
Leverantörsskulder		7 873	7 876
Skatteskulder	9	5 109	1 602
Övriga skulder	24	13 499	13 475
Avsättningar	25	1 473	1 493
Summa kortfristiga skulder		**29 055**	**26 730**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**103 010**	**105 281**

Se not 26 för information om ställda säkerheter och eventualförpliktelser.

Koncernens förändring av eget kapital

2015	Eget kapital hänförligt till moderbolagets ägare							
Belopp i MSEK	Aktie-kapital	Övrigt tillskjutet kapital	Säkrings-reserv	Omräknings-reserv	Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat	Summa	Innehav utan bestämmande inflytande	Summa eget kapital
Vid årets början	786	6 037	–152	4 391	39 513	50 575	178	50 753
Årets resultat					11 717	11 717	6	11 723
Övrigt totalresultat för året			56	–1 138	538	–544	4	–540
Årets totalresultat			**56**	**–1 138**	**12 255**	**11 173**	**10**	**11 183**
Utdelning					–7 305	–7 305	–29	–7 334
Inlösen av aktier	–393				–6 912	–7 305		–7 305
Ökning av aktiekapital genom fondemission	393				–393			
Förvärv av A-aktier					–1 380	–1 380		–1 380
Avyttring av A-aktier		351			552	903		903
Avyttring av B-aktier		17			7	24		24
Aktierelaterade ersättningar, reglerade med egetkapitalinstrument								
– årets kostnader					73	73		73
– utnyttjande av optioner					–167	–167		–167
Vid årets slut	**786**	**6 405**	**–96**	**3 253**	**36 243**	**46 591**	**159**	**46 750**

2014	Eget kapital hänförligt till moderbolagets ägare							
Belopp i MSEK	Aktie-kapital	Övrigt tillskjutet kapital	Säkrings-reserv	Omräknings-reserv	Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat	Summa	Innehav utan bestämmande inflytande	Summa eget kapital
Vid årets början	786	5 743	–65	–898	34 081	39 647	147	39 794
Årets resultat					12 169	12 169	6	12 175
Övrigt totalresultat för året			–87	5 289	–565	4 637	26	4 663
Årets totalresultat			**–87**	**5 289**	**11 604**	**16 806**	**32**	**16 838**
Utdelning					–6 681	–6 681	–1	–6 682
Avyttring av A-aktier		277			586	863		863
Avyttring av B-aktier		17			10	27		27
Aktierelaterade ersättningar, reglerade med egetkapitalinstrument								
– årets kostnader					32	32		32
– utnyttjande av optioner					–119	–119		–119
Vid årets slut	**786**	**6 037**	**–152**	**4 391**	**39 513**	**50 575**	**178**	**50 753**

Se not 10 och 20 för ytterligare information.

Koncernens kassaflödesanalys

1 januari–31 december Belopp i MSEK	Not	2015	2014
Kassaflöde från den löpande verksamheten			
Rörelseresultat		19 728	17 015
Justering för:			
Av- och nedskrivningar	12, 13	4 347	3 709
Realisationsresultat och övriga ej kassaflödespåverkande poster		–528	–298
Kassamässigt rörelseöverskott		**23 547**	**20 426**
Finansnetto, erhållet/betalt		–2 037	–849
Betald skatt		–4 238	–3 828
Pensionsfinansiering och utbetalning av pension till anställda		78	–115
Kassaflöde före förändring av rörelsekapital		**17 350**	**15 634**
Förändring av:			
Varulager		1 342	1 924
Rörelsefordringar		35	–280
Rörelseskulder		222	412
Förändring av rörelsekapital		**1 599**	**2 056**
Ökning av hyresmaskiner		–1 263	–1 719
Försäljning av hyresmaskiner		426	416
Nettokassaflöde från den löpande verksamheten		**18 112**	**16 387**
Kassaflöde från investeringsverksamheten			
Investeringar i övriga materiella anläggningstillgångar		–1 705	–1 548
Försäljning av övriga materiella anläggningstillgångar		600	86
Investeringar i immateriella tillgångar	12	–1 168	–1 187
Försäljning av immateriella tillgångar		17	10
Förvärv av dotterföretag	2	–1 852 [1]	–8 415
Försäljning av dotterföretag	3	58	–
Investeringar i övriga finansiella tillgångar, netto		197	489
Nettokassaflöde från investeringsverksamheten		**–3 853**	**–10 565**
Kassaflöde från finansieringsverksamheten			
Utbetald utdelning		–7 305	–6 681
Utbetald utdelning till innehav utan bestämmande inflytande		–29	–1
Inlösen av aktier		–7 305	–
Återköp och avyttringar av egna aktier		–453	890
Upptagna lån		845	2 935
Amortering av lån		–593	–11 151
Lösen av CSA [2]		429	–290
Amortering av finansiella leasingskulder		–86	–60
Nettokassaflöde från finansieringsverksamheten		**–14 497**	**–14 358**
Årets nettokassaflöde		**–238**	**–8 536**
Likvida medel vid årets början		9 404	17 633
Årets nettokassaflöde		–238	–8 536
Valutakursdifferens i likvida medel		–305	307
Likvida medel vid årets slut	19	**8 861**	**9 404**

[1] Inkluderar uppskjuten köpeskilling för förvärv som genomfördes 2014.
[2] Credit Support Annex, se not 27.

1. Väsentliga redovisningsprinciper

VÄSENTLIGA REDOVISNINGSPRINCIPER

Koncernredovisningen omfattar Atlas Copco AB, moderföretaget (”bolaget”), och dess dotterföretag (tillsammans ”Gruppen” eller Atlas Copco) och Gruppens andelar i intresseföretag och joint ventures. Atlas Copco AB har huvudkontor i Nacka, Sverige.

Grund för upprättande

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de av EU godkända International Financial Reporting Standards (IFRS). Koncernredovisningen är också upprättad enligt den svenska rekommendationen RFR 1 ”Kompletterande redovisningsregler för koncerner” och tillämpliga uttalanden utfärdade av Rådet för finansiell rapportering. Dessa kräver vissa ytterligare upplysningskrav för svenska koncernredovisningar som är upprättade enligt IFRS.

De redovisningsprinciper som beskrivs nedan har, såvida inte annat anges, tillämpats konsekvent för samtliga perioder som redovisas i koncernredovisningen och för alla företag som omfattas av koncernredovisningen. Årsredovisningen för Gruppen och för Atlas Copco AB, inklusive finansiella rapporter, godkändes för utfärdande den 4 mars 2016. Balansräkningar och resultaträkningar blir föremål för fastställande av årsstämman den 26 april 2016.

Grund för konsolidering

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Därmed betraktas ett rörelseförvärv som en transaktion i vilken Gruppen direkt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder. Gruppens resultat- och balansräkningar omfattar alla företag över vilka bolaget direkt eller indirekt utövar ett bestämmande inflytande. Ett bestämmande inflytande föreligger när bolaget har kontroll över ett företag, exponeras för, eller har rätten till rörlig avkastning från sitt engagemang i företaget och kan påverka avkastningen med hjälp av sitt bestämmande inflytande. Normalt bygger bestämmande inflytande och därmed intagandet i koncernredovisningen på ägande. Med några få undantag bygger intagandet i koncernredovisningen på avtal som ger Gruppen bestämmande inflytande i ett företag. Se även not A22 för information om Gruppens dotterföretag.

Koncerninterna mellanhavanden och interna intäkter och kostnader som uppkommer vid koncerninterna transaktioner elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Vinster och förluster från koncerninterna transaktioner som redovisas bland tillgångar, till exempel varulager och anläggningstillgångar, elimineras i sin helhet, men förluster bara i den mån det inte föreligger något nedskrivningsbehov.

Rörelseförvärv

Per förvärvstidpunkten – det datum då bestämmande inflytande erhålls – redovisas varje identifierbar förvärvad tillgång och skuld till sitt verkliga värde. Transfererad köpeskilling, värderad till verkligt värde, innefattar tillgångar som överlåtits av Gruppen, uppkomna skulder till de tidigare ägarna av det förvärvade företaget och egetkapitalandelar som Gruppen utfärdat i utbyte mot bestämmande inflytande i det förvärvade företaget. Efterföljande ändringar i verkligt värde redovisas i årets resultat, såvida den villkorade köpeskillingen inte klassificeras som eget kapital. Gruppens transaktionskostnader i samband med ett rörelseförvärv kostnadsförs när de uppkommer.

Goodwill beräknas som summan av transfererad köpeskilling, beloppet för eventuellt innehav utan bestämmande inflytande i det förvärvade företaget och det verkliga värdet på Gruppens tidigare egetkapitalandel i det förvärvade företaget (om sådant innehav fanns) minus nettot av beloppen per förvärvstidpunkten på de identifierbara förvärvade tillgångarna och övertagna skulderna.

Innehav utan bestämmande inflytande värderas vid första redovisningstillfället antingen

- till verkligt värde, eller
- till innehavets proportionella andel av det verkliga värdet på identifierbara nettotillgångar.

Efterföljande resultat hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande fördelas på innehavet utan bestämmande inflytande även om detta innebär att det uppstår en underskottsposition för innehavet i fråga. Förvärv av innehav utan bestämmande inflytande redovisas som en transaktion mellan eget kapital hänförligt till moderbolagets ägare och innehav utan bestämmande inflytande. Skillnaden mellan erlagd köpeskilling och den proportionella andelen av de förvärvade nettotillgångarna redovisas i eget kapital. För uppgifter om förvärv under året, se not 2.

Intresseföretag och joint ventures

Ett intresseföretag är ett företag i vilket Gruppen har ett betydande, men inte bestämmande, inflytande över ekonomiska och operativa strategier. När Gruppen innehar 20–50% av rösterna anses ett betydande inflytande föreligga, såvida inte annat klart kan påvisas. Ett joint venture är ett företag över vilket Gruppen har gemensamt bestämmande inflytande, genom avtal med en eller flera parter. Innehav i intresseföretag och joint ventures redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Det innebär att de redovisade värdena för innehav i intresseföretag eller joint ventures motsvarar Gruppens andel av redovisat eget kapital i intresseföretaget eller joint ventureföretaget, eventuell goodwill och eventuella övriga kvarvarande justeringar till verkligt värde som redovisats per förvärvstidpunkten.

”Andelar av intresseföretags och joint ventures resultat”, som redovisas i resultaträkningarna, utgörs av Gruppens andel av intresseföretagets och joint venture-företagets resultat efter skatt justerat för eventuella avskrivningar, nedskrivningar och andra justeringar som uppkommit på grund av eventuella kvarstående justeringar till verkligt värde som redovisats vid förvärvstidpunkten. Utdelning från ett intresseföretag eller joint venture minskar innehavets redovisade värde.

Gruppens andel av orealiserade vinster och förluster vid transaktioner med intresseföretag eller joint ventures elimineras, förluster emellertid enbart i den mån det inte föreligger ett nedskrivningsbehov hos tillgången. När Gruppens andel av förluster i ett intresseföretag eller joint venture motsvarar eller överstiger dess innehav i intresseföretaget redovisar inte Gruppen ytterligare förluster såvida inte Gruppen har påtagit sig förpliktelser eller gjort utbetalningar å intresseföretagets vägnar.

Funktionell valuta och omräkning av utländsk valuta

Koncernredovisningen redovisas i svenska kronor (SEK) som är Atlas Copco AB:s funktionella valuta och även rapporteringsvaluta för Gruppens finansiella rapportering. Såvida inte annat anges redovisas beloppen i miljoner svenska kronor (MSEK).

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den valutakurs som gällde vid tidpunkten för transaktionen. Icke-monetära poster som är redovisade till anskaffningsvärde är rapporterade med användning av valutakursen per datumet för transaktionen och icke-monetära poster som redovisas till verkligt värde är rapporterade till den kurs som rådde när de verkliga värdena fastställdes. Materiella och immateriella tillgångar, varulager och förskottsbetalningar är exempel på icke-monetära poster.

Fordringar och skulder och andra monetära poster i utländsk valuta omräknas till balansdagens kurs. Valutavinster och valutaförluster hänförliga till kundfordringar och leverantörsskulder samt andra rörelsefordringar och rörelseskulder redovisas i ”Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader” och valutakursvinster och förluster hänförliga till övriga finansiella tillgångar och finansiella skulder ingår i ”Finansiella intäkter och kostnader”. Valutakursdifferenser vid omräkning till funktionell valuta redovisas i ”Övrigt totalresultat” i följande fall:

- omräkning av en finansiell skuld identifierad som säkring av en nettoinvestering i en utlandsverksamhet,
- omräkning av koncerninterna fordringar på eller skulder till en utlandsverksamhet som i allt väsentligt är del av nettoinvesteringen i utlandsverksamheten,
- kassaflödessäkringar av valutarisk i den utsträckning som säkringen är effektiv.

Vid konsolideringen omräknas balansräkningar för utländska dotterföretag till SEK med de valutakurser som gällde vid rapportperiodens slut och resultaträkningarna omräknas till rapportperiodens genomsnittskurser. Omräkningsdifferenser som uppstår vid sådan valutaomräkning redovisas i ”Övrigt totalresultat” och ackumuleras i omräkningsreserven i eget kapital. Valutakurser för de viktigaste valutorna som använts i koncernredovisningen återfinns i not 27.

Segmentrapportering

Ett rörelsesegment är en del av Gruppen som bedriver verksamhet från vilken den kan generera intäkter och ådra sig kostnader och för vilken det finns fristående finansiell information tillgänglig. Alla rörelsesegments

1. Väsentliga redovisningsprinciper, fortsättning

rörelseresultat följs regelbundet upp av Gruppens VD och koncernchef (som anses vara högste verkställande beslutsfattare) i syfte att fatta beslut om hur resurser ska fördelas på rörelsesegmenten och bedöma deras resultat. Se även not 4.

Redovisning av intäkter
Intäkter värderas till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas, efter avdrag för omsättningsskatt, uppskattade kundreturer, rabatter samt andra likartade avdrag. Se not 4 för ytterligare information om intäkter uppdelade i segment eller efter geografiskt område.

Försäljning av varor
Intäkter från varuförsäljning redovisas när de väsentliga ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med varornas ägande överförts till köparen, dvs. när Gruppen varken behåller rätten att avyttra varorna eller innehar faktisk kontroll över de sålda varorna, det är sannolikt att betalning kommer att erhållas och intäkten och de hänförliga kostnaderna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. När produkten kräver installation och detta utgör en betydande del av avtalet redovisas intäkten när installationen har slutförts. Intäkter redovisas inte för åtaganden om återköp om avtalets innebörd är att de risker och fördelar som är förknippade med ägande inte har överförts till köparen. Inga intäkter redovisas om det råder betydande osäkerhet angående risken för återlämnande av varor.

Utförande av tjänster
Intäkter från tjänster redovisas med hänvisning till färdigställandegranden för kontraktet. Färdigställandegraden fastställs utifrån nedlagda utgifter jämfört med totala beräknade utgifter för uppdraget. När utfallet för ett servicekontrakt inte kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt redovisas intäkter i den mån det finns uppkomna kostnader som väntas kunna återvinnas. När det är sannolikt att de totala kontraktskostnaderna kommer att överstiga de totala intäkterna redovisas den förväntade förlusten omedelbart som en kostnad. När tjänster utgörs av ett obestämt antal aktiviteter under servicekontraktets löptid redovisas intäkterna linjärt.

Maskinuthyrning
Hyresintäkter från hyresmaskiner redovisas linjärt över hyresperioden. Försäljning av hyresmaskiner redovisas som intäkt när de väsentliga ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med ägandet överförts till köparen. Det redovisade värdet för de sålda hyresmaskinerna redovisas som kostnad för sålda varor. Investeringar och försäljning av hyresmaskiner ingår i kassaflödet från den löpande verksamheten.

Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader
Kommissioner och royaltyavgifter redovisas enligt periodiseringsprincipen, utifrån avtalets ekonomiska innebörd. Vinster eller förluster vid utrangering eller avyttring av en anläggningstillgång fastställs genom jämförelse av erhållna intäkter från avyttringen med det redovisade värdet för anläggningstillgången. Sådana intäkter och kostnader redovisas under ”Övriga rörelseintäkter” eller ”Övriga rörelsekostnader”. Se även not 7.

Statliga stöd
Statliga stöd redovisas när det föreligger rimlig säkerhet att de kommer att erhållas och att Gruppen kommer att uppfylla de villkor som är förknippade med dem. Statliga stöd som kompenserar Gruppen för uppkomna utgifter redovisas systematiskt i resultaträkningen i samma perioder som utgifterna uppkommer och redovisas efter avdrag för tillhörande kostnader.

Finansiella intäkter och kostnader
Ränteintäkter och räntekostnader redovisas i årets resultat genom tillämpning av effektivräntemetoden. Utdelning redovisas i årets resultat per det datum Gruppens rätt att erhålla betalningen fastställts. Se även not 8.

Inkomstskatter
Inkomstskatter innefattar både aktuella och uppskjutna skatter. Inkomstskatter redovisas i årets resultat om inte den underliggande transaktionen redovisas i ”Övrigt totalresultat” eller i eget kapital, i vilket fall motsvarande skatt redovisas enligt samma princip.

En aktuell skattskuld eller skattefordran redovisas för uppskattade skatteskulder eller skatteåterbäringar för det aktuella året eller tidigare år. Uppskjuten skatt redovisas genom användning av balansräkningsmetoden. Uppskjuten skatt beräknas på skillnader mellan redovisade värden i balansräkningen och skattemässiga värden, s.k. temporära skillnader, samt balanserade outnyttjade underskottsavdrag och andra skattemässiga avdrag. Temporära skillnader hänförliga till följande tillgångar och skulder har inte beaktats: den första redovisningen av goodwill, den första redovisningen (annan än vid rörelseförvärv) av tillgångar och skulder som varken påverkar redovisat eller skattepliktigt resultat samt skillnader hänförliga till innehav i dotterföretag, intresseföretag och joint ventures i den mån de sannolikt inte kommer att återföras inom överskådlig framtid, och för vilka bolaget kan styra tidpunkten för återföringen av de temporära skillnaderna.

En uppskjuten skattefordran redovisas bara i den mån det är sannolikt att det kommer att gå att utnyttja denna fordran mot framtida skattepliktiga resultat. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen för respektive skattesubjekt.

Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder kvittas när det finns en legal rätt att kvitta aktuella skattefordringar mot aktuella skatteskulder samt när skatterna debiteras av en och samma skattemyndighet och när Gruppen avser att betala de aktuella skattefordringarna och -skulderna med ett nettobelopp. För uppgifter om Gruppens skatter, se not 9.

Resultat per aktie
Resultat per aktie före utspädning beräknas utifrån årets resultat hänförligt till moderbolagets ägare och det vägda genomsnittliga antalet utestående aktier. Resultat per aktie efter utspädning beräknas utifrån årets resultat hänförligt till moderbolagets ägare och det vägda genomsnittliga antalet utestående aktier efter utspädning. Utspädningseffekter uppkommer på grund av aktieoptioner som kan regleras med aktier eller enligt de anställdas val av aktier eller kontanter i de aktierelaterade incitamentsprogrammen.

Aktieoptioner har en utspädningseffekt när den genomsnittliga aktiekursen under perioden överstiger optionernas lösenpris. När utspädningseffekten beräknas justeras lösenpriset med värdet på framtida tjänster hänförliga till optionerna. Om optioner för vilka de anställda kan välja mellan reglering i aktier eller reglering i kontanter har en utspädningseffekt justeras årets resultat med skillnaden mellan redovisningen av optioner som regleras med kontanter och optioner som regleras med aktier. Vid beräkningen av resultat per aktie används det alternativ som har den största utspädningseffekten. Se även not 11.

Immateriella tillgångar
Goodwill
Goodwill redovisas till anskaffningsvärde, enligt vad som fastställts vid förvärvstidpunkten för en verksamhet (se ”Rörelseförvärv”), efter avdrag för eventuella ackumulerade nedskrivningar. Goodwill fördelas på de kassagenererande enheter som väntas gynnas av rörelseförvärvets synergieffekter. Nedskrivningsbehovet prövas minst en gång per år eller när det finns tecken på att det behöver prövas. Prövningen av nedskrivningsbehovet utförs på den nivå på vilken goodwillen övervakas i den interna styrningen av bolaget. Atlas Copcos fyra affärsområden har identifierats som kassagenererande enheter. Goodwill redovisas som en immateriell tillgång med obestämbar nyttjandeperiod.

Teknikbaserade immateriella tillgångar
Utgifter för forskning kostnadsförs när de uppkommer. Forskningsprojekt som förvärvats som del av rörelseförvärv redovisas vid första redovisningstillfället till verkligt värde per förvärvstidpunkten. Efter det första redovisningstillfället redovisas forskningsprojekt till anskaffningsvärde efter avdrag för av- och nedskrivningar. Utgifter för utveckling kostnadsförs när de uppkommer, såvida inte utvecklingsaktiviteterna uppfyller villkoren för att aktiveras, dvs.

- produkten eller processen som utvecklas bedöms vara tekniskt och kommersiellt gångbar, och
- Gruppen har avsikt och förmåga att färdigställa och sälja eller använda produkten eller processen.

De utgifter som aktiveras innefattar utgifter för material, direkt lön och andra direkt till projektet hänförliga utgifter. Aktiverade utvecklingsutgifter redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade av- och nedskrivningar. Avskrivningar avseende FoU-kostnader 2015 upp-

1. Väsentliga redovisningsprinciper, fortsättning

gick till 915 (686). De har redovisats som del av FoU-kostnaderna i resultaträkningen eftersom Gruppen följer upp FoU-funktionen som helhet.

Varumärken
Varumärken som förvärvas av Gruppen aktiveras med utgångspunkt från de verkliga värdena vid förvärvstidpunkten. Vissa varumärken bedöms ha obestämbar nyttjandeperiod och redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade nedskrivningar. Nedskrivningsbehovet prövas minst en gång per år. Övriga varumärken, som har bestämbara nyttjandeperioder, redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade av- och nedskrivningar.

Marknads- och kundrelaterade immateriella tillgångar
Förvärvade marknads- och kundrelaterade immateriella tillgångar aktiveras baserat på deras verkliga värde vid förvärvstidpunkten och redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade av- och nedskrivningar.

Övriga immateriella tillgångar
Förvärvade immateriella tillgångar avseende kontraktsbaserade rättigheter som licenser eller franchiseavtal aktiveras baserat på deras verkliga värde vid förvärvstidpunkten och redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade av- och nedskrivningar. Utgifter för internt upparbetad goodwill, varumärken och liknande poster kostnadsförs när de uppkommer. Förändringar i Gruppens immateriella tillgångar under året beskrivs i not 12.

Materiella anläggningstillgångar
Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade av- och nedskrivningar. Anskaffningsvärdet för en materiell anläggningstillgång innefattar inköpspris, tullar samt kostnader direkt hänförliga till att bringa tillgången på plats och i skick att användas. Anskaffningsvärdet innefattar också i tillämpliga fall nedmontering och bortforslande av tillgången i framtiden. Lånekostnader för tillgångar som tar en avsevärd tid att färdigställa för avsedd användning läggs till i anskaffningsvärdet fram tills att tillgångarna i allt väsentligt är färdiga för avsedd användning eller försäljning och skrivs därefter av. Gruppen aktiverar utgifter vid det första redovisningstillfället och vid utbyte av betydande delar av materiella anläggningstillgångar, om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer Gruppen till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra utgifter redovisas som kostnader i årets resultat den period de uppkommer.

Hyresmaskiner
Hyresflottan består av diesel- och eldrivna kompressorer, generatorer, lufttorkar och till mindre del av allmän anläggningsutrustning. Hyresmaskinerna redovisas vid det första redovisningstillfället till anskaffningsvärde och skrivs av över den beräknade nyttjandeperioden. Hyresmaskiner skrivs av till ett restvärde som uppgår till 0–10% av anskaffningsvärdet.

Avskrivningar
Avskrivningar beräknas utifrån anskaffningsvärde genom tillämpning av linjär avskrivning över tillgångens uppskattade nyttjandeperiod. Delar av materiella anläggningstillgångar, vars anskaffningsvärde är betydande i förhållande till tillgångens totala anskaffningsvärde, skrivs av separat när delarnas nyttjandeperioder inte överensstämmer med nyttjandeperioderna för tillgångens övriga delar. Följande nyttjandeperioder används vid avskrivningar:

Teknikbaserade immateriella tillgångar	3–15 år
Varumärken med bestämbar nyttjandeperiod	5–15 år
Marknads- och kundrelaterade immateriella tillgångar	5–10 år
Byggnader	25–50 år
Maskiner och inventarier	3–10 år
Fordon	4–5 år
Datorutrustning, maskin- och programvara	3–10 år
Hyresmaskiner	3–8 år

Nyttjandeperioderna och restvärdena omprövas årligen. Mark, tillgångar under uppförande, goodwill och varumärken med obestämbara nyttjandeperioder skrivs inte av. För ändringar i Gruppens materiella anläggningstillgångar, se not 13.

Leasing
Gruppen agerar både som leasegivare och leasetagare. Leasingavtal klassificeras som antingen finansiella leasingavtal eller operationella leasingavtal. Ett finansiellt leasingavtal föreligger då de ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med ägande i all väsentlighet har överförts till leasetagaren. Om detta inte är fallet redovisas leasingavtalet som ett operationellt leasingavtal.

Gruppen som leasetagare
Ett finansiellt leasingavtal medför att leasetagaren redovisar den leasade anläggningstillgången som en tillgång i balansräkningen. Initialt redovisas en motsvarande skuld. Vid det första redovisningstillfället värderas den leasade tillgången till ett belopp motsvarande det lägre av dess verkliga värde och nuvärdet av framtida minimileaseavgifter. Anläggningstillgångar nyttjade enligt finansiella leasingavtal skrivs av över uppskattad nyttjandeperiod, medan leasingavgifterna redovisas som ränta och amortering av leasingskulden. Vid operationella leasingavtal redovisar inte leasetagaren den leasade tillgången i balansräkningen. Leasingavgiften för operationella leasingavtal fördelas linjärt över leasingperioden i resultaträkningen.

Gruppen som leasegivare
I de fall där Gruppen är leasegivare enligt ett operationellt leasingavtal klassificeras tillgången som hyresmaskin. Tillgången omfattas av Gruppens avskrivningsprinciper. Leasingavgifterna redovisas i årets resultat linjärt över leasingperioden. Vid finansiella leasingavtal där Gruppen är leasegivare, redovisas transaktionen som en försäljning och en leasingfordran, bestående av de framtida minimileaseavgifterna och eventuella restvärden som garanteras till leasegivaren. Leasingavgifter redovisas som ränteintäkt och återbetalning av leasingfordringen. Se även not 22.

Nedskrivning av icke-finansiella tillgångar
Det redovisade värdet på Gruppens icke-finansiella tillgångar prövas åtminstone varje balansdag för att fastställa om det finns någon indikation på ett nedskrivningsbehov. Om det finns en sådan indikation, uppskattas återvinningsvärdet för tillgången. En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet (dvs. det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde). Vid bedömning av nyttjandevärde diskonteras uppskattade framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde och de risker som är hänförliga till tillgången eller den kassagenererande enheten. När det gäller prövning av nedskrivningsbehovet grupperas tillgångar i kassagenererande enheter, vilka är den minsta grupp av tillgångar som genererar kassaflöden som är väsentligen oberoende från kassaflöden från andra tillgångar eller grupper av tillgångar. Nedskrivningar redovisas i årets resultat. En nedskrivning som avser goodwill återförs inte. När det gäller andra tillgångar prövas nedskrivningar under tidigare perioder för möjlig återföring av nedskrivningen per varje rapportdag.

Varulager
Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och nettoförsäljningsvärde. Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset för varor i lager minus uppskattade kostnader för färdigställande och försäljning. Varulagret redovisas enligt först in-, först ut-principen och innefattar kostnader för anskaffning och för att bringa varorna till dess aktuella plats och skick. Egentillverkade lagervaror och produkter i arbete innefattar en rimlig andel av tillverkningsomkostnaderna baserat på normal kapacitet. Varulager redovisas netto efter avdrag för inkurans och internvinster uppkomna vid leveranser från produktionsbolag till marknadsbolag. Se även not 16.

Eget kapital
Aktier som utfärdas av bolaget klassificeras som eget kapital. Tillkommande kostnader som är direkt hänförliga till emissionen av stamaktier och aktieoptioner redovisas som en avdragspost i eget kapital efter avdrag för eventuella skatteeffekter.

När aktier som är klassificerade som eget kapital återköps, redovisas beloppet för erlagd köpeskilling som en reducering av eget kapital, efter

1. Väsentliga redovisningsprinciper, fortsättning

avdrag för eventuella skatteeffekter. Återköpta aktier klassificeras som egna aktier och redovisas som en avdragspost under eget kapital. När egna aktier därefter säljs eller återutges, redovisas erhållet belopp som en ökning av eget kapital och det överskott eller underskott som blir följden av transaktionen överförs till eller från övrigt tillskjutet kapital.

Avsättningar

Avsättningar redovisas när
- Gruppen har en legal eller informell förpliktelse (till följd av en inträffad händelse),
- det är sannolikt att Gruppen kommer att behöva reglera förpliktelsen, och
- beloppet för förpliktelsen kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt.

En avsättning görs med det belopp som är den bästa uppskattningen av det belopp som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen.

Om effekten av pengars tidsvärde är väsentlig fastställs avsättningen genom diskontering av förväntade framtida kassaflöden från uppskattade utgifter.

Avsättningar för produktgarantier redovisas som kostnad för sålda varor i samband med att produkterna säljs, baserat på ett uppskattat anskaffningsvärde utifrån historiska data gällande nivån för reparationer och ersättningsprodukter.

En avsättning för omstrukturering redovisas när en utförlig och formell omstruktureringsplan har fastställts av Gruppen och när denna antingen har påbörjats eller har gjorts allmänt känd.

Befintliga förpliktelser som uppstår på grund av förlustbringande kontrakt redovisas som avsättningar. Ett förlustbringande kontrakt antas föreligga när Gruppen har ett kontrakt enligt vilket de oundvikliga kostnaderna för att uppfylla kontraktets förpliktelser överstiger de ekonomiska fördelarna som kontraktet väntas ge. Innan en avsättning kan fastställas redovisar Gruppen eventuella nedskrivningar på den tillgång som är förknippad med kontraktet. För uppgifter om avsättningar, se not 25.

Pensioner och liknande förpliktelser

Planer för ersättning efter avslutad anställning klassificeras antingen som avgiftsbestämda eller förmånsbestämda planer. Vid en avgiftsbestämd plan betalar Gruppen fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har inte någon legal eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter om fonden inte har tillräckligt med tillgångar för att betala samtliga ersättningar till anställda. Avgifter till avgiftsbestämda planer kostnadsförs när de anställda tillhandahåller tjänster till företaget som berättigar till ersättningen.

Övriga planer för ersättning efter avslutad anställning är förmånsbestämda planer och det är Gruppens förpliktelse att tillhandahålla avtalade förmåner till nuvarande och tidigare anställda. Nettoförpliktelsen för förmånsbestämda planer beräknas genom en uppskattning av de framtida förmåner som intjänats under tidigare och innevarande perioder. Beloppet diskonteras för att fastställa nuvärdet och reduceras med det verkliga värdet för eventuella förvaltningstillgångar. Fonderade planer med nettotillgångar, dvs. planer med tillgångar som överstiger förpliktelserna, redovisas som långfristiga finansiella tillgångar.

Kostnaden för den förmånsbestämda planen beräknas genom tillämpning av den s.k. Projected Unit Credit Method, vilken innebär att kostnaden fördelas över den anställdes tjänstgöringsperiod. Beräkningen utförs varje år av oberoende aktuarier som använder aktuariella antaganden om personalomsättning, livslängd, framtida ökningar av löner och sjukvårdskostnader. Förändringar i aktuariella antaganden, erfarenhetsbaserade justeringar av förpliktelser och ändringar av verkligt värde på förvaltningstillgångar leder till omvärderingar och redovisas i ”Övrigt totalresultat”. Varje kvartal görs en omvärdering i syfte att justera nuvärdet för pensionsskulder och verkligt värde för pensionstillgångar mot ”Övrigt totalresultat”. Nettoränta på förmånsbestämda förpliktelser och förvaltningstillgångar redovisas som ränteintäkter eller räntekostnader. Se även not 23.

Aktierelaterade ersättningar

Gruppen har aktierelaterade incitamentsprogram, bestående av personaloptioner och syntetiska personaloptioner, som erbjudits till vissa anställda beroende på befattning och utförd prestation. Dessutom erbjuds styrelsen syntetiska aktier.

Det verkliga värdet på personaloptioner som endast kan regleras med aktier (egetkapitalinstrumentreglerade) redovisas som en personalkostnad med en motsvarande ökning av eget kapital. Verkligt värde, som beräknas per tilldelningstidpunkten genom tillämpning av Black-Scholes modell, redovisas som en personalkostnad över intjänandeperioden. Det belopp som redovisas som en kostnad justeras för att återspegla det faktiska antalet aktieoptioner som intjänats.

Det verkliga värdet på de syntetiska optionerna, syntetiska aktierna och optionerna för vilka det finns ett val för de anställda att reglera dem med aktier eller kontanter redovisas enligt principer för aktierelaterade ersättningar som regleras med kontanter. Dessa innebär att värdet redovisas som en personalkostnad med en motsvarande ökning av skulder. Verkligt värde, som beräknas per tilldelningstidpunkten och sedan räknas om per varje balansdag genom tillämpning av Black-Scholes modell, periodiseras och redovisas som en kostnad över intjänandeperioden. Förändringar i verkligt värde under intjänandeperioden och efter intjänandeperioden fram till reglering redovisas i ”Årets resultat” som en personalkostnad. Den ackumulerade kostnaden motsvarar det kontantbelopp som betalas vid regleringen.

Sociala avgifter betalas kontant och redovisas på ett sätt som stämmer överens med principerna för aktierelaterade ersättningar som regleras med kontanter, vare sig de avser aktierelaterade ersättningar som regleras med egetkapitalinstrument eller med kontanter. Se även not 23.

Finansiella tillgångar och skulder – finansiella instrument

Redovisning i och borttagande från balansräkningen

Finansiella tillgångar och skulder redovisas när Gruppen blir en part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. Transaktioner med finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som är den dag då Gruppen förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgångarna. Kundfordringar redovisas när fakturor har skickats. Skulder redovisas när motparten har presterat och avtalsenlig skyldighet föreligger att betala. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen (helt eller delvis) när rättigheterna i kontraktet har realiserats eller förfallit, eller när Gruppen inte längre har kontroll över den. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen (helt eller delvis) när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks.

En finansiell tillgång och en finansiell skuld nettoredovisas i balansräkningen när det föreligger en legal rätt att kvitta de redovisade beloppen och avsikten är att antingen reglera nettot eller att realisera tillgången samtidigt som skulden regleras.

Värdering av finansiella instrument

Finansiella instrument värderas, klassificeras och redovisas enligt IAS 39, enligt följande kategorier:

Gruppen klassificerar sina finansiella tillgångar i följande kategorier:
- Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet
- Lånefordringar och kundfordringar
- Investeringar som hålls till förfall
- Tillgångar som kan säljas

Gruppen klassificerar sina finansiella skulder i följande kategorier:
- Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet
- Övriga finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde genom användning av effektivräntemetoden

Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultatet: I denna kategori ingår finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel eller identifieras som sådana vid det första redovisningstillfället. En finansiell tillgång eller skuld innehas för handel om Gruppen förvaltar sådana investeringar och fattar köp- och säljbeslut på grundval av deras verkliga värde. Ett derivat som inte är identifierat eller effektivt som säkringsinstrument kategoriseras också som att det innehas för handel. Finansiella instrument i den här kategorin värderas till verkligt värde och förändringar av detta redovisas i ”Årets resultat”. Verkligt värde fastställs enligt beskrivning i not 27.

Låne- och kundfordringar: Låne- och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte utgör derivat, med fastställda eller med rimlig säkerhet fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad, t.ex. kundfordringar, övriga fordringar och likvida medel. Låne- och kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde, som bestäms utifrån effektivräntemetoden, efter avdrag för eventuella nedskrivningar.

1. Väsentliga redovisningsprinciper, fortsättning

Investeringar som hålls till förfall: Investeringar som hålls till förfall är finansiella tillgångar som inte utgör derivat med fastställda eller med rimlig säkerhet fastställbara betalningar och med en fast löptid, vilka Gruppen har en uttrycklig avsikt och förmåga att inneha till förfall. Investeringar som hålls till förfall redovisas till upplupet anskaffningsvärde som bestäms utifrån effektivräntemetoden, efter avdrag för eventuella nedskrivningar.

Finansiella tillgångar som kan säljas: Den här kategorin består av icke-derivat som antingen är identifierade som att de kan säljas eller inte är klassificerade i någon av ovanstående kategorier. Dessa tillgångar värderas till verkligt värde. Förändringar av det verkliga värdet redovisas i ”Övrigt totalresultat” med undantag för nedskrivningar och valutavinster och -förluster på monetära poster som kan säljas, vilka redovisas i årets resultat. När en investering tas bort från balansräkningen överförs den ackumulerade vinsten eller förlusten i ”Övrigt totalresultat” till årets resultat. Verkligt värde fastställs enligt beskrivning i not 27.

Övriga finansiella skulder: Övriga finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde genom användning av effektivräntemetoden. Leverantörs- och låneskulder redovisas i den här kategorin.

Nedskrivningar av finansiella tillgångar

För finansiella tillgångar, förutom de som är klassificerade så att de värderas till verkligt värde via årets resultat, prövas nedskrivningsbehovet per slutet av varje rapportperiod. Det föreligger ett nedskrivningsbehov för en finansiell tillgång om objektiva omständigheter tyder på att, till följd av en eller flera händelser som inträffade efter det första redovisningstillfället för den finansiella tillgången, de uppskattade framtida kassaflödena för investeringen har påverkats negativt. Nedskrivningsbehovet prövas individuellt för betydande finansiella tillgångar och i vissa fall kollektivt i grupper med liknande kreditrisker. Nedskrivningar redovisas i årets resultat. En nedskrivning återförs om återföringen objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen har redovisats. För finansiella tillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde och finansiella tillgångar som kan säljas och som är skuldebrev redovisas återföringen i årets resultat. För finansiella tillgångar som kan säljas och som är aktier samt andra aktierelaterade värdepapper redovisas återföringen i ”Övrigt totalresultat”.

Derivat och säkringsredovisning

Derivat redovisas vid första redovisningstillfället till verkligt värde per det datum ett derivatkontrakt ingås och därefter värderas det till verkligt värde. Metoden för att redovisa uppkommen vinst eller förlust beror på om derivatet är identifierat som ett säkringsinstrument och, i så fall, karaktären på den post som säkras. En förändring i verkligt värde för derivat som inte uppfyller kriterierna för säkringsredovisning redovisas som operationella eller finansiella poster, beroende på syftet med användningen av derivatet. Räntebetalningar avseende ränteswappar redovisas som ränteintäkter eller räntekostnader, medan förändringar i verkligt värde avseende framtida betalningar redovisas som vinster eller förluster från finansiella instrument.

För att villkoren för säkringsredovisning ska vara uppfyllda måste säkringsförhållandet:

- vara formellt identifierat,
- väntas effektivt skydda den säkrade posten, och
- vara dokumenterat.

Gruppen bedömer, utvärderar och dokumenterar säkringens effektivitet såväl vid säkringens början som löpande.

Säkringar av verkligt värde: Förändringar i verkligt värde för ett derivat som är identifierat som säkringsinstrument och som uppfyller villkoren för ett sådant instrument redovisas i årets resultat tillsammans med eventuella förändringar i verkligt värde för den säkrade tillgången eller skulden. Gruppen använder säkringsredovisning till verkligt värde för ränteswappar som används för att säkra fast ränta på lån.

Säkring av kassaflöde: Förändringar i verkligt värde för ett säkringsinstrument som avser den effektiva delen av säkringen redovisas i ”Övrigt totalresultat” och ackumuleras i eget kapital. Vinster eller förluster som härrör från den del av säkringen som inte är effektiv redovisas omedelbart i årets resultat.

Det belopp som redovisats i eget kapital via ”Övrigt totalresultat” återförs till årets resultat i samma period som den säkrade posten påverkar årets resultat. Men när den säkrade prognostiserade transaktionen leder till redovisning av en icke-finansiell tillgång eller en icke-finansiell skuld överförs det belopp som tidigare har redovisats i ”Övrigt totalresultat” och har ackumulerats i eget kapital från eget kapital och inkluderas i den första värderingen av anskaffningsvärdet för den icke-finansiella tillgången eller skulden. När en prognostiserad transaktion ej längre förväntas inträffa redovisas den vinst eller förlust som ackumulerats i eget kapital direkt i årets resultat. Gruppen använder valutaterminer för att säkra delar av framtida kassaflöden från prognostiserade transaktioner i utländska valutor. Ränteswappar används också som säkringar av kassaflöden, för att säkra ränta på lån med rörlig ränta.

Säkring av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter: Gruppen säkrar en betydande del av nettoinvesteringarna i utlandsverksamheter. Förändringar i verkligt värde för säkringsinstrumentet redovisas i ”Övrigt totalresultat” i den mån säkringen är effektiv och de ackumulerade förändringarna i verkligt värde redovisas som en separat komponent i eget kapital. Vinst eller förlust som härrör från den del av säkringen som inte är effektiv redovisas omedelbart i årets resultat. Vid avyttring av utlandsverksamheter omförs den vinst eller förlust som ackumulerats i eget kapital till årets resultat, vilket därmed ökar eller minskar resultatet för avyttringen. Gruppen använder lån och terminskontrakt som säkringsinstrument.

Redovisning vid avbrytande av säkring: Säkringsredovisningen avbryts när Gruppen häver säkringsförhållandet, när säkringsintrumentet förfaller eller säljs, avvecklas eller löses in, eller när det inte längre uppfyller kriterierna för säkringsredovisning.

För säkring av verkligt värde avräknas justeringen av verkligt värde av det redovisade värdet för den säkrade tillgången eller skulden som uppkommer till följd av den säkrade risken mot årets resultat från det datum säkringen avbröts.

För kassaflödessäkring kvarstår eventuell vinst eller förlust redovisad i ”Övrigt totalresultat” och ackumulerad i eget kapital per tidpunkten för avbrytandet av säkringen i eget kapital och redovisas när den prognostiserade transaktionen slutligen redovisas i årets resultat. När en prognostiserad transaktion inte längre förväntas inträffa redovisas den vinst eller förlust som ackumulerats i eget kapital direkt i årets resultat.

Tillgångar som innehas för försäljning

Tillgångar klassificeras som att de innehas för försäljning om deras värde inom ett år kommer att återvinnas genom försäljning och inte genom fortsatt användning i verksamheten. Vid datumet för omklassificeringen värderas tillgångar och skulder till det lägre av verkligt värde efter avdrag för försäljningskostnader och det redovisade värdet. Efter omklassificeringen skrivs tillgångarna inte längre av. Vinster och förluster som redovisats vid omvärderingar och vid avyttringar redovisas i årets resultat.

Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse redovisas när det finns en möjlig eller faktisk förpliktelse som härrör från inträffade händelser och som inte redovisas som skuld eller avsättning, då det antingen är osannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller då beloppet inte kan beräknas på ett tillräckligt tillförlitligt sätt.

Nya eller ändrade redovisningsstandarder 2015

Följande omarbetade och ändrade IFRS-standarder har tillämpats av Gruppen från 2015 men hade ingen eller ingen väsentlig inverkan på Gruppen.

Årliga förbättringar av IFRS 2010–2012 utfärdade i december 2013.
Tillämpas i förtid.

Årliga förbättringar av IFRS 2011–2013 utfärdade i december 2013.
Ändringar i IAS19 (2011) Ersättningar till anställda utfärdade i november 2013.
Ändringarna innebär att det blir tillåtet att redovisa bidrag från anställda eller externa parter, som är oberoende av antal tjänstgöringsår, som en minskning av kostnaderna avseende tjänstföring i den period när tjänsten utförs. Tillämpas i förtid.

1. Väsentliga redovisningsprinciper, fortsättning

IFRIC 21 Avgifter.
Tolkningen behandlar när en skyldighet att betala en avgift till staten ska redovisas.

Nya eller ändrade redovisningsstandarder som träder i kraft efter 2015

Följande standarder, tolkningar och ändringar var utfärdade men hade inte trätt i kraft per 31 december 2015 och har inte tillämpats av Gruppen.

*IFRS 9 Finansiella instrument**
Standarden ska ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering, och behandlar klassificering och värdering av finansiella instrument och säkringsredovisning. Den kommer sannolikt att påverka Gruppens redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder. Standarden träder i kraft den 1 januari 2018 och Gruppen har ännu inte bedömt hela effekten av IFRS 9.

*IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers**
Denna nya standard som ersätter befintliga standarder för intäktsredovisning anger hur och när Gruppen ska redovisa intäkter samt kräver att Gruppen ger användare av finansiella rapporter tillgång till mer informativa och relevanta upplysningar. Standarden träder i kraft den 1 januari 2018. Effekten på intäktsredovisningen utreds för närvarande.

*IFRS 16 Leases**
Standarden definierar principerna för redovisning, värdering, klassificering och upplysningar om leasingavtal för båda parterna i ett avtal. Ändringarna rör leasetagarens redovisning. IFRS 16 inför en enda redovisningsmetod och kräver redovisning av i princip samtliga leasingavtal i balansräkningen samt att avskrivningar på leasingtillgångar i resultaträkningen skiljs åt från ränta på leasingskulder. IFRS 16 träder i kraft den 1 januari 2019. Bedömningen av standardens effekt utreds för närvarande.

Utöver ovanstående har andra nya eller omarbetade redovisningsstandarder publicerats men ännu inte trätt i kraft. De antas inte ha någon väsentlig inverkan på Atlas Copcos finansiella rapporter.

* Visar att standarden ännu inte har godkänts av EU.

VIKTIGA UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

Upprättandet av finansiella rapporter kräver att företagsledningen gör bedömningar samt använder uppskattningar och antaganden som påverkar redovisade belopp i koncernredovisningen. Dessa uppskattningar, bedömningar och hänförliga antaganden bygger på erfarenhet och andra faktorer som anses vara rimliga under rådande omständigheter. Faktiskt utfall kan avvika från dessa uppskattningar. Uppskattningarna, bedömningarna och antagandena omprövas regelbundet. Ändringar av uppskattningar och bedömningar redovisas i den period då ändringen görs och i framtida perioder om dessa perioder påverkas.

Nedan följer de uppskattningar och bedömningar som, enligt företagsledningens uppfattning, är viktiga för redovisade belopp i de finansiella rapporterna och för vilka det finns betydande risk att framtida händelser eller ny information kan medföra en förändring av dem.

Prövning av nedskrivningsbehov för goodwill, andra immateriella tillgångar och övriga anläggningstillgångar

Viktiga källor för osäkerhet i uppskattningar
Goodwill och vissa varumärken skrivs inte av, utan i stället prövas nedskrivningsbehovet årligen. Övriga immateriella tillgångar och övriga anläggningstillgångar skrivs av över den period företagsledningen uppskattar att tillgången kommer att generera intäkter. Dessutom sker regelbundna prövningar av om det finns indikation på nedskrivningsbehov. Prövningen av nedskrivningsbehov baseras på en genomgång av återvinningsvärdet. Värdet uppskattas utifrån företagsledningens beräkningar av framtida kassaflöden som grundas på interna affärsplaner och prognoser.

Uppskattningar och bedömningar
Företagsledningens bedömning krävs när det gäller nedskrivningar, i synnerhet vid bedömning av:
- om en händelse har inträffat som kan påverka tillgångarnas värden,
- om en tillgångs redovisade värde kan styrkas av det diskonterade nuvärdet av framtida kassaflöden som uppskattas baserat på fortsatt användning av tillgången i verksamheten,
- att adekvata antaganden används vid upprättande av kassaflödesprognoser, och
- diskonteringen av dessa kassaflöden.

Förändringar av de antaganden som gjorts av företagsledningen vid fastställande av eventuell nivå för nedskrivning kan påverka finansiell ställning och operativa resultat. Se not 12.

Antaganden vid värdering av pensioner och övriga ersättningar efter avslutad anställning

Viktiga källor för osäkerhet i uppskattningar
Pensionsförpliktelser och övriga ersättningar efter avslutad anställning är beroende av de antaganden företagsledningen gjort och som aktuarierna har använt vid beräkning av dessa belopp. De viktigaste antagandena innefattar diskonteringsräntor, inflation, framtida löneökningar, livslängd och utvecklingen av sjuk- och hälsovårdskostnader. De aktuariella antagandena granskas årligen och ändras när det bedöms vara lämpligt.

Se not 23 för ytterligare information om gjorda antaganden vid beräkning av pensioner och andra ersättningar efter avslutad anställning.

Kundfordringar och finansiella fordringar

Viktiga källor för osäkerhet i uppskattningar
Gruppen uppskattar risken för att fordringar inte blir betalda och gör avsättningar för osäkra fordringar baserat dels på individuella bedömningar, dels på kollektiva bedömningar som utgår från historiska förlustnivåer.

Uppskattningar och bedömningar
I företagsledningens bedömning beaktas snabba förändringar av marknadsvillkoren, vilket kan vara särskilt känsligt i kundfinansieringsverksamhet. Mer information finns i avsnittet ”Kreditrisker” i not 27.

Varulager

Uppskattningar och bedömningar
Gruppen värderar lagret till det lägsta av anskaffningsvärdet, genom tillämpning av först in-, först ut- principen, och nettoförsäljningsvärdet. Vid beräkningen av nettoförsäljningsvärdet bedömer företagsledningen uppskattat försäljningspris, artiklar med övertalighet, utgående artiklar, skadat gods och försäljningskostnader. Om det uppskattade nettoförsäljningsvärdet understiger anskaffningsvärdet fastställs en värderingsreserv för lagerinkurans. Se även not 16.

Rättsliga förfaranden och skattekrav

Uppskattningar och bedömningar
Atlas Copco redovisar en skuld när Gruppen har en förpliktelse till följd av en inträffad händelse och ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Gruppen granskar regelbundet utestående rättsliga ärenden för att bedöma behovet av avsättningar i de finansiella rapporterna. Vid dessa genomgångar beaktas förhållandena i varje särskilt ärende av interna bolagsjurister och vid behov med hjälp av externa jurister och rådgivare. De finansiella rapporterna kan påverkas i den mån som företagsledningens bedömning av de faktorer som beaktats inte överensstämmer med faktiskt utfall.

Dessutom är juridiska personer inom Gruppen ofta föremål för revision av skattemyndigheter enligt praxis i de länder där Gruppen bedriver verksamhet. I de fall där skattemyndigheterna gör en annan tolkning av skattelagstiftningen gör Gruppen uppskattningar av troligt utfall av tvisten, samt av potentiella betalningskrav. Faktiskt utfall kan avvika från dessa uppskattningar.

1. Väsentliga redovisningsprinciper, fortsättning

Uppskjuten skatt

Viktiga källor för osäkerhet i uppskattningar

Uppskjutna skattefordringar redovisas för temporära skillnader mellan de redovisade beloppen på tillgångar och skulder och respektive skattemässiga värden samt outnyttjade balanserade underskottsavdrag. Gruppen bokför uppskjutna skattefordringar baserat på företagsledningens uppskattningar av framtida skattepliktiga resultat i olika skattejurisdiktioner.

De faktiska utfallen kan skilja sig från uppskattningarna på grund av förändringar i affärsklimat och i skattelagstiftning. Se not 9.

Intäktsredovisning

Viktiga källor för osäkerhet i uppskattningar

Intäkter från tjänsteuppdrag redovisas i resultaträkningen baserat på färdigställandegraden per balansdagen. Färdigställandegraden fastställs utifrån nedlagda utgifter i förhållande till totala beräknade utgifter för uppdraget.

Uppskattningar och bedömningar

Företagsledningens bedömningar omfattar till exempel följande:

- om ägandets risker och fördelar har överförts till köparen för att avgöra om intäkter och kostnader ska redovisas den aktuella perioden,
- färdigställandegraden i ett servicekontrakt och de uppskattade sammanlagda kontraktskostnaderna för att bedöma intäkter som ska redovisas och om eventuella förluster ska redovisas,
- kundkreditrisk (dvs. risken för att kunden inte kommer att uppfylla betalningsförpliktelsen) för att bedöma om betalning är sannolik eller inte och för att motivera intäktsredovisning aktuell period.

Avsättningar för garantier

Viktiga källor för osäkerhet i uppskattningar

Avsättningar för produktgarantier ska täcka framtida åtaganden för försäljningsvolymer som redan har realiserats. Garantiavsättningen är en komplex uppskattning på grund av de olika variabler som ingår i beräkningarna. Beräkningsmetoderna bygger på typen av produkter som har sålts och historiska data angående reparationer och ersättningar. De underliggande uppskattningarna för att beräkna avsättningen granskas minst en gång varje kvartal samt när nya produkter introduceras eller när andra förändringar sker som kan påverka beräkningen. Se not 25.

2. Förvärv

Nedan sammanfattas de mest betydande förvärven 2015 och 2014:

Förvärvstidpunkt		Land	Affärsområde	Intäkter [1]	Antal anställda [1]
15 dec. 2015	Air Supply Systems and A-1 Air Compressor Corp.	USA	Kompressorteknik	[2]	37
4 dec. 2015	Innovative Vacuum Solutions Inc.	USA	Kompressorteknik	32	19
5 okt. 2015	NJS Technologies	Storbritannien	Industriteknik	9	7
9 sep. 2015	Air Repair Sales and Service Ltd.	Kanada	Kompressorteknik	[2]	12
7 aug. 2015	Applied Plasma Systems Co.	Sydkorea	Kompressorteknik	9	5
2 juli 2015	Mustang Services	USA	Bygg- och anläggningsteknik	45	2
3 mars 2015	Kalibriercentrum Bayern	Tyskland	Industriteknik	28	27
8 jan. 2015	Maes Compressoren NV	Belgium	Kompressorteknik	65	30
31 dec. 2014	Titan Technologies International Inc.	USA	Industriteknik	35	14
10 sep. 2014	Henrob	USA och Storbritannien	Industriteknik	1 063	400
3 sep. 2014	Ash Air (NZ) Ltd. och Fox Air NZ Ltd.	Nya Zeeland	Kompressorteknik	162	120
27 maj 2014	Cavaletti Equipamentos e Servicos Ltda	Brasilien	Kompressorteknik	26	34
5 maj 2014	National Pump & Compressor Ltd. & McKenzie Compressed Air Inc.	USA	Kompressorteknik	[2]	120
3 feb. 2014	Geawelltech	Sverige	Gruv- och bergbrytningsteknik	[2]	19
9 jan. 2014	Edwards Group	Global	Kompressorteknik	6 950	3 400

[1] Årsintäkter och antal anställda vid förvärvstidpunkten.
[2] Tidigare distributör av Atlas Copcos produkter. Inga upplysningar lämnas rörande intäkter för tidigare distributörer av Atlas Copcos produkter.

Samtliga förvärv ovan genomfördes via köp av 100% av aktierna och rösterna eller genom köp av nettotillgångarna i de förvärvade verksamheterna. Koncernen fick bestämmande inflytande över verksamheterna vid förvärvstidpunkten. Inga egetkapitalinstrument har emitterats i samband med förvärven. Samtliga förvärv har redovisats genom tillämpning av förvärvsmetoden.

De belopp som redovisas i tabellerna på sidan 78 ger information om redovisade belopp sammantaget per affärsområde eftersom de relativa beloppen för de enskilda förvärven inte bedöms vara betydande. Verkligt värde avseende immateriella tillgångar skrivs av på 5–15 år. För de förvärv som innefattar en klausul om villkorad köpeskilling har det verkliga värdet beräknats baserat på en diskonteringsränta på 10.5%. För mer information om värderingen av villkorad köpeskilling, se not 27. Gruppen analyserar för närvarande de slutliga värdena på de förvärvade rörelserna. Inga väsentliga justeringar väntas. Mindre justeringar avseende förvärven 2015 är inkluderade i tabellerna på nästa sida.

2. **Förvärv,** fortsättning

Kompressorteknik	Redovisade värden	
	2015	2014
Immateriella tillgångar	45	4 256
Materiella anläggningstillgångar	12	1 280
Övriga tillgångar	70	2 547
Likvida medel	11	917
Räntebärande skulder	–4	–3 305
Övriga skulder och avsättningar	–18	–2 681
Identifierbara tillgångar, netto	**116**	**3 014**
Goodwill	24	5 257
Total köpeskilling	**140**	**8 271**
Uppskjuten köpeskilling	2	13
Likvida medel i förvärvade verksamheter	–11	–917
Kassautflöde, netto	**131**	**7 367**

I januari förvärvade affärsområdet Kompressorteknik den belgiska distributören Maes Compressoren NV. Förvärvet innebär att Atlas Copcos ökar sin närvaro inom distribution och underhåll av kompressorer i Belgien. Immateriella tillgångar på 39 redovisades för förvärvet.

I augusti förvärvades tillgångarna i Applied Plasma Systems Co., Ltd. (Apsys), en koreansk tillverkare av reningssystem som används i halvledar- och plattskärmsindustrin. Förvärvet är i linje med Atlas Copcos verksamhet eftersom Apsys har utvecklat en ledande teknik som kommer att bidra till att expandera Atlas Copcos verksamhet inom området vakuumlösningar. Immateriella tillgångar på 10 redovisades för förvärvet.

I september förvärvades det kanadensiska företaget Air Repair Sales and Services Limited. Företaget är en auktoriserad Atlas Copco-distributör som säljer och utför service på industrikompressorer och luftbehandlingssystem. Förvärvet ökar Atlas Copcos närvaro på marknaden i östra Kanada. Immateriella tillgångar på 1 redovisades för förvärvet.

I december förvärvades Innovative Vacuum Solutions Inc., med säte i Tampa, Florida, USA. Företaget är specialiserat på reparation och underhåll av vakuumpumpar och tillhörande utrustning för allmän och högteknologisk industri, huvudsakligen på den amerikanska östkusten. Förvärvet är i linje med Atlas Copcos strategi att öka närvaron på den amerikanska vakuummarknaden genom att erbjuda kunderna service med hög kvalitet. Immateriella tillgångar på 22 redovisades för förvärvet.

I december förvärvades även distributörerna Air Supply Systems Inc. och A-1 Air Compressor Corp.. Förvärven ökar Atlas Copcos närvaro i mellanvästern i USA. Immateriella tillgångar på 17 och goodwill på 10 redovisades för förvärven. Goodwillen är inte skattemässigt avdragsgill.

Industriteknik	Redovisade värden	
	2015	2014
Immateriella tillgångar	–116	1 348
Materiella anläggningstillgångar	1	529
Övriga tillgångar	–2	418
Likvida medel	–	40
Räntebärande skulder	–	–302
Övriga skulder och avsättningar	44	–670
Identifierbara tillgångar, netto	**–73**	**1 363**
Goodwill	52	1 807
Total köpeskilling	**–21**	**3 170**
Uppskjuten köpeskilling	1 644	–2 135
Likvida medel i förvärvade verksamheter	–	–40
Kassautflöde, netto	**1 623**	**995**

I mars förvärvade affärsområdet Industriteknik den tyska kalibreringsspecialisten Kalibriercentrum Bayern, som erbjuder kalibrering och tillhörande tjänster till kunder inom t.ex. fordons- och flygindustrin. Förvärvet innebär ett ökat tjänsteerbjudande till industrikunder, till en början i Tyskland och längre fram på andra marknader. Immateriella tillgångar på 14 och goodwill på 1 redovisades för förvärvet. Goodwillen är skattemässigt avdragsgill.

I oktober förvärvades tillgångarna i NJS Technologies Ltd., ett konstruktions- och försäljningsföretag som är specialiserat på styrsystem för montering. NJS Technologies (som är känt som Pivotware) har sitt säte i Burton, Storbritannien, och förvärvet är i linje med Atlas Copcos strategi eftersom det innebär ett ökat produkt- och tjänsteerbjudande till tillverkningskunder i hela världen. Immateriella tillgångar på 14 redovisades för förvärvet.

Vissa justeringar rörande förvärvet 2014 av Henrob genomfördes under 2015. Dessa innefattar en minskning på 62 av det verkliga värdet på uppskjuten villkorad köpeskilling, en minskning på 143 av immateriella tillgångar och en uppskjuten skatteskuld på 38. Goodwill ökade med 51.

Kassautflöde netto innefattar uppskjuten köpeskilling rörande Henrob, som betalades i januari.

Gruv- och bergbrytningsteknik	Redovisade värden	
	2015	2014
Immateriella tillgångar	–	8
Materiella anläggningstillgångar	–	–6
Övriga tillgångar	–	23
Likvida medel	–	33
Övriga skulder och avsättningar	–	–15
Identifierbara tillgångar, netto	**–**	**43**
Goodwill	–	13
Total köpeskilling	**–**	**56**
Uppskjuten köpeskilling	20	30
Likvida medel i förvärvade verksamheter	–	–33
Kassautflöde, netto	**20**	**53**

Affärsområdet Gruv- och bergbrytningsteknik gjorde inga förvärv under 2015. Kassautflöde netto innefattar uppskjuten köpeskilling avseende förvärv från tidigare år.

Bygg- och anläggningsteknik	Redovisade värden	
	2015	2014
Immateriella tillgångar	4	–
Materiella anläggningstillgångar	74	–
Övriga skulder och avsättningar	–	–1
Identifierbara tillgångar, netto	**78**	**–1**
Goodwill	–	1
Total köpeskilling	**78**	**–**
Kassautflöde, netto	**78**	**–**

I juli förvärvade affärsområdet Bygg- och anläggningsteknik rörelsetillgångarna i Mustang Services, en amerikansk uthyrare av specialtorkar, som servar t.ex. raffinaderier, petrokemiska anläggningar och verkstadssektorn. Förvärvet är i linje med Atlas Copcos strategi eftersom det utökar erbjudandet i Nordamerika, som är den största marknaden för uthyrning av torkar. Immateriella tillgångar på 4 redovisades för förvärvet.

2. Förvärv, fortsättning

Sammanlagt verkligt värde av förvärvade tillgångar och skulder	Redovisade värden i Gruppen		
	2015	2014	varav Edwards
Immateriella tillgångar	–67	5 612	3 933
Materiella anläggningstillgångar	87	1 803	1 252
Övriga långfristiga fordringar	–	74	74
Varulager	36	1 333	1 013
Fordringar*	36	1 426	1 254
Övriga omsättningstillgångar	–4	155	148
Likvida medel	11	990	917
Räntebärande skulder	–4	–3 607	–3 300
Övriga skulder och avsättningar	–16	–2 546	–2 177
Uppskjutna skattefordringar/-skulder, netto	42	–821	–454
Identifierbara tillgångar, netto	**121**	**4 419**	**2 660**
Goodwill	76	7 078	5 118
Total köpeskilling	**197**	**11 497**	**7 778**
Uppskjuten köpeskilling	1 666	–2 092	–
Likvida medel i förvärvade verksamheter	–11	–990	–917
Kassautflöde, netto	**1 852**	**8 415**	**6 861**

* Bruttobeloppet uppgår till 37 (1 459) varav 1 (33) väntas vara ej indrivningsbara fordringar.

Den goodwill som redovisats för förvärv avser i första hand de synergieffekter som väntas vid integrering av dessa företag i Gruppens befintliga struktur.

Total köpeskilling för samtliga förvärv uppgick till 197. Uppskjuten köpeskilling innefattar både uppskjuten köpeskilling som ännu inte erlagts för förvärv under 2015 samt reglering av uppskjuten köpeskilling för förvärv under tidigare år. För samtliga förvärv uppgick det totala kassaflödet till 1 852 efter avdrag för förvärvade likvida medel på 11.

Förvärvsrelaterade kostnader uppgick till 28 (20) och innefattades huvudsakligen i ”Administrationskostnader” i resultaträkningen 2015. Dessa inkluderar kostnader för tillkännagivna förvärv som kommer att slutföras 2016.

Bidrag från verksamheter förvärvade 2015 och 2014 uppdelade på affärsområden	Kompressor-teknik		Industri-teknik		Gruv- och bergbrytningsteknik		Bygg- och anläggnings-teknik		Gruppen	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Bidrag från förvärvstidpunkten										
Intäkter	75	8 763	17	506	–	53	29	–	121	9 322
Rörelseresultat	–10	1 577	–2	81	–	4	14	–	2	1 662
Årets resultat									–	1 282
Bidrag om förvärvet hade genomförts 1 januari										
Intäkter	213	8 972	32	1 144	–	58	58	–	303	10 174
Rörelseresultat	–6	1 598	–2	98	–	5	25	–	17	1 701
Årets resultat									8	1 327

Edwards intäkter uppgick till 8 535 och rörelseresultatet till 1 555 för 2014.

3. Avyttringar och tillgångar som innehas för försäljning

Avyttringar

I februari sålde Atlas Copco verksamheten JC Carter, baserad i Kalifornien, USA, till Nikkiso Cryo Inc., som har sitt säte i Las Vegas, Nevada, USA. Nikkiso Cryo Inc. är dotterbolag till Nikkiso Ltd, baserat i Japan. Atlas Copco JC Carter tillverkar kryogeniska nedsänkta motorpumpar och hade cirka 35 anställda. Verksamheten var del av Atlas Copco’s Gas and Process-division inom affärsområdet Kompressorteknik.

Dessutom gjordes några mindre avyttringar, inklusive verksamheten Ortman Fluid Power inom affärsområdet Kompressorteknik.

Resultatet från avyttringar redovisas under ”Övriga rörelseintäkter”, se not 7.

Inga materiella verksamhetsavyttringar av tillgångar och skulder gjordes under 2014.

Redovisat värde på avyttrade tillgångar och skulder	2015	2014
Immateriella tillgångar	30	–
Materiella tillgångar	2	–
Varulager	14	–
Redovisat värde, netto	**46**	**–**
Realisationsvinst	10	–
Villkorad köpeskilling	2	–
Kassaeffekt, netto	**58**	**–**

Tillgångar som innehas för försäljning

Två byggnader i USA, med ett värde om 53, omklassificerades under 2015 till tillgångar som innehas för försäljning. Båda byggnaderna avyttrades under 2015.

Två byggnader baserade i Frankrike och Sverige, med ett värde om 10, omklassificerades till tillgångar som innehas för försäljning under 2014. Tillgångar som innehas för försäljning från tidigare år, om 1, såldes under 2014.

4. Segmentinformation

2015	Kompressor-teknik	Industri-teknik	Gruv- och bergbrytningsteknik	Bygg- och anläggnings-teknik	Grupp-gemensamma funktioner	Elimineringar	Gruppen
Intäkter från externa kunder	45 928	14 528	26 558	14 940	207	–	102 161
Interna intäkter	309	50	107	360	134	–960	–
Summa intäkter	**46 237**	**14 578**	**26 665**	**15 300**	**341**	**–960**	**102 161**
Rörelseresultat	**10 324**	**3 355**	**4 993**	**1 839**	**–779**	**–4**	**19 728**
– varav andel av intresseföretags och joint ventures resultat	*–*	*5*	*2*	*–*	*–*	*–*	*7*
Finansnetto							–905
Inkomstskatt							–7 100
Årets resultat							**11 723**
Kostnader som inte motsvaras av kassaflöden							
Avskrivningar	1 373	616	1 097	920	285	–91	4 200
Nedskrivningar	10	2	134	1	–	–	147
Övriga kostnader som inte motsvaras av kassaflöden	–144	–33	9	18	–11	–	–161
Tillgångar i segmenten	**37 647**	**13 132**	**18 631**	**16 238**	**3 273**	**–1 233**	**87 688**
– varav goodwill	*9 815*	*4 135*	*1 483*	*5 089*	*–*	*–*	*20 522*
Andelar i intresseföretag och joint ventures	1	108	16	–	–	–	125
Ej fördelade tillgångar							15 197
Summa tillgångar							**103 010**
Skulder i segmenten	**11 746**	**2 734**	**4 928**	**2 411**	**3 678**	**–1 400**	**24 097**
Ej fördelade skulder							32 163
Summa skulder							**56 260**
Investeringar							
Materiella anläggningstillgångar	594	535	1 051	557	472	–158	3 051
– varav leasade tillgångar	*8*	*3*	*70*	*2*	*–*	*–*	*83*
Immateriella tillgångar	355	156	305	272	80	–	1 168
Summa investeringar	**949**	**691**	**1 356**	**829**	**552**	**–158**	**4 219**
Förvärvad goodwill	24	52	–	–	–	–	76

2014	Kompressor-teknik	Industri-teknik	Gruv- och bergbrytningsteknik	Bygg- och anläggnings-teknik	Grupp-gemensamma funktioner	Elimineringar	Gruppen
Intäkter från externa kunder	42 002	11 399	25 626	14 422	272	–	93 721
Interna intäkter	163	51	92	317	124	–747	–
Summa intäkter	**42 165**	**11 450**	**25 718**	**14 739**	**396**	**–747**	**93 721**
Rörelseresultat	**8 974**	**2 557**	**4 307**	**1 768**	**–550**	**–41**	**17 015**
– varav andel av intresseföretags och joint ventures resultat	*–*	*6*	*1*	*–*	*–*	*–*	*7*
Finansnetto							–924
Inkomstskatt							–3 916
Årets resultat							**12 175**
Kostnader som inte motsvaras av kassaflöden							
Avskrivningar	1 215	389	952	771	364	–91	3 600
Nedskrivningar	–7	–	116	–	–	–	109
Övriga kostnader som inte motsvaras av kassaflöden	–141	58	7	–49	22	–	–103
Tillgångar i segmenten	**37 837**	**13 207**	**19 848**	**17 623**	**4 245**	**–2 697**	**90 063**
– varav goodwill	*9 343*	*3 989*	*1 481*	*5 107*	*–*	*–*	*19 920*
Andelar i intresseföretag och joint ventures	1	100	14	–	–	–	115
Ej fördelade tillgångar							15 103
Summa tillgångar							**105 281**
Skulder i segmenten	**11 695**	**3 104**	**4 938**	**2 751**	**3 858**	**–2 366**	**23 980**
Ej fördelade skulder							30 548
Summa skulder							**54 528**
Investeringar							
Materiella anläggningstillgångar	647	272	1 000	942	578	–126	3 313
– varav leasade tillgångar	*8*	*2*	*33*	*3*	*–*	*–*	*46*
Immateriella tillgångar	296	163	416	182	130	–	1 187
Summa investeringar	**943**	**435**	**1 416**	**1 124**	**708**	**–126**	**4 500**
Förvärvad goodwill	5 257	1 807	13	1	–	–	7 078

4. Segmentinformation, fortsättning

Gruppen är uppdelad i separata och fokuserade men ändå integrerade affärsområden som vart och ett bedriver verksamheten i divisioner. Affärsområdena erbjuder olika produkter och tjänster till olika kundgrupper. De utgör också grunden för Gruppens ledningsstruktur och struktur för intern rapportering och granskas av Gruppens koncernchef och VD, som är Gruppens högste verkställande beslutsfattare. Samtliga affärsområden leds på global nivå och deras roll är att utveckla, implementera och följa upp målsättningar och strategier inom sina respektive verksamheter. För en beskrivning av affärsområdena, se sidorna 20–35.

Gruppgemensamma funktioner, dvs. funktioner som omfattar alla affärsområden eller gruppen i sin helhet, anses inte vara ett segment.

Redovisningsprinciperna för rörelsesegmenten är desamma som beskrivits i not 1. Atlas Copcos internpriser bestäms enligt marknadsmässiga villkor.

Tillgångar i segmenten består av materiella anläggningstillgångar, immateriella tillgångar, övriga långfristiga fordringar, lager och kortfristiga fordringar.

Skulder i segmenten innefattar icke räntebärande skulder, såsom skulder i den löpande verksamheten, övriga avsättningar och övriga långfristiga skulder. Investeringar innefattar materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar, men innefattar inte effekten av goodwill, immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar genom förvärv.

Intäkter från externa kunder

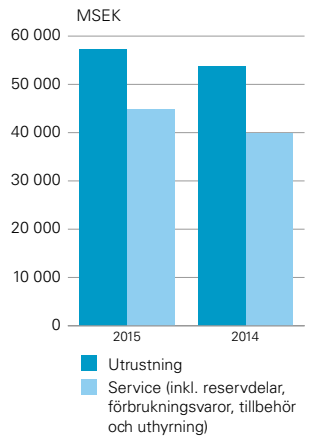

Geografisk information

De intäkter som redovisas baseras på var kunderna finns, medan anläggningstillgångar grundas på var tillgångarna är belägna. Dessa tillgångar innefattar andra anläggningstillgångar än finansiella instrument, andelar i intresseföretag och joint ventures, uppskjutna skattefordringar och tillgångar avseende ersättningar efter avslutad anställning.

Geografiskt område/land	Intäkter		Anläggningstillgångar	
	2015	2014	2015	2014
Nordamerika				
Kanada	3 654	3 282	308	331
USA	18 510	15 778	7 844	7 567
Övriga länder	2 590	2 143	160	129
	24 754	**21 203**	**8 312**	**8 027**
Sydamerika				
Brasilien	2 883	3 727	337	392
Chile	2 254	1 821	135	121
Övriga länder	2 712	2 552	97	69
	7 849	**8 100**	**569**	**582**
Europa				
Belgien	944	811	1 928	1 948
Frankrike	2 819	2 625	232	244
Italien	2 126	1 728	912	996
Ryssland	2 393	2 783	63	96
Sverige	1 951	1 939	9 537	9 815
Storbritannien	3 427	2 886	14 327	13 691
Tyskland	4 565	4 673	2 876	3 172
Övriga länder	11 881	11 434	1 249	1 398
	30 106	**28 879**	**31 124**	**31 360**
Afrika/Mellanöstern				
Sydafrika	2 191	2 425	139	213
Övriga länder	7 820	6 812	323	362
	10 011	**9 237**	**462**	**575**
Asien/Australien				
Australien	3 643	3 851	390	433
Indien	3 470	2 750	594	573
Kina	12 542	11 536	2 792	2 827
Övriga länder	9 786	8 165	1 300	1 430
	29 441	**26 302**	**5 076**	**5 263**
Summa	**102 161**	**93 721**	**45 543**	**45 807**

4. Segmentinformation, fortsättning

Kvartalsdata

Intäkter per affärsområde MSEK	2015 1	2015 2	2015 3	2015 4	2014 1	2014 2	2014 3	2014 4
Kompressorteknik	11 049	11 462	11 875	11 851	9 409	10 353	10 718	11 685
– varav externa	10 951	11 378	11 806	11 793	9 361	10 307	10 682	11 653
– varav interna	98	84	69	58	48	46	36	32
Industriteknik	3 394	3 697	3 668	3 819	2 505	2 650	2 827	3 468
– varav externa	3 382	3 684	3 656	3 806	2 493	2 636	2 816	3 454
– varav interna	12	13	12	13	12	14	11	14
Gruv- och bergbrytningsteknik	6 756	6 870	6 481	6 558	6 251	6 396	6 449	6 622
– varav externa	6 724	6 856	6 451	6 527	6 237	6 373	6 398	6 618
– varav interna	32	14	30	31	14	23	51	4
Bygg- och anläggningsteknik	3 698	4 256	3 855	3 491	3 354	4 068	3 692	3 625
– varav externa	3 634	4 136	3 762	3 408	3 272	3 971	3 621	3 558
– varav interna	64	120	93	83	82	97	71	67
Gruppgemensamma funktioner/elimineringar	–152	–174	–156	–137	–96	–119	–96	–40
Summa	**24 745**	**26 111**	**25 723**	**25 582**	**21 423**	**23 348**	**23 590**	**25 360**

Rörelseresultat per affärsområde MSEK	2015 1	2015 2	2015 3	2015 4	2014 1	2014 2	2014 3	2014 4
Kompressorteknik	2 392	2 603	2 709	2 620	1 915	2 219	2 369	2 471
i % av intäkterna	*21.6*	*22.7*	*22.8*	*22.1*	*20.4*	*21.4*	*22.1*	*21.1*
Industriteknik	770	865	866	854	543	595	636	783
i % av intäkterna	*22.7*	*23.4*	*23.6*	*22.4*	*21.7*	*22.5*	*22.5*	*22.6*
Gruv- och bergbrytningsteknik	1 276	1 258	1 296	1 163	1 071	1 155	856	1 225
i % av intäkterna	*18.9*	*18.3*	*20.0*	*17.7*	*17.1*	*18.1*	*13.3*	*18.5*
Bygg- och anläggningsteknik	450	457	538	394	406	545	422	395
i % av intäkterna	*12.2*	*10.7*	*14.0*	*11.3*	*12.1*	*13.4*	*11.4*	*10.9*
Gruppgemensamma funktioner/elimineringar	–369	–111	–96	–207	–175	–175	–138	–103
Rörelseresultat	**4 519**	**5 072**	**5 313**	**4 824**	**3 760**	**4 339**	**4 145**	**4 771**
i % av intäkterna	*18.3*	*19.4*	*20.7*	*18.9*	*17.6*	*18.6*	*17.6*	*18.8*
Finansnetto	–232	–222	–271	–180	–158	–165	–266	–335
Resultat före skatt	**4 287**	**4 850**	**5 042**	**4 644**	**3 602**	**4 174**	**3 879**	**4 436**
i % av intäkterna	*17.3*	*18.6*	*19.6*	*18.2*	*16.8*	*17.9*	*16.4*	*17.5*

5. Anställda och personalkostnader

Medelantal anställda	2015			2014		
	Kvinnor	Män	Summa	Kvinnor	Män	Summa
Moderbolaget						
Sverige	65	53	118	61	56	117
Dotterföretag						
Nordamerika	1 089	5 335	6 424	1 005	5 303	6 308
Sydamerika	500	2 685	3 185	515	2 749	3 264
Europa	3 322	15 331	18 653	3 122	15 233	18 355
– varav Sverige	727	3 347	4 074	734	3 464	4 198
Afrika/Mellanöstern	442	2 166	2 608	404	2 285	2 689
Asien/Australien	2 229	10 371	12 600	2 374	10 538	12 912
Summa dotterföretag	**7 582**	**35 888**	**43 470**	**7 420**	**36 108**	**43 528**
Summa	**7 647**	**35 941**	**43 588**	**7 481**	**36 164**	**43 645**

Kvinnor i Atlas Copcos styrelse och koncernledning, %	31 december 2015	31 december 2014
Moderbolaget		
Styrelse [1]	33	33
Koncernledning	22	22

[1] Beräknat i enlighet med EU:s beräkningsmodell där VD är exkluderad medan fackliga företrädare är inkluderade.

Ersättningar och andra förmåner	Gruppen	
MSEK	2015	2014
Löner och andra ersättningar	19 140	16 679
Avtalsenliga pensioner	1 198	941
Övriga sociala avgifter	3 517	3 206
Summa	**23 855**	**20 826**
Pensionsförpliktelser till styrelseledamöter och koncernledning [1]	5	15

[1] Avser tidigare medlemmar i koncernledningen.

Ersättningar och andra förmåner till styrelsen KSEK	Arvode	Värde på syntetiska aktier vid tilldelnings-tidpunkten	Antal aktier vid tilldelnings-tidpunkten	Övriga arvoden [1]	Summa arvoden inkl. värde på syntetiska aktier vid tilldelnings-tidpunkten **2015**	Effekt av intjäning och förändring i verkligt värde på syntetiska aktier [2]	Summa redovisad kostnad **2015** [3]	Summa redovisad kostnad **2014**
Styrelseordförande:								
Hans Stråberg [4]	2 110	–	–	334	2 444	275	2 719	2 053
Övriga styrelseledamöter:								
Ulla Litzén [4]	779	–	–	374	1 153	94	1 247	1 275
Anders Ullberg	593	–	–	120	713	94	807	851
Staffan Bohman [4]	683	–	–	173	856	95	951	1 183
Margareth Øvrum	296	300	1 172	–	596	68	664	1 001
Johan Forssell	296	300	1 172	150	746	68	814	1 145
Gunilla Nordström	296	300	1 172	–	596	67	663	856
Peter Wallenberg Jr	296	300	1 172	60	656	–26	630	819
Övriga styrelseledamöter föregående år	–	–	–	–	–	315	315	1 272
Fackliga företrädare (4 personer)	48	–	–	–	48	–	48	44
Summa 2015	**5 397**	**1 200**	**4 688**	**1 211**	**7 808**	**1 050**	**8 858**	
Summa 2014	4 499	2 090	10 943	1 113	7 702	2 797		10 499

[1] Avser ersättning för medverkan i styrelsekommittéer.
[2] Avser syntetiska aktier som erhölls 2010–2015.
[3] Avsättningar för syntetiska aktier per 31 december 2015 uppgick till MSEK 9 (13).
[4] Ulla Litzén, Hans Stråberg och Staffan Bohman har fakturerat sina arvoden. Erhållet arvode inkluderar kompensation för sociala kostnader.

Ersättningar och andra förmåner till koncernledningen KSEK	Grundlön	Rörlig ersättning [1]	Övriga förmåner [2]	Pensions-avgifter	Totalt, exkl. redovisad kost-nad för aktie-relaterade incitaments-program	Redovisad kostnad för aktierelaterade incitaments-program [3]	Summa redovisad kostnad **2015**	Summa redovisad kostnad **2014**
VD och koncernchef								
Ronnie Leten	14 000	11 200	2 017	4 900	32 117	–1 039	31 078	30 194
Övriga medlemmar i koncernledningen (8 befattningar)	25 268	11 496	2 901	8 346	48 011	–95	47 916	69 647
Summa 2015	**39 268**	**22 696**	**4 918**	**13 246**	**80 128**	**–1 134**	**78 994**	
Summa 2014	34 760	16 129	20 631 [4]	11 474	82 994	16 847		99 841
Summa ersättning och andra förmåner till styrelse och koncernledning							87 852	110 340

[1] Avser rörlig ersättning intjänad 2015 som utbetalas 2016.
[2] Avser semesterlön, förmånsbil, sjukvårdsförsäkring och övriga förmåner.
[3] Avser aktieoptioner och syntetiska optioner som erhölls 2010–2015 och inkluderar redovisade kostnader som beror på förändringar i aktiekurs och intjänandeperiod. Se även not 23.
[4] Inkluderar engångskostnad på grund av förändringar i koncernledningen.

5. Anställda och personalkostnader, fortsättning

Ersättningar till styrelseledamöter, verkställande direktör och koncernchef samt övriga medlemmar i koncernledningen

Principer för ersättning till styrelsen och koncernledningen
Principerna för ersättning till styrelsen och koncernledningen godkänns på årsstämman av aktieägarna. De principer som godkändes av årsstämman 2015 beskrivs nedan.

Styrelseledamöter
Ersättning och arvoden bygger på det arbete styrelsen utför. De ersättningar och arvoden som godkänts för 2015 beskrivs i tabellen på föregående sida. Ersättning till koncernchef och VD, som ingår i koncernledningen, beskrivs i de kommande avsnitten.

Årsstämman beslutade att varje styrelseledamot ska ha rätt att välja att erhålla 50% av 2015 års bruttoarvode före skatt, exklusive arvode för utskottsarbete, i form av syntetiska aktier och resterande del i kontanter. Antalet erhållna syntetiska aktier baseras på ett genomsnitt av slutkursen för A-aktier under de tio handelsdagar som följer närmast efter att den första delårsrapporten för 2015 publicerats. Aktierätterna intjänas med 25% per kvartal så länge ledamot kvarstår i styrelsen. De syntetiska aktierna medför en rätt att efter fem år erhålla utbetalning av ett kontant belopp per syntetisk aktie, vilket fastställs baserat på ett genomsnitt av slutkursen för A-aktier under tio handelsdagar efter publiceringen av den första delårsrapporten för utbetalningsåret. Utdelningar på A-aktier fram till tiden för utbetalning gottskrivs ledamot i form av tilldelning av ytterligare syntetiska aktier. Om styrelseledamot avgår före utbetalningstidpunkten enligt ovan äger ledamot rätt att begära tidigareläggning av utbetalning. Förtida utbetalning sker då tolv månader efter avgångstidpunkten, annars gäller ursprunglig tidpunkt för utbetalning.

Fyra styrelseledamöter accepterade rätten att erhålla syntetiska aktier. Antal och värde vid tidpunkten för tilldelning och vid räkenskapsårets utgång framgår per styrelseledamot i tabellen på föregående sida.

Koncernledning
Koncernledningen består av koncernchefen och övriga åtta medlemmar i ledningsgruppen. Ersättningen till koncernledningen ska bestå av grundlön, rörlig ersättning, möjliga långsiktiga incitament (personaloptioner), pensionspremier och andra förmåner.

Nedan beskrivs de olika riktlinjerna för fastställande av ersättningsbelopp:
- Grundlönen fastställs utifrån befattning, kvalifikationer och individuella prestationer.
- Rörlig ersättning beror på hur vissa i förväg fastställda kvantitativa och kvalitativa mål uppnås. Rörlig ersättning kan maximalt uppgå till 80% av grundlönen för koncernchefen, 60% för affärsområdescheferna samt 50% för övriga medlemmar i koncernledningen.
- Resultatrelaterat personaloptionsprogram för 2015, se not 23.
- Pensionspremier betalas enligt en avgiftsbestämd plan med premier på 25–35% av grundlönen beroende på ålder.
- Övriga förmåner består av tjänstebil och privat sjukförsäkring.
- För de som är anställda utomlands betalas vissa förmåner i enlighet med Atlas Copcos villkor för utlandsanställda.
- Sex månaders ömsesidig uppsägningstid ska tillämpas.

Styrelsen har rätt att frångå principerna ovan om det i ett enskilt fall föreligger särskilda omständigheter. Inget arvode utgår till koncernledningen för arbete i styrelser i Gruppens dotterföretag eller för tjänster som utförs utöver det direkta ansvaret i respektive befattning.

VD och koncernchef
Den rörliga ersättningen kan uppgå till högst 80% av grundlönen. Den rörliga ersättningen är inte pensionsgrundande. Enligt ett avtal har VD och koncernchef möjlighet att välja mellan att erhålla den rörliga ersättningen i form av kontantutbetalning eller pensionsförsäkring.

VD och koncernchef omfattas av pensionsplanen för Atlas Copco Airpower N.V. och avgifterna följer Atlas Copcos pensionspolicy för högre svenska chefer, vilket innebär en avgiftsbestämd plan. VD och koncernchef har rätt att gå i pension vid 60 års ålder. Premiens storlek är åldersrelaterad och uppgår till 35% av grundlönen samt inkluderar pension till efterlevande. Dessa pensionsplaner är intjänade.

Övriga medlemmar i koncernledningen
De medlemmar i koncernledningen som är anställda i Sverige har en avgiftsbestämd pensionsplan där premien varierar mellan 25% och 35% av grundlönen beroende på ålder. Den rörliga ersättningen är inte pensionsgrundande. Även de medlemmar i koncernledningen som inte är anställda i Sverige har en avgiftsbestämd pensionsplan. Dessa pensionsplaner är intjänade. Pensionsåldern är 65 år.

Koncernledningens innehav av personaloptioner/syntetiska personaloptioner
Innehavet av personaloptioner/syntetiska personaloptioner vid årets slut visas nedan:

Personaloptioner/syntetiska personaloptioner per 31 dec, 2015

Tilldelningsår	VD och koncernchef	Övriga medlemmar i koncernledningen
2011	95 404	98 363
2012	112 001	231 773
2013	5 601	12 187
2014	121 015	260 493
2015 [1]	167 100	185 537
Summa	**501 121**	**788 353**

[1] Uppskattade tilldelningar för optionsprogrammet 2015 inklusive matchningsaktier. Se även not 23.

Uppsägning av anställning
VD och koncernchef har rätt till tolv månaders avgångsvederlag om bolaget avbryter anställningen och ytterligare tolv månader om vederbörande inte har funnit en ny anställning.

Övriga medlemmar i koncernledningen har rätt till avgångsvederlag om bolaget avbryter anställningen. Avgångsvederlagets storlek beror på anställningstid inom bolaget samt ålder, men är aldrig lägre än motsvarande tolv månaders lön och aldrig högre än 24 månaders lön.

Eventuell inkomst som personen i fråga uppbär från anställning eller annan affärsverksamhet under den tid som ersättningen utgår medför en minskning av avgångsvederlaget med motsvarande belopp.

För VD och koncernchef samt övriga medlemmar i koncernledningen bygger avgångsvederlaget endast på grundlön och innefattar inte rörlig ersättning. Ingen av dem har möjlighet att själva utlösa avgångsvederlaget. Avgångsvederlag betalas endast ut om anställningen avslutas från bolagets sida.

Ersättningskommitté och övriga kommittéer
Under 2015 var Hans Stråberg, ordförande, Peter Wallenberg Jr och Anders Ullberg medlemmar i ersättningskommittén. Kommittén lade fram förslag på ersättning till VD och koncernchef för godkännande av styrelsen. Kommittén bistod också VD och koncernchef vid fastställande av ersättningen till övriga medlemmar i koncernledningen.

Revisionskommittén bestod av Ulla Litzén, ordförande, Staffan Bohman, Johan Forssell och Hans Stråberg.

Dessutom deltog Anders Ullberg, ordförande, Ulla Litzén och Hans Stråberg i en kommitté som arbetade med återköp och försäljning av Atlas Copco-aktier.

5. Anställda och personalkostnader, fortsättning

Personalsammansättning
Atlas Copco strävar efter utveckla lokalt ledarskap där bolaget verkar. Den geografiska spridningen för anställda och högre chefer utvecklas löpande. Eftersom Atlas Copco är kundfokuserat bolag arbetar 50% av alla anställda med marknadsföring, försäljning eller service.

Geografisk spridning av anställda, %	Anställda	Högre chefers nationalitet
Nordamerika	15	8
Sydamerika	7	4
Europa	43	70
Afrika/Mellanöstern	6	5
Asien/Australien	29	13
Summa	**100**	**100**

Anställda uppdelade i yrkeskategorier, %	2015	2014
Produktion	26	27
Marknadsföring	8	8
Försäljning och support	13	13
Service	29	29
Administration	17	16
Forskning och utveckling	7	7
Summa	**100**	**100**

6. Ersättning till revisorer

Revisionsarvoden och andra tjänster	2015	2014
Deloitte		
Revisionsarvode	69	58
Andra revisionstjänster än revisionsuppdraget	1	1
Övriga tjänster, skatt	9	6
Övriga tjänster, övrigt	4	4
Övriga revisionsföretag		
Revisionsarvode	5	6
Summa	**88**	**75**

Revisionsarvode avser revision av de finansiella rapporterna och räkenskaperna. För moderbolaget innefattar detta även styrelsens och VD:s förvaltning av verksamheten.

Andra revisionstjänster än revisionsuppdraget avser till exempel garantiförklaringar och bestyrkanderapport med begränsad säkerhet om Atlas Copcos hållbarhetsredovisning.

Skattetjänster inkluderar både rådgivning och granskning av efterlevnad inom skatteområdet.

Övriga tjänster utgörs huvudsakligen av konsulttjänster, till exempel ”due-diligence” i samband med förvärv.

På årsstämman 2015 valdes Deloitte till Gruppens revisor fram till årsstämman 2016.

7. Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader

Övriga rörelseintäkter	2015	2014
Erhållna provisioner	19	15
Intäkter från försäkringsverksamhet	162	151
Realisationsvinst vid försäljning av anläggningstillgångar	199	23
Realisationsvinst vid avyttring av verksamheter	10	–
Valutakursdifferenser, netto	–	213
Övriga rörelseintäkter	76	171
Summa	**466**	**573**

Övriga rörelsekostnader	2015	2014
Realisationsförlust vid försäljning av anläggningstillgångar	–79	–27
Valutakursdifferenser, netto	–66	–
Övriga rörelsekostnader	–91	–164
Summa	**–236**	**–191**

Realisationsresultatet vid försäljning av anläggningstillgångar innefattar en sale and leaseback-affär rörande lokaler i Sverige uppgående till en realisationsvinst om 127 och en realisationsförlust om –26. Se även not 28.

Ytterligare information om kostnader per kostnadsslag
Kostnad för sålda varor innefattar kostnader för varulager, se not 16, garantikostnader, miljöavgifter och transportkostnader.

Löner, ersättningar och arbetsgivaravgifter uppgick till 23 855 (20 826) varav kostnader för ersättningar efter avslutad anställning uppgick till 1 198 (941). Se not 5 för mer information.

Statliga stöd avseende kostnader har reducerat de tillhörande kostnaderna med 60 (49). Statliga stöd avseende tillgångar har redovisats som förutbetalda intäkter i balansräkningen och redovisas som intäkt över tillgångarnas nyttjandeperiod. Det kvarvarande värdet för dessa statliga stöd uppgick vid slutet av 2015 till 25 (38).

Rörelseresultatet inkluderar förändringar i valutakurser för leverantörsskulder och kundfordringar samt effekter av valutasäkring. I rörelseresultatet inkluderas också realiserat resultat för valutasäkringar 36 (62) som tidigare redovisats direkt i eget kapital. Årets avskrivningar och nedskrivningar uppgick till 4 347 (3 709). Se not 12 och 13 för mer information. Kostnader för forskning och utveckling uppgick till 3 287 (2 933).

8. Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter och kostnader	2015	2014
Ränteintäkter		
– likvida medel	249	142
– finansiella leasingfordringar	166	169
– övrigt	5	2
Realisationsvinst		
– övriga tillgångar	17	–
Finansiella intäkter	**437**	**313**
Räntekostnader		
– räntebärande skulder	–959	–855
– derivatinstrument för säkring av verkligt värde	–58	–69
– pensionsavsättningar, netto	–69	–46
– uppskjuten köpeskilling	–92	–42
Realisationsförlust		
– övriga tillgångar	–	–16
Förändring i verkligt värde – övriga skulder och räntebärande skulder	–9	–42
Valutakursförluster, netto	–134	–161
Nedskrivningar	–21	–6
Finansiella kostnader	**–1 342**	**–1 237**
Finansiella kostnader, netto	**–905**	**–924**

I ”Valutakursförluster, netto” ingår valutakursvinster om 987 (98) på finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet och valutakursförluster om 1 121 (259) på övriga skulder.
Ränteintäkter från likvida medel är högre på grund av att balanser i utländsk valuta har varit högre under året.

Se även not 27.

9. Skatter

Inkomstskatt	2015	2014
Aktuell skatt	–7 477	–4 169
Uppskjuten skatt	377	253
Summa	**–7 100**	**–3 916**

Nedan följer en avstämning av bolagens vägda genomsnittliga skatt utifrån de nationella skattesatserna för respektive land jämfört med faktisk total skatt:

	2015	2014
Resultat före skatt	18 823	16 091
Vägd genomsnittlig skatt utifrån nationella skattesatser	–5 439	–4 624
– i %	28.9	28.7
Skatteeffekt av:		
Ej avdragsgilla kostnader	–368	–430
Kupongskatt på utdelning	–251	–49
Ej skattepliktiga intäkter	891	1 420
Justeringar från tidigare år:		
– aktuell skatt	–2 132	–100
– uppskjuten skatt	190	–89
Effekter av utnyttjade underskottsavdrag	18	15
Förändring av skattesats, uppskjuten skatt	40	–6
Underskottsavdrag som inte värderats	–46	–47
Övriga poster	–3	–6
Inkomstskatt	**–7 100**	**–3 916**
Effektiv skatt i %	37.7	24.3

Den effektiva skattesatsen var 37.7% (24.3). Kupongskatt på utdelningar som uppgår till –251 (–49) avser avsättningar för ökade vinster i länder där Atlas Copco måste betala kupongskatt på överföring av vinster. Ej skattepliktiga intäkter på 891 (1 420) avser intäkter som inte beskattas eller som beskattas lägre på grund av lokala lagar i olika länder. Nettot för skatteärenden och skattetvister i olika länder uppgick till –2 132 (–100).

Tidigare ej aktiverade underskottsavdrag/outnyttjade skatteavdrag och temporära avdragsgilla skillnader som har redovisats mot aktuella skattekostnader uppgick till 18 (15). Inga väsentliga ej redovisade underskottsavdrag/outnyttjade skatteavdrag eller temporära skillnader har använts för att minska den uppskjutna skatten.

EU-kommissionens beslut om Belgiens skatteöverenskommelser
Den 11 januari meddelade EU-kommissionen sitt beslut att belgiska skatteöverenskommelser med multinationella företag med avseende på ”övervinster” ska betraktas som olagliga statliga stöd och att obetalda skatter ska återkrävas av den belgiska staten. Atlas Copco har haft en sådan skatteöverenskommelse sedan 2010.

Efter EU-kommissionens beslut har Atlas Copco gjort en avsättning på 2 802 för 2015. Beloppet täcker i sin helhet den potentiella skatteskulden för åren 2010–2015. Avsättningen för skatt avseende åren 2010–2014 ingår i nettobeloppet för skatteärenden och skattetvister, –2 132 (–100). Avsättningen för 2015 har ökat innevarande års skattekostnad.

I nedanstående tabell visas en avstämning av nettoförändringen i uppskjuten skatt från årets början till årets slut:

Förändringar i uppskjuten skatt	2015	2014
Vid årets början	422	–66
Rörelseförvärv	42	–821
Redovisat i årets resultat	377	253
Skatt på belopp redovisade i eget kapital	–494	1 011
Omklassificeringar	107	–
Omräkningsdifferenser	–128	45
Vid årets slut	**326**	**422**

9. Skatter, fortsättning

De uppskjutna skattefordringar och -skulder som redovisas i balansräkningen hänför sig till följande:

Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder	2015			2014		
	Tillgångar	Skulder	Netto	Tillgångar	Skulder	Netto
Immateriella tillgångar	155	2 243	–2 088	119	2 360	–2 241
Materiella anläggningstillgångar	295	659	–364	361	755	–394
Övriga finansiella tillgångar	12	29	–17	23	26	–3
Varulager	1 594	40	1 554	1 618	43	1 575
Kortfristiga fordringar	257	237	20	256	224	32
Rörelseskulder	778	93	685	736	53	683
Avsättningar	418	5	413	457	5	452
Ersättningar efter avslutad anställning	604	30	574	645	6	639
Räntebärande skulder	87	104	–17	265	–	265
Underskottsavdrag	224	–	224	220	–	220
Övriga poster [1]	10	668	–658	13	819	–806
Uppskjutna skattefordringar/-skulder	**4 434**	**4 108**	**326**	**4 713**	**4 291**	**422**
Kvittning fordringar/skulder	–2 611	–2 611	–	–3 164	–3 164	–
Uppskjutna skattefordringar/-skulder, netto	**1 823**	**1 497**	**326**	**1 549**	**1 127**	**422**

[1] Övriga poster består framför allt av skatteavdrag som inte är hänförliga till en viss balanspost.

Uppskjutna skattefordringar avseende balanserade underskottsavdrag redovisas i den mån det är sannolikt att den tillhörande skatteförmånen realiseras genom framtida skattepliktiga resultat. I den mån det inte är sannolikt att det kommer att finnas skattepliktiga resultat, mot vilka de skattemässiga avdragen kan utnyttjas, redovisas inte någon uppskjuten skattefordran. Per 31 december uppgick Gruppens balanserade underskottsavdrag till totalt 4 715 (4 079), varav uppskjutna skattefordringar om 1 074 (861) redovisades. Skattemässigt värde på de redovisade balanserade underskottsavdragen uppgick till 224 (220). Det finns inga förfallodatum för utnyttjande av större delen av de underskottsavdrag för vilka uppskjutna skattefordringar har redovisats.

Balanserade underskottsavdrag för vilka ingen uppskjuten skatt har redovisats förfaller enligt nedanstående tabell:

	2015	2014
Förfaller efter 1–2 år	24	19
Förfaller efter 3–4 år	1 030	522
Förfaller efter 5–6 år	50	549
Inget förfallodatum	2 537	2 128
Summa	**3 641**	**3 218**

Förändringar i temporära skillnader under året som har redovisats i resultaträkningen hänför sig till följande:

	2015	2014
Immateriella tillgångar	203	–21
Materiella anläggningstillgångar	29	23
Övriga finansiella tillgångar	16	–13
Varulager	9	–153
Kortfristiga fordringar	–9	64
Rörelseskulder	32	159
Avsättningar	58	11
Ersättningar efter avslutad anställning	–43	46
Räntebärande skulder	–25	86
Övriga poster	98	55
Förändringar på grund av temporära skillnader	**368**	**257**
Underskottsavdrag	9	–4
Redovisat i årets resultat	**377**	**253**

10. Övrigt totalresultat

Övrigt totalresultat för året	2015			2014		
	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
Hänförliga till moderbolagets ägare						
Poster som inte kommer att återföras till resultaträkningen						
Omvärderingar av förmånsbestämda planer	662	–124	538	–759	194	–565
Poster som kan komma att återföras till resultaträkningen						
Omräkningsdifferenser utlandsverksamheter	–1 374	–295	–1 669	5 661	449	6 110
Säkring av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter	681	–150	531	–1 052	231	–821
Säkring av kassaflöde	68	–12	56	–199	31	–168
Justering för belopp som överförts till redovisat värde på förvärvade verksamheter	–	–	–	81	–	81
Summa övrigt totalresultat	**37**	**–581**	**–544**	**3 732**	**905**	**4 637**
Hänförliga till innehav utan bestämmande inflytande						
Omräkningsdifferenser utlandsverksamheter	4	–	4	26	–	26
Summa övrigt totalresultat	**41**	**–581**	**–540**	**3 758**	**905**	**4 663**

11. Resultat per aktie

Belopp i SEK	Resultat per aktie före utspädning		Resultat per aktie efter utspädning	
	2015	2014	2015	2014
Resultat per aktie	9.62	10.01	9.58	9.99

Beräkningen av resultat per aktie ovan baseras på resultat och antalet aktier enligt nedan.

Årets resultat hänförligt till moderbolagets ägare	2015	2014
Årets resultat	11 717	12 169

Genomsnittligt antal utestående aktier	2015	2014
Vägt genomsnittligt antal utestående aktier före utspädning	1 217 420 945	1 215 605 904
Effekt av personaloptioner	1 286 968	988 378
Vägt genomsnittligt antal utestående aktier efter utspädning	**1 218 707 913**	**1 216 594 282**

Instrument med potentiell utspädningseffekt
Per den 31 december 2015 hade Atlas Copco sex utestående personaloptionsprogram, varav lösenpriset, inklusive justering för återstående intjäningskostnader, för 2014 och 2015 års program översteg genomsnittlig aktiekurs för A-aktier, SEK 238.7 per aktie. Dessa program anses därför sakna utspädningseffekt och har undantagits från beräkningen av resultat per aktie efter utspädning. Om genomsnittlig aktiekurs i framtiden överstiger lösenpriset, justerat enligt ovan, kommer dessa optioner att ge upphov till utspädning. Det inlösenförfarande som godkändes av årsstämman 2015, varigenom varje aktie delades upp i en stamaktie och en inlösenaktie som därefter automatiskt löstes in, hade inte någon inverkan på det genomsnittliga antalet aktier.

12. Immateriella tillgångar

Prövning av nedskrivningsbehov för kassagenererande enheter innehållande goodwill och för immateriella tillgångar med obestämbara nyttjandeperioder
Prövningarna av nedskrivningsbehoven (inklusive känslighetsanalyser) görs per 30 september varje år.

Aktuell goodwill följs upp av företagsledningen på affärsområdesnivå. Goodwill har därför prövats för nedskrivningsbehov på affärsområdesnivå med undantag för vad som anges nedan.

Verksamheter som förvärvades under 2015, liksom under tidigare år, och deras respektive kassaflöden har i de flesta fall kort tid efter förvärvet integrerats med Atlas Copcos övriga verksamhet. I de fall där de förvärvade verksamheterna ännu inte är integrerade, och följaktligen följs upp separat, prövas den tillhörande goodwillens nedskrivningsbehov separat. Atlas Copco förvärvade Edwards-gruppen den 9 januari 2014. Goodwill och immateriella tillgångar har inkluderats i Kompressortekniks värden. I år liksom föregående år har deras värden även prövats separat.

De kassagenererande enheternas återvinningsvärden har beräknats som nyttjandevärde baserat på företagsledningens femårsprognos för nettokassaflöde där de viktigaste antagandena är intäkter, rörelseresultat, rörelsekapital och investeringar.

Alla antaganden om femårsprognosen görs individuellt för varje affärsområde utifrån dess marknadsposition samt respektive marknads egenskaper och utveckling. Prognoserna representerar företagsledningens bedömning och bygger på både externa och interna källor. För perioden efter fem år uppskattas den årliga tillväxten till 3%. Gruppens vägda genomsnittliga kapitalkostnad för 2015 var 8% (8) efter skatt (cirka 10.5% (10.5) före skatt) och har använts som diskonteringsränta vid fastställande av återvinningsvärdena. Alla affärsområden väntas generera en avkastning som ligger klart över de värden som prövas, vilket inkluderar känslighetsanalyser/”worst case-scenarier”.

I nedanstående tabell presenteras det redovisade värdet för goodwill och varumärken med obestämbara nyttjandeperioder fördelat på affärsområden.

Redovisat värde för goodwill och immateriella tillgångar med obestämbara nyttjandeperioder uppdelat på kassagenererande enheter:

	2015		2014	
	Varumärken	Goodwill	Varumärken	Goodwill
Kompressorteknik	1 169	9 815	1 098	9 343
Industriteknik	–	4 135	–	3 989
Gruv- och bergbrytningsteknik	–	1 483	–	1 481
Bygg- och anläggningsteknik	1 225	5 089	1 225	5 107
Summa	**2 394**	**20 522**	**2 323**	**19 920**

Varunamnen Edwards i divisionen Vacuum Solutions och Dynapac i divisionen Road Construction Equipment representerar starka varunamn som har använts under lång tid i sina respektive branscher. Företagsledningens avsikt är att dessa varunamn ska användas under en icke tidsbestämd period. Förutom bedömningen av framtida efterfrågan och lönsamhet i verksamheten kan framtida beslut om marknadsföringsstrategi som omfattar varunamnen påverka det redovisade värdet av dessa immateriella tillgångar.

Av- och nedskrivningar av immateriella tillgångar redovisas i följande poster i resultaträkningen:

	2015		2014	
	Internt upparbetade	Förvärvade	Internt upparbetade	Förvärvade
Kostnad för sålda varor	18	33	16	32
Marknadsföringskostnader	17	548	16	458
Administrationskostnader	58	58	53	43
Forsknings- och utvecklingskostnader	616	299	420	266
Övriga rörelsekostnader	–	–	–	7
Summa	**709**	**938**	**505**	**806**

Nedskrivningar av immateriella tillgångar uppgick till 142 (106), varav 130 (76) redovisades som forsknings- och utvecklingskostnader i resultaträkningen och 3 (23) redovisades som marknadsföringskostnader. Av redovisade nedskrivningar avsåg 127 (57) aktiverade utvecklingskostnader för avvecklade projekt.

12. Immateriella tillgångar, fortsättning

2015	Internt upparbetade immateriella tillgångar		Förvärvade immateriella tillgångar					
	Produkt-utveckling	Övriga teknik- och kontraktsbaserade	Produkt-utveckling	Varumärken	Marknads- och kundrelaterade	Övriga teknik- och kontraktsbaserade	Goodwill	Summa
Anskaffningsvärde								
Vid årets början	5 485	1 278	96	3 742	5 157	4 658	19 957	40 373
Investeringar	875	148	–	–	–	145	–	1 168
Rörelseförvärv	–	–	–	3	–118	48	76	9
Avyttringar av verksamheter	–	–	–	–16	–11	–14	–20	–61
Avyttringar och utrangeringar	–264	–62	–	–	–47	–37	–	–410
Omklassificeringar	15	1	–27	–	–	–9	–	–20
Omräkningsdifferenser	–66	–26	–	85	153	114	545	805
Vid årets slut	**6 045**	**1 339**	**69**	**3 814**	**5 134**	**4 905**	**20 558**	**41 864**
Av- och nedskrivningar								
Vid årets början	3 094	537	59	631	1 626	1 192	37	7 176
Periodens avskrivningar	487	94	–	120	428	376	–	1 505
Periodens nedskrivningar	128	–	–	–	3	11	–	142
Avyttringar av verksamheter	–	–	–	–13	–11	–6	–	–30
Avyttringar och utrangeringar	–263	–62	–	–	–47	–28	–	–400
Omklassificeringar	37	–3	–30	–	–	–7	–	–3
Omräkningsdifferenser	–49	–4	–2	–3	20	–7	–1	–46
Vid årets slut	**3 434**	**562**	**27**	**735**	**2 019**	**1 531**	**36**	**8 344**
Redovisade värden								
Vid årets början	2 391	741	37	3 111	3 531	3 466	19 920	33 197
Vid årets slut	**2 611**	**777**	**42**	**3 079**	**3 115**	**3 374**	**20 522**	**33 520**

2014	Internt upparbetade immateriella tillgångar		Förvärvade immateriella tillgångar					
	Produkt-utveckling	Övriga teknik- och kontraktsbaserade	Produkt-utveckling	Varumärken	Marknads- och kundrelaterade	Övriga teknik- och kontraktsbaserade	Goodwill	Summa
Anskaffningsvärde								
Vid årets början	4 604	972	67	2 421	2 202	1 705	10 865	22 836
Investeringar	769	250	30	–	–	138	–	1 187
Rörelseförvärv	–	–	–	1 010	2 291	2 311	7 078	12 690
Avyttringar och utrangeringar	–132	–10	–	–29	–1	–46	–	–218
Omklassificeringar	–	–4	–	1	–1	2	–	–2
Omräkningsdifferenser	244	70	–1	339	666	548	2 014	3 880
Vid årets slut	**5 485**	**1 278**	**96**	**3 742**	**5 157**	**4 658**	**19 957**	**40 373**
Av- och nedskrivningar								
Vid årets början	2 634	441	61	471	1 111	812	27	5 557
Periodens avskrivningar	383	65	6	107	339	305	–	1 205
Periodens nedskrivningar	57	–	–3	20	4	21	7	106
Avyttringar och utrangeringar	–119	–9	–	–29	–1	–45	–	–203
Omklassificeringar	4	13	–4	–	–1	–10	–	2
Omräkningsdifferenser	135	27	–1	62	174	109	3	509
Vid årets slut	**3 094**	**537**	**59**	**631**	**1 626**	**1 192**	**37**	**7 176**
Redovisade värden								
Vid årets början	1 970	531	6	1 950	1 091	893	10 838	17 279
Vid årets slut	**2 391**	**741**	**37**	**3 111**	**3 531**	**3 466**	**19 920**	**33 197**

Övriga teknik- och kontraktsbaserade immateriella tillgångar innefattar datorprogram, patent och kontraktsbaserade rättigheter såsom licenser och franchiseavtal. Alla immateriella tillgångar, förutom goodwill och varumärken med obestämbara nyttjandeperioder, skrivs av.

För information om principer för av- och nedskrivningar, se not 1.

Se not 2 för information om rörelseförvärv.

13. Materiella anläggningstillgångar

2015	Byggnader och mark	Maskiner och inventarier	Pågående nyanläggningar och förskott	Summa	Hyresmaskiner
Anskaffningsvärde					
Vid årets början	6 173	13 739	674	20 586	6 013
Investeringar	117	837	797	1 751	1 300
Rörelseförvärv	–5	18	–	13	74
Avyttringar av verksamheter	–	–21	–	–21	–
Avyttringar och utrangeringar	–513	–1 054	–	–1 567	–757
Omklassificeringar	91	515	–707	–101	–463
Omräkningsdifferenser	–41	–227	6	–262	–81
Vid årets slut	**5 822**	**13 807**	**770**	**20 399**	**6 086**
Av- och nedskrivningar					
Vid årets början	2 376	8 777	–	11 153	2 836
Periodens avskrivningar	253	1 438	–	1 691	1 004
Periodens nedskrivningar	3	–	–	3	2
Avyttringar av verksamheter	–	–19	–	–19	–
Avyttringar och utrangeringar	–243	–891	–	–1 134	–498
Omklassificeringar	–32	–5	–	–37	–286
Omräkningsdifferenser	–38	–167	–	–205	–48
Vid årets slut	**2 319**	**9 133**	**–**	**11 452**	**3 010**
Redovisade värden					
Vid årets början	3 797	4 962	674	9 433	3 177
Vid årets slut	**3 503**	**4 674**	**770**	**8 947**	**3 076**

2014	Byggnader och mark	Maskiner och inventarier	Pågående nyanläggningar och förskott	Summa	Hyresmaskiner
Anskaffningsvärde					
Vid årets början	4 538	11 772	449	16 759	4 707
Investeringar	185	831	573	1 589	1 724
Rörelseförvärv	779	770	251	1 800	3
Avyttringar av verksamheter	–7	–	–12	–19	–
Avyttringar och utrangeringar	–48	–1 012	–	–1 060	–651
Omklassificeringar	187	399	–642	–56	–341
Omräkningsdifferenser	539	979	55	1 573	571
Vid årets slut	**6 173**	**13 739**	**674**	**20 586**	**6 013**
Av- och nedskrivningar					
Vid årets början	1 936	7 916	–	9 852	2 287
Periodens avskrivningar	226	1 277	–	1 503	892
Periodens nedskrivningar	–	3	–	3	–
Avyttringar och utrangeringar	–36	–940	–	–976	–390
Omklassificeringar	58	–70	–	–12	–224
Omräkningsdifferenser	192	591	–	783	271
Vid årets slut	**2 376**	**8 777**	**–**	**11 153**	**2 836**
Redovisade värden					
Vid årets början	2 602	3 856	449	6 907	2 420
Vid årets slut	**3 797**	**4 962**	**674**	**9 433**	**3 177**

För information om principer för avskrivningar se not 1.

14. Andelar i intresseföretag och joint ventures

Ackumulerade värden på kapitalandelar	2015	2014
Vid årets början	115	101
Utdelning	–2	–3
Årets resultat efter skatt	7	7
Omräkningsdifferenser	5	10
Vid årets slut	**125**	**115**

[1] Atlas Copcos procentuella andel av varje innehav representerar både ägarandel och röster.

Sammanfattning av finansiell information för intresseföretag och joint ventures	Land	Tillgångar	Skulder	Eget kapital	Intäkter	Årets resultat	Gruppens andel, % [1]
2015							
Intresseföretag							
Qingdao Qianshao Pneumatic Tool Manufacturing Tech Ltd.	Kina	69	17	52	53	–	25
Shenzen Nectar Engineering & Equipment Co. Ltd.	Kina	135	66	69	131	8	25
Yanggu Wuyue Special Steel Co.Ltd.	Kina	1 064	1 303	–239	134	–97	25
Reintube S.L.	Spanien	6	4	2	12	–	47
Joint ventures							
Toku-Hanbai Group	Japan	349	159	190	631	10	50
2014							
Intresseföretag							
Qingdao Qianshao Pneumatic Tool Manufacturing Tech Ltd.	Kina	65	14	51	45	–1	25
Shenzen Nectar Engineering & Equipment Co. Ltd.	Kina	90	30	60	89	3	25
Yanggu Wuyue Special Steel Co.Ltd.	Kina	827	970	–143	109	–80	25
Reintube S.L.	Spanien	8	6	2	14	–	47
Joint ventures							
Toku-Hanbai Group	Japan	327	151	176	631	13	50

Ovanstående tabell bygger på de senaste tillgängliga finansiella rapporterna från intresseföretag och joint ventures. Gruppen har slutat redovisa sin del av förluster i Yanggu Wuyue Special Steel Co. Ltd. Den oredovisade delen av förluster för 2015 uppgår till –24 (–20). Ackumulerade oredovisade förluster uppgår till –63, beräknade enligt balansdagskurs för december.

15. Övriga finansiella tillgångar

Verkligt värde för finansiella instrument under övriga finansiella tillgångar, förutom investeringar som hålls till förfall, motsvarar det redovisade värdet.

	2015	2014
Anläggningstillgångar		
Förvaltningstillgångar överstigande pensionsåtaganden (not 23)	396	100
Derivat		
– som innehas för handel	1	–
– identifierade för säkringsredovisning	102	160
Investeringar som kan säljas	3	2
Investeringar som hålls till förfall	167	190
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet	124	–
Finansiella tillgångar klassificerade som lånefordringar och kundfordringar		
– finansiella leasingfordringar	423	397
– övriga finansiella fordringar	913	961
Vid årets slut	**2 129**	**1 810**
Omsättningstillgångar		
Investeringar som hålls till förfall	25	172
Finansiella tillgångar klassificerade som lånefordringar och kundfordringar		
– finansiella leasingfordringar	460	502
– övriga finansiella fordringar	1 091	1 476
Vid årets slut	**1 576**	**2 150**

Se not 22 för information om finansiella leasingavtal och not 27 för information om derivat och kreditrisk.

16. Varulager

	2015	2014
Råmaterial	984	1 108
Produkter i arbete	2 600	2 622
Halvfabrikat	3 936	4 567
Färdigvaror	9 386	10 067
Vid årets slut	**16 906**	**18 364**

I kostnad för sålda varor ingår avsättningar för inkurans och andra nedskrivningar av varulagret med 1 128 (861). Återföringar av tidigare gjorda nedskrivningar, som redovisats i resultaträkningen, uppgick till 381 (294). Tidigare nedskrivningar har återförts till följd av förbättrade marknadsvillkor på vissa marknader.

Det belopp för varor i lager som redovisats som kostnad uppgick till 47 244 (44 890). Varor i lager som ställts som säkerhet för skulder uppgick till – (60). Se även not 26.

17. Kundfordringar

Verkligt värde för kundfordringar motsvarar det redovisade värdet. Kundfordringar kategoriseras som låne- och kundfordringar.

Avsättningar för osäkra kundfordringar	2015	2014
Avsättningar vid årets början	939	759
Rörelseförvärv och avyttringar	1	33
Avsättningar redovisade för potentiella värdeminskningar	616	393
Belopp använda för fastställda värdeminskningar	–267	–176
Upplösning av ej nödvändiga avsättningar	–213	–160
Ändring i diskonterade belopp	2	–1
Omräkningsdifferenser	–25	91
Vid årets slut	**1 053**	**939**

Kundfordringar om 19 552 (19 903) redovisas netto efter avsättningar för osäkra fordringar och andra nedskrivningar uppgående till 1 053 (939).

Avsättningar för osäkra fordringar samt nedskrivningar som har redovisats i resultaträkningen uppgick till 616 (394).

Se not 27 för information om kreditrisker.

18. Övriga fordringar

Verkligt värde för övriga fordringar motsvarar det redovisade värdet.

	2015	2014
Derivat		
– som innehas för handel	252	134
– identifierade för säkringsredovisning	71	32
Finansiella tillgångar klassificerade som lånefordringar och kundfordringar		
– övriga fordringar	2 511	2 789
– upplupna intäkter	2 210	1 869
Förutbetalda kostnader	740	808
Vid årets slut	**5 784**	**5 632**

Övriga fordringar består främst av momsfordringar och förskott till leverantörer. Upplupna intäkter avser främst service- och entreprenadkontrakt. Förutbetalda kostnader inkluderar poster såsom hyror, försäkring, räntor, IT- och personalkostnader.

Se not 27 för information om Gruppens derivat.

19. Likvida medel

Verkligt värde för likvida medel motsvarar det redovisade värdet. Likvida medel klassificeras som låne- och kundfordringar.

	2015	2014
Kassa och bank	4 468	6 184
Kortfristiga likvida placeringar	4 393	3 220
Vid årets slut	**8 861**	**9 404**

Under 2015 hade likvida medel en uppskattad genomsnittlig effektiv ränta på 1.47% (0.69). Uppskattad genomsnittlig effektiv ränta har ökat på grund av större placeringar i valutor med högre räntor. Garanterade men outnyttjade kreditfaciliteter uppgick till MEUR 1 740 (1 460) vilket motsvarar MSEK 15 892 (13 932).

Se även not 27.

20. Eget kapital

Utestående aktier	2015 A-aktier	2015 B-aktier	2015 Summa	2014 A-aktier	2014 B-aktier	2014 Summa
Vid årets början	839 394 096	390 219 008	1 229 613 104	839 394 096	390 219 008	1 229 613 104
Aktiesplit 2:1	839 394 096	390 219 008	1 229 613 104	–	–	–
	1 678 788 192	**780 438 016**	**2 459 226 208**	**839 394 096**	**390 219 008**	**1 229 613 104**
Inlösen av aktier	–827 726 884	–389 717 629	–1 217 444 513	–	–	–
Inlösen av aktier som innehafts av Atlas Copco	–11 667 212	–501 379	–12 168 591	–	–	–
Antal aktier vid årets slut	**839 394 096**	**390 219 008**	**1 229 613 104**	**839 394 096**	**390 219 008**	**1 229 613 104**
– varav innehas av Atlas Copco	–13 123 103	–393 879	–13 516 982	–11 111 707	–501 379	–11 613 086
Summa utestående aktier vid årets slut	**826 270 993**	**389 825 129**	**1 216 096 122**	**828 282 389**	**389 717 629**	**1 218 000 018**

Per 31 december 2015 uppgick Atlas Copco AB:s aktiekapital till SEK 786 008 190 fördelat på 1 229 613 104 aktier, var och en med ett kvotvärde på cirka SEK 0.64 (0.64). A-aktier berättigar innehavaren till rösträtt vid årsstämman med en röst per aktie och B-aktier berättigar innehavaren till rösträtt med en tiondels röst per aktie.

Återköp/avyttring av aktier	Antal aktier 2015	Mandat från årsstämman 2015 apr–dec	Mandat från årsstämman 2014 jan–mar	Antal aktier 2014	Mandat från årsstämman 2014 apr–dec	Mandat från årsstämman 2013 jan–mar	Anskaffningsvärde som påverkar eget kapital 2015	Anskaffningsvärde som påverkar eget kapital 2014
Vid årets början	11 613 086			16 060 191			1 556	2 152
Återköp av A-aktier	5 500 000	1 900 000	3 600 000	–	–	–	1 380	–
Avyttring av A-aktier	–3 488 604	–820 902	–2 667 702	–4 303 105	–3 162 080	–1 141 025	–552	–586
Avyttring av B-aktier	–107 500	–107 500	–	–144 000	–144 000	–	–7	–10
Vid årets slut	**13 516 982**			**11 613 086**			**2 377**	**1 556**
Andel av utestående aktier	1.1 %			1.0 %				

Atlas Copco har genererat betydande kassaflöden på senare år, vilket har lett till en stark finansiell ställning. I syfte att justera Gruppens kapitalstruktur utan att äventyra förmågan att finansiera ytterligare tillväxt godkände årsstämman 2015 ett inlösenförfarande vilket medförde att följande transaktioner genomfördes 2015:

- Aktiesplit avseende varje A- och B-aktie till en stamaktie och en inlösenaktie.
- Minskning av aktiekapitalet för återbetalning till aktieägarna genom inlösen av 1 229 613 104 inlösenaktier för SEK 6.00 per aktie. Det motsvarar en total värdeöverföring till aktieägarna om SEK 7 304 667 078, med beaktande av att 12 168 591 aktier innehades av Atlas Copco och därmed inte var berättigade till återbetalning.
- Ökning av aktiekapitalet med MSEK 393 genom en fondemission varigenom bolagets fria eget kapital användes.

Årsstämman 2015 godkände ett mandat för styrelsen att återköpa och sälja A-aktier och B-aktier på Nasdaq Stockholm i syfte att uppfylla förpliktelserna enligt det resultatbaserade optionsprogrammet. Mandatet gäller fram till nästa årsstämma och tillåter:

- Köp av högst 3 800 000 A-aktier, varav högst 3 500 000 kan överlåtas till innehavare av personaloptioner enligt det resultatbaserade optionsprogrammet 2015.
- Köp av högst 70 000 A-aktier, för senare försäljning på marknaden i samband med betalning till styrelseledamöter som har valt att ta emot syntetiska aktier som en del av sitt styrelsearvode.
- Försäljning av högst 30 000 A-aktier för att täcka kostnader relaterade till tidigare utfärdade syntetiska aktier till styrelseledamöter.
- Försäljning av högst 8 100 000 A-aktier och B-aktier för att täcka förpliktelser enligt de resultatbaserade optionsprogrammen 2010, 2011 och 2012.

Årsstämman 2014 godkände ett mandat för styrelsen att återköpa och sälja A-aktier och B-aktier på Nasdaq Stockholm i syfte att uppfylla förpliktelserna enligt det resultatbaserade optionsprogrammet. Mandatet gäller fram till nästa årsstämma och tillåter:

- Köp av högst 4 800 000 A-aktier, varav högst 3 500 000 kan överlåtas till innehavare av personaloptioner enligt det resultatbaserade optionsprogrammet 2014.
- Köp av högst 70 000 A-aktier, för senare försäljning på marknaden i samband med betalning till styrelseledamöter som har valt att ta emot syntetiska aktier som en del av sitt styrelsearvode.
- Försäljning av högst 55 000 A-aktier för att täcka kostnader relaterade till tidigare utfärdade syntetiska aktier till styrelseledamöter.
- Försäljning av högst 8 800 000 A-aktier och B-aktier för att täcka förpliktelser enligt de resultatbaserade optionsprogrammen 2009, 2010 och 2011.

Återköp och försäljning styrs vid varje given tidpunkt av marknadsvillkor, myndigheters begränsningar och bolagets kapitalstruktur. Under 2015 återköptes 5 500 000 A-aktier medan 3 488 604 A-aktier och 107 500 B-aktier avyttrades enligt mandaten från årsstämmorna 2014 och 2015. Mer information om återköpen och försäljningarna enligt årsstämmans mandat finns i tabellen ovan. A-aktierna innehas för att kunna användas i personaloptionsprogrammen för åren 2011–2015. B-aktierna som innehas kan avyttras över tid för att täcka kostnader avseende optionsprogrammen, däribland sociala avgifter, kontantregleringar eller utfall av andra incitamentslösningar i länder där tilldelning av aktieoptioner inte är lämplig. Totalt antal A-aktier och B-aktier som innehas av Atlas Copco redovisas i tabellen ovan.

Reserver
Konsoliderat eget kapital innefattar vissa reserver som beskrivs nedan:

Säkringsreserv
Säkringsreserven består av den effektiva delen av nettoförändringar i verkligt värde för vissa instrument som används för kassaflödessäkringar.

Omräkningsreserv
Omräkningsreserven består av alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av utlandsverksamheters finansiella rapporter, omräkning av koncerninterna fordringar på eller skulder till utlandsverksamheter som i allt väsentligt är del av nettoinvesteringen i utlandsverksamheter samt från omräkning av skulder som säkrar bolagets nettoinvesteringar i utlandsverksamheter.

Innehav utan bestämmande inflytande
Innehav utan bestämmande inflytande uppgår till 159 (178). Fem dotterföretag, däribland Shandong Rock Drilling Tools Co. Ltd och Atlas Copco (India) Ltd., har innehav utan bestämmande inflytande. Inget av dessa innehav har någon väsentlig betydelse för Gruppen.

Vinstdisposition
Styrelsen föreslår en utdelning på SEK 6.30 (6.00) per aktie, totalt SEK 7 661 405 569 om aktier som bolaget ägde per 31 december 2015 undantas. För ytterligare information, se vinstdisposition på sidan 19.

Den föreslagna utdelningen för 2014 på SEK 6.00 per aktie som beslutades av årsstämman den 28 april 2015 har i enlighet med detta beslut utbetalats av Atlas Copco AB. Total utbetald utdelning uppgick till SEK 7 304 781 228.

21. Räntebärande skulder

	Förfall	Återköpt nominellt belopp	2015 Redovisat värde	2015 Verkligt värde	2014 Redovisat värde	2014 Verkligt värde
Långfristiga						
Medium Term Note Program MEUR 500	2019		4 567	4 823	4 771	5 076
Medium Term Note Program MEUR 500	2023		4 545	4 937	4 746	5 191
Kapitalmarknadslån MUSD 800	2017		6 897	7 173	6 635	7 088
Kapitalmarknadslån MUSD 150	2019	MUSD 7.5	1 190	1 475	1 117	1 446
Bilaterala lån EIB MEUR 275	2019		2 512	2 561	2 624	2 693
Bilaterala lån NIB MEUR 180	2024		1 827	1 908	1 718	1 803
Övriga banklån			304	304	405	405
Avgår: kortfristig del av långfristiga lån			–127	–127	–52	–52
Summa långfristiga obligationer och lån			**21 715**	**23 054**	**21 964**	**23 650**
Skulder avseende finansiella leasingavtal			108	108	109	109
Övriga finansiella skulder			65	65	109	109
Summa långfristiga räntebärande skulder			**21 888**	**23 227**	**22 182**	**23 868**
Kortfristiga						
Kortfristig del av långfristiga lån			127	127	52	52
Kortfristiga lån			909	909	2 163	2 163
Skulder avseende finansiella leasingavtal			65	65	69	69
Summa kortfristiga räntebärande skulder			**1 101**	**1 101**	**2 284**	**2 284**
Vid årets slut			**22 989**	**24 328**	**24 466**	**26 152**

Skillnaden mellan redovisat värde och verkligt värde hänger samman med värderingsmetoden eftersom vissa skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde och inte till verkligt värde. Förändringar i räntenivåer och kreditmarginaler skapar skillnaden mellan verkligt värde och upplupet anskaffningsvärde. Se not 27 för mer information om Gruppens exponering för ränte- och valutakursrisker.

Under 2015 har Atlas Copco utökat det bilaterala lånet från Nordiska Investeringsbanken om MEUR 180 till MEUR 200. I januari 2015 ingick Atlas Copco AB ett låneavtal med Europeiska Investeringsbanken om MEUR 300. För tillfället är denna facilitet inte utnyttjad. Perioden för utnyttjande av faciliteten har under året förlängts till juli 2016. Om faciliteten inte används före detta datum kommer den att förfalla.

Kreditfaciliteterna om MEUR 640 och MEUR 800 har under 2015 förlängts till 2020 respektive 2021.

Atlas Copco har kreditbetyget A (A) från Standard & Poor's Corporation och A (A) från Fitch Ratings avseende långfristig upplåning. Låneavtal och garanterade kreditlinjer innehåller inte några restriktioner utöver standardåtaganden avseende lika ställning och ställande av säkerhet.

Gruppens kreditfaciliteter presenteras i tabellen nedan.

Kreditfaciliteter	Nominellt belopp	Förfall	Utnyttjat
Medium Term Note Program [1, 3]	MUSD 3 000	–	MUSD 1 750
Företagscertifikat [1, 2]	MSEK 18 004	–	–
Kreditfacilitet	MEUR 640	2020	–
Kreditfacilitet	MEUR 800	2021	–
Garanterad men ej nyttjad kredit, EIB	MEUR 300	2016	–
Motsvarande i SEK	**MSEK 58 948**		**MSEK 14 614**

1) Kapitalmarknadsfinansiering. Räntan baseras på marknadsvillkoren vid den tidpunkt när kreditfaciliteten utnyttjas. Förfallodatum fastställs när kreditfaciliteten utnyttjas.
2) De maximala belopp som finns tillgängliga inom ramen för dessa program är MUSD 1 000, MEUR 400 och MSEK 6 000, motsvarande totalt MSEK 18 004 (17 656).
3) Utnyttjade nominella belopp är MEUR 1 600 (1 600), vilket motsvarar MUSD 1 750 (1 948).

Gruppens kort- och långfristiga räntebärande skulder är fördelade på de valutor som visas i tabellen nedan.

Valuta	2015 Lokal valuta (miljoner)	2015 MSEK	2015 %	2014 Lokal valuta (miljoner)	2014 MSEK	2014 %
EUR	1 512	13 811	60	1 464	13 970	58
SEK	27	27	–	29	29	–
USD	983	8 208	36	1 197	9 384	38
Övrigt	–	943	4	–	1 083	4
Summa		**22 989**	**100**		**24 466**	**100**

I tabellen nedan visas förfallostrukturen för Gruppens räntebärande skulder inklusive effekten av ränteswappar.

Förfall	Fast	Rörlig [1]	Redovisat värde	Verkligt värde
2016	–	1 101	1 101	1 101
2017	5 173	2 021	7 194	7 470
2018	–	33	33	33
2019	8 269	11	8 280	8 870
2020	–	5	5	5
2021	–	2	2	2
2022	–	1	1	1
2023	4 545	1	4 546	4 938
2024	–	1 827	1 827	1 908
Total	**17 987**	**5 002**	**22 989**	**24 328**

1) Rörlig ränta i tabellen är lån med räntesättning var sjätte månad eller oftare.

22. Leasingavtal

Operationella leasingavtal – leasetagare

Leasingkostnaderna för tillgångar som hyrs enligt operationella leasingavtal uppgick till 974 (925) och härrörde främst från hyrda lokaler, maskiner, dator- och kontorsutrustning. Operationella leasingavtal för kontor och fabriker löper vanligen på 10–15 år. Ett begränsat antal operationella leasingavtal omfattas av möjlighet att förvärva objektet och förlänga avtalet för maskiner samt möjlighet att förlänga avtalet för lokaler. Summa leasingkostnader innefattar minimileaseavgifter på 921 (865), variabla avgifter på 71 (72) och leasingintäkter avseende objekt som vidareuthyrts på 19 (12). Framtida betalningar för icke uppsägningsbara operationella leasingavtal förfaller enligt följande:

	2015	2014
Inom ett år	749	731
Mellan ett och fem år	1 478	1 348
Senare än fem år	649	550
Summa	**2 876**	**2 629**

Betalningar avseende framtida minimiavgifter för objekt som vidareuthyrs förväntas inflyta med totalt 16 (27).

Leasingkostnader enligt operationella leasingavtal – leasetagare

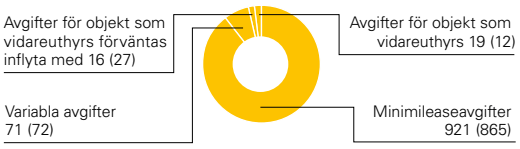

Operationella leasingavtal – leasegivare

Atlas Copco har utrustning som hyrs ut till kunder enligt operationella leasingavtal. Långsiktiga operationella leasingavtal finansieras och administreras av Atlas Copco Customer Finance samt av vissa andra dotterföretag. Framtida betalningar för icke uppsägningsbara operationella leasingavtal förfaller enligt följande:

	2015	2014
Inom ett år	449	370
Mellan ett och fem år	260	310
Senare än fem år	52	95
Summa	**761**	**775**

Variabla avgifter som redovisas som intäkter uppgick till 78 (44).

Finansiella leasingavtal – leasetagare

Tillgångar nyttjade under finansiella leasingavtal	Maskiner och inventarier	Hyresmaskiner
Redovisat värde vid årets början, 2015	151	14
Redovisat värde vid årets slut, 2015	136	42
Redovisat värde vid årets början, 2014	112	8
Redovisat värde vid årets slut, 2014	151	14

Tillgångar som nyttjas enligt finansiella leasingavtal består i första hand av fordon. Ett begränsat antal finansiella leasingavtal omfattas av både möjlighet att förvärva objektet och förlänga avtalet.

Framtida betalningar avseende tillgångar nyttjade enligt finansiella leasingavtal förfaller enligt följande:

	2015			2014		
	Minimilease-avgifter	Ränta	Kapitalbelopp	Minimilease-avgifter	Ränta	Kapitalbelopp
Inom ett år	74	9	65	75	6	69
Mellan ett och fem år	114	8	106	116	10	106
Senare än fem år	2	–	2	3	–	3
Summa	**190**	**17**	**173**	**194**	**16**	**178**

Finansiella leasingavtal – leasegivare

Gruppen erbjuder kunder leasingfinansiering via Atlas Copco Customer Finance och vissa andra dotterföretag. Se not 27 för information om finansiell exponering och principer för riskhantering. Framtida leasingavgifter som kommer att erhållas förfaller enligt följande:

	2015		2014	
	Bruttoinvestering	Nuvärde av framtida minimileaseavgifter	Bruttoinvestering	Nuvärde av framtida minimileaseavgifter
Inom ett år	483	460	539	502
Mellan ett och fem år	446	422	395	385
Senare än fem år	2	1	13	12
	931	**883**	**947**	**899**
Ej intjänade finansiella intäkter	–	48	–	48
Summa	**931**	**931**	**947**	**947**

23. Ersättningar till anställda

Pensioner och liknande förpliktelser
Atlas Copco tillhandahåller förmånsbestämda pensionsplaner och övriga långfristiga ersättningar till anställda på de flesta av sina större verksamhetsställen. De mest betydande planerna vad gäller storlek finns i Belgien, Kanada, Storbritannien, Sverige, Tyskland och USA. Vissa planer är fonderade med öronmärkta tillgångar eller fonder som innehas skilt från Gruppen för framtida utbetalningar. Andra planer är ofonderade och ersättningar från dessa betalas av Gruppen i takt med att de förfaller.

De belgiska planerna avser förtidspensioner samt ersättningar i samband med jubileer och vid uppsägning, dessa planer är ofonderade. Avgiftsbestämda planer är sammanslagna med förmånsbestämda planer under 2015 på grund av förändringar i lokala regelverk och dessa planer är alla fonderade.

I Kanada tillhandahåller Atlas Copco en pensionsplan och en kompletterande ålderspension för personer i företagsledningen. Båda planerna är fonderade. Det finns även två ofonderade planer – en pensionsplan och en plan för ersättningar efter avslutad anställning.

De tyska planerna inkluderar planer för pensioner, förtidspensioner och ersättningar vid jubileer. Planerna är fonderade. Gruppen hyr fastigheter i Finland och Sverige av Gruppens tyska pensionsstiftelse. Se not 28 för ytterligare information.

Det finns tre förmånsbestämda pensionsplaner i Sverige. ITP-planen är en slutlönebaserad plan som omfattar huvuddelen av tjänstemännen i Sverige. Atlas Copco finansierar förmånerna genom en pensionsstiftelse. Den andra planen hänför sig till en grupp anställda som tjänar mer än tio basbelopp och som har valt bort ITP-planen. Denna plan är försäkrad. Den tredje förmånsbestämda pensionsplanen hänför sig till högre tjänstemän som har gått i pension. Utöver förmånsbestämda pensionsplaner för pension har Atlas Copco förpliktelser för familjepensioner för många tjänstemän i Sverige. Dessa förpliktelser tryggas genom ett försäkringsbolag, Alecta. Planen redovisas som avgiftsbestämd plan eftersom det inte finns tillräcklig information för att beräkna nettopensionsförpliktelsen.

I Storbritannien finns en slutlönebaserad pensionsplan. Denna plan är fonderad. Under 2010 omvandlades planen till en avgiftsbestämd plan för framtida tjänster.

I USA tillhandahåller Atlas Copco en pensionsplan, en plan för sjukvård efter avslutad anställning samt ett antal kompletterande pensionsförmåner för företagsledningen. Pensionsplanen är fonderad medan de andra planerna är ofonderade.

Gruppen identifierar ett antal risker i placeringarna av pensionsförvaltningstillgångar. De största riskerna är ränterisk, marknadsrisk, motpartsrisk, likviditets- och inflationsrisk samt valutarisk. Gruppen arbetar löpande för att hantera riskerna och har en långsiktig investeringshorisont. Investeringsportföljen ska vara diversifierad vilket innebär att flera tillgångstyper, marknader och emittenter används. Med jämna mellanrum ska en bedömning genomföras av förvaltningen av tillgångar och skulder. Studien ska innefatta ett antal element. De viktigaste elementen är tillgångarnas duration och förfallostruktur för skulderna, den förväntade avkastningen på tillgångarna, den förväntade utvecklingen av skulder, de prognostiserade kassaflödena och påverkan på förpliktelsen av en ränteändring.

Förpliktelser för pensioner till anställda och övriga långfristiga ersättningar till anställda, netto, redovisas i följande poster i balansräkningen:

	2015	2014
Finansiella tillgångar (not 15)	–396	–100
Ersättningar efter avslutad anställning	2 225	2 531
Övriga avsättningar (not 25)	175	206
Vid årets slut	**2 004**	**2 637**

Tabellerna nedan visar koncernens förpliktelser för pensioner och övriga långfristiga ersättningar till anställda, de antaganden som använts för att fastställa dessa förpliktelser, förvaltningstillgångar relaterade till dessa förpliktelser för ersättningar till anställda, samt de belopp som redovisas i resultat- och balansräkningen. Nettobeloppet som redovisas i balansräkningen uppgick till 2 004 (2 637). Den vägda genomsnittliga löptiden för förpliktelsen är 14.4 (15.8) år.

Ersättning efter avslutad anställning **2015**	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Övriga fonderade planer	Övriga ofonderade planer	Summa
Nuvärde av förmånsbestämda förpliktelser	8 313	1 220	94	301	9 928
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	–7 889	–	–83	–	–7 972
Nuvärdet för nettoförpliktelser	**424**	**1 220**	**11**	**301**	**1 956**
Begränsning av tillgångsvärdet	–	–	–	–	–
Övriga avsättningar för pensioner och liknande	–	–	48	–	48
Nettobelopp redovisat i balansräkningen	**424**	**1 220**	**59**	**301**	**2 004**
2014					
Nuvärde av förmånsbestämda förpliktelser	8 757	1 493	93	198	10 541
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	–7 866	–	–88	–	–7 954
Nuvärdet för nettoförpliktelser	**891**	**1 493**	**5**	**198**	**2 587**
Begränsning av tillgångsvärdet	29	–	–	–	29
Övriga avsättningar för pensioner och liknande	–	–	21	–	21
Nettobelopp redovisat i balansräkningen	**920**	**1 493**	**26**	**198**	**2 637**

23. Ersättningar till anställda, fortsättning

Förvaltningstillgångar består av följande:	2015			
	Noterade marknads-priser	Onoterade marknads-priser	Summa	2014
Skuldinstrument	3 960	334	4 294	5 136
Egetkapitalinstrument	1 041	203	1 244	1 396
Fastigheter	287	632	919	471
Tillgångar som innehas av försäkringsbolag	103	760	863	452
Kassa och bank	271	195	466	308
Övriga	178	8	186	191
Vid årets slut	**5 840**	**2 132**	**7 972**	**7 954**

Förändring i förvaltningstillgångar	2015	2014
Verkligt värde för förvaltningstillgångar vid årets början	7 954	6 523
Rörelseförvärv	–	67
Ränteintäkter	246	276
Omvärderingar – avkastning på förvaltningstillgångar	568	477
Regleringar	–667	–33
Inbetalning av avgifter från arbetsgivaren	147	176
Inbetalning av avgifter från anställda	20	18
Administrationskostnader	–7	–5
Förmåner betalda av planen	–289	–247
Omklassificeringar	–	16
Omräkningsdifferenser	–	686
Verkligt värde för förvaltningstillgångar vid årets slut	**7 972**	**7 954**

Förvaltningstillgångar fördelas på följande geografiska områden:	2015	2014
Europa	6 599	5 902
Nordamerika	1 150	1 863
Övriga världen	223	189
Summa	**7 972**	**7 954**

Begränsning av tillgångsvärdet	2015	2014
Begränsning av tillgångsvärdet vid årets början	29	45
Räntor	–	1
Omvärderingar – begränsning av tillgångsvärdet	–28	–20
Omräkningsdifferenser	–1	3
Begränsning av tillgångsvärdet vid årets slut	**–**	**29**

Förändringar av nuvärdet av förmånsbestämda förpliktelser	2015	2014
Förmånsbestämda förpliktelser vid årets början	10 541	7 781
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period	319	248
Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder	–2	–6
Vinst/förlust vid reglering	–24	5
Räntekostnader (+)	315	325
Aktuariella vinster (–)/förluster (+) hänförliga till erfarenhetsmässiga justeringar	313	49
Aktuariella vinster (–)/förluster (+) hänförliga till förändringar i finansiella antaganden	–394	1 225
Aktuariella vinster (–)/förluster (+) hänförliga till förändringar i demografiska antaganden	44	–6
Rörelseförvärv	–	488
Regleringar	–667	–33
Ersättningar betalade med förvaltningstillgångar eller företagets tillgångar	–499	–473
Omklassificeringar	1	55
Omräkningsdifferenser	–19	883
Förmånsbestämda förpliktelser vid årets slut	**9 928**	**10 541**

Omvärderingar som redovisas i övrigt totalresultat uppgår till –662 (759) och 29 (13) i resultaträkningen. Gruppen förväntas betala 326 (331) till förmånsbestämda pensionsplaner för 2016.

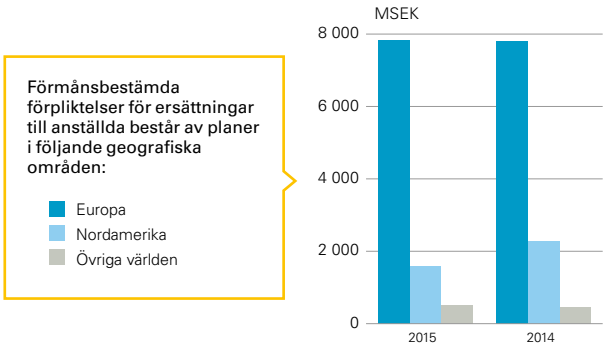

Belopp som redovisas i resultaträkningen	2015	2014
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period	319	248
Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder	–2	–6
Vinst/förlust vid reglering	–24	5
Räntekostnad netto	69	49
Inbetalning av avgifter från anställda	–20	–18
Omvärderingar av övriga långfristiga personalersättningar	29	13
Administrationskostnader	6	5
Summa	**377**	**296**

Den totala pensionskostnaden för förmånsbestämda planer uppgick till 377 (296), varav 308 (247) har redovisats som rörelsekostnader och 69 (49) som finansiella kostnader. Kostnaderna för de avgiftsbestämda planerna uppgick totalt till 861 (689).

Väsentliga aktuariella antaganden per balansdagen (uttryckta som vägda medeltal, i %)	2015	2014
Diskonteringsränta		
Europa	2.77	2.67
Nordamerika	4.04	3.72
Framtida löneökningar		
Europa	1.67	1.63
Nordamerika	3.51	3.51
Ökning av sjukvårdskostnader		
Nordamerika	7.80	8.19

Koncernen har identifierat diskonteringsränta, framtida löneökningar och mortalitet som de väsentliga aktuariella antagandena för att beräkna förmånsbestämda förpliktelser. Förändringar i de aktuariella antagandena påverkar nuvärdet av nettoförpliktelsen. Diskonteringsräntan fastställs genom hänvisning till den på balansdagen marknadsmässiga avkastningen på företagsobligationer med hög kreditvärdighet (AAA eller AA), om sådan finns tillgänglig, motsvarande pensionsförpliktelsernas duration. I länder där företagsobligationer inte finns tillgängliga används statsobligationer för att fastställa diskonteringsräntan. I Sverige används, i linje med tidigare år, bostadsobligationer som grund för fastställande av diskonteringsräntan.

Atlas Copcos mortalitetsantaganden fastställs på landbasis, baserat på de senaste mortalitetsstudier som finns tillgängliga. Generationstabeller används när det är möjligt, vilket innebär att antaganden innehåller förväntade förbättringar i den förväntade livslängden över tiden.

Tabellen nedan visar känslighetsanalys för diskonteringsräntan och ökad förväntad livslängd. Tabellen beskriver den potentiella effekten på nuvärdet av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen.

Känslighetsanalys	Europa	Nordamerika
Ändring i diskonteringsränta +0.50%	–558	–96
Ändring i diskonteringsränta –0.50%	635	111
Förändring i livsantagande, +1 år	174	47

23. Ersättningar till anställda, fortsättning

Aktierelaterade incitamentsprogram

Årsstämmorna 2011–2014 beslutade om resultatbaserade personaloptionsprogram i enlighet med styrelsens förslag om ett optionsprogram för respektive år. Årsstämman 2015 beslutade om ett resultatbaserat personaloptionsprogram för 2015 liknande programmen för 2011–2014.

Optionsprogram 2011–2015

På årsstämmorna 2011–2015 beslutades det om resultatbaserade personaloptionsprogram för respektive år. Beslutet att tilldela optioner fattades i april respektive år och optionerna utfärdades i mars påföljande år (utfärdandedatum). Antalet optioner som utfärdades för respektive programår var beroende av värdeskapande i Gruppen, uttryckt som EVA (Economic Value Added) under respektive år som optionerna tilldelades. För optionsprogrammet 2015 varierar antalet optioner linjärt inom ett förutbestämt EVA-intervall. Storleken på programmet och intervallets gränser har fastställts av styrelsen och har godkänts av årsstämman samt är förenlig med Gruppens långsiktiga affärsplan.

I samband med utfärdandet beräknades lösenpriset till 110 % av genomsnittlig kurs för A-aktier under en tiodagarsperiod efter datumet för publicering av rapporten för fjärde kvartalet. Personaloptionerna utfärdades utan att den anställde erlade någon ersättning och rätten till optionerna kvarstår endast till den del de är inlösenbara vid tidpunkten för anställningens upphörande. Optionsprogrammen 2011–2015 har en löptid på fem år från tilldelningstidpunkten och optionerna kan inte överlåtas. Optioner i programmen för 2011–2015 blir inlösenbara till 100% tre år efter tilldelningen.

Programmen för 2011–2015 innefattar ett krav på medlemmarna i Gruppens verkställande ledning (32 personer sammanlagt) att köpa Atlas Copcos A-aktier för 10 % av sin bruttogrundlön för att de ska kunna bli tilldelade optioner. Ett lägre investerat belopp minskar antalet optioner i motsvarande grad. Dessutom har medlemmar i den verkställande ledningen som har investerat i Atlas Copcos A-aktier möjlighet att för varje köpt aktie köpa en aktie till en kurs motsvarande 75 % av genomsnittlig kurs för A-aktier under en tiodagarsperiod efter datumet för publicering av rapporten för fjärde kvartalet. Denna rätt gäller från tre år efter tilldelningen fram till att optionsprogrammen löper ut.

Styrelsen hade rätt att besluta att genomföra en alternativ incitamentslösning, syntetiska optioner, för nyckelpersoner i sådana länder där det inte är lämpligt att tilldela personaloptioner.

I programmen 2011–2015 kan optionsberättigade i Sverige begära att personaloptionerna regleras genom att bolaget erlägger en kontant betalning motsvarande överskjutande belopp av stängningskursen för aktierna jämfört med lösenpriset på lösendatum minus eventuella administrationskostnader. På grund av möjligheten till sådant val för anställda i Sverige klassificeras personaloptionerna i redovisningssyfte som kontantreglerade enligt IFRS 2.

Black-Scholes modell används för att beräkna det verkliga värdet på personaloptionerna/de syntetiska optionerna i programmet per utfärdandedatum. För programmen 2014 och 2015 baserades det verkliga värdet på optionerna/de syntetiska optionerna på följande antaganden:

Viktiga antaganden	2015 års program (per 31 dec. 2015)	2014 års program (per utfärdandedatum)
Förväntat lösenpris	SEK 229/156 [1]	SEK 278/190 [1] [2]
Förväntad volatilitet	30%	30%
Förväntad löptid (år)	3.05	3.10
Förväntad aktiekurs	SEK 208.40	SEK 292.20
Förväntad utdelning (tillväxt)	SEK 6.60 (10%)	SEK 6.05 (10%)
Riskfri ränta	–0.20%	–0.20%
Genomsnittligt tilldelningsvärde	SEK 24.20/51.40 [1]	SEK 52.90/96.30 [1] [2]
Maximalt antal optioner	3 651 055	4 622 729
– varav förverkade	469 424	230 468
Antal matchningsaktier	40 203	38 292

[1] Matchningsaktier för verkställande ledningen. [2] Verkligt utfall.

Den förväntade volatiliteten har fastställts genom analys av den historiska utvecklingen av kursen på Atlas Copcos A-aktie samt andra aktier på aktiemarknaden.

Vid fastställande av optionens förväntade löptid har antaganden gjorts avseende förväntade beteenden vid inlösen hos olika kategorier av optionsberättigade.

För optionerna i programmen 2011–2015 redovisas det verkliga värdet som en kostnad under följande intjänandeperioder:

Program	Intjänandeperiod		Lösenperiod	
Personaloptioner	Från	Till	Från	Till
2011	Juni 2011	April 2014	Maj 2014	April 2016
2012	Juni 2012	April 2015	Maj 2015	April 2017
2013	Juni 2013	April 2016	Maj 2016	April 2018
2014	Maj 2014	April 2017	Maj 2017	April 2019
2015	Maj 2015	April 2018	Maj 2018	April 2020

För 2015 års program har en ny beräkning av verkligt värde gjorts och kommer att göras per varje balansdag fram till utfärdandet.

Tidsaxel 2015 års optionsplan

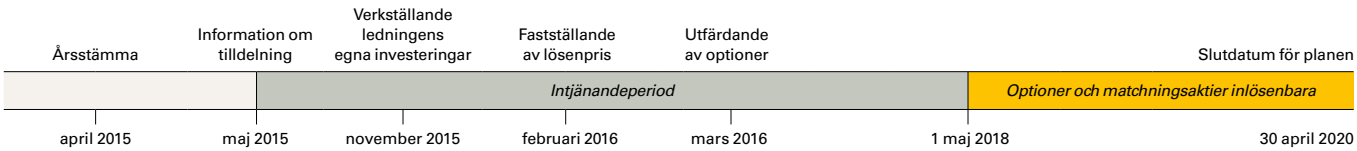

23. Ersättningar till anställda, fortsättning

För de syntetiska optionerna och optionerna som är klassificerade som kontantreglerade redovisas det verkliga värdet som en kostnad över samma intjänandeperiod, dock görs en ny beräkning av det verkliga värdet per varje balansdag och förändringar i verkligt värde efter intjänandeperioden fortsätter att redovisas som personalkostnad.

I enlighet med IFRS 2 uppgick kostnaden för 2015 för samtliga aktierelaterade incitamentsprogram till 135 (141) exklusive sociala avgifter, varav 73 (32) avser optioner som regleras med egetkapitalinstrument. Sociala avgifter redovisas i enlighet med uttalandet från Rådet för finansiell rapportering (UFR 7) och klassificeras som personalkostnader.

I balansräkningen uppgick avsättningar för syntetiska optioner och aktieoptioner som klassificeras som kontantreglerade per 31 december till 85 (157). Atlas Copco-aktier innehas av moderbolaget för att täcka åtaganden i samband med programmen 2011–2015. Se även not 20.

Sammanfattning av aktierelaterade incitamentsprogram

Program*	Initialt antal anställda	Initialt antal optioner	Tillkommande antal optioner, aktiesplit 2015	Förfallo-datum	Lösenpris, SEK	Aktieslag	Verkligt värde på tilldelnings-datum	Realvärde för intjänade syntetiska optioner
Personaloptioner								
2008	198	3 570 079	–	20 mar, 14	68.93	A	22.32	–
2009	222	3 902 878	–	20 mar, 15	104.86	A	28.59	–
2010	221	3 796 922	–	30 apr, 15	166.99	A	28.32	–
2011	224	2 735 804	65 445	30 apr, 16	179.70	A	22.47	–
2012	248	3 440 015	82 129	30 apr, 17	195.32	A	28.30	–
2013	250	–	–	N/a	N/a	N/a	N/a	–
2014	263	3 663 809	87 593	30 apr, 19	271.50	A	52.90	–
Matchningsaktier								
2010	21	38 334	–	30 apr, 15	113.59	A	53.40	–
2011	20	39 495	943	30 apr, 16	122.08	A	41.23	–
2012	28	42 289	997	30 apr, 17	132.82	A	52.30	–
2013	28	43 675	1 029	30 apr, 18	128.91	A	58.00	–
2014	28	38 292	899	30 apr, 19	185.56	A	96.30	–
Syntetiska optioner								
2008	41	635 348	–	20 mar, 14	68.93	A	–	139.47
2009	47	741 240	–	20 mar, 15	104.86	A	–	103.54
2010	49	756 351	–	30 apr, 15	166.99	A	–	41.41
2011	48	530 524	12 691	30 apr, 16	179.70	A	–	28.70
2012	56	704 004	16 802	30 apr, 17	195.32	A	–	13.08
2013	58	–	–	N/a	N/a	N/a	N/a	–
2014	59	728 452	17 414	30 apr, 19	271.50	A	52.90	–

Antal optioner/syntetiska optioner 2015

Program	Utestående vid årets början	Aktiesplit	Utnyttjade	Förfallna/ förverkade	Utestående per 31 dec.	*– varav intjänade*	Återstående löptid, månader	Genomsnittlig aktiekurs för utnyttjade optioner under året, SEK
Personaloptioner								
2009	241 998	–	241 991	7	–	–	–	263
2010	1 343 216	–	1 342 216	1 000	–	–	–	262
2011 [1]	2 164 142	33 548	883 871	–	1 313 819	*1 313 819*	4	256
2012 [2]	3 230 755	70 618	443 734	39 300	2 818 339	*2 818 339*	16	250
2014 [3]	3 663 809	87 593	–	77 438	3 673 964	–	40	–
Matchningsaktier								
2010	8 966	–	8 966	–	–	–	–	267
2011	22 846	515	1 158	–	22 203	*22 203*	4	247
2012	37 859	859	7 997	1 460	29 261	*29 261*	16	225
2013	38 877	916	–	3 085	36 708	–	28	–
2014	38 292	899	–	2 722	36 469	–	40	–
Syntetiska optioner								
2009	39 704	–	39 704	–	–	–	–	260
2010	224 534	–	214 405	10 129	–	–	–	263
2011	324 810	3 831	200 023	10 827	117 791	*117 791*	4	255
2012	628 623	12 993	78 539	36 081	526 996	*526 996*	16	249
2014	728 452	17 414	–	–	745 866	–	40	–

Alla siffror har justerats för effekten av den aktiesplit som genomfördes 2011 i enlighet med den metod som används av Nasdaq Stockholm för att justera börsnoterade optioner.

* För information om Program 2015, med utfärdande av optioner i mars 2016, se Viktiga antaganden på sidan 98.

[1] Varav 553 738 har redovisats som kontantreglerade.
[2] Varav 1 049 309 har redovisats som kontantreglerade.
[3] Varav 1 316 101 har redovisats som kontantreglerade.

23. Ersättningar till anställda, fortsättning

Antal optioner/syntetiska optioner 2014 Program	Utestående vid årets början	Tilldelade	Utnyttjade	Förfallna/ förverkade	Utestående per 31 dec.	*– varav intjänade*	Återstående löptid, månader	Genomsnittlig aktiekurs för utnyttjade optioner under året, SEK
Personaloptioner								
2008	688 171	–	687 129	1 042	–	–	–	180
2009	882 920	–	640 922	–	241 998	*241 998*	3	202
2010	3 170 166	–	1 811 823	15 127	1 343 216	*1 343 216*	4	208
2011	2 595 051	–	409 255	21 654	2 164 142	*2 164 142*	16	208
2012	3 367 853	–	–	137 098	3 230 755	–	28	–
2014	–	3 663 809	–	–	3 663 809	–	52	–
Matchningsaktier								
2010	25 315	–	16 349	–	8 966	*8 966*	4	205
2011	36 522	–	13 676	–	22 846	*22 846*	16	204
2012	42 289	–	–	4 430	37 859	–	28	–
2013	43 675	–	–	4 798	38 877	–	40	–
2014	–	38 292	–	–	38 292	–	52	–
Syntetiska optioner								
2008	74 388	–	73 861	527	–	–	–	182
2009	158 950	–	119 246	–	39 704	*39 704*	3	203
2010	579 826	–	355 292	–	224 534	*224 534*	4	201
2011	487 216	–	140 752	21 654	324 810	*324 810*	16	202
2012	691 977	–	–	63 354	628 623	–	28	–
2014	–	728 452	–	–	728 452	–	52	–

Alla siffror har justerats för effekten av den aktiesplit som genomfördes 2011 i enlighet med den metod som används av Nasdaq Stockholm för att justera börsnoterade optioner.

24. Övriga skulder

Verkligt värde för övriga skulder motsvarar det redovisade värdet.

Övriga kortfristiga skulder	2015	2014
Derivat		
– som innehas för handel	158	337
– identifierade för säkringsredovisning	32	159
Övriga finansiella skulder		
– övriga skulder	3 030	3 061
– upplupna kostnader	6 763	6 537
Förskott från kunder	2 160	2 268
Förutbetalda intäkter avseende entreprenadavtal	233	190
Förutbetalda intäkter avseende servicekontrakt	1 123	923
Vid årets slut	**13 499**	**13 475**

Upplupna kostnader inkluderar poster såsom sociala avgifter, semesterlöneskuld, upplupna räntor och upplupna rörelsekostnader.

Se även not 27 för information om Gruppens derivat.

25. Avsättningar

2015	Produkt-garantier	Omstrukturering	Övrigt	Summa
Vid årets början	1 173	206	1 002	2 381
Under året				
– gjorda avsättningar	932	200	387	1 519
– utnyttjade avsättningar	–833	–149	–347	–1 329
– återförda avsättningar	–120	–19	–216	–355
Diskonteringseffekt	3	–	6	9
Rörelseförvärv	1	–	–	1
Omräkningsdifferenser	9	–6	–15	–12
Vid årets slut	**1 165**	**232**	**817**	**2 214**
Långfristiga	157	95	489	741
Kortfristiga	1 008	137	328	1 473
Summa	**1 165**	**232**	**817**	**2 214**

2014	Produkt-garantier	Omstrukturering	Övrigt	Summa
Vid årets början	868	108	771	1 747
Under året				
– gjorda avsättningar	1 136	156	504	1 796
– utnyttjade avsättningar	–1 046	–86	–476	–1 608
– återförda avsättningar	–173	–8	–102	–283
Rörelseförvärv	255	27	218	500
Omräkningsdifferenser	133	9	87	229
Vid årets slut	**1 173**	**206**	**1 002**	**2 381**
Långfristiga	186	74	628	888
Kortfristiga	987	132	374	1 493
Summa	**1 173**	**206**	**1 002**	**2 381**

2015, Förfall	Produkt-garantier	Omstrukturering	Övrigt	Summa
Inom ett år	1 008	137	328	1 473
Mellan ett och fem år	153	53	475	681
Senare än fem år	4	42	14	60
Summa	**1 165**	**232**	**817**	**2 214**

Övriga avsättningar består huvudsakligen av belopp som rör aktierelaterade ersättningar inklusive sociala avgifter, övriga långfristiga ersättningar till anställda (se not 23) samt förpliktelser för återställande av miljö.

26. Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

Ställda säkerheter för skulder till kreditinstitut och andra förpliktelser	2015	2014
Lager och materiella anläggningstillgångar	60	61
Kapitalförsäkringar	126	111
Övriga fordringar	152	392
Summa	**338**	**564**

Eventualförpliktelser	2015	2014
Diskonterade växlar	17	17
Borgensförbindelser och övriga eventualförpliktelser	300	270
Summa	**317**	**287**

Borgensförbindelser och övriga eventualförpliktelser avser främst pensionsåtaganden och åtaganden avseende krav från kunder samt diverse rättsliga frågor.

27. Finansiell exponering och principer för finansiell riskhantering

Kapitalförvaltning

Atlas Copco definierar kapital som räntebärande skulder och eget kapital, vilket vid årets slut uppgick till MSEK 69 739 (75 219). Gruppens policy är att ha en kapitalstruktur som upprätthåller investerarnas, fordringsägarnas och marknadens förtroende och som är ett stöd för verksamhetens framtida utveckling. Styrelsens uppfattning är att utdelningen över en konjunkturcykel bör motsvara cirka 50% av resultatet per aktie. På senare år har styrelsen också föreslagit, och årsstämman godkänt, utdelning av ”överskottskapital” till aktieägarna genom inlösen och återköp av aktier.

Gruppen omfattas inte av några externa kapitalkrav.

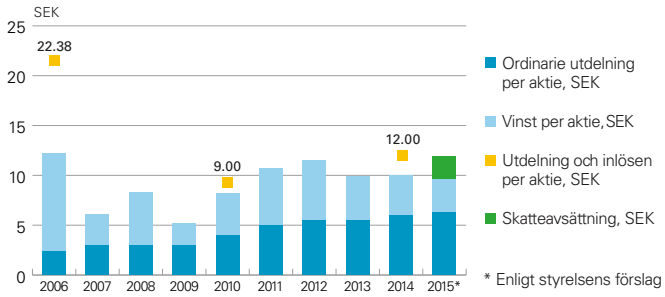

Finansiella risker

Gruppen exponeras för olika finansiella risker i verksamheten. Dessa finansiella risker innefattar:

- Finansierings- och likviditetsrisk
- Valutarisk
- Övriga marknads- och prisrisker
- Ränterisk
- Kreditrisk

Styrelsen fastställer övergripande finansiella policyer och säkerställer att dessa följs. Gruppens kommitté för hantering av finansiella risker (FRMC) hanterar Gruppens finansiella risker utifrån sitt mandat från styrelsen. Medlemmarna i FRMC är koncernchefen, finans- och ekonomidirektören, koncernens treasurer och chefen för Business Control, Financial Solutions. FRMC sammanträder en gång per kvartal, eller oftare vid behov.

Financial Solutions har det operativa ansvaret för finansiell riskhantering i Gruppen. Financial Solutions hanterar och styr finansiell riskexponering, säkerställer att rätt finansiering finns på plats genom lån och garanterade kreditfaciliteter samt hanterar Gruppens likviditet.

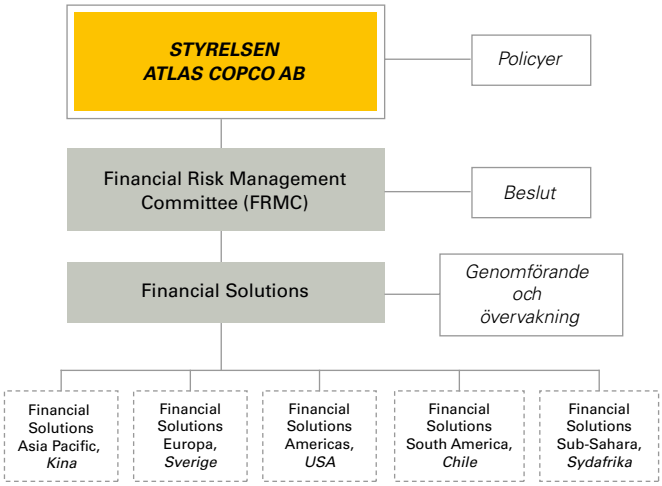

Finansierings- och likviditetsrisk

Finansieringsrisk är risken att Gruppen vid en given tidpunkt inte har tillgång till adekvat finansiering till godtagbara villkor. Likviditetsrisk är risken att Gruppen, på grund av bristande likviditet på marknaden, inte har tillgång till sina medel när dessa behövs.

27. Finansiell exponering och principer för riskhantering, fortsättning

Gruppens policy för finansieringsrisk
Gruppens policy för finansieringsrisk avser Atlas Copco AB och Atlas Copco Airpower n.v. eftersom externa lån i huvudsak finns i dessa två företag.

- Gruppen bör som lägst ha MSEK 8 000 i garanterade kreditfaciliteter för att kunna uppnå operativa och strategiska mål samt uppfylla kreditbedömningskriterier. Faktiskt belopp vid årsskiftet var MEUR 1 740 (1 460) vilket motsvarar MSEK 15 892 (13 932).
- Genomsnittlig återstående löptid (tid till förfall) för Gruppens externa lån ska vara minst 3 år. Faktisk genomsnittlig löptid vid årsskiftet var 4.1 år (5.1).
- Högst MSEK 8 000 av Gruppens externa lån får ha en löptid kortare än 12 månader. Under 2016 är det inga förfall (0).
- Det ska alltid finnas tillräcklig finansiering på dotterföretagsnivå.

Status vid årets slut
Per 31 december förekom inga avvikelser från Gruppens policy för finansieringsrisk. Likvida medel uppgick till MSEK 8 861 (9 404). Gruppens likviditet är god med hänsyn till förfallostrukturen för externa lån, storleken på likvida medel vid årets slut samt tillgängliga kreditfaciliteter från banker. Se not 21 för information om utnyttjade lån, löptider och tillgängliga kreditfaciliteter.

I nedanstående tabell visas förfallostrukturen för Gruppens finansiella tillgångar och skulder. Siffrorna visar avtalsenliga odiskonterade kassaflöden baserade på avtalad tidpunkt, då Gruppen är skyldig att betala eller har rätt att erhålla betalning, inklusive både ränta och nominella belopp.

Finansiella instrument	Upp till 1 år	1–3 år	3-5 år	Över 5 år
Tillgångar				
Finansiella tillgångar	2	1 238	602	51
Övriga fordringar	–	45	–	6
Derivat	76	39	–	–
Långfristiga finansiella tillgångar	**78**	**1 322**	**602**	**57**
Kundfordringar	19 552	–	–	–
Finansiella tillgångar	1 613	–	–	–
Övriga fordringar	2 194	–	–	–
Derivat	323	–	–	–
Övriga upplupna intäkter	2 210	–	–	–
Likvida medel	8 861	–	–	–
Kortfristiga finansiella tillgångar	**34 753**	**–**	**–**	**–**
Finansiella tillgångar	**34 831**	**1 322**	**602**	**57**
Skulder				
Skulder till kreditinstitut	748	8 110	8 793	6 787
Övriga finansiella skulder	–	32	32	–
Derivat	36	74	36	–
Övriga skulder	–	467	31	–
Långfristiga finansiella skulder	**784**	**8 683**	**8 892**	**6 787**
Skulder till kreditinstitut	984			–
Kortfristig del av räntebärande skulder	127	–	–	–
Derivat	190	–	–	–
Övriga upplupna kostnader	6 763	–	–	–
Leverantörsskulder	7 873	–	–	–
Övriga skulder	3 030	–	–	–
Kortfristiga finansiella skulder	**18 967**	**–**	**–**	**–**
Finansiella skulder	**19 751**	**8 683**	**8 892**	**6 787**

Derivat som är identifierade som tillgångar som används för säkringsredovisning uppgår till MSEK 173 (192) och derivat som är identifierade som skulder som används för säkringsredovisning uppgår till MSEK 165 (309). Övriga derivat klassificeras som att de innehas för handel.

Ränterisk
Ränterisk är risken att Gruppen påverkas negativt av förändringar i räntenivån.

Gruppens ränteriskpolicy
Enligt Gruppens ränteriskpolicy ska den genomsnittliga durationen (det vill säga den period för vilken räntesatserna är fasta) vara minst 6 månader (6) och högst 48 månader (48).

Status vid årets slut
I syfte att hantera ränterisken använder Gruppen ränteswappar för att konvertera ränta på lån. Gruppen har ingått ränteswappar för att konvertera fast ränta till rörlig. Dessa swappar är identifierade som instrument för säkringar av verkligt värde, med ett nominellt belopp om MUSD 200 (200). Gruppen använder även ränteswappar för att konvertera rörliga räntor till fasta på lånet om MEUR 275 (275). Dessa swappar är identifierade som instrument för kassaflödessäkringar och den säkrade posten är den rörliga räntan på det underliggande lånet. De prognostiserade kassaflödena förfaller till betalning var sjätte månad fram till september 2019. För mer information om Gruppens räntebärande skulder, se not 21.

Inklusive effekten av derivaten uppgick effektiv ränta och ränteduration avseende Gruppens skulder till 3.3% (3.0) respektive 36 månader (46) vid årets slut. Exklusive derivat uppgick Gruppens effektiva ränta till 3.5% (3.5) och genomsnittlig ränteduration uppgick till 33 månader (42).

Utestående derivatinstrument hänförliga till ränterisk	2015		2014	
	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp
Ränteswappar, säkringar av verkligt värde				
Tillgångar	MSEK 102	MUSD 200	MSEK 160	MUSD 200
Skulder	–	–	–	–
Ränteswappar, kassaflödessäkringar				
Tillgångar	–	–	–	–
Skulder	MSEK 133	MEUR 275	MSEK 148	MEUR 275

Nedanstående tabeller visar den uppskattade effekten i MSEK av en parallellförskjutning uppåt eller nedåt med 1 procentenhet (100 räntepunkter) av alla räntor på externa lån och på de ränteswappar som säkrar lånen.

Den första tabellen visar den uppskattade effekten på resultat före skatt. Den andra tabellen visar effekten på verkligt värde för de externa lån och ränteswappar som redovisas till verkligt värde. Vissa lån redovisas till upplupet anskaffningsvärde och påverkas således inte av förändringar i räntenivån. För huvuddelen av ränteswapparna tillämpas säkringsredovisning av verkligt värde eller kassaflöden, vilket innebär att effekten på resultatet är liten.

Räntekänslighet, resultat	2015	2014
	Effekt på resultat	Effekt på resultat
Marknadsränta +1 %	–33	–32
Marknadsränta –1 %	33	32

Räntekänslighet, verkligt värde	2015		2014	
	Effekt på resultat	Effekt på övrigt totalresultat	Effekt på resultat	Effekt på övrigt totalresultat
Marknadsränta +1 %	6	89	5	118
Marknadsränta –1 %	–6	–94	–5	–126

27. Finansiell exponering och principer för riskhantering, fortsättning

Valutarisk

Gruppen bedriver verksamhet på olika geografiska marknader och genomför transaktioner noterade i utländska valutor vilket innebär exponering för valutakursrörelser. Detta påverkar både transaktionsexponeringen (kassaflödet) och omräkningsexponeringen (balansräkningen). Nedan förklaras de två exponeringarna var för sig.

Transaktionsexponering

Gruppens valutariskpolicy

Transaktionsexponering innebär en risk att lönsamheten påverkas negativt av ändrade valutakurser, vilka påverkar kassaflöden i utländska valutor i verksamheten. Eftersom Gruppen bedriver verksamhet på olika marknader sker in- och utflöden i olika valutor. Som en naturlig del av affärsverksamheten uppstår ett nettoöverskott eller ett nettounderskott i en viss valuta. Nettopositionernas värden fluktuerar till följd av ändringar i valutakurserna och därmed uppstår en transaktionsexponering. Nedan beskrivs Gruppens allmänna principer för hantering av transaktionsexponering:

- Exponeringar ska minskas genom att matcha in- och utflöden i samma valutor.
- Ledningen för respektive affärsområde och division ansvarar för att upprätthålla en beredskap för att justera sina verksamheter (pris och kostnad) för att kompensera för ogynnsamma kursrörelser.
- Baserat på antagandet att valutasäkring inte har någon betydande positiv eller negativ inverkan på Gruppens resultat på lång sikt, rekommenderar policyn inte att transaktionsexponering säkras på löpande basis. Affärsområdena och divisionerna ska därför normalt inte säkra valutarisker. Säkring kan emellertid vara motiverad vid långa avtal där det inte finns möjlighet att ändra avtalspriset eller de kostnader som sammanhänger med avtalet.
- FRMC beslutar om delar av transaktionsexponeringen ska säkras. Transaktionerna ska uppfylla villkoren för säkringsredovisning enligt IFRS och säkring längre än 18 månader är inte tillåten.

Status vid årets slut

Gruppen har fortsatt att hantera transaktionsexponering i huvudsak genom att matcha in- och utflöden i samma valutor. Derivatinstrument har bara använts för att säkra rörelsebetingade flöden. Nominella nettobelopp framgår av tabellen nedan.

Utestående derivatinstrument hänförliga till transaktionsexponering	2015 Nominellt belopp, netto	2014 Nominellt belopp, netto
Valutaterminskontrakt		
AUD	MAUD –33	MAUD –106
CZK	MCZK 324	MCZK 1 222
EUR	MEUR 31	MEUR 39
GBP	MGBP 34	MGBP 150
JPY	MJPY 150	MJPY 85
KRW	MKRW 64 919	MKRW 230 342
NOK	MNOK –42	MNOK –18
SEK	MSEK 184	MSEK 570
USD	MUSD –154	MUSD –537

Av de nominella nettobeloppen i tabellen är USD/KRW och GBP/USD de största valutaparen med nominella belopp om MUSD –58/MKRW 64 919 respektive MGBP 36/MUSD –56. Av de utestående beloppen förfaller 97% inom ett år och 3% efter ett år. Det finns inga säkringar som överstiger 18 månader.

I nedanstående tabell visas verkligt värde för alla utestående derivatinstrument hänförliga till transaktionsexponering.

Utestående derivatinstrument hänförliga till transaktionsexponering	2015 Verkligt värde	2014 Verkligt värde
Valutaterminskontrakt		
Tillgångar	18	41
Skulder	66	128

Valutorna med de största rörelsebetingade över- och underskotten framgår av graf 1. Beloppen som redovisas i graf 1 motsvarar uppskattningar av Gruppens växlingsbara nettobelopp i olika valutor. Uppskattningarna bygger på Gruppens koncerninterna betalningar och på betalningsflöden från kunder och till leverantörer i de mest betydande valutorna. Den rörelsebetingade transaktionsexponeringen i MSEK uppgår till 9 708 (10 401) och har beräknats som rörelsebetingad kassaflödesexponering netto.

Nedanstående tabell visar effekten av att SEK försvagas eller förstärks med en procentenhet mot alla andra valutor baserat på transaktionsexponeringen.

Känslighet för transaktionsexponering	2015	2014
SEK valutakurs +1%	–95	–96
SEK valutakurs –1%	95	96

Graf 2 (se nästa sida) visar hur Gruppens resultat före skatt påverkas av effekterna av ensidiga rörelser i USD och EUR om inga valutaflöden hade säkrats, samt före påverkan av motverkande prisjusteringar och andra liknande åtgärder. Grafen visar t.ex. att Gruppens resultat före skatt avseende uppskattat nettoflöde i USD skulle minska med cirka 531 (459) om USD försvagades med 5%.

Omräkningsexponering

Gruppens valutariskpolicy

Omräkningsexponeringsrisken är risken att värdet på Gruppens nettoinvesteringar i utländska valutor påverkas negativt av ändringar i valutakurser. Gruppens världsomspännande verksamhet ger upphov till en valutaeffekt eftersom finansiella rapporter för företag med andra funktionella valutor än SEK räknas om till SEK vid upprättandet av koncernredovisningen. Nettoexponeringen i varje valuta motsvarar nettot av tillgångar och skulder noterade i den valutan. Effekten av valutakursfluktuationer på dessa nettopositioner utgör omräkningseffekten.

Nedan beskrivs Gruppens allmänna principer för hantering av omräkningsexponering:

- Omräkningsexponering bör minskas genom att matcha tillgångar och skulder i samma valutor.
- FRMC kan besluta att säkra en del av, eller hela, den återstående omräkningsexponeringen. Eventuell säkring av omräkningsexponeringen ska uppfylla villkoren för säkringsredovisning enligt IFRS.

GRAF 1 Uppskattad rörelsebetingad transaktionsexponering i Gruppens viktigaste valutor 2015 och 2014

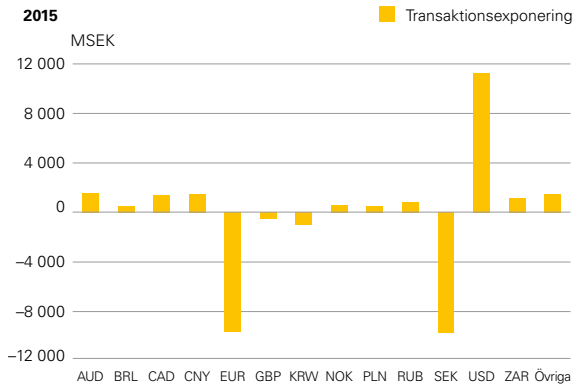

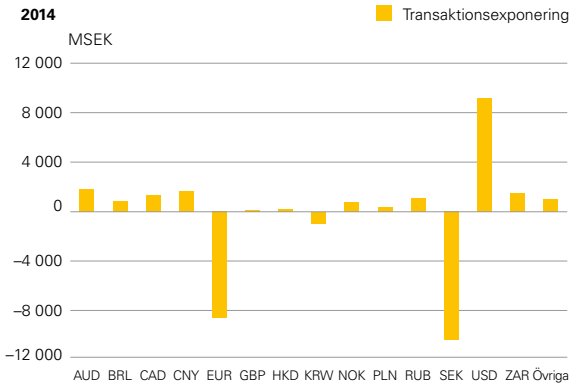

27. Finansiell exponering och principer för riskhantering, fortsättning

Status vid årets slut
Gruppen använder lån och derivat för att minska omräkningsexponeringen för nettoinvesteringar i EUR i koncernredovisningen och för att minska den valutarisk som är hänförlig till nettotillgångar i dotterföretag. Dessa instrument är identifierade som säkringar av nettoinvesteringar i koncernredovisningen. Säkringar i USD har avvecklats under året eftersom det inte längre finns något säkringsförhållande.

De finansiella instrumenten i tabellen nedan används för att säkra nettotillgångar som är noterade i EUR.

Utestående finansiella instrument hänförliga till omräknings-exponering	2015		2014	
	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp
Derivat				
Tillgångar	MSEK 58	–	–	–
Skulder	–	MEUR 310	MSEK –99	MEUR 330
Externa lån				
Lån i EUR [1]	MSEK –1 914	MEUR 1 472	MSEK –2 073	MEUR 1 452
Lån i USD [1]	–	–	MSEK –108	MUSD 58

[1] I balansräkningen är de lån som är identifierade som säkringar av nettoinvesteringar rapporterade till upplupet anskaffningsvärde och inte till verkligt värde.

Gruppens låneportfölj exponeras också för rörelser i valutakurser. Effekten på resultatet skulle dock vara mycket begränsad eftersom i princip alla Gruppens lån identifieras som säkringar av nettoinvesteringar och effekten redovisas i övrigt totalresultat. Effekten av en rörelse på 1% i kursen för EUR/SEK påverkar övrigt totalresultat med MSEK 35 (se även not 1, Redovisningsprinciper, Finansiella tillgångar och skulder – finansiella instrument).

Graf 3 visar Gruppens känslighet för valutaomräkningseffekter när utländska dotterföretags resultat räknas om. Grafen visar t.ex. att omräkningseffekten på Gruppens resultat före skatt skulle uppgå till –158 (–135) om SEK skulle stärkas med 1%. En försvagning av SEK med 1% skulle påverka Gruppens resultat före skatt med 158 (135).

Kreditrisk

Kreditrisk kan delas upp i rörelsebetingad och finansiell kreditrisk. Dessa risker beskrivs mer utförligt i följande avsnitt. I tabellen nedan visas total kreditriskexponering avseende tillgångar som klassificerades som finansiella instrument per 31 december.

Kreditrisk	2015	2014
Lånefordringar och kundfordringar		
– kundfordringar	19 603	19 959
– finansiella leasingfordringar	883	899
– övriga finansiella fordringar	2 004	2 437
– övriga fordringar	2 194	2 393
– upplupna intäkter	2 210	1 869
– likvida medel	8 861	9 404
Investeringar som hålls till förfall	192	362
Investeringar som kan säljas	127	2
Derivat	426	326
Summa	**36 500**	**37 651**

Rörelsebetingad kreditrisk

Gruppens kreditriskpolicy
Rörelsebetingad kreditrisk är risken att kunderna inte uppfyller sina betalningsförpliktelser. Gruppens rörelsebetingade kreditriskpolicy är att affärsområden, divisioner och enskilda affärsenheter ansvarar för de affärsrisker som genereras i deras respektive verksamheter. Den rörelsebetingade kreditrisken mäts som totalsumman netto av fordringar på en kund.

Status vid årets slut
Eftersom Gruppens försäljning är fördelad på flertalet kunder och ingen enskild kund står för en betydande andel av Gruppens affärsrisk sker bevakningen av affärskreditrisker främst på affärsområdes-, divisions- eller affärsenhetsnivå. Varje affärsenhet måste ha en godkänd affärsriskpolicy.

GRAF 2 Rörelsebetingad transaktionsexponering – effekt av kursrörelser i USD och EUR före säkring

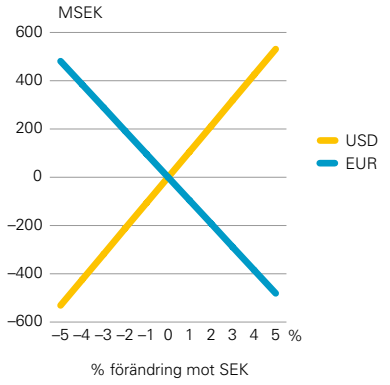

GRAF 3 Omräkningseffekt på resultat före skatt

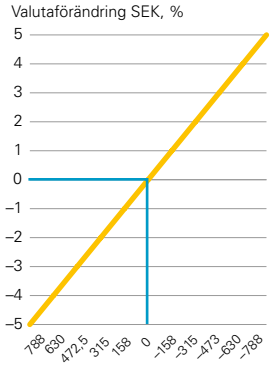

27. Finansiell exponering och principer för riskhantering, fortsättning

Gruppen har en intern kundfinansieringsverksamhet (del av Financial Solutions) som ett stöd vid försäljning av utrustning. Per 31 december uppgick kreditportföljen för kundfinansieringsverksamheten till cirka 2 607 (2 809), bestående av 91 (92) som redovisas som kundfordringar, 844 (836) som redovisas som finansiella leasingfordringar och 1 672 (1 881) som redovisas som övriga finansiella fordringar. Financial Solutions har även icke uppsägningsbara operationella leasingavtal som uppgår till 747 (751). Det finns ingen betydande koncentration av kreditrisk i denna verksamhet. Ingen kund står för mer än 5% av totala utestående fordringar. Se även not 22.

Atlas Copco Financial Solutions har som säkerhet för sin kreditportfölj huvudsakligen återtaganderätter i maskinerna. Affärsenheterna kan även till viss del överföra försäkring av affärsrisk till externa företag (vanligen till ett exportkreditföretag).

Avsättningar för kreditrisker

Affärsenheterna fastställer avsättningar som motsvarar deras uppskattning av uppkomna värdeminskningar avseende kundfordringar och andra fordringar. De huvudsakliga delarna i denna avsättning är särskilda avsättningar för värdeminskningar som avser individuellt betydande exponeringar samt en komponent för kollektiv nedskrivning som fastställts för grupper med likartade tillgångar avseende värdeminskningar som ännu inte har identifierats. Avsättning för kollektiv nedskrivning fastställs utifrån historik om inställda betalningar för liknande finansiella tillgångar. Vid årets slut 2015 uppgick avsättningarna för osäkra fordringar till 5.1% (4.5) av bruttot av totala kundfordringar. I följande tabell redovisas bruttovärdet för kundfordringar, båda kort- och långfristiga, uppdelade efter löptid tillsammans med hänförliga avsättningar för kreditrisker.

	2015		2014	
Kundfordringar	Brutto	Nedskrivningar	Brutto	Nedskrivningar
Ännu ej förfallna	13 154	10	13 824	18
Förfallna men inte nedskrivna				
0–30 dagar	3 436	–	3 452	–
31–60 dagar	1 072	–	984	–
61–90 dagar	542	–	480	–
Över 90 dagar	2 007	–	1 695	–
Förfallna och individuellt nedskrivna				
0–30 dagar	97	1	76	5
31–60 dagar	20	2	40	5
61–90 dagar	21	8	37	14
Över 90 dagar	307	239	310	232
Kollektiv nedskrivning	–	793	–	665
Summa	**20 656**	**1 053**	**20 898**	**939**

Det totala uppskattade verkliga värdet på säkerheter för kundfordringar uppgick till 469 (598). Majoriteten av säkerheterna består av återtaganderätter och exportkredit-försäkringar. Baserat på historik för förlustnivån på fordringar och den varierade kundbasen bedöms kreditrisken vara begränsad.

Bruttobeloppet för Gruppens finansiella leasingfordringar uppgick till 908 (919), varav 26 (20) har skrivits ned. Bruttobeloppet för övriga finansiella fordringar uppgick till 2 054 (2 489), varav 49 (52) har skrivits ned. Det finns inga betydande förfallna belopp som inte har skrivits ned. Det totala uppskattade verkliga värdet på säkerheter för finansiella leasingfordringar och övriga finansiella fordringar uppgick till 559 (640) respektive 1 523 (1 900) och består huvudsakligen av återtaganderätter.

Finansiell kreditrisk

Gruppens kreditriskpolicy

Kreditrisk för finansiella transaktioner är risken för att Gruppen ådrar sig förluster avseende Gruppens investeringar, bankmedel eller derivattransaktioner, till följd av att motparten inte betalar. Den finansiella kreditrisken mäts på olika sätt beroende på vad det är för transaktionstyp.

Investeringstransaktioner

Det ska finnas effektiva system för likviditetsstyrning som syftar till att minimera överskottslikviditet i verksamheter där kapitalet inte kan investeras eller användas för att minska Gruppens räntebärande skulder. Likvida medel får endast placeras om minst ett kreditbetyg (enligt kreditbedömningar från Standard & Poor's, Fitch Ratings eller Moody's) för motparten eller för underliggande instrument är minst A-/A3 när det gäller finansiella motparter och fonder samt BBB-/Baa3 när det gäller icke-finansiella motparter. Investeringar i strukturerade finansiella produkter är inte tillåtna, såvida de inte godkänts av FRMC. Dessutom beaktas investeringens motpartsexponering, löptid och likviditet innan en investering genomförs. En lista på varje godkänd motpart och dess högsta gräns för exponering upprätthålls och övervakas.

Derivattransaktioner

Som en del av Gruppens hantering av finansiella risker använder Gruppen derivattransaktioner med finansiella motparter. Sådana transaktioner kan endast ske med godkända motparter för vilka kreditlimiter har fastställts och med vilka ISDA:s (International Swaps and Derivatives Association) ramavtal och CSA-avtal (Credit Support Annex) gäller. Derivattransaktioner kan endast ingås av Atlas Copco Financial Solutions eller i sällsynta fall av annan enhet, dock endast med godkännande av koncernens treasurer. Atlas Copco använder derivat främst som säkringsinstrument och enligt policyn får endast standardiserade derivat (till skillnad från strukturerade derivat) användas.

Status vid årets slut

Vid årets slut 2015 uppgick den beräknade kreditrisken på derivat, med beaktande av aktuellt marknadsvärde och säkerheter, till MSEK 180 (182).

I tabellen nedan visas det redovisade värdet för Gruppens derivat.

Utestående derivatinstrument hänförliga till finansiell exponering	2015	2014
Ränteswappar		
Tillgångar	102	160
Skulder	133	153
Valutaterminskontrakt		
Tillgångar	306	125
Skulder	125	374

Utestående derivatinstrument hänförliga till rörelsebetingad exponering	2015	2014
Tillgångar	18	41
Skulder	66	128

Inga finansiella tillgångar eller skulder nettoredovisas i balansräkningen. Derivat omfattas av kvittningsavtal och verkligt värde på derivat som inte nettoredovisas i balansräkningen uppgår till 426 (326) för tillgångar och 324 (655) för skulder. I tabellen nedan visas de derivat som omfattas av kvittningsavtal.

Utestående nettoposition för derivatinstrument	Brutto	Netto-redovisas i balans-räkningen	Netto i balans-räkningen	Kvittnings-avtal	Likvida säker-heter	Netto-position
Tillgångar						
Derivat	426	–	426	–195	–213	18
Skulder						
Derivat	324	–	324	–195	–152	–23

Den negativa nettopositionen rörande skulder beror på att utbytandet av säkerheter sker på veckobasis.

27. Finansiell exponering och principer för riskhantering, fortsättning

Övriga marknads- och prisrisker

Råvaruprisrisk är risken att kostnaden för direkta och indirekta material ska stiga på grund av en prisökning på underliggande råvaror på de globala marknaderna. Gruppen är direkt och indirekt exponerad för fluktuationer i råvarupriser. Kostnadsökningar på råvaror och komponenter sammanfaller ofta med hög efterfrågan från slutkunder och uppvägs av ökad försäljning till kunder inom gruvnäringen samt högre marknadspriser. Gruppen säkrar därför inte råvaruprisrisker.

Verkligt värde på finansiella instrument

I Atlas Copcos balansräkning redovisas finansiella instrument till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde. Verkligt värde fastställs enligt en hierarki för verkligt värde. Nivåerna i hierarkin ska återspegla i vilken omfattning verkligt värde bygger på observerbara marknadsdata eller egna antaganden. Nedan följer en beskrivning av varje nivå och de värderingsmetoder som används för varje instrument.

Nivå 1
Enligt metoden för Nivå 1 baseras verkligt värde på noterade (ojusterade) priser på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder. En marknad betraktas som aktiv om noterade priser med lätthet och regelbundet finns tillgängliga på en börs, hos en mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor.

Nivå 2
Enligt metoden för Nivå 2 baseras verkligt värde på modeller som använder andra observerbara data för tillgången eller skulden än noterade priser som ingår i Nivå 1, som är observerbara för tillgången eller skulden antingen direkt (det vill säga som priser) eller indirekt (det vill säga härledda från priser). Sådana observerbara data kan vara marknadsräntor och avkastningskurvor.

Nivå 3
Enligt metoden för Nivå 3 baseras verkligt värde på en värderingsmodell, där betydande indata bygger på icke observerbara marknadsdata.

Värderingsmetoder

Derivat
Verkligt värde för valutaterminskontrakt beräknas utifrån rådande marknadsläge. Ränteswappar värderas baserat på marknadsräntor och nuvärde av framtida kassaflöden.

Räntebärande skulder
Verkliga värden beräknas baserat på marknadsräntor och nuvärde av framtida kassaflöden.

Finansiella leasingavtal och övriga finansiella fordringar
Verkliga värden beräknas baserat på marknadsräntor för liknande avtal och nuvärde av framtida kassaflöden.

Gruppens finansiella instrument uppdelade i kategorier

Det redovisade värdet för Gruppens finansiella instrument motsvarar verkligt värde i alla kategorier förutom för räntebärande skulder och investeringar som hålls till förfall. Se not 21 för mer information om Gruppens räntebärande skulder.

Följande tabell visar finansiella instrument till verkligt värde och per kategori.

Finansiella instrument uppdelade i hierarkin för verkligt värde	Verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Finansiella tillgångar	294	124	170	–
Övriga fordringar	1 387	–	1 387	–
Derivat	103	–	103	–
Långfristiga finansiella tillgångar	**1784**	**124**	**1 660**	–
Kundfordringar	19 552	–	19 552	–
Finansiella tillgångar	1 576	–	1 576	–
Övriga fordringar	2 194	–	2 194	–
Derivat	323	–	323	–
Övriga upplupna intäkter	2 210	10	2 200	–
Kortfristiga finansiella tillgångar	**25 855**	**10**	**25 845**	–
Finansiella tillgångar	**27 639**	**134**	**27 505**	–
Räntebärande skulder	23 227	18 408	4 819	–
Övriga finansiella skulder	173	–	173	–
Derivat	134	–	134	–
Övriga skulder	498	–	62	436
Långfristiga finansiella skulder	**24 032**	**18 408**	**5 188**	**436**
Räntebärande skulder	1 101	–	1 101	–
Derivat	190	–	190	–
Övriga upplupna kostnader	6 763	263	6 500	–
Leverantörsskulder	7 873	–	7 873	–
Övriga skulder	3 030	–	2 388	642
Kortfristiga finansiella skulder	**18 957**	**263**	**18 052**	**642**
Finansiella skulder	**42 989**	**18 671**	**23 240**	**1 078**

I övriga skulder, avser MSEK 1 078 villkorade köpeskillingar för förvärv. Den största delen är relaterad till förvärvet av Henrob, specialist på självstansande nitning med säte i USA och Storbritannien. Henrob förvärvades i september 2014.

Den villkorade köpeskillingen relaterad till Henrob utbetalas beroende på vissa framtida milstolpar, som intäkts- och tillväxtmål inom tre år efter förvärvet, på sammanlagt högst MUSD 119 (MSEK 994). Den skuld som är hänförlig till den första milstolpen kommer att regleras i början av 2016. Det verkliga värdet för resterande milstolpar har beräknats baserat på antagandet att maximibeloppet kommer att betalas ut, givet en diskonteringsränta på 10.5%.

Förändring av finansiella skulder i Nivå 3 (MSEK)	Vid årets början	Företags förvärv	Likvid	Ränta	Omvärdering	Omräkning	Vid årets slut	Resultat avseende skulder vid årets slut
Uppskjuten köpeskilling 2015	1 074	–62	–54	90	–20	50	1 078	–70

Valutakurser som använts i de finansiella rapporterna			Balansdagens kurs		Genomsnittlig kurs	
	Värde	Valutakod	2015	2014	2015	2014
Australien	1	AUD	6.09	6.41	6.30	6.19
Kanada	1	CAD	6.02	6.74	6.56	6.24
Kina	1	CNY	1.29	1.26	1.34	1.12
EU	1	EUR	9.13	9.54	9.34	9.13
Hongkong	100	HKD	107.74	101.07	108.27	89.03
Storbritannien	1	GBP	12.38	12.18	12.82	11.34
USA	1	USD	8.35	7.84	8.39	6.91

28. Närstående

Relationer
Gruppen har närståenderelationer med bolagets största aktieägare, dess intresseföretag och joint ventures samt med dess styrelseledamöter och koncernledning. Bolagets största aktieägare, Investor AB, kontrollerar cirka 22% av rösterna i Atlas Copco.

De dotterföretag som är direktägda av moderbolaget redovisas i not A21 i de finansiella rapporterna för moderbolaget. Holdingbolag och operativa dotterföretag redovisas i not A22. Information om intresseföretag och joint ventures finns i not 14. Information om styrelseledamöter och koncernledning presenteras på sidorna 60–63.

Under 2015 har en ”sale and leaseback”-försäljning gjorts av fastigheter i Sverige till Gruppens tyska pensionsstiftelse till en köpeskilling om 420, resulterande i en nettovinst om 101. Leasingperioderna för fastigheterna är mellan 6 och 15 år. Köpeskillingen och leaseavgifterna är på marknadsmässiga villkor.

Transaktioner och utestående balanser
Gruppen har inte haft några transaktioner med Investor AB under året, förutom aviserade utdelningar och inlösen av aktier, och har inga utestående balanser med Investor AB.

Investor AB har bestämmande eller betydande inflytande i andra företag med vilka Atlas Copco kan göra affärer i den ordinarie verksamheten. Alla sådana transaktioner görs till affärsmässiga villkor.

Transaktioner med intresseföretag och joint ventures
Gruppen sålde olika produkter och köpte varor genom vissa intresseföretag och joint ventures till villkor som i allt väsentligt liknade dem som gäller för icke närstående parter.

I följande tabell sammanfattas Gruppens transaktioner med dess intresseföretag och joint ventures:

	2015	2014
Intäkter	22	46
Inköp av varor	164	104
Inköp av tjänster	35	29
Vid årets slut:		
Kundfordringar	3	1
Leverantörsskulder	18	4
Övriga skulder	1	–
Övriga räntebärande skulder	16	17
Garantiförbindelser	–	10

Ersättning till nyckelpersoner i ledande ställning
Ersättning till styrelsen och koncernledningen redovisas i not 5.

29. Händelser efter balansdagen

Den 12 januari slutförde Atlas Copco förvärvet av Varisco, en italiensk pumptillverkare med globalt försäljningsnätverk. Varisco hade intäkter under 2014 på MSEK 270 (MEUR 30) och cirka 135 anställda. Varisco, som grundades 1932, är känt världen över för sin design och tillverkning av högkvalitativa pumpar som används av många olika typer av kunder. Pumparna används ofta för att avlägsna oönskat vatten eller andra vätskor i industrier som bygg- och anläggning, gruvor, olja och gas. De används också inom tillverkningsindustrin och för akuttjänster vid översvämningar.

Den 2 mars slutförde Atlas Copco förvärvet av FIAC, en italiensk tillverkare av kolvkompressorer och relaterad utrustning med ett globalt försäljningsnätverk. FIAC har cirka 400 anställda och erbjuder ett brett utbud av kolvkompressorer, luftbehandlingsprodukter och reservdelar. FIAC, som grundades 1977, har tillverkningsenheter i Italien, Kina och Brasilien, och säljer till drygt 110 länder. Det hade intäkter under 2014 på ungefär MSEK 640 (MEUR 70).

FINANSIELLA RAPPORTER, MODERBOLAGET

Resultaträkning

1 januari–31 december Belopp i MSEK	Not	2015	2014
Administrationskostnader	A2	–566	–464
Övriga rörelseintäkter	A3	142	193
Övriga rörelsekostnader	A3	–	–7
Rörelseresultat		**–424**	**–278**
Finansiella intäkter	A4	9 606	2 910
Finansiella kostnader	A4	–1 405	–1 903
Resultat efter finansiella poster		**7 777**	**729**
Bokslutsdispositioner	A5	4 523	3 860
Resultat före skatt		**12 300**	**4 589**
Inkomstskatt	A6	–563	–797
Årets resultat		**11 737**	**3 792**

Rapport över totalresultatet

1 januari–31 december Belopp i MSEK	Not	2015	2014
Årets resultat		**11 737**	**3 792**
Övrigt totalresultat			
Poster som kan komma att återföras till resultaträkningen			
Omräkning av nettoinvestering		461	1 911
Kassaflödessäkringar		16	130
Skatt hänförlig till poster som kan komma att återföras till resultaträkningen		–104	–449
Övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		**373**	**–1 592**
Årets totalresultat		**12 110**	**2 200**

Balansräkning

Per 31 december Belopp i MSEK	Not	2015	2014
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar	A7	15	10
Materiella tillgångar	A8	32	33
Finansiella tillgångar			
Uppskjutna skattefordringar	A9	86	–
Andelar i koncernföretag	A10, A21	110 635	93 907
Övriga finansiella tillgångar	A11	258	366
Summa anläggningstillgångar		**111 026**	**94 316**
Omsättningstillgångar			
Skattefordringar		–	20
Övriga fordringar	A12	3 020	3 289
Likvida medel	A13	4 311	5 153
Summa omsättningstillgångar		**7 331**	**8 462**
SUMMA TILLGÅNGAR		**118 357**	**102 778**
EGET KAPITAL			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		786	786
Reservfond		4 999	4 999
Summa bundet eget kapital		**5 785**	**5 785**
Fritt eget kapital			
Fond för verkligt värde		647	274
Balanserade vinstmedel		22 084	33 449
Årets resultat		11 737	3 792
Summa fritt eget kapital		**34 468**	**37 515**
SUMMA EGET KAPITAL		**40 253**	**43 300**
AVSÄTTNINGAR			
Pensioner och liknande förpliktelser	A15	135	127
Övriga avsättningar	A16	132	222
Uppskjutna skatteskulder	A9	–	4
Summa avsättningar		**267**	**353**
SKULDER			
Långfristiga skulder			
Räntebärande skulder	A17	49 063	48 353
Övriga skulder		135	157
Summa långfristiga skulder		**49 198**	**48 510**
Kortfristiga skulder			
Räntebärande skulder	A17	27 506	9 335
Skatteskulder		90	–
Övriga skulder	A18	1 043	1 280
Summa kortfristiga skulder		**28 639**	**10 615**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**118 357**	**102 778**
Ställda säkerheter	A20	**279**	**502**
Eventualförpliktelser	A20	**7 846**	**9 579**

Förändring av eget kapital

MSEK om ej annat anges	Antal utestående aktier	Aktiekapital	Reservfond	Fond för verkligt värde – omräknings-reserv	Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat	Summa
Vid årets början, 2015	1 218 000 018	786	4 999	274	37 241	43 300
Årets totalresultat				373	11 737	12 110
Utdelning					–7 305	–7 305
Inlösen av aktier		–393			–6 912	–7 305
Ökning av aktiekapitalet genom fondemission		393			–393	–
Förvärv av A-aktier	–5 500 000				–1 380	–1 380
Avyttring av A-aktier	3 488 604				903	903
Avyttring av B-aktier	107 500				24	24
Aktierelaterade ersättningar, reglerade med egetkapitalinstrument						
– årets kostnader					73	73
– utnyttjande av optioner					–167	–167
Vid årets slut, 2015	**1 216 096 122**	**786**	**4 999**	**647**	**33 821**	**40 253**
Vid årets början, 2014	1 213 552 913	786	4 999	1 866	39 328	46 979
Årets totalresultat				–1 592	3 792	2 200
Utdelning					–6 681	–6 681
Avyttring A-aktier	4 303 105				863	863
Avyttring B-aktier	144 000				27	27
Aktierelaterade ersättningar, reglerade med egetkapitalinstrument						
– årets kostnader					32	32
– utnyttjande av optioner					–119	–119
Vid årets slut, 2014	**1 218 000 018**	**786**	**4 999**	**274**	**37 241**	**43 300**

Se även not A14.

Kassaflödesanalys

1 januari–31 december Belopp i MSEK	2015	2014
Kassaflöde från den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	–424	–278
Justering för:		
Avskrivningar	11	14
Realisationsförlust och övriga ej kassaflödespåverkande poster	–777	–236
Kassamässigt rörelseunderskott	**–1 190**	**–500**
Finansnetto, erhållet	9 514	1 498
Erhållna koncernbidrag	3 860	3 815
Betald skatt	–642	–725
Kassaflöde före förändring av rörelsekapital	**11 542**	**4 088**
Förändring av		
Rörelsefordringar	1 010	3 457
Rörelseskulder	–445	–5 127
Förändring av rörelsekapital	**565**	**–1 670**
Nettokassaflöde från den löpande verksamheten	**12 107**	**2 418**

1 januari–31 december Belopp i MSEK	2015	2014
Kassaflöde från investeringsverksamheten		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	–3	–12
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	–12	–12
Investeringar i dotterföretag	–76	–1 266
Återbetalningar/investeringar i finansiella tillgångar	2	331
Nettokassaflöde från investeringsverksamheten	**–89**	**–947**
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		
Utbetald utdelning	–7 305	–6 681
Inlösen av aktier	–7 305	–
Återköp och avyttringar av egna aktier	–453	890
Förändring av räntebärande skulder	2 203	–3 829
Nettokassaflöde från finansieringsverksamheten	**–12 860**	**–9 620**
Årets nettokassaflöde	**–842**	**–8 149**
Likvida medel vid årets början	5 153	13 302
Årets nettokassaflöde	–842	–8 149
Likvida medel vid årets slut	**4 311**	**5 153**

NOTER TILL MODERBOLAGETS FINANSIELLA RAPPORTER

MSEK om ej annat anges

A1. Väsentliga redovisningsprinciper

Atlas Copco AB är moderbolag i Atlas Copco-gruppen och har sitt huvudkontor i Nacka, Sverige. Verksamheten omfattar administrativa funktioner, holdingverksamhet och delar av Atlas Copco Financial Solutions.

Atlas Copco AB har upprättat sin årsredovisning enligt årsredovisningslagen och rekommendation RFR 2, "Redovisning för juridiska personer", nedan kallad "RFR 2", som utfärdats av Rådet för finansiell rapportering. I enlighet med RFR 2 kan moderbolag vars finansiella rapporter för koncernen följer International Financial Reporting Standards (IFRS), godkända av EU, i den mån dessa redovisningsprinciper överensstämmer med den svenska årsredovisningslagen, tillämpa de undantag från IFRS som fastställs i RFR 2 med hänsyn till svensk redovisnings- eller skattelagstiftning.

De finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor (SEK), avrundat till närmaste miljon. Moderbolagets redovisningsprinciper har tillämpats konsekvent på alla perioder, såvida inte annat anges. En närmare beskrivning av tillämpade redovisningsprinciper återfinns i not 1 till Atlas Copco-gruppens koncernredovisning. Beskrivningar enligt nedan har begränsats till förekommande avvikelser.

För viktiga uppskattningar och bedömningar, se sidan 76.

Dotterföretag
Andelar i koncernföretag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden. Redovisat värde för andelar i koncernföretag prövas för nedskrivningsbehov i enlighet med IAS 36, Nedskrivningar. Se även Gruppens redovisningsprinciper, Nedskrivningar av finansiella tillgångar, avseende nedskrivningar för ytterligare information.

Transaktionskostnader som uppkommer i samband med ett rörelseförvärv redovisas av moderbolaget som del av förvärvskostnaderna och kostnadsförs därmed inte.

Leasingavtal
I moderbolaget redovisas samtliga leasingavtal enligt reglerna för operationella leasingavtal.

Ersättningar till anställda
Förmånsbestämda planer
I moderbolaget tillämpas andra grunder för beräkning av förmånsbestämda planer än de som anges i IAS 19. Moderbolaget följer Tryggandelagens bestämmelser och Finansinspektionens föreskrifter, eftersom detta är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. De viktigaste skillnaderna jämfört med reglerna i IAS 19 gäller främst hur diskonteringsräntan fastställs samt att beräkning av den förmånsbestämda förpliktelsen sker utifrån nuvarande lönenivå utan antagande om framtida löneökningar, och att alla aktuariella vinster och förluster redovisas i resultatet då de uppstår.

Aktierelaterade ersättningar
Aktierelaterade ersättningar som moderbolaget har erbjudit anställda i moderbolaget har redovisats enligt de principer som beskrivs i not 1 till Gruppens koncernredovisning.

De aktierelaterade ersättningar som moderbolaget har tilldelat anställda i dotterföretag redovisas inte som personalkostnad i moderbolaget utan i stället mot andelar i koncernföretag. Denna intjänandekostad redovisas över samma period som i Gruppen och med en motsvarande ökning i eget kapital för ersättningar som regleras med egetkapitalinstrument och som en förändring av skulder för ersättningar som regleras med kontanter.

Finansiella garantier
Finansiella garantier som moderbolaget har ställt till förmån för dotterföretag värderas inte till verkligt värde. De redovisas som eventualförpliktelser, såvida det inte blir sannolikt att garantierna kommer att leda till betalningar. I sådana fall redovisas en avsättning.

Säkringsredovisning
Räntebärande skulder i annan valuta än svenska kronor som används för att säkra valutarisker för investeringar i aktier emitterade av utländska dotterföretag, räknas inte om utifrån valutakurserna på balansdagen. De värderas i stället utifrån valutakursen den dag då säkringen gjordes.

Derivat som används för att säkra investeringar i utländska dotterföretag redovisas till verkligt värde och förändringar av detta redovisas i årets resultat. Motsvarande förändring i verkligt värde på aktier i dotterföretag redovisas i årets resultat.

Koncernbidrag och aktieägartillskott
I Sverige är koncernbidrag avdragsgilla, till skillnad från aktieägartillskott. Koncernbidrag redovisas som bokslutsdisposition i resultaträkningen. Aktieägartillskott redovisas som en ökning av andelar i koncernföretag och prövas för nedskrivningsbehov.

A2. Anställda, personalkostnader samt ersättning till revisorer

Medelantal anställda	2015			2014		
	Kvinnor	Män	Summa	Kvinnor	Män	Summa
Sverige	65	53	118	61	56	117

Andel kvinnor i Atlas Copcos styrelse och ledning, %	31 december 2015	31 december 2014
Styrelse exklusive fackliga företrädare	33	33
Koncernledning	22	22

Löner och andra ersättningar	2015		2014	
	Ledande befattningshavare [1]	Övriga anställda	Ledande befattningshavare [1]	Övriga anställda
Sverige	61	118	69	106
varav tantiem	20		14	

[1] Innefattar 8 (8) styrelsemedlemmar som erhåller arvoden från Atlas Copco AB samt koncernchef och VD och 7 (7) personer i koncernledningen som är anställda av och uppbär lön och andra ersättningar från bolaget.

För information om ersättningar till styrelseledamöter, koncernchef och VD samt övriga medlemmar i koncernledningen, se not 5 i koncernredovisningen.

Pensioner och andra sociala kostnader	2015	2014
Avtalsenliga pensioner till styrelseledamöter och koncernledning	11	10
Avtalsenliga pensioner till övriga anställda	15	22
Övriga sociala avgifter	61	73
Summa	**87**	**105**
Pensionsförpliktelser till före detta medlemmar i Atlas Copcos ledningsgrupp	5	15

Ersättning till revisorer

Ersättningen för lagstadgad revision och konsultarvoden till revisorer fördelar sig enligt följande:

	2015	2014
Deloitte		
– revisionsarvode	6	6
– andra revisionstjänster än revisionsuppdraget	1	1
– övriga tjänster, skatt	–	2
Summa	**7**	**9**

Revisionsarvode avser revision av de finansiella rapporterna och räkenskaperna. För moderbolaget innefattar detta även styrelsens och VD:s förvaltning av verksamheten.

Andra revisionstjänster än revisionsuppdraget avser till exempel garantiförklaringar och bestyrkanderapport med begränsad säkerhet om Atlas Copcos hållbarhetsredovisning.

Skattetjänster inkluderar både rådgivning och granskning av efterlevnad inom skatteområdet.

På årsstämman 2015 valdes Deloitte till Gruppens revisor fram till årsstämman 2016.

A3. Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader

	2015	2014
Erhållna provisioner	135	151
Övriga rörelseintäkter [1]	–	42
Valutakursdifferenser, netto	7	–
Summa övriga rörelseintäkter	**142**	**193**
Valutakursdifferenser, netto	–	–7
Summa övriga rörelsekostnader	**–**	**–7**

[1] Övriga rörelseintäkter avser försäkringsersättningar.

A4. Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter och kostnader	2015	2014
Ränteintäkter		
– likvida medel	104	26
– fordringar på koncernföretag	208	298
Utdelningsintäkter från koncernföretag	9 276	2 525
Realisationsvinst	4	8
Valutakursvinster, netto	14	53
Finansiella intäkter	**9 606**	**2 910**
Räntekostnader		
– räntebärande skulder	–704	–644
– derivatinstrument för säkring av verkligt värde	–58	–69
– skulder till koncernföretag	–642	–817
– pensionsavsättningar, netto	–1	–1
– övrigt	–	–1
Nedskrivning		
– nedskrivning av andelar i koncernföretag	–	–371
Finansiella kostnader	**–1 405**	**–1 903**
Finansiella intäkter, netto	**8 201**	**1 007**

Följande tabell visar nettovinst eller nettoförlust uppdelat per kategori inom finansiella instrument.

	2015	2014
Nettovinst/-förlust på		
– lånefordringar och kundfordringar, inkl. bankmedel	326	377
– övriga skulder	–1 347	–1 463
– derivatinstrument för säkring av verkligt värde	–58	–69
Resultat från andelar i koncernföretag	9 280	2 162
Summa	**8 201**	**1 007**

Mer information om säkringarna finns i not 27 i koncernredovisningen.

A5. Bokslutsdispositioner

Bokslutsdispositioner	2015	2014
Lämnade koncernbidrag	–170	–328
Erhållna koncernbidrag	4 693	4 188
Summa	**4 523**	**3 860**

A6. Inkomstskatt

	2015	2014
Aktuell skatt	–549	–796
Uppskjuten skatt	–14	–1
Summa	**–563**	**–797**
Resultat före skatt	12 300	4 589
Svensk inkomstskatt i %	22.0	22.0
Aktuell skatt baserad på resultat före skatt	–2 706	–1 010
Skatteeffekt av:		
Ej avdragsgilla kostnader	–163	–249
Ej skattepliktiga intäkter	2 088	557
Avdragsgilla kostnader, ej redovisade i resultaträkningen	81	19
Avdragsgilla intäkter, ej redovisade i resultaträkningen	–	–97
CFC-beskattning	–29	–12
Justeringar från tidigare år	166	–5
Summa	**–563**	**–797**
Effektiv skatt i %	**4.6**	**17.4**

Moderbolagets effektiva skattesats på 4.6% (17.4) påverkas främst av ej skattepliktiga intäkter i form av utdelningar från dotterföretag.

A7. Immateriella tillgångar

	Aktiverade utgifter för datorprogram	
	2015	2014
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	36	36
Investeringar	12	–
Vid årets slut	**48**	**36**
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	26	21
Årets avskrivningar	7	5
Vid årets slut	**33**	**26**
Redovisat värde		
Vid årets början	10	15
Vid årets slut	**15**	**10**

A8. Materiella anläggningstillgångar

	2015			2014		
	Byggnader och mark	Maskiner och inventarier	Summa	Byggnader och mark	Maskiner och inventarier	Summa
Ackumulerade anskaffningsvärden						
Vid årets början	27	46	73	23	39	62
Investeringar	–	3	3	4	8	12
Avyttringar	–	–3	–3	–	–1	–1
Vid årets slut	**27**	**46**	**73**	**27**	**46**	**73**
Ackumulerade avskrivningar						
Vid årets början	8	32	40	5	27	32
Årets avskrivningar	–2	6	4	3	6	9
Avyttringar	–	–3	–3	–	–1	–1
Vid årets slut	**6**	**35**	**41**	**8**	**32**	**40**
Redovisat värde						
Vid årets början	19	14	33	18	12	30
Vid årets slut	**21**	**11**	**32**	**19**	**14**	**33**

Byggnader och mark avser förbättringar av hyrda fastigheter. Årets avskrivningar redovisas under administrationskostnader i resultaträkningen.

Leasingkostnader för tillgångar som innehas via operationella leasingavtal såsom förhyrda lokaler, bilar och kontorsutrustning redovisas under administrationskostnader och uppgick till 68 (38). Framtida betalningar för icke uppsägningsbara leasingavtal uppgick till 476 (452) och förfaller enligt följande:

	2015	2014
Inom ett år	69	57
Mellan ett och fem år	243	212
Senare än fem år	164	183
Summa	**476**	**452**

A9. Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder

	2015			2014		
	Till-gångar	Skulder	Netto	Till-gångar	Skulder	Netto
Anläggningstillgångar	1	–	1	1	–	1
Pensioner och liknande förpliktelser	32	–	32	29	–	29
Övriga avsättningar	6	–	6	10	–	10
Långfristiga skulder	47	–	47	–	–44	–44
Summa	**86**	**–**	**86**	**40**	**–44**	**–4**

Nedan följer en avstämning av nettoförändringen i uppskjuten skatt från årets början till årets slut:

	2015	2014
Vid årets början	–4	–452
Redovisat i övrigt totalresultat	–3	449
Omklassificeringar	107	–
Redovisat i årets resultat	–14	–1
Vid årets slut	**86**	**–4**

A10. Andelar i koncernföretag

	2015	2014
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	95 046	93 772
Investeringar	–	79
Säkring av nettoinvestering	129	–121
Aktieägartillskott	16 819	1 338
Avyttringar	–220	–22
Vid årets slut	**111 774**	**95 046**
Ackumulerade uppskrivningar		
Vid årets början	600	600
Vid årets slut	**600**	**600**
Ackumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	–1 739	–1 368
Nedskrivningar	–	–371
Vid årets slut	**–1 739**	**–1 739**
Summa	**110 635**	**93 907**

Se not A21 för ytterligare information om andelar i koncernföretag.

A11. Övriga finansiella tillgångar

	2015	2014
Fordringar på koncernföretag	1	6
Derivat		
– innehas för handel	1	–
– identifierade för säkringsredovisning	102	160
Kapitalförsäkringar	126	110
Finansiella tillgångar klassificerade som lånefordringar och kundfordringar		
– övriga finansiella fordringar	28	90
Vid årets slut	**258**	**366**

Kapitalförsäkringar avser avgiftsbestämda pensionsplaner och ställs som säkerhet till förmånstagaren (se not A15 och A20).

A12. Övriga fordringar

	2015	2014
Fordringar på koncernföretag	2 411	2 664
Derivat		
– innehas för handel	252	134
– identifierade för säkringsredovisning	71	17
Finansiella tillgångar klassificerade som lånefordringar och kundfordringar		
– övriga fordringar	225	400
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	61	74
Vid årets slut	**3 020**	**3 289**

Övriga fordringar på 225 (400) avser främst CSA-avtal som används för att minska kreditrisken för derivattransaktioner.

A13. Likvida medel

	2015	2014
Likvida medel klassificerade som lånefordringar och kundfordringar		
– kassa och bank	745	2 706
– kortfristiga likvida placeringar	3 566	2 447
Vid årets slut	**4 311**	**5 153**

Moderbolagets garanterade men outnyttjade kreditfaciliteter uppgick till 8 585 (6 298).

A14. Eget kapital

Se not 20 i koncernredovisningen för information om aktietransaktioner och mandat godkända av årsstämman.

Reserver
Moderbolagets egna kapital innefattar reserver som beskrivs nedan.

Reservfond
Reservfonden är en del av bundet eget kapital och är inte utdelningsbar.

Fond för verkligt värde – omräkningsreserv
Fonden består av omräkning av koncerninterna fordringar på eller skulder till en utlandsverksamhet som i allt väsentligt är del av nettoinvesteringen i utlandsverksamheten liksom kassaflödessäkringar för omvandling av rörlig ränta till fast ränta.

A15. Pensioner och liknande förpliktelser

	2015			2014		
	Avgiftsbestämda pensionsplaner	Förmånsbestämda pensionsplaner	Summa	Avgiftsbestämda pensionsplaner	Förmånsbestämda pensionsplaner	Summa
Vid årets början	110	17	127	78	18	96
Avsättningar	17	–	17	38	–	38
Utbetalningar	–1	–8	–9	–6	–1	–7
Vid årets slut	**126**	**9**	**135**	**110**	**17**	**127**

Moderbolaget har kapitalförsäkringar på 126 (110) hänförliga till avgiftsbestämda pensionsplaner. Försäkringarna redovisas som övriga finansiella tillgångar och ställs som säkerhet till förmånstagaren.

Beskrivning av förmånsbestämda pensionsplaner
Moderbolaget har tre förmånsbestämda pensionsplaner. ITP-planen är en slutlönebaserad pensionsplan som omfattar huvuddelen av Atlas Copco AB:s tjänstemän i Sverige. Atlas Copco tryggar förmånerna genom en pensionsstiftelse. Den andra planen hänför sig till en grupp anställda som tjänar mer än tio basbelopp och som har valt bort ITP-planen. Denna plan är försäkrad. Den tredje planen hänför sig till tidigare anställda högre tjänstemän som i dag är pensionerade. Denna plan är tryggad genom skuldföring.

	2015			2014		
	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Summa	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Summa
Redovisade belopp för förmånsbestämda förpliktelser	134	9	143	133	17	150
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	–296	–	–296	–262	–	–262
Nuvärdet för nettoförpliktelser	–162	9	–153	–129	17	–112
Ej redovisade överskott	162	–	162	129	–	129
Nettobelopp redovisat i balansräkningen	**–**	**9**	**9**	**–**	**17**	**17**

Förändring av redovisade belopp för förmånsbestämda förpliktelser	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Summa	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Summa
Förmånsbestämda förpliktelser vid årets början	133	17	150	130	18	148
Kostnader för pensioner intjänade under året	6	1	7	5	2	7
Räntekostnader	4	–	4	4	–	4
Övriga förändringar av förpliktelser	–	–8	–8	4	–	4
Utbetalda pensioner	–9	–1	–10	–10	–3	–13
Förmånsbestämda förpliktelser vid årets slut	**134**	**9**	**143**	**133**	**17**	**150**

Förändringar i förvaltningstillgångar	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Summa	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Summa
Verkligt värde för förvaltningstillgångar vid årets början	262	–	262	236	–	236
Avkastning på förvaltningstillgångar	34	–	34	26	–	26
Verkligt värde för förvaltningstillgångar vid årets slut	**296**	**–**	**296**	**262**	**–**	**262**

A15. Pensioner och liknande förpliktelser, fortsättning

	2015	2014
Pensionering i egen regi		
Kostnader exkl. ränta	6	15
Räntekostnader	–	1
Summa	**6**	**16**
Pensionering genom försäkring		
Kostnader för pensioner intjänade under året	20	19
Summa	**20**	**19**
Nettokostnader för pensioner, exkl. skatter	**26**	**35**
Särskild löneskatt på pensionskostnader	10	16
Summa	**36**	**51**

Årets pensionskostnader, som redovisas under administrationskostnader i resultaträkningen, uppgick till 26 (35) varav till ledande befattningshavare 11 (10) och till andra 15 (25).

Moderbolagets andel av förvaltningstillgångarnas verkliga värde i Atlas Copcos pensionsstiftelse uppgår till 296 (262) enligt följande:

	2015	2014
Aktierelaterade värdepapper	35	28
Obligationer	188	184
Fastigheter	70	50
Likvida medel	3	–
Summa	**296**	**262**

Förvaltningstillgångarna i Atlas Copcos pensionsstiftelse är inte inkluderade i moderbolagets finansiella tillgångar.

Avkastningen på förvaltningstillgångarna i Atlas Copcos pensionsstiftelse uppgick till 11.9% (11.3).

Moderbolaget tillämpar de aktuariella antaganden som används av Pensionsregistreringsinstitutet (PRI), bland annat diskonteringsräntan 3.7% (3.8). Moderbolaget uppskattar att 9 kommer att betalas in till förmånsbestämda planer under 2016.

A16. Övriga avsättningar

	2015	2014
Vid årets början	222	249
Under året		
– gjorda avsättningar	78	145
– utnyttjade avsättningar	–168	–168
– återförda avsättningar	–	–4
Vid årets slut	**132**	**222**

Övriga avsättningar omfattar främst avsättningar hänförliga till personaloptionsprogram redovisade enligt IFRS 2 och UFR 7.

A17. Räntebärande skulder

	Förfall	Återköpt nominellt belopp	2015 Redovisat värde	2015 Verkligt värde	2014 Redovisat värde	2014 Verkligt värde
Långfristiga						
Medium Term Note Program MEUR 500	2019		4 458	4 823	4 458	5 076
Medium Term Note Program MEUR 500	2023		4 531	4 937	4 528	5 191
Kapitalmarknadslån MUSD 800	2017		6 897	7 173	6 635	7 088
Kapitalmarknadslån MUSD 150	2019	MUSD 7.5	1 190	1 475	973	1 446
Bilaterala lån EIB MEUR 275	2019		2 329	2 561	2 329	2 693
Bilaterala lån NIB MEUR 200	2024		1 886	1 908	1 696	1 803
Långfristiga räntebärande skulder till koncernföretag			27 772	28 878	27 734	29 130
Summa långfristiga räntebärande skulder			**49 063**	**51 755**	**48 353**	**52 427**
Kortfristiga						
Kortfristiga räntebärande skulder till koncernföretag			27 506	27 529	9 335	9 382
Summa kortfristiga räntebärande skulder			**27 506**	**27 529**	**9 335**	**9 382**
Vid årets slut			**76 569**	**79 284**	**57 688**	**61 809**
Varav externa räntebärande skulder			**21 291**	**22 877**	**20 619**	**23 297**

Skillnaden mellan redovisat värde och verkligt värde hänger samman med värderingsmetoden eftersom vissa skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde och inte till verkligt värde. Förändringar i räntenivåer och kreditmarginaler skapar skillnaden mellan verkligt värde och upplupet anskaffningsvärde.

Under 2015 har Atlas Copco utökat det bilaterala lånet från Nordiska Investeringsbanken om MEUR 180 till MEUR 200. I januari 2015 ingick Atlas Copco AB ett låneavtal med Europeiska Investeringsbanken om MEUR 300. För tillfället är denna facilitet inte utnyttjad. Perioden för utnyttjande av faciliteten har under året förlängts till juli 2016. Om faciliteten inte används före detta datum kommer den att förfalla.

Kreditfaciliteten om MEUR 640 har under 2015 förlängts till 2020.

A17. Räntebärande skulder, fortsättning

I tabellen nedan visas förfallostrukturen för moderbolagets externa räntebärande skulder inklusive effekten av ränteswappar.

Förfall	Fast	Rörlig [1]	Redovisat värde	Verkligt värde
2017	5 173	1 724	6 897	7 173
2019	7 977	–	7 977	8 859
2023	4 531	–	4 531	4 937
2024	–	1 886	1 886	1 908
Total	**17 681**	**3 610**	**21 291**	**22 877**

[1] Rörlig ränta i tabellen är lån med räntesättning var sjätte månad eller oftare.

A18. Övriga skulder

	2015	2014
Leverantörsskulder	26	40
Skulder till koncernföretag	246	383
Derivat		
– innehas för handel	158	337
– identifierade för säkringsredovisning	–	99
Övriga finansiella skulder		
– övriga skulder	218	35
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	395	386
Vid årets slut	**1 043**	**1 280**

Upplupna kostnader inkluderar poster såsom sociala avgifter, semesterlöneskuld och upplupna räntor.

A19. Finansiell exponering och principer för riskhantering

Moderbolagets räntebärande skulder
Atlas Copco AB hade externa räntebärande skulder på MSEK 21 291 (20 619) och interna räntebärande skulder på MSEK 55 278 (37 069) vid årets slut 2015. Derivatinstrument används för att hantera valuta- och ränterisker i linje med Financial Risk Management Committees riktlinjer, se not 27 i koncernredovisningen.

Säkringsredovisning
Moderbolaget säkrar andelar i dotterföretag genom lån på MEUR 4 739 (4 719) och med derivat på MEUR 310 (330). Den använda metoden för säkringsredovisning avseende lån bygger på ett undantag i RFR 2. Derivaten redovisas som säkringar av verkligt värde.

Ränterisken hanteras med ränteswappar, som identifieras som säkringar av verkligt värde samt som säkringar av kassaflöden. I not 27 i koncernredovisningen återfinns verkliga värden för dessa swappar samt ytterligare information.

Finansiell kreditrisk
Kreditrisk för finansiella transaktioner är risken att moderbolaget ådrar sig förluster, avseende moderbolagets investeringar, bankmedel eller derivattransaktioner, till följd av att motparten inte betalar. Mer information om investerings- och derivattransaktioner finns i not 27 i koncernredovisningen.

I tabellen nedan visas faktisk exponering avseende finansiella instrument per 31 december.

Finansiell kreditrisk	2015	2014
Likvida medel	4 311	5 153
Fordringar på koncernföretag	2 412	2 670
Derivat	426	311
Övrigt	315	564
Summa	**7 464**	**8 698**

Hierarki för verkligt värde
Verkliga värden baseras på marknadsvärden eller, i de fall sådana inte är tillgängliga, på observerbara indata eller andra värderingstekniker. De belopp som visas i andra noter är orealiserade och kommer inte nödvändigtvis att realiseras.

För nivåklassificering se not 27 i koncernredovisningen. Det finns inga instrument klassificerade i nivå 3 i moderbolaget.

Värderingsmetoder
Derivat
Verkligt värde för valutaterminskontrakt beräknas utifrån rådande marknadsläge. Ränteswappar värderas baserat på marknadsräntor och nuvärde av framtida kassaflöden.

Räntebärande skulder
Verkliga värden beräknas baserat på marknadsräntor och nuvärde av framtida kassaflöden.

Moderbolagets finansiella instrument uppdelade i kategorier
Det redovisade värdet för moderbolagets finansiella instrument motsvarar verkligt värde i alla kategorier förutom för räntebärande skulder.

Se not A17 för mer information.

A20. Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

	2015	2014
Ställda säkerheter för derivat		
Övriga fordringar	152	392
Ställda säkerheter för pensionsåtaganden		
Kapitalförsäkringar	126	110
Summa	**279**	**502**
Eventualförpliktelser		
Borgensförbindelser och övriga eventualförpliktelser		
– för externa parter	3	3
– för koncernföretag	7 843	9 576
Summa	**7 846**	**9 579**

Borgensförbindelser och övriga eventualförpliktelser inkluderar bankgarantier och kommersiella garantier, CSA-avtal (Credit Support Annex) samt leverantörsgarantier. Borgensförbindelser och andra eventualförpliktelser för koncernföretag har minskat till följd av att de finansiella garantierna för Atlas Copco UK Holding Ltd (MUSD 99.5) och Atlas Copco North America LLC (MUSD 99.0) löpte ut under 2015.

A21. Direktägda dotterföretag

	2015			2014		
	Antal aktier	Andel	Redovisat värde	Antal aktier	Andel	Redovisat värde
Direktägda produktbolag						
Atlas Copco Airpower n.v., Wilrijk	76 415	100	46 028	76 415	100	45 988
Atlas Copco Construction Technique Brasil Ltda, São Paulo	25 777 505	100	619	25 777 505	100	619
Atlas Copco Craelius AB, 556041-2149, Märsta	200 000	100	56	200 000	100	53
Atlas Copco GIA AB, 556040-0870, Grängesberg	50 000	100	153	50 000	100	152
Atlas Copco MAI GmbH, Feistritz an der Drau	–	–	–	1	100	34
Atlas Copco Meyco AG, Zurich	9 000	100	64	9 000	100	64
Atlas Copco Rock Drills AB, 556077-9018, Örebro	1 000 000	100	467	1 000 000	100	452
Atlas Copco Secoroc AB, 556001-9019, Fagersta	2 325 000	100	179	2 325 000	100	178
Atlas Copco Welltech AB, 556577-2240, Jonsered	20 000	100	78	20 000	100	78
Construction Tools AB, 556069-7228, Kalmar	60 000	100	2 050	60 000	100	2 047
Dynapac Compaction Equipment AB, 556068-6577, Karlskrona	80 000	100	887	80 000	100	1 105
Gazcon A/S, Lynge	500	100	23	500	100	23

A21. Direktägda dotterföretag, fortsättning

	2015			2014		
	Antal aktier	Andel	Redovisat värde	Antal aktier	Andel	Redovisat värde
Direktägda marknadsbolag						
Atlas Copco (Cyprus) Ltd., Nicosia	99 998	100	–	99 998	100	–
Atlas Copco Argentina S.A.C.I., Buenos Aires	5 120 025	93/100[1]	62	525 000	75/100[1]	12
Atlas Copco (India) Ltd., Mumbai	21 731 582	96	1 818	21 731 582	96	1 815
Atlas Copco (Ireland) Ltd., Dublin	250 000	100	28	250 000	100	28
Atlas Copco (Malaysia), Sdn. Bhd., Kuala Lumpur	1 000 000	100	14	1 000 000	100	14
Atlas Copco (Philippines) Inc., Paranaque	121 995	100	6	121 995	100	6
Atlas Copco (Switzerland) AG., Studen/Biel	8 000	100	52	8 000	100	52
Atlas Copco (South East Asia) Pte.Ltd., Singapore	1 500 000	100	6	1 500 000	100	6
Atlas Copco Brasil Ltda., São Paulo	70 358 841	100	239	70 358 841	100	238
Atlas Copco Chilena S.A.C., Santiago	24 998	100	11	24 988	100	9
Atlas Copco CMT Sweden AB, 556100-1453, Nacka	103 000	100	99	103 000	100	98
Atlas Copco Compressor AB, 556155-2794, Nacka	60 000	100	12	60 000	100	12
Atlas Copco Equipment Egypt S.A.E., Kairo	5	0/100[1]	2	5	0/100[1]	2
Atlas Copco Ges.m.b.H., Wien	1	100	43	1	100	8
Atlas Copco Indoeuropeiska AB, 556155-2760, Nacka	3 500	100	25	3 500	100	25
Atlas Copco Eastern Africa Ltd., Nairobi	482 999	100	31	482 999	100	6
Atlas Copco KK, Tokyo	375 001	100	31	375 001	100	30
Atlas Copco Kompressorteknik A/S, Köpenhamn	4 000	100	4	4 000	100	3
Atlas Copco Maroc SA., Casablanca	3 888	97	3	3 854	96	2
Atlas Copco Services Middle East OMC, Bahrain	500	100	6	500	100	5
Atlas Copco Venezuela S.A., Caracas	25 812 000	100	42	25 812 000	100	42
Chicago Pneumatic Construction Equipment AB, 556197-5375, Stockholm	–	–	–	30 000	100	29
Servatechnik AG., Oftringen	3 500	100	28	3 500	100	28
Soc. Atlas Copco de Portugal Lda., Lissabon	1	100	26	1	100	25
AGRE Kompressoren GmbH, Garsten-St. Ulrich	200 000	100	7	200 000	100	7
Direktägda holdingbolag och andra bolag						
Atlas Copco A/S, Langhus	2 500	100	40	2 500	100	40
Atlas Copco Beheer b.v., Zwijndrecht	15 712	100	2 459	15 712	100	2 429
Atlas Copco Customer Finance Chile Ltd., Santiago	6 317 500	0/100[1]	–	6 317 500	0/100[1]	–
Atlas Copco Deutschland GmbH, Essen	1	100	3	1	100	–
Atlas Copco Dynapac AB, 556655-0413, Nacka	–	–	–	86 993 823	100	3
Atlas Copco Finance Belgium bvba, Wilrijk	1	0/100[1]	–	1	0/100[1]	–
Atlas Copco Finance Europe n.v., Wilrijk	1	0/100[1]	1	1	0/100[1]	1
Atlas Copco France Holding S.A., St. Ouen l'Áumône	278 255	100	259	278 255	100	257
Atlas Copco Holding GmbH, Essen	2	100	1 056	2	100	1 049
Atlas Copco Järla Holding AB, 556062-0212, Nacka	95 000	100	20 570	95 000	100	20 570
Atlas Copco Lugnet Treasury AB, 556277-9537, Nacka	700 500	100	724	700 500	100	723
Atlas Copco Sickla Holding AB, 556309-5255, Nacka	1 000	100	27 285	1 000	100	10 630
Atlas Copco UK Holdings Ltd., Hemel Hempstead	150 623 666	100	1 470	150 623 666	100	1 468
Atlas Copco USA Holdings Inc., Parsippany NJ	100	100	3 429	100	100	3 429
Dynapac AB, 556655-0421, Karlskrona	75 000	100	–	75 000	100	–
Econus S A, Montevideo	21 582 605	100	17	21 582 605	100	17
Industria Försäkrings AB, 516401-7930, Nacka	300 000	100	30	300 000	100	30
Oy Atlas Copco AB, Vantaa	150	100	30	150	100	32
Power Tools Distribution n.v., Hoeselt	1	0/100[1]	2	1	0/100[1]	1
2 (2) vilande bolag		100	12		100	12
Säkring av nettoinvestering			50			–79
Redovisat värde, 31 december			**110 635**			**93 907**

[1] Första siffran; andel som innehas av moderbolaget, andra siffran; andel som innehas av Atlas Copco-gruppen.

A22. Närstående

Relationer

Moderbolaget har närståenderelationer med sina största aktieägare, dotterföretag, intresseföretag och Joint ventures samt med styrelseledamöter och koncernledning.

Moderbolagets största aktieägare, Investor AB, kontrollerar cirka 22% av rösterna i Atlas Copco AB.

Moderbolagets direktägda dotterföretag redovisas i not A21 och andra direkt och indirekt ägda operativa dotterföretag redovisas på sidorna som följer.

Information om styrelseledamöter och koncernledning presenteras på sidorna 60–63.

Transaktioner och utestående balanser

Gruppen har inte haft några transaktioner med Investor AB under året, förutom aviserade utdelningar och inlösen av aktier, och har inga utestående balanser med Investor AB.

Investor AB har även bestämmande eller betydande inflytande i andra företag som Atlas Copco AB kan göra affärer med i den ordinarie verksamheten. Alla sådana transaktioner görs på affärsmässiga villkor.

I tabellen nedan redovisas moderbolagets transaktioner med koncernföretag:

	2015	2014
Intäkter		
Utdelning	9 276	2 525
Koncernbidrag	4 693	4 188
Ränteintäkter	208	298
Kostnader		
Koncernbidrag	–170	–328
Räntekostnader	–642	–817
Fordringar	**2 412**	**2 669**
Skulder	**55 524**	**37 454**
Garantiförbindelser	**7 843**	**9 576**

Direkt och indirekt ägda holdingbolag och operativa koncernföretag (exklusive filialer), redovisade per land.

Land	Företag	Placering (stad)
Algeriet	SPA Atlas Copco Algérie	*Alger*
Angola	Atlas Copco Angola Lda	*Luanda*
Argentina	Atlas Copco Argentina S.A.C.I	*Buenos Aires*
	Atlas Copco Servicios Mineros S.A.	*Buenos Aires*
Australien	Atlas Copco Australia Pty Limited	*Blacktown*
	Atlas Copco Customer Finance Australia Pty Limited	*Blacktown*
	Atlas Copco South Pacific Holdings Pty Ltd.	*Blacktown*
	Henrob (UK) Pty Ltd	*Brisbane*
Bahrain	Atlas Copco Services Middle East OMC	*Bahrain*
Bangladesh	Atlas Copco Bangladesh Ltd.	*Dhaka*
Belgien	Atlas Copco Airpower n.v.	*Wilrijk*
	Atlas Copco Belgium n.v.	*Overijse*
	Atlas Copco Business Services n.v.	*Wilrijk*
	Atlas Copco Finance Belgium BVBA	*Wilrijk*
	Atlas Copco Finance Europe n.v.	*Wilrijk*
	Atlas Copco Rental Europe n.v.	*Wilrijk*
	EDMAC Europe n.v.	*Wilrijk*
	International Compressor Distribution n.v.	*Wilrijk*
	Power Tools Distribution n.v.	*Hoeselt*
	SA Edwards Vacuum n.v.	*Estaimpuis*
	Maes Compressoren n.v.	*Ghent*
Bolivia	Atlas Copco Boliviana SA	*La Paz*
Bosnien-Herzegovina	Atlas Copco BH d.o.o.	*Sarajevo*
Botswana	Atlas Copco (Botswana) (Pty) Ltd.	*Gaborone*
Brasilien	Atlas Copco Brasil Ltda	*Barueri*
	Atlas Copco Construction Technique Brasil Ltda	*São Paulo*
	Cavaletti Equipamentos e Servicos Ltda	*Valinhos*
	Chicago Pneumatic Brasil Ltda	*Barueri*
	Edwards Vacuo Ltda	*São Paulo*
	Schucker do Brazil Ltda	*São José dos Pinais*
	Synatec Group of South America Inc.	*São Paulo*
Bulgarien	Atlas Copco Bulgaria EOOD	*Sofia*
	Construction Tools EOOD	*Roseau*
Burkina Faso	Atlas Copco Burkina Faso SARL	*Ouagadougou*
Chile	Atlas Copco Chilena S.A.C.	*Santiago*
	Atlas Copco Customer Finance Chile Ltda	*Santiago*
Colombia	Atlas Copco Colombia Ltda	*Bogotá*
Cypern	Atlas Copco (Cyprus) Ltd.	*Nicosia*
Danmark	Atlas Copco Kompressorteknik A/S	*Köpenhamn*
	Gazcon A/S	*Lynge*

Land	Företag	Placering (stad)
Demokratiska republiken Kongo	Atlas Copco DRC sprl	*Lubumbashi*
Egypten	Atlas Copco Equipment Egypt S.A.E.	*Kairo*
Filippinerna	Atlas Copco (Philippines) Inc.	*Binan*
Finland	Oy Atlas Copco Ab	*Vanda*
	Oy Atlas Copco Kompressorit Ab	*Vanda*
	Oy Atlas Copco Louhintatekniikka Ab	*Vanda*
	Oy Atlas Copco Rotex Ab	*Tammerfors*
	Oy Atlas Copco Tools Ab	*Vanda*
Frankrike	ABAC France S.A.S.	*Valence*
	Atlas Copco Applications Industrielles S.A.S.	*Cergy Pontoise*
	Atlas Copco Compresseurs S.A.S	*Cergy Pontoise*
	Atlas Copco Crépelle S.A.S.	*Lille*
	Atlas Copco Forage et Construction S.A.S.	*Cergy Pontoise*
	Atlas Copco France Holding S.A.	*Cergy Pontoise*
	Compresseurs Mauguière S.A.S.	*Cergy Pontoise*
	Compresseurs Worthington Creyssensac S.A.S.	*Chambly*
	Edwards S.A.S	*Gennevilliers*
	ETS Georges Renault S.A.S.	*Nantes*
	Exlair S.A.S.	*Cergy Pontoise*
	Hibon International SA	*Gennevilliers*
	Hibon SA	*Gennevilliers*
	Seti-Tec S.A.S.	*Lognes*
Förenade Arabemiraten	Atlas Copco Middle East FZE	*Jebel Ali free zone, Dubai*
	Atlas Copco Services Middle East SPC	*Abu Dhabi*
Ghana	Atlas Copco Ghana Ltd.	*Accra*
Grekland	Atlas Copco Hellas AE	*Koropi*
Hongkong	Atlas Copco China/Hong Kong Ltd	*Kowloon*
	CP China/Hong Kong Ltd.	*Kowloon*
	Edwards Vacuum Hong Kong Ltd	*Hongkong*
Indien	Atlas Copco (India) Ltd.	*Pune*
	Edwards India Private Ltd	*Pune*
Indonesien	PT Atlas Copco Indonesia	*Djakarta*
	PT Atlas Copco Nusantara	*Djakarta*
Irak	Atlas Copco Iraq LLC	*Erbil*
	Atlas East LLC for General Trading and Industrial equipment	*Bagdad*
Irland	Atlas Copco (Ireland) Ltd	*Dublin*
	Edwards Vacuum Technology Ireland Ltd	*Dublin*
Israel	Edwards Israel Vacuum Ltd	*Kiryat Gat*

A22. **Närstående,** fortsättning

Land	Företag	Placering (stad)
Italien	ABAC Aria Compressa S.p.A	*Robassomero*
	Atlas Copco BLM S.r.l.	*Milano*
	Atlas Copco Italia S.p.A.	*Milano*
	Atlas Copco Stonetec S.r.L	*Bagnolo Piemonte*
	Ceccato Aria Compressa S.r.L	*Vicenza*
	Edwards S.p.A.	*Milano*
	MultiAir Italia S.r.l.	*Cinisello Balsamo*
Japan	Atlas Copco KK	*Tokyo*
	Edwards Japan Ltd	*Chiba*
	Fuji Industrial Technique Co., Ltd.	*Osaka*
Kamerun	Atlas Copco Afrique Centrale SA	*Douala*
Kanada	Air Repair Sales & Services Limited	*Moncton*
	Atlas Copco Canada Inc.	*Dorval*
	Chicago Pneumatic Tool Co. Canada Ltd.	*Toronto*
Kazakstan	Atlas Copco Central Asia LLP	*Almaty*
Kenya	Atlas Copco Eastern Africa Limited	*Nairobi*
Kina	Atlas Copco (China) Investment Co., Ltd.	*Shanghai*
	Atlas Copco (China) Mining and Construction Equipment Trading Co Ltd	*Nanjing*
	Atlas Copco (Nanjing) Construction and Mining Equipment Ltd.	*Nanjing*
	Atlas Copco (Shanghai) Equipment Rental Co., Ltd.	*Shanghai*
	Atlas Copco (Shanghai) Process Equipment Co., Ltd.	*Shanghai*
	Atlas Copco (Shanghai) Trading Co., Ltd.	*Shanghai*
	Atlas Copco (Shenyang) Construction and Mining Equipment Ltd.	*Shenyang*
	Atlas Copco (Wuxi) Compressor Co., Ltd.	*Wuxi*
	Atlas Copco (Wuxi) Exploration Equipment Ltd.	*Wuxi*
	Atlas Copco (Wuxi) Research and Development Center	*Wuxi*
	Atlas Copco (Zhangjiakou) Construction & Mining Equipment Ltd.	*Zhangjiakou*
	Atlas Copco (Wuxi) Energy Conservation Engineering Co., Ltd.	*Wuxi*
	Atlas Copco Financial Leasing Co,.Ltd	*Shanghai*
	Bolaite (Shanghai) Compressor Co., Ltd.	*Shanghai*
	Bolaite (Shanghai) Compressor Trading Co. Ltd	*Shanghai*
	Dynapac (China) Compaction & Paving Eq Co., Ltd.	*Tianjin*
	Edmac (Shanghai) Trading Co., Ltd.	*Shanghai*
	Edwards Technologies Trading (Shanghai) Company Ltd	*Shanghai*
	Edwards Technologies Vacuum Engineering (Qingdao) Company Ltd	*Qingdao*
	Edwards Technologies Vacuum Engineering (Shanghai) Company Ltd	*Shanghai*
	Edwards Technologies Vacuum Engineering (Xian) Company Ltd	*Xian*
	Guangzhou Linghein Compressor Co., Ltd	*Guangzhou*
	Kunshan Q-Tech Air System Technologies Ltd.	*Kunshan*
	Liutech (Liuzhou) Compressor Trading Co. Ltd	*Liuzhou*
	Liuzhou Tech Machinery Co., Ltd.	*Liuzhou*
	SCA Schucker Automation Equipment (Shanghai) Co., Ltd.	*Shanghai*
	Shanghai Beacon Medaes Medical Gas Engineering Consulting Co., Ltd.	*Shanghai*
	Shanghai Tooltec Industrial Tool Co., Ltd.	*Shanghai*
	Shandong Rock Drilling Tools Co Ltd	*Yanggu*
	Wuxi Pneumatech Air/Gas Purity Equipment Co., Ltd.	*Wuxi*
Kina	Wuxi Shengda Air/Gas Punty Equipment Co., Ltd	*Wuxi*
Kroatien	Atlas Copco d.o.o.	*Zagreb*
Lettland	Atlas Copco Baltic SIA	*Riga*
Libanon	Atlas Copco Levant S.A.L.	*Beirut*
Luxemburg	Atlas Copco Finance S.á.r.l.	*Luxemburg*
Malaysia	Atlas Copco (Malaysia) Sdn. Bhd.	*Shah Alam*
	Edwards Technologies Malaysia Sdn. Bhd.	*Kuala Lumpur*
Mali	Atlas Copco Mali Sarl	*Bamako*
Marocko	Atlas Copco Maroc SA	*Casablanca*
Mexiko	Atlas Copco Mexicana S.A. de C.V.	*Tlalnepantla*
	Atlas Copco Rental Mexico	*Monterrey*
	Desarrollos Técnologicos ACMSA S.A. de C.V.	*Tlalnepantla*
	SCA Schucker de Mexico S.A. de C.V.	*Puebla*
	Desoutter Tools Mexico SA de CV	*Tlalnepantla*
Moçambique	Atlas Copco Mozambique	*Maputo*
Mongoliet	Atlas Copco Mongolia LLC	*Ulaanbaatar*
Myanmar	Atlas Copco Services Myanmar Co., Ltd.	*Yangon*
Namibia	Atlas Copco Namibia (Pty) Ltd.	*Windhoek*
Nederländerna	Alup Grass-air Kompressoren B.V.	*Oss*
	Atlas Copco Beheer B.V.	*Zwijndrecht*
	Atlas Copco Internationaal B.V.	*Zwijndrecht*
	Atlas Copco Nederland B.V.	*Zwijndrecht*
	Creemers Compressors B.V.	*Eindhoven*
Nigeria	Atlas Copco Nigeria Ltd.	*Lagos*
Norge	Atlas Copco Anlegg- og Gruveteknikk A/S	*Langhus*
	Atlas Copco A/S	*Langhus*
	Atlas Copco Kompressorteknikk A/S	*Langhus*
	Atlas Copco Tools A/S	*Langhus*
	Berema A/S	*Langhus*
Nya Zeeland	Atlas Copco (N.Z.) Ltd.	*Auckland*
	Exlair (NZ) Limited	*Auckland*
Pakistan	Atlas Copco Pakistan (Pvt) Ltd.	*Lahore*
Panama	Atlas Copco Central América SA	*Panama*
	Atlas Copco Panama SA	*Panama*
Peru	Atlas Copco Peruana SA	*Lima*
Polen	ALUP Kompressoren Polska sp. z.o.o.	*Warszawa*
	Atlas Copco Polska Sp. z o.o.	*Warszawa*
Portugal	Sociedade Atlas Copco de Portugal Lda	*Lissabon*
Rumänien	Atlas Copco Romania S.R.L.	*Bukarest*
Ryssland	CJSC Atlas Copco	*Moskva*
	Ekomak Industrial	*Moskva*
Schweiz	Atlas Copco (Schweiz) AG	*Studen*
	Atlas Copco Meyco AG	*Zürich*
	Servatechnik AG	*Oftringen*
Senegal	Atlas Copco Senegal SARL	*Dakar*
Serbien	Atlas Copco A.D.	*Belgrad*
Singapore	Atlas Copco (South East Asia) Pte. Ltd.	*Singapore*
	Edwards Technologies Singapore PTE Ltd	*Singapore*
Slovakien	Atlas Copco s.r.o	*Bratislava*
Slovenien	Atlas Copco d.o.o.	*Trzin*
Spanien	Aire Comprimido Industrial Iberia, S.L.	*Madrid*
	Atlas Copco S.A.E.	*Madrid*
	Grupos Electrógenos Europa, S.A	*Zaragoza*
Storbritannien	Air Compressors and Tools Limited	*Hemel Hempstead*
	Atlas Copco Ltd.	*Hemel Hempstead*
	Atlas Copco (NI) Ltd.	*Lisburn*
	Atlas Copco Medical Ltd	*Staveley*

A22. **Närstående,** fortsättning

Land	Företag	Placering (stad)
Stor-britannien	Atlas Copco UK Holdings Ltd.	*Hemel Hempstead*
	Edwards High Vacuum International Lt	*Crawley*
	Edwards Ltd	*Crawley*
	Henrob Ltd	*Flintshire*
	SCA Schucker UK Ltd.	*Didcot*
	Tentec Ltd.	*Birmingham*
Sverige	Atlas Copco CMT Sweden AB	*Nacka*
	Atlas Copco Compressor AB	*Nacka*
	Atlas Copco Craelius AB	*Märsta*
	Atlas Copco Customer Finance AB	*Nacka*
	Atlas Copco GIA AB	*Grängesberg*
	Atlas Copco Industrial Technique AB	*Nacka*
	Atlas Copco Järla Holding AB	*Nacka*
	Atlas Copco Lugnet Treasury AB	*Nacka*
	Atlas Copco Rock Drills AB	*Örebro*
	Atlas Copco Secoroc AB	*Fagersta*
	Atlas Copco Sickla Holding AB	*Nacka*
	Atlas Copco Welltech AB	*Jonsered*
	Construction Tools PC AB	*Kalmar*
	Dynapac AB	*Stockholm*
	Dynapac Compaction Equipment AB	*Karlskrona*
	Dynapac International AB	*Malmö*
	Industria Insurance Company Ltd Industria Försäkringsaktiebolag	*Nacka*
	SFR STG 1626 KB	*Karlskrona*
Sydafrika	Atlas Copco Holdings South Africa (Pty) Ltd.	*Boksburg*
	Atlas Copco Investment Company (Pty) Ltd.	*Boksburg*
	Atlas Copco South Africa (Pty) Ltd.	*Boksburg*
Sydkorea	Atlas Copco Korea Co., Ltd.	*Seongnam*
	CP Tools Korea Co., Ltd.	*Anyang*
	Edwards Korea Ltd	*Seongnam*
Taiwan	Atlas Copco Taiwan Ltd.	*Taipei*
	Edwards Technologies Ltd	*Jhunan*
Tanzania	Atlas Copco Tanzania Limited	*Geita*
Thailand	Atlas Copco (Thailand) Limited	*Bangkok*
Tjeckien	ALUP CZ spol. S.r.o	*Breclav*
	Atlas Copco s.r.o.	*Prag*
	Edwards s.r.o.	*Lutin*
	Edwards Services s.r.o.	*Lutin*
	Industrial Technique Service s.r.o.	*Prag*
Turkiet	Atlas Copco Makinalari Imalat AS	*Istanbul*
	Dost Kompresör End Mak Imal akım ve Tic A.Ş	*Istanbul*
	Ekomak Endüstriyel	*Istanbul*
	Ekoser Endüstriyel	*Istanbul*
	Chicago Pneumatic Endüstriyel Ürünler Ticaret A.S.	*Istanbul*
Tyskland	ALUP Kompressoren GmbH	*Köngen*
	Atlas Copco ACE GmbH	*Essen*
	Atlas Copco Beteiligungs GmbH	*Essen*
	Atlas Copco Berg- und Tunnelbautechnik GmbH	*Essen*
	Atlas Copco Road Construction GmbH	*Wardenburg*
	Atlas Copco Deutschland GmbH	*Essen*
	Atlas Copco Energas GmbH	*Köln*
	Atlas Copco Holding GmbH	*Essen*
	Atlas Copco Kompressoren und Drucklufttechnik GmbH	*Essen*
	Atlas Copco MCT GmbH	*Essen*
	Atlas Copco Tools Central Europe GmbH	*Essen*
	Construction Tools GmbH	*Essen*

Land	Företag	Placering (stad)
Tyskland	Desoutter GmbH	*Maintal*
	Dynapac GmbH	*Wardenburg*
	Edwards GmbH	*Kirchheim*
	Ekomak Kompressoren GmbH	*Moers*
	Gefahard Industrie Electronic GmbH	*Essen*
	Henrob GmbH	*Herford*
	IRMER + ELZE Kompressoren GmbH	*Bad Oyenhausen*
	Saltus Industrial Technique GmbH	*Wuppertal*
	SCA Schucker GmbH & Co KG	*Bretten*
	SCA Schucker Verwaltungs-GmbH	*Bretten*
	Synatec GmbH	*Leinfelden-Echterdingen*
Ukraina	LLC Atlas Copco Ukraine	*Kiev*
Ungern	Atlas Copco Kft.	*Budapest*
	Industrial Technique Hungary Kft.	*Budapest*
Uruguay	Econus S A	*Montevideo*
USA	Atlas Copco Assembly Systems LLC	*Auburn Hills, MI*
	Atlas Copco Compressors LLC	*Rock Hill, SC*
	Atlas Copco Comptec LLC	*Voorheesville, NY*
	Atlas Copco Customer Finance USA LLC	*Parsippany, NJ*
	Atlas Copco Drilling Solutions LLC	*Garland, TX*
	Atlas Copco Hurricane LLC	*Franklin, IN*
	Atlas Copco Mafi-Trench Company LLC	*Santa Maria, CA*
	Atlas Copco North America LLC	*Parsippany, NJ*
	Atlas Copco Rental LLC	*Laporte, TX*
	Atlas Copco Secoroc LLC	*Grand Prairie, TX*
	Atlas Copco Specialty Rental LLC	*Houston, TX*
	Atlas Copco Tools & Assembly Systems LLC	*Auburn Hills, MI*
	Atlas Copco USA Holdings Inc.	*Parsippany, NJ*
	BeaconMedaes LLC	*Rock Hill, SC*
	Chicago Pneumatic International Inc.	*Rock Hill, SC*
	Chicago Pneumatic Tool Company LLC	*Rock Hill, SC*
	Edwards Vacuum, Inc	*Sanborn, NY*
	Goldenrod Inc	*Rock Hill, SC*
	Henrob Corporation	*New Hudson, MI*
	Houston Service Industries, Inc	*Houston, TX*
	Innovative Vacuum Solutions, Inc	*Thonotosassa, FL*
	MedaesUSCo Inc.	*Rock Hill, SC*
	Mining, Rock Excavation and Construction LLC	*Commerce City, CO*
	Quincy Compressor LLC	*Bay Minette, AL*
	SCA Schucker LLC	*Auburn Hills*
Uzbekistan	Atlas Copco Compressors and Mining Technique LLC	*Tashkent*
Venezuela	Atlas Copco Venezuela SA	*Caracas*
Vietnam	Atlas Copco Vietnam Company Ltd.	*Ho Chi Minh-staden*
Zambia	Atlas Copco (Zambia) Ltd.	*Chingola*
Zimbabwe	Atlas Copco Zimbabwe (Private) Ltd.	*Harare*
Österrike	AGRE Kompressoren GmbH	*Garsten-st. Ulrich*
	Atlas Copco Ges.m.b.H.	*Wien*
	Atlas Copco Powercrusher GmbH	*St. Valentin*

STYRELSENS UNDERSKRIFTER

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed i Sverige och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder. Årsredovisningen respektive koncernredovisningen ger en rättvisande bild av moderbolagets och koncernens ställning och resultat.

Förvaltningsberättelsen för koncernen respektive moderbolaget ger en rättvisande översikt över utvecklingen av koncernens och moderbolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Nacka den 4 mars 2016

Hans Stråberg
Ordförande

Ronnie Leten
VD och koncernchef

Ulla Litzén
Styrelseledamot

Anders Ullberg
Styrelseledamot

Staffan Bohman
Styrelseledamot

Margareth Øvrum
Styrelseledamot

Johan Forssell
Styrelseledamot

Gunilla Nordström
Styrelseledamot

Peter Wallenberg Jr
Styrelseledamot

Bengt Lindgren
Facklig företrädare

Mikael Bergstedt
Facklig företrädare

Vår revisionsberättelse har lämnats den 4 mars 2016
Deloitte AB

Jan Berntsson
Auktoriserad revisor

Informationen i denna rapport är sådan som Atlas Copco AB är skyldigt att offentliggöra enligt lagen om värdepappersmarknaden. Informationen har lämnats till medier för offentliggörande den 10 mars 2016.

REVISIONSBERÄTTELSE

Till årsstämman i Atlas Copco AB
organisationsnummer 556014-2720

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Atlas Copco AB för år 2015 med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 56–65. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 14–47 och 56–122.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess resultat och kassaflöden för året enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Våra uttalanden omfattar inte bolagsstyrningsrapporten på sidorna 56–65. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Atlas Copco AB för år 2015. Vi har även utfört en lagstadgad genomgång av bolagsstyrningsrapporten.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen samt att bolagsstyrningsrapporten på sidorna 56–65 är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Därutöver har vi läst bolagsstyrningsrapporten och baserat på denna läsning och vår kunskap om bolaget och koncernen anser vi att vi har tillräcklig grund för våra uttalanden. Detta innebär att vår lagstadgade genomgång av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats, och dess lagstadgade information är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Nacka den 4 mars 2016

Deloitte AB

Jan Berntsson
Auktoriserad revisor

FINANSIELLA DEFINITIONER

Avkastning på eget kapital
Periodens resultat hänförligt till moderbolagets ägare, i procent av genomsnittligt eget kapital exklusive innehav utan bestämmande inflytande.

Avkastning på sysselsatt kapital
Resultat före skatt med tillägg för räntekostnader och valutakursdifferenser (för affärsområdena: rörelseresultat) i procent av sysselsatt kapital.

Direktavkastning
Utdelning i procent av verksamhetsårets genomsnittliga börskurs.

EBITDA – Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization
Rörelseresultat plus av- och nedskrivningar.

EBITDA marginal
EBITDA i procent av fakturering.

Eget kapital per aktie
Eget kapital, inklusive innehav utan bestämmande inflytande, dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier.

Genomsnittligt antal utestående aktier
Vägt genomsnittligt antal utestående aktier före eller efter utspädning. Aktier som innehas av Atlas Copco räknas inte med i antalet utestående aktier. Utspädningseffekterna uppkommer på grund av aktieoptioner som kan regleras med aktier eller som enligt de anställdas val kan regleras med aktier eller kontanter i de aktiebaserade incitamentsprogrammen. Aktieoptionerna har en utspädningseffekt när den genomsnittliga aktiekursen under perioden överstiger optionernas lösenpris.

Genomsnittlig kapitalkostnad (WACC)

$$\frac{\text{räntebärande skulder} \times i + \text{börsvärde} \times r}{\text{räntebärande skulder} + \text{börsvärde}}$$

i: En uppskattad genomsnittlig riskfri räntesats på 4% plus en premie på 0.5%. En uppskattad schablonskatt har sedan använts.
r: En uppskattad genomsnittlig riskfri räntesats på 4% plus en riskpremie för aktier på 5%.

Kapitalomsättningshastighet
Intäkter dividerad med genomsnittlig balansomslutning.

Nettokassaflöde
Förändring av likvida medel exklusive valutakurseffekter.

Nettoskuld/EBITDA
Nettoskuldsättning i relation till EBITDA.

Nettoskuldsättning/nettokassa
Räntebärande skulder plus ersättningar efter avslutad anställning minus likvida medel och övriga kortfristiga finansiella omsättningstillgångar, justerad för verkligt värde av ränteswappar.

Omsättningshastighet sysselsatt kapital
Intäkter dividerad med sysselsatt kapital.

Operativt kassaflöde
Kassaflödet från den löpande verksamheten och kassaflödet från investeringsverksamheten exklusive rörelseförvärv och -avyttringar.

Räntenetto
Räntekostnader minus ränteintäkter.

Räntetäckningsgrad
Resultat före skatt plus räntekostnader och valutakursdifferenser dividerat med räntekostnader och valutakursdifferenser.

Rörelsemarginal
Rörelseresultat i procent av intäkter.

Rörelseresultat
Intäkter minus alla kostnader hänförliga till rörelsen men exklusive finansnetto och inkomstskatt.

Skuldsättningsgrad
Nettoskuldsättning i relation till eget kapital inklusive innehav utan bestämmande inflytande.

Soliditet
Eget kapital, inklusive innehav utan bestämmande inflytande, i procent av balansomslutning.

Sysselsatt kapital
Genomsnittlig balansomslutning med avdrag för icke räntebärande skulder och avsättningar. Sysselsatt kapital för affärsområdena exkluderar kassa, skatteskulder och -fordringar.

Vinstmarginal
Resultat före skatt i procent av intäkter.

Resultat per aktie
Periodens resultat hänförligt till moderbolagets ägare, dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier.

HÅLLBARHETSRESULTAT [1)]

Nyckeltalen för resultat inom miljö, socialt och styrning nedan baseras på en kartläggning av väsentlighet som gjorts efter djupgående konsultationer med Gruppens intressenter under 2015. Gruppens konsoliderade mål för utvalda nyckeltal kommer att presenteras under 2016. Se hållbarhetsnot 2.

EKONOMISKT VÄRDE	Not	2011	2012	2013	2014	2015	Förändring, %*
Direkt ekonomiskt värde							
Intäkter [2)]		82 274	91 417	84 803	94 614	103 071	9
Fördelat ekonomiskt värde							
Rörelsekostnader [3)]		48 032	53 635	49 079	56 460	59 065	5
Löner och andra kontanta ersättningar samt övriga sociala avgifter		15 910	18 108	18 274	20 826	23 841	14
Kostnader för finansiärer [4)]		5 913	7 182	7 853	7 919	8 676	10
Betalning av skatter till den offentliga sektorn		3 902	4 377	4 286	4 169	7 477	79
Behålls i verksamheter		8 517	8 115	5 311	5 240	4 012	–23
– Inlösen av aktier		6 067	–	–	–	7 305	

VI ANVÄNDER RESURSER EFFEKTIVT OCH ANSVARSFULLT	Not	2011	2012	2013	2014	2015	Förändring, %*	
Förnybar energi, % av total energiförbrukning					34	34	0	Neutral
Direkt energiförbrukning i GWh	3	132	140	136	130	120	–8	Positiv
Indirekt energiförbrukning i GWh	3	305	301	304	347	352	1	Neutral
Total energiförbrukning i GWh	3	437	441	440	477	472	–1	Neutral
Total energiförbrukning i MWh/KSV					9.0	8.5	–6	Positiv
Vattenförbrukning i vattenriskområden, ‘000 m^3 [5, 6)]					–	330		
Vattenförbrukning i vattenriskområden, ‘000 m^3/KSV [5, 6)]					–	5.9		
Koldioxidutsläpp ‘000 ton (direkt energi) – scope 1 [7)]		28	29	29	27	25	–7	Positiv
Koldioxidutsläpp ‘000 ton (indirekt energi) – scope 2 [7)]		98	76	80	97	101	4	Neutral
Koldioxidutsläpp ‘000 ton (total energi) – scope 1+2 [7)]		126	105	109	124	126	2	Neutral
Koldioxidutsläpp ‘000 ton (transporter) – scope 3 [7)]		214	227	200	206	219	6	Negativ
Koldioxidutsläpp ‘000 ton (transporter)/COS					3.9	3.9	0	Neutral
Andel återanvänt eller återvunnet avfall, %	3	95	92	93	93	94	1	Neutral

VI BYGGER DE MEST KOMPETENTA TEAMEN	Not	2011	2012	2013	2014	2015	Förändring, %*	
Andel tjänstemän, %		62	62	63	63	64		
Andel arbetare, %		38	38	37	37	36		
Personalomsättning tjänstemän, %		7.4	7.4	7.4	6.6	6.2	–6	Positiv
Personalomsättning arbetare, %		7.7	9.2	9.5	5.8	5.3	–9	Positiv
Total personalomsättning, egen uppsägning %					6.3	5.8	–8	Positiv
Medarbetarsamtal, %		84	83	82	82	84	2	Neutral
Andel kvinnor, % anställda		16.8	16.9	16.8	17.1	17.5	2	Neutral
Andel kvinnor i chefspositioner, %		14.6	15.1	16.2	16.6	17.0	2	Neutral
Nationaliteter bland de högsta cheferna, antal		44	49	52	54	51	–6	Negativ

VI INVESTERAR I SÄKERHET OCH HÄLSA	Not	2011	2012	2013	2014	2015	Förändring, %*	
Arbetsrelaterade olyckor, antal	4	370	391	415	389	304	–22	Positiv
Arbetsrelaterade olyckor, per en miljon arbetade timmar	4	5.5	5.2	5.4	4.7	3.7	–21	Positiv
Förlorade dagar på grund av olyckor, per en miljon arbetade timmar	4	98	101	140	128	113	–12	Positiv
Arbetsrelaterade incidenter, antal					1 713	1 421	–17	Positiv
Arbetsrelaterade incidenter, per en miljon arbetade timmar	4	22.1	22.7	21.0	20.8	17.1	–18	Positiv
Dödsfall	4	1	3	0	1	0	–100	Positiv
Frånvaro på grund av sjukdom, %		1.9	2.1	2.0	1.9	1.9	0	Neutral
Frånvaro på grund av sjukdom och olyckor, %		2.0	2.1	2.1	2.0	2.0	0	Neutral

VI ARBETAR ENLIGT DE HÖGSTA ETISKA NORMERNA	Not	2011	2012	2013	2014	2015	Förändring, %*	
Andel globala chefer som har åtagit sig att följa Affärskoden, % [5)]						99		
Andel av anställda medvetna om Gruppens eller lokala etiska hjälplinjer [5, 8)]						N/a		
Betydande leverantörer som åtagit sig att följa Affärskoden, %	5	N/a	N/a	72	82	88	7	Positiv
Betydande agenter och distributörer som åtagit sig att följa Affärskoden, % [5, 9)]						N/a		

* Förändring 2015 jämfört med 2014. De gröna, gula och röda markeringarna visar riktningen på förändringen 2015 jämfört med 2014. Neutral är –5% to 5%.

Positiv Neutral Negativ

Se fotnoter på följande sida

NOTER TILL HÅLLBARHETSRESULTAT

1. Redovisningsprinciper för hållbarhetsresultat

Sedan 2001 har redovisningen upprättats årligen i enlighet med Global Reporting Initiatives (GRI) riktlinjer. Detta är den första redovisningen som följer riktlinjerna i G4. Den senaste hållbarhetsredovisningen publicerades i mars 2015 som en del av årsredovisningen för 2014.

Denna rapport är också Atlas Copcos Communication on Progress (COP) – en redovisning av resultatet av arbetet med de tio principerna inom FN:s Global Compact. Den finns tillgänglig på www.atlascopcogroup.com/investor-relations och på FN Global Compacts webbplats unglobalcompact.org/cop.

Atlas Copco tillämpar följande internationellt erkända och frivilliga standarder och principer:

- FN Global Compact. Atlas Copco har sedan 2008 undertecknat FN Global Compact, ett strategiskt initiativ för företag som åtar sig att i sin verksamhet och strategier följa tio globalt accepterade principer inom mänskliga rättigheter, arbetsrättsliga frågor, miljö och anti-korruption.
- Global Reporting Initiatives (GRI) riktlinjer för hållbarhetsredovisning. Riktlinjerna (G4) innehåller en internationellt erkänd uppsättning indikatorer för ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter av företags verksamhet som möjliggör för intressenter att jämföra företags resultat. Atlas Copcos redovisning i enlighet med redovisningsriktlinjerna, inklusive obligatoriska upplysningar finns tillgänglig på www.atlascopcogroup.com/investor-relations.

Datainsamling och redovisning

Hållbarhetsredovisningen och rapporten om koncernens styrning är integrerade i 2015 års årsredovisning. Hållbarhetsinformationen i årsredovisningen presenteras huvudsakligen på sidorna 10–13, 40–53 och 125–131, samt i GRI-index. Redovisade uppgifter har verifierats i enlighet med Atlas Copcos rutiner för intern kontroll. Datainsamling är integrerat i Gruppens koncernredovisningssystem och sammanställs kvartalsvis. Redovisade värden korrigeras vanligtvis inte retroaktivt, men då en justering av tidigare rapporterade siffror sker kan detta vara föranlett av förändrad beräkningsmetod eller omfattning. Miljödata redovisas för produktionsenheter och distributionscenter. Information om affärspartner redovisas för produktionsenheter och medarbetardata omfattar hela verksamheten. Ansvaret för rapporteringen ligger hos respektive bolagschef. Uppgifterna redovisas lokalt och sammanställs därefter på divisions- och affärsområdesnivå, samt på koncernnivå. Verifiering av data sker på respektive nivå innan leverans till externa revisorer för kontroll.

Redovisningen av växthusgaser sker i enlighet med GHG-protokollet (ghgprotocol.org) och International Energy Agency (iea.org). Gruppen är medlem i det svenska Nätverket för Transporter och Miljön (NTM) och följer deras rekommendationer, vilket kan påverka riktlinjerna för redovisning av koldioxidutsläpp från transporter.

Omfattning

Årsredovisningen innehåller information gällande samtliga tre aspekter av Gruppens strategi, det till säga där Atlas Copco har betydande ekonomisk, miljömässig och social påverkan. Redovisningen omfattar Gruppens verksamheter under räkenskapsåret 2015, om annat inte anges. Verksamheter som avyttrats under året omfattas inte, vilket däremot förvärvade enheter gör. Detta kan ibland ge upphov till betydande förändringar i redovisat resultat. Begränsningar och redovisningsprinciper liksom justeringar i rapporteringen redovisas i respektive avsnitt i rapporten. All offentliggjord hållbarhetsinformation för redovisningsperioden 2015 finns tillgänglig i Atlas Copcos årsredovisning 2015, med undantag av GRI-index, som finns tillgängligt på Atlas Copcos webbplats www.atlascopcogroup.com/investor-relations.

Atlas Copcos årsredovisning 2015 innehåller en generell översikt över Gruppens miljöstatus i enlighet med svensk lagstiftning gällande miljöinformation i förvaltningsberättelsen. Vidare har information om miljömässiga och sociala aspekter integrerats i årsredovisningen för att ge en mer komplett bild av Gruppen. Atlas Copco redovisar även med hänvisning till de vägledande riktlinjerna i Inaugural Integrated Reporting Framework som utvecklats av International Integrated Reporting Council.

Skälet till att integrera hållbarhetsinformationen i årsredovisningen är att ge investerare och intressenter en förhållandevis komplett och lättillgänglig översikt över Atlas Copco-gruppens viktigaste arbete som bidrar till en hållbar utveckling och till ett ökat aktieägarvärde.

Väsentlighetsanalysens påverkan på redovisningen

De GRI-indikatorer på nivå Core som redovisas och analyseras är de som bedöms vara väsentliga för Atlas Copco-gruppen och dess intressenter, och som möjliggör jämförelser med andra företag ur ett vidare perspektiv. Innehållet i Atlas Copcos årsredovisning 2015 baseras på GRI G4:s principer för att definiera redovisningens innehåll, och styrs av intressentperspektivet, Gruppens hållbarhetssammanhang, väsentlighet och fullständighet. Viktiga frågor har identifierats via omfattande konsultationer med Gruppens intressenter. De väsentliga aspekterna som Atlas Copco har identifierat omfattar, men begränsas inte till, indikatorer och aspekter i GRI G4. Processen för att definiera väsentliga frågor ligger också till grund för COP-rapporten, det vill säga arbetet med implementeringen av Global Compacts principer, samt Atlas Copcos arbete med FN:s hållbarhetsmål. Ett GRI- och FN Global Compact-index kopplat till årsredovisningen finns tillgängligt online. För ytterligare information om hur väsentlighetsanalysen genomfördes, se Atlas Copcos GRI-appendix på www.atlascopcogroup.com/sustainability.

Intressentdialog

Det är viktigt för Atlas Copco, som global koncern, att ta ansvar för den faktiska och potentiella påverkan företaget har på sina intressenter. Genom diskussioner lyssnar Atlas Copco på, och tar lärdom av, frivilligorganisationer, myndigheter och andra opinionsbildare. Under 2015 hölls en formell intressentdialog med större aktieägare, där medlemmar i koncernledningen deltog. Fokus för dialogen var att presentera Atlas Copcos resultat inom hållbarhet och diskutera koncernens arbete på komplexa marknader. Presentationen finns tillgänglig på www.atlascopcogroup.com/sustainability. Andra intressentdialoger förs på olika nivåer i verksamheten. Viktiga frågor fångas upp och utgör grunden för utvecklingen av strategiska lösningar på utmaningar.

Granskning/revision

Atlas Copco har gjort bedömningen att redovisningen följer GRI G4 nivå Core. Redovisningen omfattar samtliga standardindikatorer, hållbarhets-

Fotnoter till sidan 125

1) Beräkningar enligt GRI:s G4-riktlinjer, www.globalreporting.org. Information om miljö-, sociala och styrningsresultat har under 2012, 2013, 2014 och 2015 varit föremål för extern översiktlig granskning. Det kan till viss del påverka jämförelser mellan dessa år och tidigare års resultat.
2) Intäkter omfattar intäkter, övriga rörelseintäkter, finansiella intäkter, resultat från avvecklade verksamheter och andelar av intresseföretags resultat.
3) Rörelsekostnader omfattar kostnad för sålda varor, utgifter för marknadsföring, administration, forskning och utveckling och övriga utgifter med avdrag för ersättning till löner och förmåner. När KSV presenteras i relation till hållbarhetsinformation avses kostnad för sålda varor till standardpris.
4) Kostnader för finansiärer, inklusive finansiella kostnader och utdelning, men exklusive inlösen och återköp av aktier.
5) Väsentlighetsanalys har resulterat i förändringar i Gruppens nyckeltal. Se ESG not 2 för ytterligare information.
6) Kartläggning av vattenrisker genomfördes med hjälp av verktyget WBCSD och kartor över vattenrisker som tagits fram av Verisk Maplecroft.
7) Standardiserade omräkningsfaktorer publicerade av Greenhouse Gas Protocol Initiative och International Energy Agency används för att beräkna koldioxidutsläpp, se www.ghgprotocol.org and www.iea.org.
8) Kommer att samlas in vartannat år, med början 2016, genom en ny fråga i Gruppens medarbetarundersökning, Insight.
9) I första fasen sker implementeringen i utvalda högriskmarknader.

1. Redovisningsprinciper för hållbarhetsresultat, fortsättning

styrning och minst en indikator per väsentlig aspekt i enlighet med GRI:s G4-riktlinjer. Årsredovisningen har granskats och godkänts av Atlas Copcos koncernledning och styrelse. Hållbarhetsinformationen i årsredovisningen 2015 har granskats översiktligt av Deloitte.

Ytterligare hållbarhetsinformation

Från 2016 ansöker Atlas Copco inte längre om att bli inkluderade i Robeco-SAM Dow Jones Sustainability Index. Gruppen kommer i stället att ha ett väsentlighetsdrivet arbetssätt och riktlinjerna i GRI G4 kommer att användas för att redovisa miljö-, social och styrningsinformation till investerare.

CDP är en internationell icke-vinstdrivande organisation som tillhandahåller självrapporterad data om risker kopplade till klimatförändringar, vatten och skog till investerare med tillgångar på 87 biljoner USD. Den maximala poängen är 100 där A är det högsta betyget och bolagen med högst poäng inkluderas i Carbon Disclosure Leadership Index (CDLI).

Index/ranking/lista	Atlas Copcos resultat	Kommentar
CDP Investor	98 B	N/a
DJSI	poäng: percentil: 89	Inkluderad i DJSI Europe
Newsweek Green Rankings	11:e plats	Ledande industriföretag
Global 100	34:e plats	Branschledare inom verkstad

Atlas Copco har aldrig betalat för att inkluderas i ranking eller listor, oberoende av storleken på den begärda avgiften, och har inte för avsikt att ändra på denna princip i framtiden. Därför har Atlas Copco inte lämnat in någon ansökan om att inkluderas i Ethisphere WME från 2014 och framåt.

2. Väsentlighet

Under 2015 genomförde Atlas Copco konsultationer med 200 institutionella intressenter över en åttamånadersperiod för att identifiera de prioriterade hållbarhetsområden som påverkar och påverkas av Gruppens verksamhet.

Kriterier för urval av aspekter

Urvalet av aspekter att kartlägga utgick delvis från riktlinjerna i GRI G4, men inkluderade även frågor som inte ingår i ramverket och som lyftes av intressenterna. Ytterligare information finns på www.atlascopcogroup.com/sustainability. Ekonomiskt värdeskapande och Atlas Copcos finansiella mål omfattades inte av dialogen då fokus låg på de långsiktiga frågor kring miljö, samhälle och styrning som presenteras nedan.

Urval av intressenter

Atlas Copcos affärskod definierar Gruppens fem viktigaste intressenter och samtliga konsulterades vid kartläggningen av väsentliga aspekter. Interna intressenter som konsulterades gällande Gruppens strategi omfattade flera funktioner såsom forskning och utveckling, logistik, inköp samt divisionsledningar. För externa synpunkter hade Atlas Copco direkt och indirekt dialog med internationella frivilligorganisationer, fackföreningar, större investerare, representanter för civilsamhället eller näringslivet, samt kunder och affärspartner. Metoden, som utgår ifrån intressenterna, är inspirerad av GRI G4:s riktlinjer för väsentlighet och processen finns sammanfattad på webbplatsen och i GRI-appendix på www.atlascopcogroup.com. Resultatet från väsentlighetsanalysen nedan överlappar delvis med indikatorerna i GRI G4.

SAMMANFATTNING AV VÄSENTLIGA FRÅGOR – SAMTLIGA INTRESSENTER

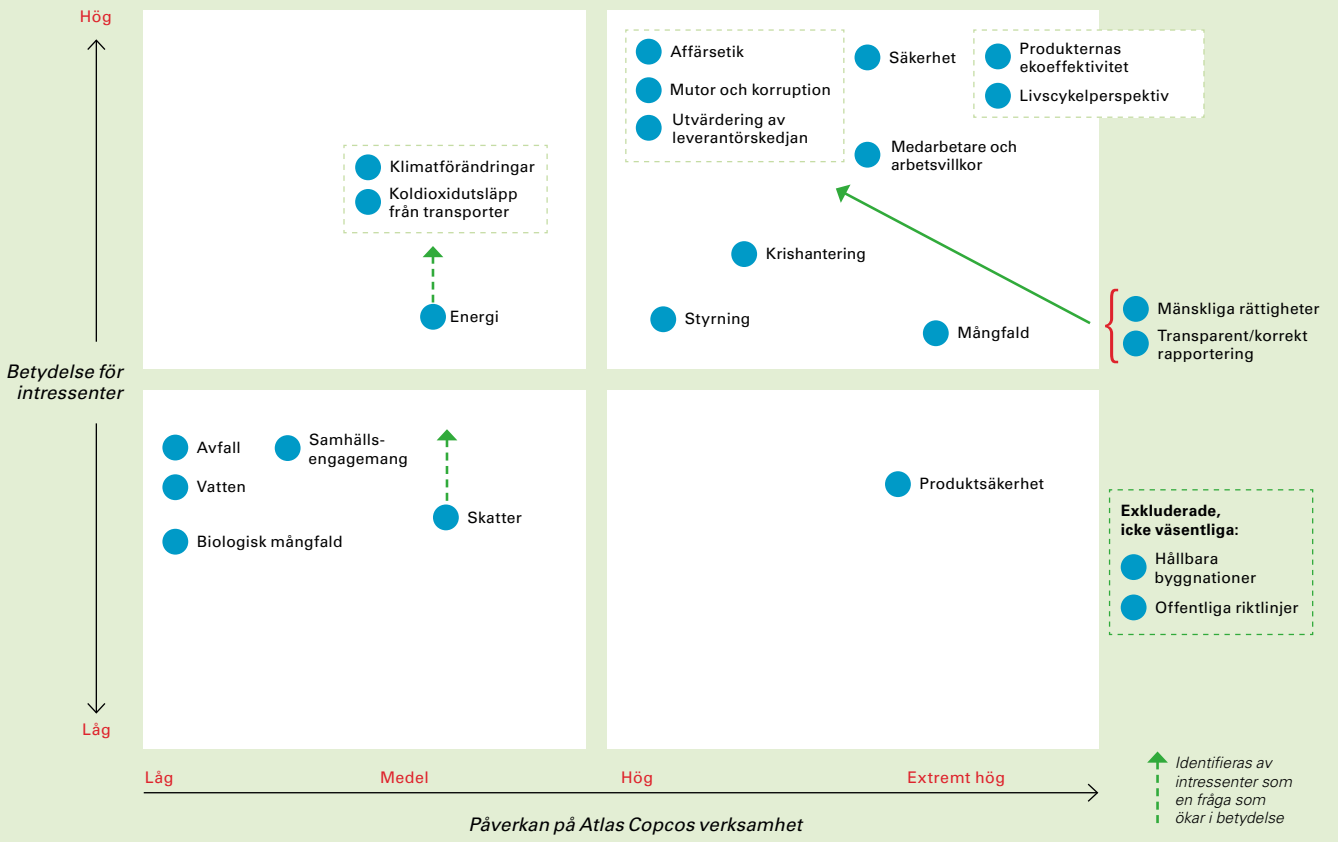

2. Väsentlighet, fortsättning

Påverkan på Atlas Copcos mål

Under processen med att definiera väsentliga aspekter identifierades även prioriterade områden för att lyckas med Atlas Copcos långsiktiga strategi att skapa värde för alla intressenter. Följaktligen anpassade Gruppen nyckeltalen för att reflektera dessa prioriteringar. Gruppen strävar efter att nyckeltalen och målen ska stödja FN:s hållbarhetsmål och slutsatserna från klimatkonferensen i Paris (COP 21). Nyckeltalen kommer att adressera och hantera risker, möjligheter och påverkan kopplat till Gruppens verksamhet i de delar av värdekedjan där de bedömts vara väsentliga enligt intressentdialogen. Formuleringen av nyckeltal har styrts av aspekterna i GRI G4, men de har inte begränsats av de definitioner som föreslås i GRI:s riktlinjer. Gruppens konsoliderade mål vad gäller utvalda nyckeltal är under utveckling och kommer att presenteras under 2016.

3. Miljöpåverkan

Miljöresultat

Under 2015 integrerade Atlas Copco sina mest väsentliga miljönyckeltal i planeringsprocessen och tog fram nyckeltal som ska driva förbättringar och effektivitet, och samtidigt minska koncernens miljöpåverkan. Nyckeltalen kommer att följas upp med handlingsplaner. Konsoliderade mål för Gruppen är under utveckling och kommer att presenteras 2016. En nedgång i verksamheten påverkar kostnaden för sålda varor, men målsättningen tar sådana variationer i beaktande.

Energiförbrukning*, %	2015
Direkt energi, förnybar	0
Direkt energi, icke-förnybar	25
Indirekt energi, förnybar	34
Indirekt energi, icke-förnybar	41

* Direkt energi definieras som bränsle som köpts in och förbrukats för egen produktion, exempelvis olja, kol, naturgas, bensin och diesel. Indirekt energi definieras som energi från externa källor, exempelvis energi som krävs för att producera och leverera elektricitet och fjärrvärme.

Efterlevnad av miljölagar

Atlas Copco följer tillämpliga lagar i alla länder där verksamheten bedrivs. Incidenter och böter rapporteras enligt gällande lagar vid överträdelser av miljölagstiftning eller vid incidenter som kemiskt utsläpp, olje- eller bränsleutsläpp. Under 2015 rapporterades inga betydande incidenter gällande dessa aspekter.

Fem svenska bolag kräver tillstånd baserat på svensk miljölagstiftning. Dessa verksamheter motsvarar cirka 20% av Gruppens tillverkning och rör huvudsakligen bearbetning och montering av komponenter. Tillstånden gäller exempelvis utsläpp till vatten och luft, samt buller. Gruppen har beviljats samtliga nödvändiga tillstånd för att bedriva verksamheten och inget var under revision under 2015. Under året rapporterades 20 (11) olyckor med negativa miljökonsekvenser. Alla olyckor hanterades fullt ut och saneringskostnaderna uppgick till KSEK 4 840 (4 752). Inga överträdelser inträffade under 2015 och inga böter har därmed betalats ut.

Miljöledningssystem

För att bidra till att minska miljöpåverkan och samtidigt säkra tillämpningen av försiktighetsprincipen, har Atlas Copco ambitionen att införa miljöledningssystem i samtliga verksamheter. Alla produktionsenheter bör certifieras enligt ISO 14001 för att hantera och minska sin miljöpåverkan. Förvärvade produktionsenheter certifieras normalt inom en tvåårsperiod. Under 2015 arbetade 97% av medarbetarna i en ISO 14001-certifierad miljö, vilket motsvarar 98% av kostnaden för sålda varor.

Produktansvar

Som ett minimum uppfyller alla produkter gällande lagar och förordningar beträffande miljöpåverkan och genomgår säkerhetstester före leverans. Alla produkter och all service från Atlas Copco levereras dessutom med relevant produkt-, service- och säkerhetsinformation. Kraven enligt Gruppens rutiner för produkt- och serviceinformation samt märkning omfattar aspekter såsom inköp av komponenter, potentiellt skadliga ämnen, säker hantering och skrotning av produkten. Vid behov ingår även utbildning av kunderna, för att säkerställa en trygg produkthantering.

Generellt omfattas endast en begränsad andel av Atlas Copcos produkter av EU-direktivet Waste Electrical and Electronic Equipment (WEEE). Exempelvis omfattas handhållna elektriska verktyg och kontrollinstrument, men inte stora gruvmaskiner och andra kapitalvaror. Atlas Copco har ansvaret för att ta hand om skrotningen av produkter som omfattas av direktivet. Atlas Copco strävar efter att följa lagar och förordningar avseende säkerhet, hälsa och miljö, samt produktinformation och märkning. Under 2015 har inga nya fall av överträdelser av lagar och regler gällande tillhandahållandet av produkter och service registrerats.

Visualisering av miljödata

I Atlas Copcos årsredovisning 2015 förekommer visualiseringar för att underlätta förståelsen av komplexa miljödata. Volymetriska antaganden vad gäller koldioxidutsläpp från transporter, såsom illustrerats på sidan 53, baseras på densiteten av koldioxid vid standardtryck och 15°C: 1.87 kg/m³. Vid denna temperatur och detta tryck skulle gasen uppta en volym som skulle fylla en kub där längden på sidan är 560.91 m. Den relativa höjden på Burj Khalifa (829 m) visas för ytterligare förståelse. Illustrationen utformades med hjälp av ett visualiseringsverktyg som utvecklats för Atlas Copco av Carbon Visuals.

En minskning av energiförbrukningen främst på grund av väderförhållanden med varma vintrar samt minskade volymer.

ENERGIFÖRBRUKNING

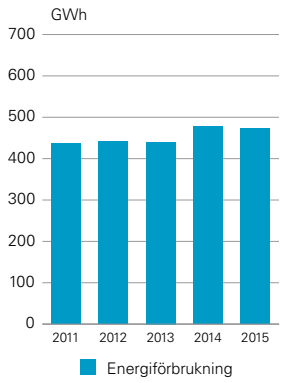

Absolut koldioxidutsläpp ökade på grund av brådskande transporter med flyg samt ökade transporter till Kina.

KOLDIOXIDUTSLÄPP FRÅN TRANSPORTER

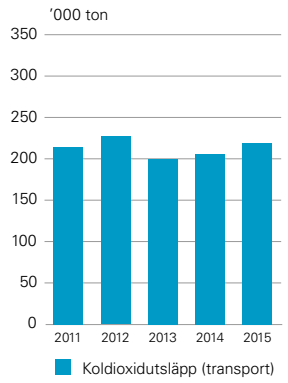

4. Säkerhet och hälsa

Säkerhet är ett prioriterat område för Atlas Copco och samtliga divisioner har inkluderat denna aspekt för sin målsättning och sina åtgärdsplaner. Konsoliderade mål för Gruppen är under utveckling och presenteras 2016.

Under 2015 minskade antalet olyckor till 304 (389). Den största minskningen rapporteras i Europa, Latinamerika och Asien. Under föregående år rapporterades flest olyckor i Europa, så investeringar och åtgärder inom säkerhet har gett resultat. I övriga regioner var utvecklingen jämn. Det relativa antalet olyckor minskade till 3.7 (4.7) per en miljon arbetade timmar.

Antalet incidenter minskade till 1 421 (1 713) och det relativa antalet minskade till 17.1 (20.8) incidenter per en miljon arbetade timmar. Störst var förbättringen i Nordamerika och Asien. Under 2015 arbetade 94% av alla medarbetare i en ISO 18001-certifierad miljö, motsvarande 95% av kostnaden för sålda varor.

Geografisk fördelning av incidenter och olyckor, %	Arbetsrelaterade incidenter	Arbetsrelaterade olyckor
Nordamerika	10	13
Sydamerika	4	9
Europa	78	58
Afrika/Mellanöstern	2	4
Asien/Australien	6	16
Totalt	**100**	**100**

ANTAL OLYCKOR PER EN MILJON ARBETADE TIMMAR

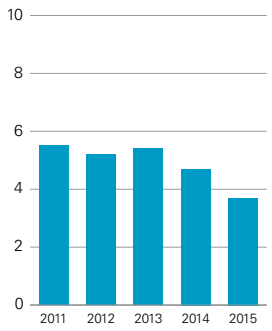

5. Affärspartner

Affärspartner	Roll i värdekedjan	Huvudansvariga för riskhantering och efterlevnad
Leverantörer, underleverantörer	Tillhandahåller nyckelkomponenter och tillverkningstjänster	Inköpsråd
Samriskbolag	Delägda bolag med kompletterande produkter och service	Juristavdelning och lokala chefer
Agenter, distributörer	Säljer och distribuerar produkter till kunder för Atlas Copcos räkning	Marknadsföringsråd

Process för utvärdering av leverantörskedjan: Leverantörer utvärderas under och efter att de valts ut av produktbolagen, främst av personal på inköpsavdelningen. Intern utbildning i genomförandet av leverantörsutvärderingar finns i Gruppens databas *The Way We Do Things*.

Leverantörsutvärderingen omfattar:

- Affärspartners styrning, etik och hållning mot korruption
- Arbetsförhållanden: motverkande av tvångs- eller barnarbete, avskaffande av diskriminering, skyddande av medarbetarnas hälsa och säkerhet, rätten till kollektiva förhandlingar
- Miljömässigt resultat: hantering av avfall, begränsning av utsläpp, minskad användning av naturresurser
- Mänskliga rättigheter: ansvarsfulla inköp och respekt för mänskliga rättigheter i verksamheten

I vissa fall skickas checklistor för självutvärdering till leverantörer och utvärderingar genomförs på plats antingen regelbundet eller vid behov. Dessa resulterar i en rapport med konkreta förslag i form av en åtgärdsplan eller till förbättringar som följs upp vid en avtalad tidpunkt. Atlas Copco kan bistå med erfarenhet och kunnande till leverantörer som behöver stöd för att uppfylla minimikraven enligt checklistans tio kriterier. Leverantörer som inte uppfyller kriterier med röd flagg (såsom nolltolerans mot korruption) eller som inte vill genomföra förbättringsåtgärder underkänns. Leverantörsutvärderingar gällande säkerhet, hälsa, sociala och miljöaspekter inklusive objektiva faktorer såsom kvalitet och finansiell information genomförs i hela Gruppen.

Definition av betydande leverantörer för rapportering: Alla externa leverantörer av varor och tjänster, direkt och indirekt, med ett inköpsvärde som överstiger en bestämd nivå, baserat på 12 månaders värde från oktober föregående år till september innevarande år. För leverantörer i de högriskländer som anges nedan, fastställs de betydande leverantörerna baserat på en betydligt lägre inköpsnivå (cirka 13% av det bestämda värdet) och redovisas.

Högriskländer: Angola, Bolivia, Kina, Colombia, Demokratiska republiken Kongo, Indonesien, Iran, Nigeria, Ryssland, Saudiarabien, Uzbekistan, Zimbabwe. Dessa länder har identifierats ha en förhöjd risk för brott mot mänskliga rättigheter baserat på den kartläggning av risker som genomförts av Amnesty International och Transparency International 2011. Anpassningen av definitionen resulterade i ett lägre antal betydande leverantörer från och med 2013. Under 2015 har antalet betydande leverantörer minskat, främst till följd av ett försämrat affärsklimat.

Leverantörers engagemang	2015	2014
Betydande leverantörer, antal	4 601	4 915
Leverantörer utvärderade i säkerhet, hälsa, miljö och sociala aspekter [1], %	19	24
Godkända leverantörer (inget behov av uppföljning), %	91	89
Leverantörer godkända med villkor (följs upp), %	7	10
Underkända leverantörer (affärsrelationen avslutad) [2], %	1	1
Leverantörer som tillfrågats om att följa Affärskoden, antal	4 370	4 466
Betydande leverantörer som åtagit sig att följa Affärskoden, %	88	82

[1] Utvärderingar eller revisioner genomförs av Atlas Copcos team på plats hos leverantörerna.
[2] Leverantörer underkänns exempelvis av skäl kopplade till säkerheten på arbetsplatsen, bristande skydd för arbetare och för att de inte lever upp till miljölagar. Leverantörer underkänns om de bedöms vara ovilliga att leva upp till Atlas Copcos krav och inte är villiga att genomföra förbättringar. Gruppen har inte några svarta listor över affärspartner.

Farliga substanser

Atlas Copco har förteckningar över substanser som antingen är förbjudna eller bör begränsas i sin användning (och måste redovisas) på grund av den potentiella negativa påverkan på hälsa och miljö. Förbjudna substanser är inte tillåtna i Gruppens produkter eller processer. Substanser som bör begränsas i sin användning är inte förbjudna, men ska ersättas enligt en plan med hänsyn till ekonomiska och tekniska aspekter. Leverantörers användning av sådana substanser kontrolleras regelbundet och om förbjudna substanser upptäcks måste dessa omedelbart ersättas med godkända alternativ. Förteckningarna revideras regelbundet i enlighet med tillämpliga regelverk, inklusive REACH. Gruppens förteckningar över farliga substanser är tillgängliga på Atlas Copcos webbplats.

6. Styrning

Atlas Copcos hotline är Gruppens funktion för rapportering av överträdelser av Affärskoden. Gruppen är positiv till rapportering via hotline då det gör det möjligt att agera på potentiella överträdelser av Affärskoden. Under året har hotline förts fram globalt bland medarbetare och affärspartner.

Anmälningar om möjliga överträdelser, antal	2015
Bedrägeri	3
Arbetsvillkor	25
Korruption	9
Diskriminering	2
Övrigt (personliga, organisatoriska frågor)	8
Totalt	**47**

Elva fall är under utredning, av vilka fem kopplade till korruption och sex till arbetsvillkor eller andra områden. Av fall relaterade till bedrägeri eller korruption var två underbyggda och fick personliga konsekvenser såsom uppsägning eller ändrade processer för att förhindra framtida upprepning.

De påstådda fallen av diskriminering var inte underbyggda och lades ned efter utredning. Koncernledningen har inte fått kännedom om några andra fall av konkurrenshämmande agerande. Inga böter kopplade till anmälningar via hotline har betalats ut under året.

7. Mänskliga rättigheter

Engagemang för mänskliga rättigheter

Atlas Copcos centrala policy är Affärskoden som uppdaterades 2012 för att stödja FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Atlas Copco har också signerat FN:s Global Compact och engagerat sig i arbetet för tio globalt accepterade principer inom mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och anti-korruption. Atlas Copcos affärskod stöder också internationella arbetsorganisationens, ILO, deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet, samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Under 2011 åtog sig Atlas Copco att skydda, respektera och bidra till åtgärder för mänskliga rättigheter som föreslås enligt FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. I enlighet med ramverket har Atlas Coco följande:

- **Due diligence kring mänskliga rättigheter:** En pågående process för att identifiera, förhindra, motverka och redovisa effekterna på mänskliga rättigheter relaterade till Atlas Copcos verksamhet eller affärsrelationer.

Atlas Copcos arbete med mänskliga rättigheter

Arbetet med mänskliga rättigheter är en kontinuerlig process av lärande, utveckling och implementering. Atlas Copco strävar efter att arbeta med dessa frågor i de delar av värdekedjan Gruppen kan påverka. Atlas Copco ser inte mänskliga rättigheter som en isolerad fråga, utan som ett område med många kopplingar som kan påverkas genom arbetet med korruption och miljöfrågor i enlighet med Affärskoden. Frågor om mänskliga rättigheter hanteras av en styrgrupp, med två medlemmar ur koncernledningen. Styrgruppen adresserar frågor såsom utbildningsbehov, bedömning av påverkan och åtgärdspunkter kopplade till implementeringen av FN:s vägledande principer. Gruppen strävar efter att arbeta med sitt engagemang för FN:s vägledande principer i hela värdekedjan, från inköp till HR, försäljning, marknadsföring och andra affärsprocesser. Atlas Copco har börjat redovisa i enlighet med FN:s ramverk för de vägledande principerna. Ytterligare information finns i avsnitten om samhälle och medarbetare i rapporten och i det kompletterande innehållet i denna rapport.

Atlas Copcos yttrande om mänskliga rättigheter

Affärskoden är det centrala policydokument på vilket Atlas Copcos yttrande om mänskliga rättigheter baseras. Atlas Copcos yttrande om mänskliga rättigheter finns tillgängligt på Gruppens webbplats och har godkänts av koncernledningen efter interna och externa konsultationer. Utkastet har granskats av externa, oberoende experter inom mänskliga rättigheter för kommentarer och synpunkter som inarbetades i det slutliga dokumentet. Atlas Copcos engagemang omfattar alla individer och grupper som kan påverkas av företagets aktiviteter eller affärsrelationer. Det finns tillgängligt för samtliga medarbetare via Gruppens intranät, samt genom utbildningar i affärsverksamheten och mänskliga rättigheter. Affärspartner hänvisas till yttrandet om mänskliga rättigheter vid förhandlingar och även genom utbildningar. Frågor kring mänskliga rättigheter lyfts i den årliga intressentdialogen som är öppen för alla externa intressenter såsom anställda i företagets värdekedja, fackföreningar, företrädare från lokalsamhällen, kunder, frivilligorganisationer och myndigheter.

Enligt yttrandet om mänskliga rättigheter kan Atlas Copcos hotline användas för att rapportera möjliga överträdelser kopplade till mänskliga rättigheter. I de fall där intressenter eller medarbetare inte är nöjda med lösningarna via företagets hotline erbjuder Atlas Copco tillgång till medling vid Stockholms Handelskammares Skiljedomsinstitut. Det gjordes inga ändringar i Gruppens policy för mänskliga rättigheter under 2015.

Integrera rättigheterna för barn, kvinnor och särskilt utsatta grupper

Atlas Copco strävar efter att vara inkluderande i arbetet med mänskliga rättigheter och säkerställer att rättigheterna för utsatta grupper, som barn eller minoriteter, omfattas av Gruppens policyer och processer. Atlas Copco arbetar för att integrera detta i den bredare strategin för mänskliga rättigheter och bedömer den direkta och indirekta påverkan verksamheten kan ha på berörda grupper.

FRÅGOR	*AKTIVITETER UNDER 2015*	*PLANERAT FÖR 2016*
Potentiell distribution (indirekt försäljning) av Atlas Copcos produkter i konfliktregioner, specifikt Myanmar*	En due diligence har genomförts, av interna experter tillsammans med den regionala ledningen, med fokus på mänskliga rättigheter. Intressenter som representerar Atlas Copcos nätverk av distributörer, kunder, oberoende experter, frivilligorganisationer som verkar för medborgerliga rättigheter, ILO, och svenska myndigheter rådfrågades under processen.	Gruppens Compliance board och regionala ledning fortsätter att övervaka processer för försäljning och service.

*Status gällande Sudan är oförändrad jämfört med 2013

7. Mänskliga rättigheter, fortsättning

Sammanställning av åtgärdspunkter från föregående år
I föregående års årsredovisning anger Atlas Copco ett flertal åtgärdspunkter, vilka adresserades under 2015. Koncernledningen godkände riktlinjerna för konfliktdrabbade regioner och dessa spreds till organisationen genom Gruppens centrala databas, *The Way We Do Things.* Koncernen har vidtagit åtgärder för att säkerställa att ingen framtida försäljning sker till projekt som kan medföra att Gruppen blir medskyldig till brott mot folkrätten, med särskilt fokus på ockuperade områden eller territorier utan självstyre.

Atlas Copco har engagerat sig i samarbeten mellan offentlig sektor och näringsliv på lokal nivå och koncernnivå, för att stödja införandet av FN:s vägledande principer och öka respekten för mänskliga rättigheter. Under 2014 blev Atlas Copco medlem i Swedish Leadership for Sustainable Development, ett nätverk som samordnas av Sida, för att stärka arbetet med miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption. Gruppen har även deltagit i branschdialoger för att utbyta erfarenheter och verktyg för implementering, och dela med sig av lärdomar från lanseringen av Gruppens strategi för mänskliga rättigheter i verksamheten.

Atlas Copco fortsätter dialogen med EIRIS Conflict Risk Network, kring indirekt försäljning till Sudan och har klassificerats som "Substantial action". Detta innebär att investerare som följer den riktade lagstiftningen för verksamheter i Sudan inte behöver vidta åtgärder för avyttring. Gruppen kommer att fortsätta sina humanitära projekt i Sudan inom ramen för *Vatten åt Alla*.

Konfliktmineraler
Atlas Copco är leverantör till kunder som måste redovisa enligt Dodd Frank Act, avsnitt 1502 i USA. Under 2015 fortsatte alla affärsområden att arbeta med den standardmall som utvecklats i samarbete mellan Electronic Industry Citizenship Coalition (EICC) och Global e-Sustainability Initiative (GeSI) i syfte att kartlägga mineraler och inköpsprocesser som används av direkta leverantörer (tier 1). För att säkerställa kvaliteten på engagemanget från leverantörerna och due diligence, har Atlas Copco inte adderat ytterligare nivåer av leverantörer i kartläggningen under 2015.

8. Skatter

Atlas Copco strävar efter att vara en god och pålitlig samhällsmedborgare som tar hänsyn till lagarna i länder där företaget är verksamt. Gruppen anser att skatter spelar en viktig roll i att främja den ekonomiska utvecklingen och att det är av yttersta vikt att bekämpa korruption och att stödja god affärssed för att skapa största möjliga värde i samhället. Atlas Copco följer alla tillämpliga lagar och styrs alltid av relevanta internationella standarder, främst OECD:s och FN:s riktlinjer. Atlas Copco tror på god företagspraxis när det gäller hantering av skatter och på att skapa en balans när det gäller intresset av exempelvis kunder, investerare, myndigheter och samhällen i länder där Gruppen är verksam. Betydande intressenter har under 2015 identifierat skatter som en fråga som blir allt viktigare. Se not 9 i koncernredovisningen för information om betalda skatter som redovisats enligt internationella redovisningsprinciper.

Uttalande om redovisning av skatt per land
Atlas Copco har fört en dialog med investerare, frivilligorganisationer och andra företag när det gäller att lämna ut uppgifter om betald skatt per land. Det finns för närvarande ingen internationell standard för redovisning av skatter per land och därför är uppgifterna inte jämförbara mellan bolag. Atlas Copco motsätter sig inte att redovisa skatt per land om riktlinjerna utökas till att omfatta samtliga företag i branschen så att uppgifterna är jämförbara och kan analyseras rättvist.

Närvaro i länder klassade som skatteparadis
Atlas Copco har bolag i fler än 90 länder. En del av bolagen finns i länder som kan klassas som skatteparadis, till exempel Panama. Anledningen till närvaron i sådana länder är att Gruppen har kunder på plats som arbetar med pågående projekt, såsom att utvidga Panamakanalen.

9. Produkters energieffektivitet

Beräkningarna gällande energieffektivitet för produkterna i rapporten baseras på estimat från Atlas Copcos avdelningar för forskning och utveckling.

Power Focus 6000: Energimätningar för den tidigare modellen Power Focus 4000 angav att styrenheten förbrukade 20.6 W i standby-läge och 22.2 W vid aktivitet. Under samma testförhållanden förbrukade Power Focus 6000 19.4 W i standby-läge, vilket visar på en ökad energieffektivitet med 6% då styrenheten befinner sig i detta läge.

LT5005/LT6005 Stamp: Den tidigare modellen av anläggningsverktyget förbrukade bränsle i en takt av 1.2 L/timme under testförhållanden. Under samma förhållanden och vid samma tillämpning förbrukar den nya modellen 0.9 L/timme, vilket gör den 25% mer energieffektiv.

Bergborren HRD100: Denna utrustning utvecklades ursprungligen för gruvbrytning i små orter i allmänhet och för ultradjup gruvbrytning i synnerhet i samarbete med en sydafrikansk kund. Testinstallationen är gjord i TuaTona, som är en av världens djupaste gruvor. De främsta kundinstallationerna är gjorda i guld- och platinumgruvor i Sydafrika. Som jämförelse skulle en konventionell borr som BBC 34 kopplas till en kompressor (XAMS 287) för att tillhandahålla tillräckligt med tryckluft. Kompressorn XAMS 287 kan hantera tre BBC 34-borrar och tillhandahålla i genomsnitt 43 kW energi till varje borr. HRD 100 drivs med 9 kW på grund av systemisk effektivitet och är under dessa förhållanden 35% effektivare. Vid ultradjup gruvdrift där tryckfall och läckage är vanliga för jämförbara fasta installationer är HRD 100 tio gånger så effektiv eller mer.

REVISORS RAPPORT ÖVER ÖVERSIKTLIG GRANSKNING AV ATLAS COPCO AB:S HÅLLBARHETSREDOVISNING

Till Atlas Copco AB

Inledning
Vi har fått i uppdrag av styrelsen och verkställande direktören i Atlas Copco AB att översiktligt granska Atlas Copco AB:s hållbarhetsredovisning för år 2015. Företaget har definierat hållbarhetsredovisningens omfattning på sidan 126.

Styrelsens och företagsledningens ansvar för hållbarhetsredovisningen
Det är styrelsen och företagsledningen som har ansvaret för att upprätta hållbarhetsredovisningen i enlighet med tillämpliga kriterier, vilka framgår på sidan 126 i hållbarhetsredovisningen, och utgörs av de delar av Sustainability Reporting Guidelines (utgivna av The Global Reporting Initiative (GRI)) som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt av företagets egna framtagna redovisnings- och beräkningsprinciper. Detta ansvar innefattar även den interna kontroll som bedöms nödvändig för att upprätta en hållbarhetsredovisning som inte innehåller väsentliga fel, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar
Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår översiktliga granskning.

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med RevR 6 *Bestyrkande av hållbarhetsredovisning* utgiven av FAR. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för upprättandet av hållbarhetsredovisningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt IAASBs standarder för revision och god revisionssed i övrigt har. Revisionsföretaget tillämpar ISQC 1 (International Standard on Quality Control) och har därmed ett allsidigt system för kvalitetskontroll vilket innefattar dokumenterade riktlinjer och rutiner avseende efterlevnad av yrkesetiska krav, standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar. De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

Vår granskning utgår från de av styrelsen och företagsledningen valda kriterier, som definieras ovan. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen.

Vi anser att de bevis som vi skaffat under vår granskning är tillräckliga och ändamålsenliga i syfte att ge oss grund för vårt uttalande nedan.

Uttalande
Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan av styrelsen och företagsledningen angivna kriterierna.

Nacka den 4 mars 2016
Deloitte AB

Jan Berntsson
Auktoriserad revisor

Didrik Roos
Auktoriserad revisor

FEM ÅR I SAMMANDRAG

MSEK	2011	2012	2013	2014	2015	Genomsnittlig tillväxt, fem år	Mål
ORDERINGÅNG, INTÄKTER OCH RESULTAT							
Orderingång	86 955	90 570	81 290	93 873	100 241	5.9%	
Intäkter	81 203	90 533	83 888	93 721	102 161	7.9%	8% i genomsnitt ●
Förändring, organiskt från volym och pris, %	22	9	–4	–2	–2		
EBITDA	20 082	21 930	19 759	20 724	24 075	8.0%	
EBITDA marginal, %	24.7	24.2	23.6	22.1	23.6		
Rörelseresultat	17 560	19 266	17 056	17 015	19 728	7.2%	
Rörelsemarginal, %	21.6	21.3	20.3	18.2	19.3		
Räntenetto	–506	–658	–730	–699	–758		
Resultat före skatt	17 276	18 562	16 266	16 091	18 823	6.9%	
Vinstmarginal, %	21.3	20.5	19.4	17.2	18.4		
Årets resultat	12 988	13 933	12 082	12 175	11 723	3.3%	
ANSTÄLLDA							
Medelantal anställda	35 131	39 113	40 159	43 645	43 588		
Intäkter per anställd, KSEK	2 311	2 315	2 089	2 147	2 344		
KASSAFLÖDE							
Kassamässigt rörelseöverskott	19 906	21 583	19 205	20 426	23 547		
Kassaflöde före förändring av rörelsekapital	14 536	15 819	13 426	15 634	17 350		
Förändring i rörelsekapital	–6 115	–1 366	–538	2 056	1 599		
Kassaflöde från investeringsverksamheten	–4 335	–2 732	–4 472	–10 565	–3 853		
Bruttoinvesteringar i övriga materiella anläggningstillgångar	–1 728	–1 672	–1 255	–1 548	–1 705		
Bruttoinvesteringar i hyresmaskiner	–1 332	–1 299	–1 456	–1 719	–1 263		
Nettoinvesteringar i hyresmaskiner	–788	–749	–1 021	–1 303	–837		
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	–12 735	–4 204	–2 535	–14 358	–14 497		
varav utbetald utdelning [1]	–10 920	–6 070	–6 669	–6 682	–14 610		
Operativt kassaflöde	6 292	12 817	8 532	13 916	16 955		
FINANSIELL STÄLLNING OCH AVKASTNING							
Balansomslutning	75 109	80 794	87 891	105 281	103 010		
Kapitalomsättningshastighet	1.14	1.15	0.98	0.98	0.97		
Sysselsatt kapital	49 086	54 354	62 683	70 953	75 246		
Omsättningshastighet, sysselsatt kapital, ggr	1.65	1.67	1.34	1.32	1.36		
Avkastning på sysselsatt kapital, %	37.2	35.9	27.8	24.3	26.8		Fortsatt hög ●
Skuldsättningsgrad	14 194	9 262	7 504	15 428	14 805		
Nettoskuld/EBITDA	0.71	0.42	0.38	0.74	0.61		
Räntetäckningsgrad	18.9	20.3	14.9	14.7	15.3		
Eget kapital	28 839	34 185	39 794	50 753	46 750		
Skuldsättningsgrad, %	49.2	27.1	18.9	30.4	31.7		
Soliditet, %	38.4	42.3	45.3	48.2	45.4		
Avkastning på eget kapital, %	47.6	45.5	33.6	28.1	24.3		
NYCKELTAL PER AKTIE							
Resultat före utspädning/resultat efter utspädning, SEK	10.68 / 10.62	11.47 / 11.44	9.95 / 9.92	10.01 / 9.99	9.62 / 9.58	3.3%	
Utdelning, SEK	5.00	5.50	5.50	6.00	6.30 [2]	9.5%	
Utdelning i % av resultat före utspädning	46.8%	48.0%	55.3%	59.9%	65.5%		Cirka 50% ●
Direktavkastning, %	3.4%	3.1%	3.1%	2.7%	3.0%		
Inlösen av aktier, SEK	–	–	–	6.00	–		
Operativt kassaflöde, SEK	5.18	10.56	7.03	11.45	13.93		
Eget kapital, SEK	24	28	33	42	38		
Börskurs, 31 december, A-aktien / B-aktien, SEK	148.0 / 130.8	178.3 / 158.2	178.3 / 163.2	218.4 / 200.9	208.4 / 195.3	4.2% / 5.1%	
Högsta börskurs, A-aktien / B-aktien, SEK	178.5 / 161.2	180.9 / 160.3	194.1 / 176.4	222.6 / 204.3	303.1 / 270.0		
Lägsta börskurs, A-aktien / B-aktien, SEK	112.3 / 99.2	134.4 / 118.6	154.3 / 136.2	169.6 / 155.9	186.9 / 173.70		
Genomsnittlig börskurs, A-aktien / B-aktien, SEK	150.4 / 134.7	158.6 / 141.1	179.0 / 160.6	196.4 / 181.1	238.7 / 217.5		
Genomsnittligt antal aktier, miljoner	1 214.3	1 213.8	1 212.8	1 215.6	1 217.4		
Genomsnittligt antal aktier efter utspädning, miljoner	1 217.3	1 215.6	1 214.4	1 216.6	1 218.7		
Antal aktieägare den 31 december	71 379	69 272	72 738	70 914	79 926		
Börsvärde 31 december, MSEK	175 271	211 397	213 348	261 719	251 140	4.7%	

För definitioner, se sidan 124. Nyckeltal finns också publicerade på www.atlascopco.se/ir.

[1] Inklusive inlösen 2011 och 2015. [2] Styrelsens förslag.

● Positiv trend/målet uppnått ● Neutral trend ● Negativ trend/målet inte uppnått

VI STÅR FÖR HÅLLBAR PRODUKTIVITET

Vi tar ansvar gentemot kunderna,
miljön och människorna i vår omgivning.
Vi skapar varaktiga resultat.
Det är det vi kallar hållbar produktivitet.

Atlas Copco AB (publ)
105 23 Stockholm Telefon: 08 743 80 00
Org.nr: 556014-2720 www.atlascopcogroup.com

9853 8333 02